

nghiệt ngã & thành công

BE A BETTER MAN

Tự truyện của Vikrom Kromadit
người sáng lập Tập đoàn Amata

VIKROM

Tác giả Tay Không Gây Dựng Cơ Đò

NHÀ XUẤT BẢN TRẺ

Nghiệt Ngã Và Thành Công

Vikrom Kromadit

Chia sẻ ebook : <http://downloadsachmienphi.com/>

Tham gia cộng đồng chia sẻ sách :

Fanpage : <https://www.facebook.com/downloadsachfree>

Cộng đồng Google : <http://bit.ly/downloadsach>

Table of Contents

[LỜI NÓI ĐẦU](#)

[LỜI GIỚI THIỆU](#)

[LỜI MỞ ĐẦU](#)

[1: VÀI ĐIỀU VỀ NGUỒN CỘI, MẸ TÔI VÀ TUYẾN ĐƯỜNG SẮT TỬ THẦN](#)

[2: "PHI VỤ" TRỘM TIỀN KHÔNG THÀNH VÀ NHỮNG NGƯỜI BẠN THỜI THƠ ẤU](#)

[3: TIẾNG SÚNG, MÁU VÀ TUỔI THƠ](#)

[4: CUỐN SỔ TIẾT KIỆM ĐẦU TIÊN](#)

[5: "CƠ NGHIỆP" LẠC RANG Ở TUỔI LÊN 5](#)

[6: MỘT LẦN SUÝT CHẾT ĐUỐI](#)

[7: 10 TUỔI VÀ 300 CÔNG NHÂN](#)

[8: "NGHỆ THUẬT" CHĂM SÓC 23 ĐỨA EM](#)

[9: NHỮNG VẾT THƯƠNG KHÔNG THỂ HẸN GẮN](#)

[10: NỖI ĐAU CỦA NHỮNG ĐỨA EM CÙNG CHA KHÁC MẸ](#)

[11: VẾT NÚT MANG TÊN TÌNH PHỤ TỬ](#)

[12: BỐ VÀ RÀO CẢN HỌC HÀNH](#)

[13: MỐI TÌNH TRÊN ĐẤT ĐÀI LOAN](#)

[14: CHUYẾN THĂM NHÀ ĐỊNH MỆNH](#)

[15: NHỮNG MÁNH KHÓE ĐẦU TIÊN](#)

[16: CHUẨN BỊ CHO TƯƠNG LAI](#)

[17: CÁI GIÁ CỦA NIỀM TIN](#)

[18: TRỞ VỀ KANCHANABURI](#)

[19: TRANG ĐỜI MỚI VỚI V&K](#)

[20: "NGÔI NHÀ MA ÁM"](#)

[21: ĐỔI ĐẦU GIAN KHÓ](#)

[22: HẠNH PHÚC MANG TÊN KELLY](#)

[23: CUỘC ĐẤU SÚNG HỤT VỚI BỐ](#)

[24: CỐT NHỤC TƯƠNG TÀN](#)

[25: ĐỘNG LỰC TỪ BI KỊCH CỦA VITIT](#)

[26: TỪ BIỆT KELLY](#)

[27: BÌNH MINH CUỘC ĐỜI](#)

[28: THUYỀN TRƯỞNG KROMADIT](#)

[29: NHỮNG NGÀY ĐI TU TRẢ HIẾU](#)

[30: TRI ÂN NGHĨA TÌNH](#)

[GHI CHÉP CUỐI TRANG](#)

LỜI NÓI ĐẦU

Cuốn sách "*Nghịệt ngã và thành công*" xuất bản lần đầu vào năm 2004, đến nay đã phát hành hơn 300.000

cuốn. Mỗi lần tái bản, tôi đều cố gắng bổ sung, điều chỉnh nội dung lẫn hình thức để sách hoàn thiện hơn. Từ tận đáy lòng, tôi mong mỗi trang của cuốn sách này sẽ làm bạn thích thú và giúp bạn rút ra những bài học hữu ích cho công việc, cuộc sống riêng của mình.

Ngoài mong muốn soi lại mình, ôn lại những câu chuyện thực trong quá khứ, sẻ chia những ước nguyện về tương lai; một yếu tố quan trọng khác thôi thúc tôi quyết tâm tập trung thời gian, sức lực và cả tình cảm cho cuốn sách này chính là sự hưởng ứng và phản hồi tích cực của bạn đọc. Trong vòng 3 năm cuốn sách đến với công chúng, tôi nhận được gần 9.000 bức thư và email của bạn đọc khắp nơi chia sẻ cảm tưởng, trải nghiệm của họ sau khi đọc cuốn sách này, và cả những góp ý quý báu cho tác giả.

Những ý kiến phản hồi của độc giả giúp tôi nhận thức sâu sắc hơn gia đình là một tế bào của xã hội, có ý nghĩa vô cùng quan trọng đối với sự phát triển của xã hội. Hầu hết những vấn đề trong cuộc sống của con người, cũng như những vấn đề xã hội đều bắt nguồn từ gia đình. Do đó, việc giải quyết những vấn đề trong cuộc sống, như bản thân tôi đã trải qua, nên bắt đầu từ gia đình, từ chính những người làm cha làm mẹ. Tôi cảm thấy tự hào khi cuốn sách "*Nghịệt ngã và thành công*" có thể làm nhiều người xúc động, kích thích mọi người nghĩ về những giá trị của gia đình, thôi thúc họ thêm nhiệt tình chăm bón "cây yêu thương" trong gia đình mình, đó cũng là cách cụ thể nhất góp phần tạo nên một cộng đồng hạnh phúc.

Tôi rất vui nếu cuốn sách này là động lực tinh thần cho những ai đang đương đầu với những khó khăn, thử thách trong cuộc sống, là lời động viên mỗi người sống tốt hơn vì bản thân mình và vì người khác, bớt ích kỷ, bớt đòi hỏi được đền đáp khi làm việc tốt. Riêng tôi, tôi sẽ dành toàn bộ thời gian sống còn lại của mình để mang lại những giá trị tốt đẹp cho cộng đồng trong khả năng của mình. Cụ thể, tôi sẽ truyền lại những kiến thức, kinh nghiệm cho xã hội thông qua việc viết sách, nói chuyện trên các phương tiện truyền thông đại chúng, đóng góp vào các hoạt động nghệ thuật, học thuật, bảo vệ môi trường bằng tất cả khả năng của mình với mong muốn góp phần làm cho các thành viên trong xã hội gắn bó thương yêu lẫn nhau, biết tha thứ, giúp đỡ nhau trong cuộc sống.

Tôi mong ước cuốn sách "*Nghịệt ngã và thành công*" được nhiều người biết đến để những thông điệp của sự gắn bó, bao dung càng lan tỏa. Tôi đã tặng cuốn sách này cho các trường học, thư viện, trại giam trên khắp đất nước Thái Lan nhưng có lẽ như thế vẫn chưa đủ. Vì vậy, tôi mong rằng bạn đọc sẽ góp phần giúp làm những điều tốt và chuyển tay cuốn sách này cho những người khác để góp phần làm cho xã hội tốt đẹp hơn.

Với tất cả chân thành, tôi tin tưởng rằng những việc làm tốt sẽ là những "lá bùa hộ mệnh" cho các bạn và gia đình để chúng ta thông dong bước đi trong cuộc đời vốn nhiều biến động này.

- Vikrom Kromadit

LỜI GIỚI THIỆU

Làm người, như bạn và tôi, không ai có quyền chọn nơi mình sinh trưởng. Vì vậy ta không nên than phiền làm gì khi nhận thấy mình đã sinh vào một gia đình không như ý muốn. Điều quan trọng là ta phải biết lập chí, nhằm đạt được một mục tiêu mà ta cho là cao đẹp trong đời bằng sự phấn đấu kiên cường và bằng những phương cách hợp tình hợp lý hướng đến mục tiêu.

Cuốn sách mà bạn đang cầm trên tay là câu chuyện thật về thời trai trẻ của một người, ông Vikrom Kromadit - dù sinh trưởng trong một gia đình không mấy hạnh phúc nhưng đã trở nên giàu có và thành danh tại đất nước Thái Lan, người đã làm tôi cảm phục và nhận lời đi theo làm cố vấn khi ông khởi sự việc đầu tư xây dựng Khu Công nghiệp Amata tại tỉnh Đồng Nai, Việt Nam Tôi vẫn còn nhớ rất rõ dù 20 năm đã trôi qua, khi tôi hỏi "vì sao anh lại chọn đầu tư vào Khu Công nghiệp", ông đã trả lời "ngoài việc kiếm lời mà bất cứ nhà kinh doanh nào cũng nhắm đến, tôi muốn góp phần phát triển kinh tế và mang lại cuộc sống tốt lành hơn cho người dân của địa phương, nơi tôi xây dựng Khu Công nghiệp". Tôi cảm phục và nhận lời có lẽ một phần cũng vì tôi vốn chủ trương xây dựng Khu (hay Đô thị) Công nghiệp là phương cách hữu hiệu nhất để Công nghiệp hóa và Hiện đại hóa đất nước, dù lúc ấy tôi chưa biết nhiều về con người ông.

Thấm thoát mà gần 20 năm đã trôi qua Tôi bắt đầu các chuyến công tác vào Việt Nam với ông từ giữa năm 1992, xin được giấy phép xây dựng Khu Công nghiệp Amata cuối năm 1994, và rồi cuối cùng tôi trở về nước, trực tiếp trông coi KCN Amata ngay sau khi rời Viện Công nghệ Châu Á (AIT), nơi tôi theo học rồi trở thành một Giáo sư suốt 30 năm Qua những chuyến đi và nhiều lần trao đổi tâm sự, tôi có dịp quan sát và hiểu ông nhiều hơn. Và cũng chính vì thế, tôi tin chắc rằng những điều mà cuốn sách kể lại là những chuyện thật, thật cho đến nỗi lòng khi ngay chuyện cha con bắn nhau vẫn được kể lại khá tường tận Bạn đã có dịp làm quen với con đường làm nên sự nghiệp của ông Vikrom qua quyển sách ***Tay không gậy dựng cơ đồ*** xuất bản năm 2009. Với cuốn sách này, bạn sẽ thấy ông luôn luôn nghĩ đến cách làm giàu ở mọi hoàn cảnh và khi có cơ hội là ông chụp lấy ngay Qua những tình huống kể lại trong sách, tôi hy vọng bạn sẽ rút tỉa được một số bài học cũng như ghi nhận ý hướng trở thành người tốt hơn cho mình và cho mọi người của ông. Tôi cũng hy vọng là trên cơ sở đó, bạn sẽ lập chí, tạo lập mục tiêu cho đời mình và tìm được phương cách thích hợp với tài năng và hoàn cảnh của chính bạn để đạt được mục đích đó.

Tôi xin bạn là chỉ nên nghĩ đến các phương cách hợp tình, hợp lý để đạt được mục đích Và nếu chẳng may, bạn không đạt được mục đích 100% như ý muốn, thì tôi cũng xin bạn chẳng nên buồn làm gì vì bạn đã thật sự nỗ lực hết sức mình Bởi với sự nỗ lực phấn đấu như thế, giá trị của con người bạn đã được nâng lên nhiều lần rồi đó. Nhưng thật ra thì tôi vẫn tin là bạn sẽ thành công như ý và lúc nào bạn cũng nghĩ đến những người không được may mắn như mình...

GSTS. Huỳnh Ngọc Phiên

Tổng Giám Đốc Công Ty CP Amata Việt Nam

Nguyên Hiệu Trưởng Trường Công Nghệ Tân Tiến, AIT

LỜI MỞ ĐẦU

TỪ PHÁT SÚNG NGƯỜI CHA BẮN VÀO ĐẦU CON TRAI...

Chiếc xe hơi Mitsubishi màu xanh lao như tên bắn trên quốc lộ đoạn Pinklao-Nakhorn Chaisri, vọt lên cắt mặt một chiếc xe taxi đang chạy phía trước khiến người lái suýt tránh không kịp.

- Này, lái xe kiểu gì thế? Muốn chết hả? - Người lái xe taxi hạ cửa kính xuống, hét lên tức tối.

Tôi định hét trả: *"Đúng đấy! Tôi đang muốn chết đây. Nhưng phải sau khi tôi giết chết một người đã!"*.

Tôi tấp xe vào lề đường để tránh chiếc xe khách liên tỉnh đang lao tới ngang đường, bánh xe cán lên đoạn đường đầy sỏi và đá cuội khiến chiếc xe rung bần bật, nhưng tôi chẳng bận tâm. Điều duy nhất tôi nghĩ lúc này là đến được nơi cần đến nhanh nhất có thể, dù cho chiếc xe này - tài sản duy nhất bố cho tôi - có vỡ tung ra.

Cách đây ít phút, Daeng (tên gọi thân mật của Vipavee) - em gái tôi - nức nở qua điện thoại:

- Anh cả ơi! Anh Lan bị bắn rồi!

- Cái gì? - Tôi hỏi lại, như không tin vào tai mình.

Daeng vỡ òa nhắc lại:

- Anh Lan... Anh Lan bị bắn

- Ai bắn? Tình trạng thế nào rồi, hiện đang ở đâu? -

Tôi hỏi, tay siết chặt ống nghe.

Em gái tôi khóc nức nở nói không ra lời. Một lúc sau, em mới cất lên tiếng ngắt quãng:

- Anh Lan bị bắn vào đầu rất nặng, thập tử nhất sinh, hiện đã được chuyển từ bệnh viện Tha Rua đến bệnh viện Paolo rồi.

- Vậy anh đến thẳng bệnh viện Paolo nhé! - Tôi nói mà đầu óc quay cuồng với hàng loạt câu hỏi chưa có lời giải đáp.

Chuyện gì đã xảy ra? Lan - tên thân mật của Vitit - em trai tôi - vốn không phải là đứa thích gây gổ. Vậy ai đã gieo tai vạ khủng khiếp này cho nó? Điều quan trọng là Lan có qua khỏi không vì Daeng nói rằng tình trạng của nó rất xấu.

Tôi vắn vò lẳng, đột ngột vượt lên trước chiếc xe tải đang chạy song song từ lúc nãy. Nghe có tiếng hãm phanh rìn rít, nhưng lúc đó tôi không hề nghĩ đến nguy hiểm mà trong đầu chỉ hình dung hình ảnh Lan đầu bị băng bó kín mít, với lời giải thích của bác sĩ về tình trạng của bộ não và khả năng sống sót chỉ 10%.

Lòng tôi nóng như lửa đốt, đau xót khôn tả và nổi căm thù tuôn trào đến mức phải lấy một tay đang cầm lái lau nước mắt Như một kẻ điên, tôi bóp còi inh ỏi xin đường. Chân tôi nhấn ga đến hết cỡ như không cần đến tính mạng. Chiếc xe 1.600 phân khối lao hết công suất, vượt qua 2-3 chiếc xe chạy phía trước và tưởng chỉ trong gang tấc sẽ va vào nhau.

Đến trước phòng cấp cứu bệnh viện Paolo, trong không khí ử rũ và u ám với những nét mặt đau buồn và đầy nước mắt của mẹ và các em, tôi lạc giọng hỏi Daeng:

- Chuyện thế nào?

- Không sao đâu con. Đây là số mệnh của mẹ! - Mẹ tôi khóc sụt sùi và ngăn không cho Daeng trả lời những câu hỏi của tôi.

Tôi rít lên:

- Không! Đó không phải là số mệnh của riêng mẹ! Đó là số phận chung của em Lan, của con và của tất cả chúng ta. Con sẽ không để kẻ làm em Lan ra nông nổi này sống đâu!

Ít phút sau, tôi đã ngồi trên xe, ngược nhìn vào chiếc gương phản chiếu ghế sau, trên đó có chiếc túi dài chuyên đựng dụng cụ thể thao mà tôi vừa vội ném ra ghế sau trước khi lao xe ra đường. Có lẽ không ai ngờ rằng trong chiếc túi đó không phải là dụng cụ thể thao để rèn luyện thân thể mà là một khẩu súng săn và hai khẩu súng ngắn đều đã nạp đầy đạn, sẵn sàng nhắm vào người đã nổ súng vào đầu em trai tôi cách đây mấy tiếng đồng hồ.

Người đó, thật đau đớn, không ai khác mà chính là bố ruột của tôi - người sinh ra tôi và các em tôi. Và nếu trong ngày định mệnh ấy, nếu tôi không kịp trấn tĩnh suy nghĩ lại, cướp cò súng, mang trọng tội giết đấng sinh thành, thì hôm nay nhiều khả năng tôi không có cơ hội chia sẻ với bạn đọc những câu chuyện dưới đây. Tôi sẽ trở lại với câu chuyện đau buồn của ngày hôm ấy ở những trang sách sau.

Bạn đọc thân mến, tôi quan niệm rằng cuộc đời mỗi con người giống như cuốn nhật ký mà mỗi dòng, mỗi trang đều có thể có cả ngọt ngào, hạnh phúc lẫn đắng cay, đau đớn; có tiếng cười lẫn những giọt nước mắt, niềm tự hào lẫn tủi nhục. Dù những điều đó làm chúng ta thấy nức lòng hay buồn tủi thì cũng không ai có thể tẩy xóa và viết lại cuốn nhật ký cuộc đời mình.

Có lẽ ai cũng có cuốn nhật ký cuộc đời theo hình thức này hay hình thức khác, nhưng không phải ai cũng muốn mở nó ra cho người khác xem, vì quan niệm đó là chuyện riêng tư hoặc không muốn xới lại những vết thương lòng đã cố gắng chôn chặt. Thế nhưng, có lẽ chúng ta sẽ sẵn sàng chia sẻ nếu nghĩ rằng những điều mình từng trải qua có thể là bài học cho người khác, đặc biệt là những người đi sau, để họ không sa vào những hố sâu như ta. Thậm chí còn có thể giúp họ men theo con đường đúng đắn để chạm đến tương lai tươi sáng mà ít phải lao thân vào gai góc, bụi rậm một cách không cần thiết.

Những câu chuyện các bạn sẽ đọc dưới đây là một phần cuốn nhật ký đời tôi - Vikrom Kromadit. Tôi không phải là nhân vật quan trọng và tôi cũng không bao giờ nghĩ rằng cuộc đời mình là tấm gương cho ai đó noi theo, nhưng tôi tự nguyện công bố cuốn nhật ký cuộc đời của mình vì hai lý do sau:

Thứ nhất, tôi muốn đem lại một bài học, một điển hình cho những ai mong muốn tham khảo - đặc biệt là các bạn trẻ - những người sẽ nắm giữ tương lai của đất nước, kể cả những người kém may mắn trong xã hội, những người đang sống trong các trại giam, trại cải tạo. Đó là vì cuộc sống của tôi, từ nhỏ đến lớn, đã từng trải qua nhiều chuyện oái oăm, từng cảm thấy uất ức về số phận hẩm hiu, kém may mắn, từng bị người khác lừa gạt, vu oan giá họa, kể cả đã từng gây chuyện với người khác do thói nóng cuồng, ngạo mạn hay do những giây phút hành động thiếu suy nghĩ chín chắn.

Thứ hai, tôi tin tưởng rằng dù cuộc đời mình có gặp phải phong ba bão táp dữ dội đến đâu, nhưng nếu mình giữ vững tinh thần và có quyết tâm vượt qua trở ngại mà không chiu lùi bước hay bỏ cuộc giữa chừng thì trước sau gì mình cũng sẽ nhìn thấy bến bờ, hay nhìn thấy ánh sáng cuối đường hầm. Nghĩa là nếu mình có quyết tâm, bất cứ sự thành công nào cũng không phải là điều không thể vươn tới.

Và bây giờ, mời bạn cùng ngược về quá khứ, đến với những câu chuyện của tôi.

1: VÀI ĐIỀU VỀ NGUỒN CỘI, ME TÔI VÀ TUYẾN ĐƯỜNG SẮT TỬ THẦN

Gia đình tôi có gốc gác người Hẹ (di cư từ Đông Nguyên, thuộc khu vực đồng bằng sông Hoàng Hà, là một trong năm nhóm lớn người Trung Quốc di cư sang Thái Lan thời Rattanakosin^[*]). Mỗi lần di cư, họ thường đi thành từng đoàn lớn, khi tìm thấy địa điểm vừa ý, họ sẽ định cư lâu dài tại đó. Tuy nhiên những nơi như thế thường có sẵn những chủ nhân định cư từ trước, vì vậy người Hẹ đương nhiên trở thành "khách" nên họ được gọi là "khách gia". Một đặc điểm phản ánh tính chất di cư, tha hương của người Hẹ là việc họ thích sống chung trong một đại gia đình, dưới một mái nhà rộng lớn, vững chãi, an toàn như các lâu đài xưa.

Người Hẹ sống ở Thái Lan phần lớn xuất xứ từ huyện Mỹ Xuyên, tỉnh Quảng Đông. Họ lập nghiệp chủ yếu bằng những nghề thủ công như thợ may, thợ da giày, thợ cắt tóc, thợ bạc, Một số khác bán hàng tạp hóa, hay chủ nhà máy thuốc lá.

Người Hẹ nổi tiếng về tính cần cù lao động, giỏi buôn bán, tần tiện, thậm chí họ được gán cho danh hiệu "người Do Thái của Trung Quốc". Người Hẹ còn là dân tộc giữ gìn nghiêm ngặt phong tục tập quán, có khi đến mức bảo thủ. Họ đặc biệt quan tâm đến các vấn đề chính trị. Vì vậy không có gì ngạc nhiên khi những tư tưởng, niềm tin, quan điểm sống của người Hẹ được lưu truyền từ thế hệ này sang thế hệ khác một cách vững chắc, toàn diện, sâu sắc. Dù vậy, người Hẹ vẫn có thể hòa nhập và gắn kết văn hóa cũ với văn hóa mới để thích nghi với môi trường họ sinh sống. Đó cũng là những nét truyền thống trong gia đình tôi, được lưu giữ qua nhiều thế hệ.

Ông cố nội của tôi có tên là Qui Sun Chang. Họ "Qui" có nghĩa là "gò đất" (tuy phát âm có khác nhau tùy theo tiếng phổ thông, tiếng Triều Châu, hay tiếng Hẹ, nhưng viết giống nhau). Ông đi lang bạt bằng thuyền buồm từ quê nhà là thị trấn nhỏ Jie Si, cách thành phố Shantou tỉnh Quảng Đông khoảng 100 km. Ông đến Thái Lan buôn bán tại huyện Tha Muang. Đến khoảng 20 tuổi thì kết hôn với bà cố nội tôi là người Thái Lan, tên là Inn, rồi chuyển đến sinh sống tại thị trấn Tha Rua, huyện Tha Maka, tỉnh Kanchanaburi, hành nghề kinh doanh thuốc lá rất phát đạt.

Ngôi nhà ông cố nội tôi tại Jie Si, Quảng Đông, Trung Quốc

Giống như nhiều Hoa kiều cùng thời khác ở Thái Lan, ông cố nội tôi thích gửi con cái về Trung Quốc để học hành nhằm mục đích duy trì mối quan hệ dòng tộc, đồng thời học tiếng Hoa để tiếp thu nền văn hóa truyền thống của quê cha đất tổ. Do vậy, từ năm 7 tuổi, ông nội tôi - tên Kachang Siangkio - được ông cố nội đưa về Trung Quốc, ở nhờ nhà một người họ hàng.

Ông cố nội tôi không may bị bệnh mất sớm, khi mới 26 tuổi trong một chuyến ông trở về Trung Quốc buôn bán và được chôn cất tại quê nhà. Bà cố nội tiếp thu công việc kinh doanh của ông cố và nhờ tháo vát chăm chỉ, bà trở thành một nhà kinh doanh thuốc lá có tiếng tại tỉnh Kanchanaburi thời đó. Có người kể rằng bà cố nội là một người nghiêm khắc, quyết đoán, có uy quyền, ăn to nói lớn và nói như đinh đóng cột, nhưng kỳ thực bà là người nhân hậu, rộng lượng, hay giúp đỡ người nghèo.

Sau đó, bà cố nội tái hôn, có thêm hai người con. Trong đó một người tên là Ngì Suk Kung, em trai cùng mẹ khác cha với ông nội tôi, là người tôi rất gần bó hồi còn nhỏ.

Ông nội tôi sang Trung Quốc sinh sống, học tập suốt 12 năm. Khi đã thành thạo tiếng Trung Quốc, năm 20 tuổi ông quay lại Thái Lan. Khi đó bà cố nội đã chuẩn bị sẵn một cô dâu người Triều Châu cho ông. Bà đã rước sẵn cô về nuôi trong nhà từ trước. Đây là việc phổ biến vào thời đó vì người Hoa muốn con cái kết hôn với người Hoa để duy trì nòi giống, gìn giữ phong tục, tập quán.

Sau khi trở về Thái Lan, ông nội tôi giúp bà cố nội trông coi công việc kinh doanh thuốc lá. Ông đã biết dùng phương pháp "khoán sản phẩm" để quản lý việc trồng thuốc lá. Ông để cho người trồng thuốc lá tự cai quản việc trồng trọt và ông chỉ thu mua sản phẩm. Việc chủ yếu của ông là cải tiến nâng cao chất lượng giống cây. Sau khi thu mua lá thuốc lá, ông đem chế biến thành sợi, đóng gói xuất về Trung Quốc thông qua các nhà buôn tại Bangkok.

Vì thời trẻ sống ở Trung Quốc khá lâu nên ông nội tôi gắn bó, quen thuộc với lối sống ở Trung Quốc hơn Thái Lan, ông cũng không nói thạo tiếng Thái. Vì vậy, ông luôn ấp ủ ý định quay lại Trung Quốc sinh sống và quyết tâm thực hiện bằng cách thường xuyên chuyển phần lớn số tiền kiếm được vào ngân hàng ở Trung Quốc, dù ông cũng không từ chối tham gia đóng góp vào việc xây dựng đường sá, tu bổ chùa chiền hay giúp đỡ người nghèo khó tại Thái Lan, nơi ông đang sinh sống.

Gia đình ông bà nội tôi năm 1933. Bố tôi khi ấy 2 tuổi, ngồi trên đùi ông nội tôi

Ông bà nội tôi có bảy người con, 4 trai và 3 gái. Bố tôi là con thứ sáu, tên là Thung Fad. Dù ông cố nội tôi mất từ lâu, nhưng bà cố nội vẫn giữ truyền thống gửi các con và các cháu nội, tất cả hơn 10 người, sang Trung Quốc học. Chỉ trừ bố tôi vượt mặt cơ hội ấy vì thời kỳ đó Nhật xâm chiếm Trung Quốc, bố đành học tiếng Hoa tại Thái Lan, nhưng phải học lén lút bởi vì chính quyền Thái Lan lúc đó cấm dạy tiếng Hoa. Vì thế trình độ tiếng Hoa của bố rất hạn chế, chỉ viết được tên mình và vài chữ khác. Thời đó, những người Hoa được sang Trung Quốc học hành đến nơi đến chốn sẽ được coi trọng hơn người khác trong cộng đồng người Hoa. Có lẽ cũng vì vậy mà bố tôi thường tự ái, tủi thân, cho rằng mình thua thiệt.

Ông bà ngoại tôi cũng có nguồn gốc người Hẹ, có 4 con, một trai và 3 gái. Gia đình ông bà ngoại tôi làm ăn khá khấm khá, sở hữu khá nhiều đất đai trong vùng. Một vài biến động xảy ra khi Thế chiến thứ hai tràn đến nơi ông bà ngoại ở thị trấn Tha Rua, huyện Tha Maka, tỉnh Kanchanaburi. Những câu chuyện tôi nghe kể về thời kỳ đó vẫn đọng lại trong ký ức tôi.

Trong lịch sử, Thế chiến thứ hai được ghi chép là cuộc chiến có quy mô lớn nhất, tàn khốc nhất, nổ ra ngày 1/9/1939 khi Phát xít Đức xâm lược Ba Lan và sau đó lan sang cả châu Âu. Tại châu Á, Nhật gia nhập trục Phát xít Đức - Ý. Điều không ai ngờ là ngày 8/12/1941, quân Nhật bất ngờ chiếm các tỉnh ở phía Tây và miền Nam Thái Lan và gặp phải sự kháng cự quyết liệt của binh lính, quân tình nguyện Thái Lan.

Cuối cùng, Chính phủ của Thủ tướng Thái Lan chấp nhận yêu sách của Nhật, cho phép quân Nhật quá cảnh Thái Lan sang Myanmar; đổi lại Nhật sẽ tôn trọng độc lập và chủ quyền của Thái Lan. Quân Nhật tại Đông Nam Á có sở chỉ huy đóng tại Singapore. Nhật gặp nhiều khó khăn trong việc tiếp tế đường biển sang Myanmar vì thường xuyên bị các tàu ngầm của quân Đồng minh tấn công. Do đó, Nhật quyết định xây dựng tuyến đường sắt nối liền Thái Lan - Myanmar, bắt đầu từ một ga thuộc tỉnh Ratchaburi, xuyên qua khu rừng rậm hoang vu hiểm trở của tỉnh Kanchanaburi, nằm trên cây cầu gỗ bắc qua sông Kwai và chạy sang bên kia biên giới Myanmar. Tuyến đường sắt này đi vào hoạt động vào ngày 25/10/1943, chỉ sau 8 tháng xây dựng, dài 415 km, tiếp nối với tuyến đường sắt Malaysia - Singapore và tuyến đường sắt

phía Nam của Thái Lan.

Tù binh quân Đồng minh làm đường sắt tại Kanchanaburi

Tuyến đường sắt tử thần ở phía bắc tỉnh Kanchanaburi

Lực lượng nòng cốt xây dựng đường sắt là tù binh người Anh, Úc, Hà Lan, Mỹ và các lao công người châu Á, phần lớn là người Myanmar và Malaysia. Hàng vạn người đã chết khi xây dựng tuyến đường sắt này vì bệnh sốt rét mà không có thuốc men chữa trị, lao động khổ sai suốt ngày đêm, ăn uống thiếu thốn. Do đó tuyến đường sắt này được mệnh danh là "tuyến đường sắt tử thần" (The Death Railway).

Những người thân của tôi kể rằng, các kỹ sư Nhật cho xây nhà ga xe lửa Tha Rua Noi sát khu vườn của ông ngoại tôi. Đây là một trong 4 nhà ga của "tuyến đường sắt tử thần", cách ga đầu tiên 26 km. Lính Nhật mặc quân phục kaki, mang giày cao su, chân cuốn vải, đeo kiếm, cầm súng dài để canh giữ tù binh làm đường. Ở công trình lớn ấy, tuyệt không thấy bất kỳ máy móc thi công nào, các tù binh và lao công da bọc xương chỉ làm việc chân tay với búa, cuốc, xẻng...

Cậu Keo, em trai của mẹ tôi, kể rằng thuở đó quân Nhật ngang nhiên trưng dụng khu vườn cây ăn trái sum suê xoài, ổi, mít, nhãn... của ông ngoại tôi để làm chỗ nghỉ tạm cho đội lính công binh của Nhật khoảng 20-30 người. Ông bà ngoại tôi vốn tốt bụng và biết điều nên thỉnh thoảng còn bưng nước và trái cây mời lính Nhật. Lính Nhật tỏ ra rất có kỷ luật, biết tôn trọng chủ nhà, không làm gì xâm phạm đến nhân phẩm của 3 cô gái trong nhà - tức mẹ và các dì của tôi. Cũng vì vậy mà ông bà ngoại tôi không sợ tan như gia đình bên ông nội tôi.

Mẹ tôi lúc đó mới 17 tuổi, xinh đẹp, tháo vát. Mẹ thường hái trái cây trong vườn, ra chợ mua thêm trứng luộc, bánh ngọt, lấy thêm thuốc lá do mẹ tôi tự cuốn, rồi cùng cậu em trai 8 tuổi (tức cậu Keo của tôi) mang tất cả hàng hóa ấy ra ga bán. Mẹ được phép buôn bán ở đó cũng vì lính công binh của Nhật thường nghỉ chân ở nhà ông ngoại tôi nên dần thân quen. Mỗi khi có chuyến tàu vào ga, bất kể nửa đêm hay sáng sớm, mẹ đều tất tả mang hàng ra ga. Mẹ tôi nói được một ít tiếng Nhật và nhờ linh hoạt sử dụng ngôn ngữ cử chỉ nên bà vẫn bán hàng khá tốt.

Lính Nhật đối xử tương đối tử tế với người Thái Lan, trừ khi họ phạm tội. Còn với các tù binh, họ đối xử rất tàn bạo, sẵn sàng bắn chết tại chỗ các tù binh tìm cách bỏ trốn hay dám gây loạn trong trại. Thậm chí, tôi nghe kể họ còn chôn sống một số tù binh.

Lính Nhật ghét nhất những ai dám trộm cắp tài sản của họ. Mẹ tôi kể rằng có một ông hàng xóm tên In đã cắt trộm dây điện của quân Nhật và không may bị bắt. Ông bị lính Nhật bắt trói rồi đổ nước xà phòng vào miệng cho đến khi bụng ông căng ra. Sau đó lính Nhật đập thẳng chân vào bụng ông, khiến ông ối ra nước xà phòng. Mãi đến khi ngất xỉu, ông In mới được thả ra. Những người dám ăn cắp xăng dầu của Nhật cũng phải chịu hình phạt tương tự: bị đổ xăng dầu vào miệng, sau đó bị đập vào bụng cho đến khi ối ra xăng dầu. Chính những hình phạt kinh khủng này khiến không còn ai dám ăn cắp tài sản của quân Nhật.

Cậu Keo kể, khi rút đi, lính Nhật dọn sạch đồ đạc, không để lại thứ gì trong khu vườn của ông

ngoại, trừ một số sọt nốt gà, heo và hai cuộn dây thép. Về phần mẹ tôi, trong thời gian Nhật chiếm đóng, nhờ khéo xoay xở bán hàng rong nên bà kiếm được số vốn kha khá và quan trọng hơn là tích lũy được một số kinh nghiệm buôn bán. Sau chiến tranh, gia đình ông nội tôi từ tỉnh Ratchaburi quay lại thị trấn Tha Rua, huyện Tha Maka, tỉnh Kanchanaburi sinh sống.

Sau này, khi có dịp gặp ông Hiroshi Ota - cựu đại sứ Nhật tại Thái Lan, tôi đã hỏi ông thông tin về những người lính Nhật từng đóng quân và cai quản việc xây dựng đường sắt tại tỉnh Kanchanaburi, đoạn ngang qua khu vườn của ông ngoại tôi. Ông Hiroshi Ota cho biết có một cựu thương sĩ tên là Takaji Otsuka, từng đóng quân tại địa điểm trên và hiện còn sống.

Cuối năm 2006, tôi có dịp sang Nhật và nhờ ông Hiroshi Ota liên hệ với cựu thương sĩ Otsuka để tôi đến thăm. Tôi đến gặp ông Otsuka tại thành phố Kanagawa, cách Tokyo một giờ đi xe lửa cao tốc. Ông Otsuka lúc ấy đã 86 tuổi, song còn rất minh mẫn, khá bất ngờ và vui mừng khi biết tôi là con của cô gái Thái bán hàng rong tại nhà ga ở tỉnh Kanchanaburi hơn 60 năm về trước. Cựu thương sĩ Otsuka kể lại, lúc đó ông 21 tuổi, sau khi đóng quân một thời gian tại Singapore, ông được điều sang Kanchanaburi, Thái Lan trong 6 tháng, sau đó chuyển về Malaysia. Chiến tranh kết thúc, ông bị quân Đồng minh bắt làm tù binh, bị đưa sang vùng biên giới Myanmar - Thái Lan trong 2 năm để tháo gỡ "tuyến đường sắt tử thần" rồi sau đó được trả tự do. Kể đến đây, ông ghen ngào thú nhận: "Đến bây giờ tôi vẫn cảm thấy ân hận, xấu hổ vì quân đội Anh và Đồng minh đối xử với tôi và các tù binh Nhật tử tế hơn nhiều so với cách quân Nhật đối xử với tù binh quân Đồng minh".

Sau chiến tranh, cuộc sống của nhiều tầng lớp đảo lộn như trở bàn tay. Có những công chức hưởng lương ổn định, con cái của họ sống dựa vào tiền của cha mẹ mà chẳng cần quan tâm tích lũy kinh nghiệm làm ăn sinh sống. Lại có nhiều người rơi vào cảnh trắng tay vì mải chạy theo lối sống vật chất, coi trọng vẻ ngoài hoặc bị lao đao bởi nền kinh tế hết giảm phát lại đến lạm phát. Song, cũng có một nhóm người biết cách biến khó khăn thành thuận lợi, trong đó có mẹ tôi.

Ngay sau khi chiến tranh kết thúc, mẹ tôi lao vào buôn bán với số vốn kha khá tích lũy được từ thời buôn bán ở nhà ga "tuyến xe lửa tử thần" và những kinh nghiệm làm ăn được tôi luyện nhuần nhuyễn qua năm tháng. Khi ấy, do khan hiếm lương thực, chính phủ cấm vận chuyển gạo qua ranh giới các tỉnh. Song, bằng cách nào đó, mẹ tôi vẫn lén mua được gạo từ các tỉnh khác. Bà còn bán cá bạc má hấp và thức ăn khô. Vốn tính chịu thương chịu khó, ít khi chịu ngồi yên một chỗ, dám chịu rủi ro, mẹ tôi còn mở thêm công ty chạy xe khách liên tỉnh Kanchanaburi - Bangkok. Một cách hết sức thuyết phục và ấn tượng, mẹ tôi trở thành nữ doanh nhân hàng đầu của thể hệ doanh nhân đầu tiên của tỉnh Kanchanaburi.

Bố mẹ tôi kết hôn vào cuối năm 1951. Trước đó, mẹ đã qua hai đời chồng nhưng vẫn còn xuân sắc lắm. Bà còn tích lũy được số vốn kha khá nhờ giỏi làm ăn và tần tiện, trong khi bố tôi chỉ có hai bàn tay trắng. Vì vậy có người bảo bố tôi "tự nhiên vợ được bà góa vừa đẹp vừa giàu, chẳng khác nào chuột sa chĩnh gạo".

Lại có người kể rằng, thời gian đầu hôn nhân, mẹ tôi nói gì bố cũng nghe theo răm rắp, nhưng dần dần ông thay đổi thái độ, có nhiều hành động quá đáng và không hề bận tâm đã làm mẹ đau lòng thế nào. Đó cũng là chuyện bà con trong thị trấn Tha Rua thường bàn tán và khiến tôi nhiều lần phân vân không biết bố cưới mẹ vì tình hay vì tiền.

Tôi lúc gần 1 tuổi

Tôi cất tiếng khóc chào đời vào ngày 17/3/1953, lúc 0g - giao thời giữa ngày thứ ba và thứ tư. Ông nội tôi - vốn hiểu biết về tướng số theo truyền thống của Trung Quốc và thường xem tướng số cho con cháu trong nhà - đã xem cho tôi và nói với mọi người rằng tôi có phúc, có tương lai xán lạn, sẽ đem lại phú quý phồn vinh cho dòng họ.

Ông nội đặt tên tiếng Hoa cho tôi là Din Pong - tức "Trần Phong - phổ trên núi", tên đầy đủ là Qui Din Pong. Đến khi tôi học lớp 4 thì người Hoa ở Thái Lan có phong trào đổi họ tên từ tiếng Trung Quốc sang tiếng Thái, nên bố đổi họ thành Koowatcharachroon, tôi vẫn giữ tên Din Pong.

Ngôi nhà đầu tiên của bố mẹ tôi ở số nhà 99 đường Saeng Chuto, nằm sát chợ, tính đến nay ngôi nhà đã có hơn 50 năm tuổi. Đây là nhà phố hai tầng bằng gỗ. Cửa ra vào có thể gấp lại, có then cài bên trong, bên ngoài không mở được. Vì vậy, từ nhỏ tôi được giao nhiệm vụ gác cửa cả đêm lẫn ngày. Tối nào bố tôi đi đâu về, gọi tên tôi 2-3 lần là tôi chạy nhanh ra mở cửa. Lâu dần thành thói quen, dù đang ngủ trong phòng bà nội hay làm việc gì, hễ nghe tiếng gọi là tôi chạy ào ra mở cửa như phản xạ. Nhiệm vụ này chỉ kết thúc khi tôi thoát ly gia đình đi du học vào năm 15 tuổi.

Khi mở cửa vào nhà, sẽ nhìn thấy phía phải là phòng của bà nội, phía trái chứa đủ loại hàng hóa (rau củ, hạt tiêu, bông vải, dầu ăn, bắp, đậu nành, các loại lâm sản do người ta mang đến bán). Khi thu mua đủ lượng hàng, mọi người sẽ đóng hàng thành những bao tải nặng 100 kg, đóng dấu nhãn hiệu "Khun Huad Lee" rồi chuyển cho đại lý ở Bangkok để xuất sang Nhật. Cạnh đóng hàng hóa này là cầu thang dẫn lên tầng trên. Tầng này trống rỗng, là chỗ ngủ khi đêm về của hầu hết thành viên gia đình.

Trước cửa phòng bà nội, bố tôi kê một chiếc bàn để làm việc và tiếp khách hàng, trên tường có treo hình chân dung nhà vua Thái Lan và ảnh chụp chung của gia đình. Nằm chệch phòng bà nội một chút là sân tắm. Ở đây có cái giếng khơi bằng gạch và có cần lắc để lấy nước. Cách sân tắm không xa là nhà bếp với chạn chứa thức ăn, bếp than và chiếc bàn ăn lớn đủ chỗ cho khoảng 10 người. Phía sau bếp là nơi chứa đồ đạc và kê giường nghỉ tạm cho các thợ làm vườn. Góc cuối nhà là nhà vệ sinh.

Ngôi nhà này không chỉ là nơi ở, nơi chứa hàng, nơi làm việc của bố tôi mà còn là "xí nghiệp" nhỏ của mẹ. Hằng ngày, mẹ thức dậy lúc 4 giờ sáng, đi lấy cá hấp chuyển từ nơi khác đến. Sau đó bà ra chợ, dựng sạp hàng đầy ắp cá biển hấp, cá khô, mắm tôm, hành, tỏi và tất bật buôn bán đến tận 6 giờ chiều. Về đến nhà, bà chưa nghỉ ngơi ngay mà lui cui nhóm bếp sau nhà hấp lại số cá thừa để khỏi bị hư thối và làm sạch cá khô để sâu bọ không bám vào.

Có thể vì từ khi chào đời, tôi được nuôi hoàn toàn bằng sữa mẹ nên tôi rất gần bó với mẹ. Tôi luôn cảm thấy hạnh phúc, yên tâm khi ở bên mẹ. Dù đã 2-3 tuổi, tôi vẫn thường đòi mẹ ẵm bồng, ôm ấp và bú sữa mẹ cùng với đứa em kế. Trưa nào cũng vậy, cô Tao - người giúp việc trong nhà - dẫn anh em tôi ra chợ để mẹ cho bú rồi nằm chơi tại sạp hàng của mẹ.

Song, mẹ có một thói quen khiến tôi rất khó chịu: mỗi khi tôi bị ngạt mũi hắt hơi, mẹ lại lấy tay siết mũi tôi cho nước mũi chảy ra thay vì dùng khăn tay hay giấy. Vì tay mẹ thường dính đầy mùi cá và bà không hề rửa tay trước khi chạm vào mũi tôi nên những lần như vậy, cả ngày tôi toàn ngửi thấy mùi cá tanh.

Trái ngược hoàn toàn với người mẹ dịu hiền, tốt bụng, khéo ăn nói, thường bày tỏ tình yêu thương với các con thì bố tôi rất lạnh nhạt, hiếm khi cười đùa với con cái. Bố lúc nào cũng chỉ tập trung suy nghĩ làm thế nào để kinh tế gia đình ổn định, khá giả hơn.

Bố tôi lúc 30 tuổi

Khi tôi còn bé, bố có dành ít thời gian chơi đùa với tôi, nhưng việc này chỉ kéo dài đến năm tôi gần 6 tuổi. Tôi thích nhất những lần bố ngồi lên một khúc gỗ còn tôi ngồi vào đôi bàn chân đang cong lên của ông. Ông nhấc chân lên xuống, lắc qua lắc lại, khiến tôi cười thích thú vì cảm thấy như đang cưỡi ngựa. Thuở bé, tôi chưa bao giờ được bố mẹ mua cho bất kỳ món đồ chơi nào.

Khi tôi đến tuổi có thể phụ giúp công việc trong nhà, tôi rất thích làm chân sai vặt cho bố khi ông chuẩn bị các món ăn và dọn bàn ăn, cũng như cùng ăn cơm với bố tôi. Khi đó tôi như cái bóng của bố tôi, ông làm gì ở đâu thì tôi có mặt ở đó. Nhiều lần tôi và bố đứng nấp sau cánh cửa để dùng súng cao su rình bắn, đàn chim bồ câu hay sà xuống ăn đậu phộng đang phơi trên sân nhà. Sau đó tôi chuyên làm nhiệm vụ vặt lông những con chim mà bố tôi bắn được. Từ đó, tôi rất thích ăn thịt chim. Tôi còn giúp bố mẹ cắt tiết gà và làm bất cứ công việc gì mà bố mẹ tôi cần, nhiều khi không cần sai khiến.

Ngoài bố mẹ tôi, ông bà nội cũng rất yêu quý tôi và để lại trong tâm hồn tôi những ấn tượng khó phai.

Ông nội đứng đầu gia đình, rất gương mẫu, có tinh thần trách nhiệm cao và yêu thương các con cháu. Ông ít nói, cả ngày hết làm việc này đến việc kia và rất ít khi mắng chửi con cháu. Các cô bác đều nói với tôi rằng, cả đời họ chưa thấy ông nội và bà nội to tiếng với nhau lần nào. Nếu có điều gì khiến ông giận hay không hài lòng, ông sẽ tránh đi chỗ khác, để bà nội ca thán đến chán thì thôi, rồi mọi việc trở lại bình thường.

Tôi còn nhớ như in ngôi nhà của ông nội. Đó là ngôi nhà gỗ mái tranh, trông ra đường cái, hướng về ga xe lửa Tha Rua Noi. Sàn nhà được lát bằng gỗ tấm lớn, phía trái là phòng ngủ của ông bà nội, phía phải để trữ thuốc lá và xắt sợi những lá thuốc đã phơi khô.

Ông nội sống rất giản dị, ngăn nắp. Ông luôn lau dọn nhà cửa sạch sẽ, đồ đạc luôn để đúng nơi đúng chỗ. Ở nhà, ông thường ở trần, mặc quần đen bằng vải bông, bụng thắt dây lưng to có gắn một túi nhỏ, trong đó đựng tiền xu và những đồ lặt vặt. Có khi ông buộc thêm khăn vải bên ngoài thắt lưng. Khi đi ra ngoài, ông nội thường mặc áo dài tay màu trắng kiểu Trung Quốc và quần lụa đen.

Hầu như bữa ăn nào của ông bà nội cũng có mắm tôm giã với tỏi, giấm trộn rau sống hái từ vườn do ông tự trồng lấy, còn cơm thì thường trộn với chuối ngự hay khoai lang. Món khoái khẩu của ông bà là canh khoai sọ với lá thơm. Nước uống chính là nước gạo chắt ra trước khi ủ nổi cơm trên bếp than nhỏ lửa.

Ông nội rất chăm chỉ lao động. Khi còn làm việc tại xưởng thuốc lá, ông thường dậy lúc 4 giờ sáng để chuyển thuốc lá xuống thuyền rồi nương theo dòng sông Mae Klong đưa hàng vào Bangkok. Thông qua các thương lái, số thuốc này sẽ được xuất sang Trung Quốc. Mỗi lần đến Bangkok giao thuốc lá, ông nội thường đi mất vài ngày. Và dù vốn tính tần tiện nhưng trong các chuyến đi ấy, bao giờ ông cũng mua quà bánh cho con cháu.

Còn vào buổi chiều, công việc khá quen thuộc của ông là ra chợ nhật xương tại các sạp bán thịt heo đem về cho con chó mực cưng. Đôi khi ngoài xương heo, ông còn nhật được cả bao tử, bì heo đem về phơi một nắng rồi sau đó đem rán.

Thời gian còn lại trong ngày, nếu không có việc đi đâu, ông nội sẽ tưới nước đoạn đường trước nhà cho bớt bụi rồi quét dọn sạch sẽ. Sau đó, ông ngồi trên cái sạp tre trước cửa đọc sách tiếng Hoa. Tối đến, ông bà nội rủ nhau ra trước nhà hóng mát, hút thuốc lá. thỉnh thoảng có vài người họ hàng hay hàng xóm sang chuyện trò cùng. Vào mùa hè nóng nực, ông bà nội sẽ mắc mùng ngủ cạnh cây mạn sau nhà, trên chiếc giường vải gập.

Cây mạn này rất cao to, đến mùa thì đậu đầy những chùm quả đỏ thắm, ngọt lịm. Ông nội chăm sóc cây mạn rất kỹ. Ông lấy giấy hay bao tải rách quấn các chùm mạn. Và để đuổi những con dơi thường ăn quả vào ban đêm, ông treo một thùng tôn vào cành cây, buộc thêm một thanh gỗ cạnh thùng tôn, đầu kia của thanh gỗ buộc vào dây thùng và kéo đầu dây thùng vào tận trong mùng. Nằm trong mùng, ông nội thỉnh thoảng giật dây thùng cho thanh gỗ đập vào thùng tôn, khiến đám dơi giật mình bay đi. Có đêm ngủ cùng ông nội, tôi đã có những trải nghiệm "vừa ngủ vừa đuổi dơi" thú vị này.

Dù cao tuổi, ông nội vẫn không bao giờ để khu vườn của gia đình hoang tàn. Ông bỏ công sức trồng trọt, chăm sóc bắp, đu đủ, rau cải xanh, cải đắng, các loại cây, củ vừa dùng để ăn vừa làm thuốc uống, thuốc nhuộm.

Vào mùa mưa, ông bà nội và bác Heang của tôi thường đi kéo vó tôm cá. Cá bắt được rất nhiều, một phần ăn, một phần ướp muối làm nước mắm. Có khi ông bà nội còn đến khu vườn trái cây rộng 10 ha tại khu nghĩa trang ông bà cố nội tôi, cách nhà hơn 1 km để hái xoài đem bán, số xoài còn thừa thì đem muối ăn dần.

Các cô bác của tôi còn kể rằng, ông nội rất quan tâm đến công việc chung của cộng đồng. Ông thường xuyên quét dọn đường sá công cộng, góp tiền xây dựng cầu trong thị trấn. Ai nhờ ông giúp đỡ việc gì, ông chẳng nề hà và cũng không bao giờ kể công. Có nhiều người vay tiền ông, sau đó không có khả năng trả, ông không đòi, thậm chí xóa nợ luôn. Câu nói cửa miệng của ông nội là "Thiên hữu nhân" (Trời có mắt), để nhắc nhở con cháu chớ làm điều xằng bậy mà tưởng

rằng không ai biết, vì dù thiên hạ không hay biết chẳng nữa nhưng chắc chắn ông trời sẽ tỏ tường.

Song có một việc ông nội thường làm mà không ai trong gia đình can ngăn được: ông thích chuyển hầu hết số tiền tích cóp được về Trung Quốc. Mỗi lần ông chuyển tiền đi, bà nội và các cô chú bác của tôi chỉ biết bất lực đứng nhìn hoặc cùng lắm là kêu ca phàn nàn. Ai cũng nuối tiếc vì lợi nhuận kiếm được bằng công sức lao động của mọi người trong gia đình mà chẳng ai được hưởng, hay ít nhất là sử dụng sao cho có lợi nhất.

Ông nội tôi lúc 70 tuổi

Ký ức giản dị mà thân thương nhất của tôi về ông nội là có những buổi sáng, ông nội đi bộ từ nhà ông (cách nhà tôi khoảng 50 mét) đến đón tôi đi ăn bánh khọt tại quán của bà Waeng ở đầu chợ Lang - quán này ngon nổi tiếng trong vùng. Sau đó, ông ghé vào quán cà phê chuyện trò với vài người bạn.

Năm tôi hơn 3 tuổi, ông nội ngã bệnh nặng. Tôi ở cạnh giường bệnh của ông đến phút cuối cùng. Trước khi ra đi, ông nội còn gọi tên tôi và thì thào 2-3 câu mà tôi nghe không rõ. Cũng lúc đó, ông nội đặt vào tay tôi một chùm nho.

Nhiều năm sau khi ông nội mất, lúc chuyển chiếc tủ cũ mà ông nội gửi ở nhà bác Thung Hon - người con trai thứ hai của ông bà nội - mọi người bất ngờ phát hiện một tập ngân phiếu được ông nội cất giấu trong ngăn kéo. Nhưng thật đáng buồn, khi đó Trung Quốc đã chuyển sang chế độ xã hội chủ nghĩa và xóa bỏ hệ thống tiền tệ cũ. Số ngân phiếu vốn từng có giá trị rất lớn ấy phút chốc biến thành giấy lộn. Dù vậy, sau đó, gia đình tôi có trao lại cho một người họ hàng tên Chơn ở Trung Quốc.

Hiện nay, gia đình tôi vẫn còn lưu giữ cái bếp áp suất và cây súng trường của ông nội làm kỷ niệm. Những vật dụng thân thiết ấy luôn gợi nhớ trong lòng chúng tôi về người ông đáng kính.

Bà nội tôi lúc 60 tuổi

Tôi gần gũi bà nội nhiều hơn sau khi ông nội mất. Tôi được bố giao nhiệm vụ luôn ở cạnh bà nội để chăm sóc, giúp bà những việc vặt vì lúc đó bà đã ngoài 60 tuổi, đi lại khó khăn. Bà nội vốn rất chăm chỉ, ham công việc, ít khi nào chịu ngồi yên một chỗ và cái tính ấy "lây" cả sang tôi. Chẳng hạn như sáng sớm tôi đi kiểm tra đàn vịt đẻ, lấy tay sờ xem vịt còn trứng hay không, nếu không thì chứng tỏ vịt đã đẻ, nếu còn trứng thì phải nhốt nó trong chuồng để nó không đẻ trứng lung tung. Sau đó tôi đem trứng đi luộc, chiên với thịt băm hay làm ốp la cho bà nội ăn. Đôi khi tôi còn đem trứng vịt đi làm trứng muối, mang trứng gà bán cho quán cà phê.

Bà nội hay phàn nàn việc tôi thiếu vệ sinh, chưa ngăn nắp. Bà hay nhắc đi nhắc lại câu: "Người lười biếng ở chỗ sáng vẫn không biết chiếc ly nào bị mẻ. Còn người chăm chỉ thì dù ở chỗ tối vẫn biết cái ly nào bị nứt".

Bà nội rất mộ đạo, thường đi chùa cúng bái, ăn chay niệm Phật, không sát sinh. Bà tin rằng làm nhiều việc phúc tức là để đức cho con cháu, giúp chúng tôi hưởng phúc lộc về sau. Khi tôi còn bé, bà thường dẫn tôi đi chùa vì muốn giúp tôi tu nhân tích đức, tránh điều dữ, làm điều lành.

Lúc nhỏ, tôi rất nghịch ngợm, thích chơi chơi gà, chơi cá, chơi dế hay dùng súng cao su bắn chim, chó, thằn lằn Cóc lằn, thấy tôi giương súng cao su định bắn một con dế, bà vội ngăn: "Cháu ơi, không được gây tội lỗi. Gây tội sẽ phải gánh hậu quả". Những lời ấy chui vào tai này rồi lại lọt qua tai kia của tôi. Can ngăn tôi không được, bà nội chỉ biết than phiền và tuôn ra tràng mắng dài bằng tiếng Hoa. Nếu tôi còn bướng bỉnh, bà sẽ la toáng lên cho bố mẹ tôi đến xử lý. Đến lúc đó tôi mới chịu nghe lời.

Bà nội là người Triều Châu nên rất thích xem tuồng. Hằng năm, cứ đến buổi diễn tuồng ở sân khấu ngoài trời của thị trấn Tha Rua là bà lại sai con cháu mang ghế đến đó từ trưa để xí chỗ. Tôi thường đi xem tuồng cùng với bà nội nhưng không mấy tập trung mà nguyên nhân chính là vì chẳng hiểu gì. Mỗi khi thấy tôi ngủ gật bà nội liền móc trong túi vài xu, bảo tôi chạy đi mua bánh hay kem ăn cho tỉnh ngủ rồi ráng xem hết vở diễn cùng bà.

Tôi ngủ chung với bà nội trong vài năm. Khi du học xong và trở về nước (23 tuổi), tôi thường ghé thăm bà, giúp bà ngâm chân vào nước nóng để máu dễ lưu thông, sau đó lấy máy xoa bóp bằng điện để xoa bóp cơ bắp cho bà. Tôi cũng hết sức chú ý vấn đề ăn uống của bà nội, ăn nhiều rau xanh và những thức ăn dễ tiêu.

Tôi cũng rất gần gũi với bà ngoại.

Bà ngoại tôi lúc 80 tuổi

Như khá nhiều phụ nữ Thái ở thôn quê, bà có nước da ngăm đen, thân hình vừa phải, khỏe mạnh, thường mặc áo trắng ngắn tay, váy màu đen hay xanh thẫm, tóc búi tròn, cổ đeo dây chuyền vàng. Bà ngoại là người Thái gốc Hoa, giản dị, hiền lành, ít nói. Chẳng bao giờ thấy bà đánh đập con cái hay cãi cọ với ai.

Tôi được bà ngoại rất yêu quý và từng sống chung với bà trong 1-2 năm. Nhà bà ngoại cách nhà bố mẹ tôi chỉ chừng 200 mét, lọt thỏm trong khu vườn ven đường sắt, nền nhà bằng đất nện. Trong khu vườn này còn có nhà của dì Lek, con gái lớn của ông bà ngoại. Nhà bà ngoại rất sạch sẽ, ngăn nắp chứ không luộm thuộm như nhà bố mẹ tôi. Nếu ở nhà bố mẹ, tôi tiếp nhận những nét sinh hoạt mang văn hóa Trung Hoa thì tại nhà bà ngoại, tôi đã tiếp thu văn hóa cổ của người Thái.

Bà ngoại và hầu hết những người họ hàng bên ngoại có nước da ngăm đen, ăn cơm bốc bằng tay theo truyền thống của người Thái. Sau một ngày làm việc, mọi người thường tập hợp quanh một chiếc radio lớn, có thể nằm hoặc ngồi tùy thích. Bên cạnh radio là cái bảng gồm nhiều cục pin ghép lại để chạy radio, nóc nhà có treo cột ăngten thu sóng. Mọi người rất chăm chú thưởng thức các chương trình phát thanh, nhất là các vở kịch nổi tiếng của các đoàn kịch Kantathaworn hay Kantana.

Thời gian ấy, bà ngoại đi đâu tôi cũng đòi đi theo. Lúc thì tôi giúp bà hái trái cây, khi thì nhặt xoài rụng mang về làm mứt hay muối ăn dần trong gia đình hoặc đem chia cho họ hàng. Tôi thích nhất những lúc bà ngoại lấy ráy tai cho tôi. Tôi nằm trên đùi bà dưới bóng xoài mát dịu, mắt lim dim còn bà thì hí hoáy lấy ráy tai. Khi bà thổi "Phù!" một cái vào tai tôi và nói: "Xong rồi!" thì tôi biết những giây phút "sung sướng nhẹ nhàng" ấy kết thúc.

Ông ngoại mất năm 1948, khi tôi chưa chào đời, nên tất cả những gì tôi biết về ông là nhờ mẹ và cậu Keo - em của mẹ, kể lại. Ông ngoại là người Thái gốc Hoa, được sinh ra tại Thái Lan, trưởng thành tại Trung Quốc. Người vợ đầu của ông là người Trung Quốc, có 4 người con. Sau

khi trở lại Thái Lan, ông mới kết hôn với bà ngoại tôi. Ông chăm chỉ trồng rau, trái cây và thuốc lá. Dù có nhiều đất đai nhưng thu hoạch từ trồng trọt không là bao, đôi khi thiếu gạo phải ăn cơm dọn khoai lang, khoai môn.

Ông ngoại có vóc dáng cân đối. Ông tốt bụng, hiền hòa, nhưng khi cáu giận thì rất hung dữ. Thỉnh thoảng, ông cũng mắng chửi, đánh con cái nếu chúng sai trái.

Vườn của ông bà ngoại cũng chính là thiên đường vui chơi của tôi cùng bè bạn và các em. Chúng tôi tha hồ leo cây cọ, cây cau rồi hái ăn thỏa thích ổi, dâu da đất, hồng xiêm, mít, nhãn, măng cầu, mận, cóc Nhưng hấp dẫn nhất là đoạn đường hầm vẫn còn sau chiến tranh, nơi quân

Nhật cất giấu đầu máy xe lửa. Cửa đường hầm bị cỏ dại bao phủ, các loại dây leo chằng chịt, không khí mát rượi. Chúng tôi hay đến đó leo trèo, vui đùa và nằm nghỉ vào buổi trưa.

Ở đó có nhiều rắn rết, kể cả rắn lục rất độc, nhưng dù mới 5 tuổi, tôi đã biết cách phòng tránh và dám đánh chết chúng, chứ không bỏ chạy như nhiều đứa trẻ khác. Cũng có thể vì sợ bị nó cắn nên tôi phải đề phòng bằng cách ra tay trước. Thói quen đánh chết rắn theo tôi đến tận khi trưởng thành. Sau này nghĩ lại, tôi thấy làm như vậy là có tội, do đó về sau nhìn thấy rắn là tôi tránh. Hơn nữa, tôi sinh năm Ty, theo duy tâm, đúng ra tôi phải chăm sóc, bảo vệ con vật mà tôi cầm tinh mới phải.

Mẹ tôi thường xuyên đến thăm bà ngoại còn bố tôi thì rất hiếm khi, dù nhà bà ngoại cách nhà bố mẹ tôi chưa đến 200 mét. Sau này, cậu Keo kể tôi nghe rằng ngay cả ngày cưới bố mẹ tôi, bà ngoại cũng không đến dự đám cưới tại nhà bố tôi mà chỉ tiếp nhận lễ dâng trà tại nhà của dì Lek - con gái lớn của ông bà ngoại. Nghĩ lại chuyện này, tôi vẫn ngạc nhiên và không lý giải được.

2: "PHI VỤ" TRỘM TIỀN KHÔNG THÀNH VÀ NHỮNG NGƯỜI BẠN THỜI THƠ ẤU

Một trong những kỷ niệm sâu sắc của tôi với bố là trận đòn như tử khi tôi chừng 4-5 tuổi, liên quan đến một "phi vụ" ăn trộm tiền không thành của tôi. Một hôm chị lang - con gái bác Heang, chị ruột của bố tôi - rủ tôi vào giường bà nội chơi. Chị lang tiết lộ rằng ở dưới nệm giường của bà nội tôi có một số tiền giấy, loại 100 baht, thông tin ấy rất hấp dẫn tôi nhưng tôi giả vờ không quan tâm.

Tranh thủ lúc mọi người vắng nhà, tôi lẻn vào phòng ngủ của bà nội, lật nệm lên thì trông thấy vài tờ giấy bạc đỏ chói. Tôi liền lấy trộm một tờ 100 baht bỏ vào túi và lặng lẽ ra quán bán hàng của ông Yaeo gần nhà tôi để đổi lấy tiền lẻ. Vì bố tôi thường sai tôi đến quán ông Yaeo để đổi tiền lẻ mỗi khi ông thanh toán tiền cho thợ hay trả tiền mua hàng mà thiếu tiền lẻ, nên ông Yaeo không nghi ngờ gì khi tôi cầm tờ 100 baht đến đổi.

Tôi đem tập tiền lẻ, mỗi tờ 10 baht, cất vào hộp giấy rồi giấu kỹ chiếc hộp ấy. Có tiền trong tay, tôi thấy rất hạnh phúc và dương dương tự đắc, cho rằng không ai biết được việc làm của mình. Từ hôm đó, thỉnh thoảng tôi lấy tiền mua quà bánh ăn thỏa thích.

Thế nhưng, đúng như lời dạy của bà nội: "Gây tội sẽ phải gánh hậu quả". Sau đó không lâu, chị lang phát hiện chuyện tôi lấy cắp tiền của bà. Để "bịt miệng" chị, tôi đành chia phần cho chị. Nhưng không biết có phải vì tôi quá bủn xỉn, chia phần không sòng phẳng hay vì lý do nào khác mà sau đó chị lang "phản bội" tôi, đem tội lỗi của tôi mách với bà nội. Bà liền kể lại với bố. Ngay lập tức, ông lấy dây thừng trói chặt hai tay tôi vào cửa, rồi lấy roi quất thật mạnh và liên tục vào người tôi. Trận đòn ấy ghê gớm đến mức tôi không nhớ có bao nhiêu chiếc roi bị gãy. Toàn thân tôi hằn vết roi, tím bầm, đau đớn cùng cực. Chưa bao giờ tôi bị đánh đau như vậy.

Sau trận đòn thừa sống thiếu chết ấy, tôi khiếp sợ bố đến nỗi không dám đến gần ông trong một thời gian dài. Giữa tôi và bố như hình thành một chiếc hố ngăn cách và tôi cảm thấy khó có thể gần gũi ông như trước.

Như nhiều đứa trẻ khác, thời thơ ấu của tôi cũng có những nét đẹp dễ, vô tư, trong sáng. Và dù những ngày tháng tuổi thơ tươi đẹp ấy chỉ tồn tại trong một thời gian ngắn trước khi bước vào thời kỳ giằng giằng âu lo buồn phiền, nhưng những kỷ niệm thời đó vẫn khắc sâu trong ký ức tôi.

Tuy phần lớn thời gian tuổi thơ tôi dành cho việc trông nom chăm sóc đàn em đông đúc nhưng tôi vẫn có bạn bè thân thích lớn hơn hay bằng tuổi với tôi.

Nhóm bạn đầu tiên của tôi là anh em họ hàng bên ngoại, khi tôi hơn 3 tuổi và được gửi sang sống với bà ngoại một thời gian. Tôi rất thân với cháu trai bà ngoại tên là Toi (hơn tôi 1 tuổi) và cháu gái của bà tên là Phorn (cùng tuổi với tôi). Ba chúng tôi cùng ăn, cùng ngủ, cùng chơi rất gần bó tại khu vườn của bà ngoại - nơi cây cối um tùm và có nhiều loại trái ngon. Đến chiều, bà ngoại trải chiếu trong sân và mọi người trong nhà ngồi quây quần cùng ăn cơm, lúc đó tôi hay ngồi bên cạnh bà để bà đút cơm, với các món ăn hấp dẫn quen thuộc như thịt xá xiu, cá chuối.

Lúc 5 tuổi, khi ở cùng bà nội cho nhà bà bớt neo đơn (lúc đó ông nội tôi đã mất), tôi có nhóm bạn mới, là những người con của bác Heang - chị ruột của bố tôi - gồm: anh Piak - con trai cả; anh Thai - con trai thứ hai, hơn tôi 6 tuổi, là người giúp đỡ tôi khi tôi du học Đài Loan sau này; tiếp đến là anh Siam - hơn tôi 3 tuổi, cuối cùng là chị lang - xấp xỉ tuổi tôi.

Chúng tôi thường chơi đùa trong nhà bà nội hay kéo nhau ra nhà ga xe lửa chơi nhảy dây, ném bi Trò chơi chúng tôi khoái nhất là thi thả vòng dây cao su xem ai thả được nhiều nhất.

Trẻ con chơi với nhau không tránh khỏi tranh giành, cãi cọ vì đứa nào cũng muốn thắng. Có lúc còn xảy ra ẩu đả, nhất là giữa Thai và Siam hay giữa tôi và Siam. Nhiều người nghĩ tôi là đứa ham gây gỗ vì ý mình ít tuổi nhất và được bà nội nuông chiều.

Ngoài những người con của bác Heang, còn có một số đứa trẻ trong xóm cũng đến chơi với tôi. Khi số người tăng lên, thì chúng tôi kéo nhau đi chơi xa nhà hơn. Ngoài các trò chơi cũ, nay còn thêm trò chơi tập thể như đá bóng, đá cầu mây, rồi kéo nhau chạy chơi dọc đường ray xe lửa. Chúng tôi lấy các nắp chai nước giải khát đặt trên đường ray để bánh xe lửa nghiền cho bẹp dí. Sau đó đem mài chúng cho sắc cạnh, đục hai lỗ rồi luồn dây, kéo cho dây xoắn lại khiến cho nắp chai - bây giờ biến thành cái đĩa sắc cạnh - quay tít như cái đĩa của máy cưa. Sau đó, chúng tôi đấu theo từng cặp bằng cách cho cái đĩa quay của mình cắt đứt dây của đối phương. Một trò chơi ngày nhỏ khác là "chơi gà" bằng các ngọn cỏ có đầu trông giống đầu gà.

Tôi lúc 9 tuổi

Lớn thêm chút nữa, tôi bắt đầu làm "thủ lĩnh" của đám trẻ. "Đệ tử" của tôi gồm mấy đứa bạn trong xóm và hai đứa em trai của tôi: Vitoon và Vitit (tức Lan). Tôi thường lấy chiếc khăn quần của bố tôi - trải rộng ra và choàng lên vai - bắt chước nhân vật trong phim siêu nhân, thần tượng của trẻ em lúc đó. Tôi còn kẹp thân cây chuối vào giữa hai chân và tưởng tượng mình... đang phi ngựa. Chân tôi nhún nhảy, một tay giữ thân chuối, một tay cầm "thanh kiếm" làm bằng tre, hào hứng lao vào đánh nhau với mấy đứa khác, trông giống như xông vào trận chiến thời xưa, cho đến khi mệt lử cả lũ mới "phi ngựa" về nghỉ tại đường hầm bỏ hoang trong khu vườn của bà ngoại.

Một thú vui mà tôi rất thích thời đó là nuôi dế. Để có đầy trong khu vườn của bà ngoại hay xung quanh khu nhà ga xe lửa Tha Rua Noi. Mỗi khi nghe tiếng dế kêu hay phát hiện ra hang dế, tôi liền lấy nước đổ vào lỗ hang để dế chui ra. Nếu nó không chịu chui ra, tôi sẽ lấy xẻng đào đất lên để bắt, vì vậy mà có lúc tôi gặp phải rắn rết thay vì dế. Sau khi bắt được dế, bất kể loại cánh đen hay cánh đỏ, tôi sẽ đem nhốt chúng vào hộp bao diêm và để thử tính chất hung dữ của chúng, tôi lấy sợi tóc quần vào đầu que nhỏ rồi ngoáy vào đầu chúng.

Khi chọn được con dế vừa ý, tôi sẽ mang đi thách đấu với dế của mấy đứa bạn. Chúng tôi dùng chiếc thau cũ của bà ngoại để làm đấu trường chơi dế. Bên cạnh chơi dế, chúng tôi còn chơi cá nữa. Thời đó, hầu như đứa trẻ nào cũng có một chiếc lọ đựng cá chơi, nhưng nhiều nhất cũng chỉ có 1-2 con cá vì không có nhiều tiền để mua.

Nhóm bạn trẻ của chúng tôi cứ mở rộng ra theo lứa tuổi, cuối cùng có đến 10 đứa. Chúng tôi gần bó với nhau vì gia đình chúng tôi quen biết nhau từ thế hệ ông bà nội và sau đó là bố mẹ của chúng tôi. Chúng tôi thường xuyên cùng nhau chơi đùa với nhiều trò chơi trong xóm, nhất là tại khu vườn của bà ngoại tôi, cũng như các khu vườn của láng giềng, hái trái cây ăn thỏa thích, bày hết trò chơi này đến trò chơi khác, chơi dế, chơi cá... kể cả bắt tổ ong.

Nhiều lần tôi lấy được tổ ong trên cây xoài. Tuyệt chiêu của tôi là đốt vỏ quả dừa hun khói để đuổi đàn ong bay ra khỏi tổ, sau đó trèo lên cây bẻ cả tổ ong đem xuống lấy mật ăn rất ngọt. Còn nhộng thì tôi cho bạn vì không dám ăn.

Nhiều lần lấy mật ong, tôi cũng bị ong đốt sưng cả mặt mày, nhưng tôi vẫn không sợ vì chỉ bị đau 1-2 ngày là khỏi.

Nhưng đáng sợ nhất là ong vò vẽ. Có lần tôi đi đào măng non mà không hay phía trên đầu có tổ ong vò vẽ, nên bị đàn ong khoảng 10 con xông vào đốt. Đầu tôi bị ong đốt đau điếng, quay cuồng như bị búa bổ, chân bước loạn choạng đi không nổi, mặt mũi sưng vù, toàn thân đau nhức, mệt lả.

Hậu quả của việc nuôi cá chọi là có lần đi vớt lãng quăng cho cá ăn ở một vũng lầy, tôi đâm phải mảnh chai vỡ sắc nhọn. Vết thương sâu hoắm ở bàn chân chảy máu không ngớt khiến tôi đau nhói tim và hoa mắt ngã gục xuống. Lơ mơ tỉnh lại, tôi cắn răng chịu đựng, lê bước một đoạn đường khá xa mới về đến nhà. Về nhà tôi tự lấy thuốc đỏ bôi và băng bó vết thương, không dám nói cho bố mẹ biết vì sợ bị mắng. Phải mất 3 tuần lễ, vết thương mới lành và sau đó để lại vết sẹo dài ở bàn chân trái. Cứ nhìn vết sẹo ấy, tôi lại nhớ kỷ niệm xưa.

Có một địa điểm mà đám trẻ chúng tôi thích tụ tập nhất để chơi đùa và nhất trí coi đó là căn cứ trung tâm của mình: dưới gốc xoài lớn, đối diện nhà ga xe lửa. Dưới bóng cây mát mẻ, chúng tôi hết vui chơi thỏa thích rồi leo trèo tung bưng. Gần đó còn có nhiều cây dừa, tôi thường xung phong trèo lên cây rồi vặn cuống dừa cho quả rơi xuống đất. Sau đó chúng tôi chia nhau uống nước dừa, thích thú ngấu nghiến cùi dừa, và lần nào cũng có các vết lằn đỏ trên ngực do trèo cây làm kỷ niệm. Có khi chúng tôi lấy trộm đu đủ, mít, xoài của các thợ vườn, rồi đem ủ dưới gốc cây xoài mà chúng tôi hay đến chơi. Tôi còn lấy dây buộc vào cành xoài làm xích đu cho đám trẻ.

Có lần trèo xoài, tôi bị té gãy chân, phải bó bột và nằm yên một chỗ suốt một tháng trời. Lần khác, tự nhiên hứng chí, tôi nhảy từ trên cây xuống đất, chân trái đập mạnh vào tảng đá đau điếng, chảy máu rồi sau đó mưng mủ, đi lại rất khó khăn. Đúng lúc đó tôi lại tham gia đội hướng đạo sinh, phải đi bộ dã ngoại một đoạn đường dài đến 10 km, khiến cho bàn chân đang đau bị sưng tấy lên, nhưng tôi vẫn cố chịu đựng, không kêu ca với bất kỳ ai.

Cuối cùng vết thương bị nhiễm trùng nặng, tôi buộc phải đến phòng y tế mổ lấy mủ, khử trùng và khâu vết thương lại. Mỗi lần đến để thầy thuốc mở vết thương ra cho bột kháng sinh penicillin vào rồi băng bó lại, tôi cảm thấy rất đau đớn, nước mắt chảy ròng ròng mà không thấy xấu hổ. Vài tháng sau tôi mới đi lại bình thường.

Cuối cùng thì hội "Gốc cây xoài" cũng phải giải tán vì một lý do không mong đợi. Một hôm tôi lấy dây thừng buộc vào cành cây xoài, rồi ngồi trên dây đánh đu qua lại, miệng hú gọi như Tarzan khiến lũ bạn cười rú lên thích thú. Rồi chúng cũng lần lượt bắt chước làm theo. Trong số đó có một đứa bạn hàng xóm của tôi định chơi trội, trèo lên cành cao hơn rồi tung người nhảy cho xa hơn. Không may dây thừng tuột khỏi tay, nó rơi tự do xuống, mặt đập vào một cành cây rồi rơi xuống đất nằm sóng xoài bất tỉnh. Chúng tôi hết hoảng, vội khiêng cậu ta đến trạm xá của bác sĩ Huang để cấp cứu. Từ đó, tôi và nhóm bạn bị bố mẹ phạt, cấm tiệt tụ tập chơi đùa. Riêng cậu ấy từ ngày đó được gán cho danh hiệu "Bie", trong tiếng Thái có nghĩa là "gãy mũi", để chỉ sự cố cậu ta gặp phải sau cú nhảy đó.

Về sau, cứ mỗi lần đi qua cây xoài đó thì hình ảnh vui nhộn, tiếng cười ròn rã của những ngày vô tư hạnh phúc, những chiếc dây thừng đu đưa trên cây, và cảnh dây thừng tuột khỏi tay thằng Bie lại hiện lên trong đầu tôi.

Cũng phải nói thêm, bà nội và bác Heang nấu ăn và làm bánh rất khéo. Mỗi lần ở nhà có lễ tiệc, bác Heang làm đầu bếp, tôi luôn làm chân sai vặt cho bác, từ nhóm bếp than, xay bột, rửa chén đến dọn dẹp, chạy ra chợ mua vài thứ, thậm chí là cắt tiết gà Đáng ngạc nhiên là những đứa con của bác Heang không thích và luôn tránh xa những phần việc ấy nên tôi càng có dịp được bác Heang dạy dỗ, thực hành. Cộng thêm việc thường xuyên được bố tôi sai làm những việc vặt trong nhà nên về sau, tôi tự làm được những công việc nhà một cách thành thạo.

Thuở nhỏ, ngoài những đứa bạn kể trên, tôi còn gắn bó với nhiều vật nuôi trong nhà. Vật nuôi đầu tiên của tôi là con chó được đặt tên là "Singto" (có nghĩa là sư tử), vì nó thuộc giống chó to, lông vàng sọc đen trông giống như da hổ. Tôi học cách nuôi dưỡng nó. Nó cùng ăn, cùng ngủ với tôi, trung thành bảo vệ tôi.

Hồi nhỏ, tôi yếu bóng vía, hay sợ ma do bị ám ảnh bởi những câu chuyện kinh dị do mẹ tôi hay kể. Có lần mẹ kể rằng, khi bà còn trẻ, một hôm bà gánh hàng đi qua rừng thì nghe có tiếng động phía sau. Quay lại nhìn thì bà trông thấy đầu người chằng biết từ đâu rơi xuống đất! Lúc đó tôi nghe rất sợ, và không hiểu sao mẹ lại đem chuyện ma quỷ kể cho tôi nghe như vậy. Những lần như thế, có Singto ở bên tôi cảm thấy yên tâm, đỡ sợ hơn.

Cũng vì gần bó nhiều nên tôi rất đau đớn khi Singto rời xa tôi mãi mãi. Đó cũng là tổn thất lớn đầu tiên trong đời tôi. Hôm đó, Singto chạy theo tôi và mẹ tôi từ chợ về nhà. Khi đến chỗ qua đường ở trước nhà, tôi băng qua trước và định ninh rằng nó sẽ chạy theo tôi như mọi khi. Không ngờ nó lại chần chừ không chạy qua ngay. Đến khi nó băng qua đường thì cũng vừa lúc một chiếc xe tải lao tới rất nhanh, đâm thẳng vào nó. Tiếng phanh rất gấp, Singto bị hất tung, văng ra xa nằm bất động. Tôi hết hoảng, bất lực nhìn theo, vội chạy đến ôm nó vào lòng. Mặt nó bị dập gãy, máu chảy ra lênh láng, tiếng thở của nó yếu dần rồi tắt hẳn.

Tôi buồn bã khóc thương Singto mấy ngày liền. Mẹ tôi phải nhiều lần an ủi, hứa mua con chó khác cho tôi. Tôi như mất đi một người bạn yêu quý, trung thành và không bao giờ quên những kỷ niệm chúng tôi đã có với nhau.

Chú chó Singto yêu quý của tôi
lúc 2 tháng tuổi

Sau khi con Singto chết, tôi nuôi con chó thứ hai, đặt tên là Saiko. Saiko thân hình nhỏ bé, rất khôn ranh. Nó là niềm vui và là bạn gần gũi trung thành của tôi và các em tôi thời thơ ấu.

Thật bất ngờ, vào ngày 17/9/2006, tôi đọc thấy trên báo Bangkok Post mẩu tin của Nhóm Vận động tìm người nuôi một chú chó 2 tháng tuổi mồ côi mẹ (mẹ của nó vừa bị xe chở container cán chết). Hình ảnh con chó có lông màu vàng sọc đen gợi nhớ mãnh liệt trong tôi hình ảnh Singto. Tôi liền nhận con chó ấy về nuôi và cứ ngỡ gặp lại người bạn thân sau 50 năm xa cách.

Ngoài nuôi chó, tôi còn rất thích nuôi gà. Tôi nuôi một con gà thiến, đặt tên là Ton. Ton có thân hình to lớn, lông màu xám xen lẫn màu đen. Nó thường kiếm ăn trước nhà, đôi khi nhặt những hạt cơm do tôi đánh rơi. Ton rất hiền lành, tôi thường vuốt lông nó. Có lẽ nó cũng nghĩ rằng tôi là người bạn luôn nuôi dưỡng, chăm sóc nó, do đó khi nhìn thấy tôi, nó hay chạy đến gần cứ như muốn nói rằng giữa nó với tôi rất thân thiết và hiểu biết lẫn nhau, dù tôi là người và nó chỉ là gà.

Ngoài con Ton, tôi còn nuôi một con gà trống. Đây là con gà người ta đem bán cho mẹ tôi, nhưng tôi thấy thích nên lén mang đi nuôi. Tôi còn đem mài cái mỏ của nó thật sắc nhọn để đem chơi với gà của mấy đứa hàng xóm. Con gà của tôi tuy nhỏ con nhưng rất nhanh nhẹn, hung dữ. Nó sẵn sàng nhảy bổ vào con gà của đứa bạn hàng xóm, vừa đập vừa mổ liên tục khiến đối phương bị chảy máu, phải chạy trốn một mạch.

Đi liền với chơi gà là chơi cá. Tôi đem cây súng cao su mà bố tôi cho đổi lấy một con cá chơi của một đứa bạn. Hằng ngày, tôi đi vớt lãng quăng cho cá ăn. Tôi cũng từng nhiều lần thử nhân giống cá chơi nhưng đều thất bại. Thỉnh thoảng tôi còn ra ao hồ tìm cách bắt cá mang về nuôi, và có lúc không bắt được cá mà vớ phải rắn nước.

Tôi còn nuôi một con sóc đuôi xù nhỏ xíu. Thỉnh thoảng, tôi bỏ nó vào cặp, mang đến trường khoe với các bạn. Bạn bè tôi, nhất là các bạn gái, rất thích thú với con vật nhỏ xinh ấy, khiến tôi cảm thấy vui như mở cờ trong bụng. Ngoài ra, tôi còn nuôi con chim sáo và chim vàng anh mà một người thợ vườn bắt được đem cho. Tôi tìm cách huấn luyện nó bắt chước tiếng người, nhưng mấy tháng trôi qua mà chẳng được gì. Một hôm, có người mách cho bí quyết lấy thịt heo trộn với ớt chỉ thiên cho nó ăn thì thế nào nó cũng nói được. Tôi liền làm theo lời khuyên, thế là sáng hôm sau cả hai con chim lẫn ra chết. Đó là lời khuyên tồi tệ nhất mà tôi từng nghe theo.

Từ đó, tôi bắt đầu chuyển sự chú ý sang các con vật lớn hơn. Trước tiên là con nai, do tôi chịu ảnh hưởng của thầy Charun, người làm vườn cho gia đình, là một thợ săn chính cống trong tỉnh Kanchanaburi, rất thành thạo công việc làm vườn, tìm kiếm lâm sản cũng như quản lý vườn cây cho gia đình.

Thầy Charun rất lịch thiệp, hiền lành, mắt mũi đặc sệt nét người Thái chính gốc, trái hẳn với danh tiếng mà người ta đồn đại rằng ông là người bắn chết nhiều hổ rừng nhất, là tay săn sói một của tỉnh. Tôi từng nhìn thấy nhiều tấm da hổ phơi khô chất trong nhà ông.

Có lần, tôi nghe thầy Charun kể với mẹ tôi rằng, lần nọ, ông bắn một con hổ bị thương thì vừa lúc hết đạn. Con hổ vẫn còn khỏe, hùng hổ lao vào ông, lúc đó ông nhanh trí, kịp lấy cây tre vót nhọn đâm chết con hổ. Tôi há hốc mồm nghe ông kể và từ đó xem ông là thần tượng anh hùng của mình.

Ngoài chuyện về hổ gây nhiều ấn tượng cho tôi, nhà của thầy Charun còn nuôi một con nai rừng rất to với bộ sừng thật đẹp. Khi thầy gọi: "Ơ, ơ, ơ", con nai lập tức bước đến gần ông, khiến tôi rất phục. Tôi lấy tay sờ đầu con nai. Vẻ hiền lành, đáng yêu của nó lập tức thấp lùn trong tôi niềm mong mỏi rằng một ngày nào đó, tôi sẽ nuôi một con nai như vậy trong ngôi nhà của mình. Tôi vẫn còn ghi nhớ cách gọi nai của thầy Charun và áp dụng nó để gọi các con nai mà tôi nuôi cho đến ngày nay.

Khi trưởng thành, tôi chuyển vào Bangkok sinh sống và khi ổn định nhà cửa, tôi liền nuôi nhiều loài vật, kể cả thú rừng. Đơn giản vì tôi muốn thấy chúng được sung sướng, an toàn để duy trì giống nòi trong lúc nhiều khu rừng - nơi sinh sống đích thực của chúng - đã bị con người tàn phá gần hết. Và còn một lý do nữa là để các thế hệ sau có cơ hội biết đến những loài vật đó.

3: TIẾNG SÚNG, MÁU VÀ TUỔI THƠ

Chiến tranh tại châu Á - Thái Bình Dương kết thúc vào năm 1945 với chiến thắng của Mỹ và sự thất bại hoàn toàn của quân đội Nhật, để lại tổn thất không kể xiết về nhân mạng và cơ sở vật chất của các nước tham chiến. Thái Lan cũng bị tổn thất không nhỏ, nhiều người phải tha hương, nhiều gia đình ly tán, thất lạc. Nhiều năm sau chiến tranh, tình hình kinh tế Thái Lan rất khó khăn, nạn đói lan tràn khắp nơi, không loại trừ cả những khu vực từng được xem là "vựa lúa, vựa cá" lâu đời của đất nước. Bên cạnh đó là tình trạng xuống cấp về đạo đức với nạn trộm cướp hoành hành. Một phần tuổi thơ tôi đã ám ảnh bởi tiếng súng đạn ồn ả, bị bao vây bởi những điều xấu xa, tàn ác, bạo lực, chết chóc.

Khu vực miền Trung Thái Lan, trong đó có hai tỉnh Suphanburi và quê hương tôi Kanchanaburi khét tiếng là hang ổ của bọn trộm cướp, giết người không gớm tay. Tại thị trấn Tha Rua, các vụ giết người xảy ra như cơm bữa; có ngày còn thấy cảnh sát bắn chết bọn cướp ngay giữa đường. Bối cảnh đầy bất an ấy khiến một đứa trẻ như tôi cũng khiếp sợ đến nỗi hễ trời sập tối là vội đi ngủ sớm và suốt thời gian dài không dám bước chân khỏi nhà.

Một buổi tối, khi gia đình tôi đang trò chuyện vui vẻ thì có người hàng xóm đến báo với mẹ tôi rằng có người mới bị bắn chết trên chiếc thuyền đỗ cạnh bờ sông cách nhà tôi khoảng 200-300 mét. Thông tin ấy được loan báo trong khung cảnh đêm thanh vắng của vùng nông thôn hẻo lánh như màn sương u ám phủ lên bầu không khí gia đình. Gương mặt những người lớn lộ rõ vẻ căng thẳng, bất an, còn những đứa trẻ thì co rúm người khiếp vía. Lúc đó, mẹ tôi lại kể thêm chuyện về các băng cướp như Hùm Xám, Hùm Xanh, Hùm Đỏ tác oai tác quái trong tỉnh, giết chủ nhà dã man, cướp của ra sao, rồi bị cảnh sát bắn chết thảm thê nào. Những câu chuyện đầy máu me ấy dần gieo rắc trong lòng tôi nỗi sợ hãi mỗi lúc một lớn dần. Từ lúc nào chẳng rõ, tôi trở thành người yếu bóng vía, không dám ở nhà một mình, sợ bóng tối và tự "ám thị" rằng quanh mình rất có thể có "ma" hay những linh hồn của người chết đang bay lơ lửng...

Có một chuyện tôi không bao giờ quên. Một buổi tối, bố chở tôi bằng xe đạp đi xem phim tại sân chùa Mai Charoenphol gần nhà. Cùng đi còn có hai người bạn của bố tôi. Đó là bộ phim ma khá nổi tiếng: "Mae Nak Prakanong". Bộ phim rất rùng rợn, nhiều đoạn tôi phải nhắm mắt hay dùng cả hai tay bịt mắt. Phim hết thì đêm đã khuya, trời tối đen như mực, con đường về nhà rất vắng vẻ, chẳng thấy ánh sáng hay người nào qua lại, chỉ có những bóng cây cổ thụ âm u phủ xuống hai bên đường và bên tai nghe tiếng gió kêu rít thảm thiết. Những hình ảnh vương vấn về bộ phim ma khiến tôi càng tưởng tượng về những điều kinh dị.

Chỗ dựa tinh thần duy nhất của tôi lúc đó chính là bố.

Ông đạp xe một cách rất vững vàng, không tỏ ra sợ sệt bất cứ điều gì. Ngồi phía sau ông, tôi quàng hai tay ôm chặt vào người ông, không dám nhúc nhích, mắt nhắm tịt lại vì run sợ, đầu óc thì ám ảnh cảnh con ma Nang Nak một tay bế con đứng trên nhà sàn chờ chồng trở về, một tay dài ngoẵng luồn xuống sàn nhà để nhặt quả chanh rơi xuống đất, rồi cảnh con ma lè lưỡi trợn mắt dọa mọi người. Trong thời khắc đó, bố đích thực là người hùng của tôi.

Nhưng nỗi sợ ma vẫn không dứt dỗi và cụ thể bằng nỗi sợ chứng kiến những cái chết diễn ra như "cơm bữa". Có đêm tôi nghe thấy tiếng súng nổ vang trời phía trước nhà nhưng không dám chui ra khỏi màn để ngó qua cửa sổ xem chuyện gì đang diễn ra. Từ đó đến sáng, tôi hồi hộp, lo sợ đến không thể chợp mắt. Đến sáng sớm hôm sau tôi mới dám đi ra ngoài xem tình hình thế nào. Dù không tận mắt thấy xác người nhưng nhìn những vết máu còn sót lại vì cát lấp không kỹ và nghe những lời xì xào bàn tán của người trong thị trấn, tôi lờ mờ đoán được chuyện kinh khủng gì đã xảy ra.

Thuở đó, đàn ông Thái Lan rất coi trọng danh dự cá nhân theo kiểu "thà giết người chứ không để người làm nhục", "ăn miếng trả miếng", "máu trả bằng máu". Họ đề cao tính cách giang hồ đó hơn cả mạng sống của mình, sẵn sàng dùng súng hay dao găm để giải quyết từ mâu thuẫn lớn đến va chạm nhỏ nhặt hơn là mất thời gian đâm đá nhau bằng tay chân hay dùng lời lẽ hòa giải.

Vì vậy, thị trấn Tha Rua nơi tôi sinh sống luôn nhan nhản những băng đảng, những tay anh chị của nhiều thế hệ. "Thói quen" nguy hiểm nhân danh bảo vệ "danh dự" này khiến nhiều người bị thương, tàn phế, thậm chí từ giã cuộc đời khi còn rất trẻ.

Năm tôi 10 tuổi, một sự kiện đặc biệt xảy ra vào ban ngày, từ đó in hằn trong trí óc tôi đến tận bây giờ. Hôm ấy, khi tôi đang đi mua vài vật dụng về làm vườn thì bất ngờ nhìn thấy cách tôi chừng vài chục mét, một người đội mũ vải, cầm súng ngắn bắn thẳng vào người lái xe tải đang cho xe chạy chậm chậm băng qua đường ray xe lửa. Phát đạn làm người lái xe gục ngay xuống, nhưng tên sát thủ vẫn xăm xăm chạy đến gần và bắn bồi thêm phát nữa để chắc chắn nạn nhân sẽ chết, rồi hần nhảy phốc lên một chiếc xe máy, chạy biến. Tôi chứng kiến vụ giết người chóng vánh ấy trong sự run rẩy, kinh hãi tột độ.

Lần khác, tại khu nhà bà ngoại, tôi nhìn thấy hai thanh niên khoảng 20-30 tuổi dùng dao găm đâm nhau tới tấp. Họ đánh nhau đến lúc cả hai bị thương nặng, máu đổ đầm đìa nhưng vẫn chẳng ai chịu buông dao.

Anh Yak

Chính những người thân của tôi cũng từng là nhân vật chính trong một cuộc xung đột đáng sợ. Ngày nọ, khoảng chập tối, tôi đang đi về nhà thì nhìn thấy anh Yak - một người họ hàng của tôi - vốn có tính côn đồ, bị hai người dùng súng lục bắn lên trước cửa nhà. Khi anh đã gục giữa đồng máu, như thói quen khi hạ sát ai đó, chúng bắn tiếp vào miệng anh để "đảm bảo" anh chết. Điều khó tin là anh Yak vẫn sống sót vì các viên đạn không trúng chỗ hiểm. Anh không còn hàm răng nào sau lần chết hụt ấy. Cũng từ đó, anh trở thành con người khác, thôi không dính dáng đến bọn côn đồ nữa.

Chính bố tôi suýt chút nữa cũng bị người khác lấy mạng vì mâu thuẫn. Bố vốn nóng tính, ăn nói bộp chộp, dễ làm người khác tức giận. Hôm nọ, có một người do xung đột chuyện gì đó với bố nên vác súng đến rình gần nhà tôi. Rất may là có một người làm vườn cho nhà tôi lại là người thân của anh này nhìn thấy và kịp đến khuyên can. Sau đó, mẹ tôi đi gặp người định giết bố tôi và tìm cách hòa giải ổn thỏa. Tôi nhớ rõ mẹ tôi rất gan dạ, đặc biệt trong những tình huống nguy khốn. Hình như trong đời bà không sợ ai bao giờ.

4: CUỐN SỔ TIẾT KIỆM ĐẦU TIÊN

Sự toại nguyện và nỗi thất vọng dường như luôn song hành trong cuộc đời này. Dù thế nào chăng nữa, tôi vẫn tin rằng không ai có thể quên đi nỗi thất vọng đầu đời, nhất là khi nỗi thất vọng đó bắt nguồn từ người mà ta yêu quý, tin tưởng nhất. Và với tôi - đó chính là sự thất vọng về mẹ.

Từ bé, tôi đã gần gũi, gắn bó với mẹ đến mức tôi xem mẹ là tất cả những gì tôi có. Dù vậy, thỉnh thoảng mẹ vẫn làm tôi buồn khi bà hứa với tôi điều gì đó rồi thần nhiên cho "lời hứa gió bay" vì nghĩ rằng con nít sẽ nhanh quên. Nhưng mẹ đã nhầm. Tôi không quên bất cứ lời hứa nào của mẹ. Tôi không nhắc vì đoán chắc thế nào mẹ cũng sẽ khất lần khất lữa, hoặc tệ hơn là nổi giận, mắng cho tôi một trận. Nhưng không vì thế mà tôi bớt yêu mẹ. Mẹ sẽ vẫn là người tôi tin tưởng nhất nếu không có sự cố "nghiêm trọng" vào Tết Nguyên đán năm tôi 4 tuổi.

Tết Nguyên đán là dịp mọi đứa trẻ đều mong đợi, vì ngoài việc được vui chơi, ăn uống thỏa thích, được mặc quần áo mới, gặp gỡ người thân, còn có một điều không thể thiếu trong ngày Tết Nguyên đán là những phong bì lì xì đỏ tươi người lớn "mừng tuổi" con trẻ. Tết năm đó, bác Heang đặc biệt hào phóng khi lì xì tôi những 10 baht. Cộng hết tiền lì xì dịp tết ấy, tôi có đến 40 baht. Đó là cả một "tài sản" với một đứa trẻ vào thời điểm đó.

Suốt ngày tôi nghĩ về số tiền ấy và cười tummy hạnh phúc. Song, tôi cũng rất lo rằng mình còn bé quá, sẽ dễ làm mất tiền hay bị ai đó lấy trộm mất. Vì vậy, tôi liền mang số tiền đó gửi mẹ - người tôi tin tưởng nhất trên đời, với niềm tin chắc chắn rằng đó là nơi an toàn nhất và bất cứ lúc nào tôi cần tiền cho việc gì đó, mẹ sẽ đưa ngay cho tôi.

Tôi vốn tính tiết kiệm, và đều cân nhắc mỗi khi tiêu từng xu trong số tiền 25 xu mẹ cho ăn quà mỗi ngày. Nhưng sau khi có số tiền tết khá lớn gửi mẹ, tôi nảy ý định muốn mua vài thứ thật đặc biệt cho riêng mình. Một hôm, tôi háo hức xin mẹ cho rút số tiền đã gửi. Mẹ nói nhát gừng: "*Thế tiền mày ăn quà hàng ngày không phải tiền của mày à?*".

Mẹ tôi lúc 40 tuổi

Không hề lường trước tình huống bất ngờ này, tôi bị sốc nặng, lúng túng nói không nên lời, tưởng như trời đất vừa sụp đổ trước mắt mình.

Thật không ngờ mẹ nữ đối xử với tôi như vậy. Lúc gửi tiền, tôi đã nhấn mạnh: "Đây là số tiền con gửi mẹ", mẹ còn khen tôi biết tiết kiệm. Thế mà bây giờ mẹ thần nhiên "cuỗm" mất số tiền tôi đã dành dụm, nâng niu, trong khi mẹ đâu có thiếu tiền? Vả lại, tôi nghĩ, việc nuôi con là nghĩa vụ của mẹ, 25 xu mẹ cho tôi mỗi ngày là việc mẹ làm thường xuyên từ trước đến nay cơ mà? Thật vô lý khi mẹ "đánh đồng" số tiền mẹ cho tôi hằng ngày với khoản tiền lớn của tôi.

Những bức xúc dồn dập kéo đến trong đầu ấy khiến tôi ngồi im như bị thôi miên. Viễn cảnh đẹp đẽ do tôi vẽ ra tan biến tức khắc mà không để lại dấu vết gì. Tôi nhìn mẹ mà nước mắt chảy ngược vào trong lòng, cảm thấy vô cùng thất vọng, đau lòng. Trong khi đó, mẹ tôi vẫn thần nhiên tiếp tục làm việc, không hề chú ý đến phản ứng của tôi, như chưa hề có chuyện gì xảy ra. Mẹ đâu biết rằng mẹ đã làm tổn thương cực kỳ nghiêm trọng niềm tin và tình cảm của một đứa trẻ 4 tuổi!

Tôi nhìn mẹ một lần nữa, và tự nhủ rằng từ nay nhất định sẽ không tin mẹ, cũng không gửi tiền nơi mẹ nữa.

Tết năm sau đến trong nỗi mong ngóng của tôi. Năm đó tôi vừa đúng 5 tuổi, trong đầu tôi đã

chuẩn bị sẵn kế hoạch chi tiêu cho số tiền lì xì mình sẽ nhận được. Đúng như mong đợi của tôi, giống như năm trước, tôi được các cô chú bác lì xì rất nhiều, trong đó bác Heang vẫn là người hào phóng hơn cả. Tôi nắm chặt trong tay số tiền lì xì 50 baht. Vì sợ mất nên tôi không bao giờ rời nó, kể cả khi ngủ.

Sáng hôm sau, tôi đi gặp anh Han - thủ quỹ của chi nhánh Ngân hàng Bangkok tại Tha Rua, người từng làm việc với bố tôi - để nhờ anh mở tài khoản tiết kiệm cho tôi. Lát sau, tôi bước ra khỏi ngân hàng, tay cầm sổ tiết kiệm có bìa màu xanh, trong đó có ghi tên tôi và số tiền gửi 50 baht, với niềm vui phơi phới và tin tưởng chắc chắn rằng số tiền của mình sẽ cực kỳ an toàn, không bị mất mát như khi đem gửi mẹ năm ngoái. Chuyện tôi gửi tiền tiết kiệm tuyệt nhiên chỉ có tôi và anh Han biết.

Còn một bí mật khác liên quan đến số tiền 40 baht mẹ lấy của tôi mà mãi 40 năm sau, khi mẹ tôi chuyển đến ở cùng tôi ở Bangkok, tôi mới thú nhận với bà. Đó là 2-3 năm sau khi mẹ tịch thu của tôi số tiền 40 baht, tôi đã bí mật lập kế hoạch "thu hồi" số tiền ấy.

Từ lâu, tôi đã để ý nơi những ngăn tủ mà bố mẹ lấy tiền ra và cất tiền vào mỗi khi mua bán hàng. Một hôm, bố mẹ đi vắng, giao cho tôi trông nhà. Tôi nhận thấy "thời cơ đã chín muồi", liền lấy chùm chìa khóa - vốn được mẹ treo trên tường - thử từng chìa một để mở ngăn cất tiền. Nhưng thật lạ, tôi thử hết cả chùm chìa khóa mà ngăn tủ vẫn im ỉm. Phải mất cả tháng trời "ngiên cứu bí mật", tôi mới tìm ra cách mở khóa: tôi lấy chiếc kìm cắt kim loại, chỉnh sửa đầu chìa khóa sao cho khớp với ổ khóa rồi thử mở lần lượt từng chìa cho đến gần hết cả chùm chìa khóa. Cuối cùng, vận may cũng đến với tôi khi cửa tủ bật mở. Tim tôi đập dồn dập khi nhìn thấy những tờ 100 baht, 20 baht, 10 baht, 1 baht được xếp thành chồng ngay ngắn theo thứ tự, và một chiếc ly chứa đầy những đồng 25 xu, 50 xu.

Tôi bắt đầu tưởng tượng vô số chuyện. Tôi nhớ đến 40 baht bị mẹ tịch thu mấy năm trước. Rồi một ký ức khác vụt đến: trận đòn thừa sống thiếu chết của bố khi bà nội kể chuyện tôi ăn cắp 100 baht của bà năm tôi 4-5 tuổi. Điều này khiến tôi suy nghĩ kế hoạch hành động sao cho thật tinh vi, xóa dấu vết thật khéo để không ai có thể phát hiện ra, không ai có thể "uy hiếp" khiến tôi phải chia phần như chị lang ngày trước. Nghĩ vậy, tôi đứng dậy, bước ra ngoài quan sát xung quanh nhà một lần nữa để tin chắc rằng chỉ có tôi ở nhà. Quay vào nhà, tôi lén lấy một ít tiền trong tủ rồi khóa tủ lại như cũ, giả vờ chăm chú đọc sách, hoàn thành bài tập, làm các công việc nhà quen thuộc. Và may sao, không ai phát hiện có một "tên trộm nhí" trong nhà.

Từ hôm đó, hễ có cơ hội, tôi lại lén mở tủ lấy cắp ít tiền. Mỗi lần lấy một ít, dần dần tôi cũng lấy đủ 40 baht - bằng đúng số tiền bị mẹ tịch thu ngày trước. Tôi thôi không lấy tiền nữa và đem số tiền ấy gửi ngân hàng.

Khi thú nhận với mẹ chuyện đó, tôi cảm thấy rất thanh thản, vì chẳng may nếu bà ra đi mãi mãi mà tôi chưa kịp nói thì chắc tôi chết không nhắm mắt. Khi biết "bí mật" này của tôi, mẹ tôi giật mình, vô cùng ngạc nhiên. Lát sau, bà nhìn tôi, mỉm cười và bảo tôi không bao giờ chịu thiệt từ lúc nhỏ, ngay cả với mẹ.

5: "CƠ NGHIỆP" LẠC RANG Ở TUỔI LÊN 5

Có lẽ do được sinh ra trong một gia đình làm nghề buôn bán, hay do gen di truyền mà nói theo tục ngữ Thái là "quả rơi không xa gốc cây", nên từ nhỏ tôi có khiếu buôn bán, ham làm giàu, không sợ rủi ro và không nề hà bất cứ việc gì. Cũng vì vậy mà tôi trở thành "ông chủ nhí" khi mới 5 tuổi.

Thời đó cảnh tượng buổi chiều tối trên đường phố tại các thị trấn thường là rất âm u mù mịt, vì chỉ có ánh sáng thiên nhiên, cùng lắm thì le lói ánh đèn dầu hay cây nến xa xa.

Một tối nọ, khi tôi đến nhà bà ngoại chơi, tôi ấn tượng với cảnh bác Heang và con cái ngồi quây tròn trong ánh sáng mờ mờ của chiếc đèn dầu. Trước mặt mọi người là những đồng tiền xu xếp chồng lên nhau. Hóa ra bác Heang và các con đang ngồi đếm số tiền kiếm được từ việc bán lạc rang buổi tối tại buổi chiếu phim ngoài trời ở gần ga xe lửa. Nét mặt ai cũng phấn chấn, vui vẻ. Dù số tiền kiếm được không lớn, nhưng đó là bao công sức cần cù chịu khó của một bà nội trợ cùng hai đứa con nhỏ. Hình ảnh đó thấp sáng trong lòng tôi ý nghĩ đi bán lạc rang giống họ để tăng số tiền tiết kiệm gửi ngân hàng.

Tôi nghĩ rằng việc đi bán lạc rang vào buổi tối chẳng khó khăn gì. Đây còn là cơ hội để tôi thực hiện ước mơ kiếm được nhiều tiền của mình. Tôi cảm thấy rất tự tin vì cho rằng các con của bác Heang chỉ hơn tôi vài tuổi, họ làm được thì tại sao tôi lại không làm được?

Tôi bắt đầu bám theo con của bác Heang vào các buổi tối có chiếu phim để quan sát, học hỏi cách họ bán hàng. Tôi chú ý từ cách cầm giỏ đựng lạc, cách rao đến cách chào mời, luồn lách qua đám đông để tìm ra khách hàng cần mua. Chỉ cần 2-3 vòng đi theo học hỏi là tôi tự tin mình có thể làm được.

Sau đó, tôi gặp bác Heang, ưỡn ngực nói rằng tôi cũng muốn thử đi bán lạc rang như các con của bác. Bác Heang có vẻ nhận thấy quyết tâm của tôi nên đã đồng ý đưa cho tôi một chiếc rổ và 5 gói lạc rang để tôi đi bán. Đây là lần thử nghiệm kinh doanh đầu tiên trong đời tôi.

Nhà bác Heang cách bãi chiếu phim ngoài trời khoảng 200 mét. Suốt quãng đường ấy, tôi say sưa nhẩm tính số tiền mình sẽ thu được là bao nhiêu, khi bác Heang định mức giá bán mỗi túi lạc là 25 xu, và cho tôi được hưởng lãi mỗi túi bán được là 5 xu. Như vậy nếu bán hết tôi sẽ được tổng cộng 25 xu, đúng bằng số tiền mẹ cho tôi ăn quà hằng ngày.

Lúc đầu, tôi nghĩ rằng việc đi bán lạc rang chẳng có gì là khó, vì đã đi theo bán thử 2-3 vòng với các con của bác Heang rồi, nhưng khi thực sự bắt tay vào làm thì hóa ra không hề dễ. Khán giả mãi tập trung chú ý vào màn ảnh chiếu phim chứ không để ý đến xung quanh.

Dù tôi đã tập luyện nhuần nhuyễn mấy câu rao: "*Lạc rang đây*", "*Có ai ăn lạc rang không?*", nhưng đến khi rao thật thì tôi ngáp ngừng, ấp úng, không bật thành tiếng vì... ngại ngùng và xấu hổ. Thế là tôi không rao nữa mà đi đi lại lại vài vòng để lấy lại tinh thần, nhờ ánh sáng phản chiếu từ màn ảnh và ánh đèn măng-sông đặt trên vài chiếc xe đẩy của những người bán hàng rong khác.

"*Lạc rang đây! Lạc rang đây!*", những tiếng rao bán rộn ràng, mạch lạc của anh Piak và Thai vang lên giúp tôi lấy lại tinh thần, mạnh dạn cất tiếng rao tương tự, nhưng vẫn ở chỗ không có ánh sáng, không ai nhìn thấy tôi. Lúc đó, tôi bụng bảo dạ "đâm lao phải theo lao", không thể trở về tay không rồi trả lại bác Heang mấy cái túi lạc vẫn còn nguyên được. Và thế là tôi tiếp tục cất tiếng rao bán, tuy vẫn còn ngượng ngùng vì chưa hết xấu hổ. Đi thêm 2-3 vòng nữa, may quá, tôi bán được gói lạc đầu tiên cho một đôi nam nữ đang ngồi trò chuyện trên một chiếc xe đạp. Tối hôm đó, tôi run run đưa tay nhận 25 xu từ bác Heang - số tiền đầu tiên tôi tự kiếm được bằng chính sức lực của mình.

Tôi vui mừng khôn tả, có cảm giác rất khác so với nhận tiền lì xì ngày tết. Đó là niềm kiêu hãnh vì tự mình làm ra tiền. Dù chỉ là 25 xu, nhưng nó thật có ý nghĩa đối với tôi - một đứa trẻ mới 5 tuổi. Đây là việc làm đầu tiên, một sự bắt đầu, một bước đi đầu tiên trên con đường

tương lai.

Mình đã biết bán hàng! Tôi đã biết bán hàng rồi! Tôi tự la hét với chính mình, và cất lên tiếng cười ròn rã đầy vẻ đắc chí. Hít thở sâu khí trời mát rượi của đêm, tôi ngửa mặt nhìn lên bầu trời có đầy ngôi sao lấp lánh với lòng tràn đầy niềm hân hoan, vui sướng.

Sau tối hôm đó, ngày nào tôi cũng ngóng chiếc xe quảng cáo của hãng kem đánh răng Colgate hay hãng dược Araya Osot chạy qua đường phố Saeng Chuto. Những chiếc xe này có kèm loa phóng thanh vang trời, thông báo các phim sắp khởi chiếu, kèm theo tên các tài tử điện ảnh đang ăn khách. Khi biết lịch chiếu phim, tôi tranh thủ làm xong sớm các công việc bố mẹ giao như đóng gói hàng vào bao tải, thổi cơm, trông coi các em... rồi mặc quần áo thơm tất (thật ra cả thầy chỉ có 2-3 bộ "tiếp quản" từ các con của bác Heang), còn giày thì khỏi cần vì thời đó chủ yếu đi chân đất. Từ lúc biết nhận thức đến giờ, hai bàn chân tôi thường xuyên tiếp xúc trực tiếp với đất, dù nóng lạnh, sỏi đá, gai nhọn...

Sau khi "chỉnh đốn trang phục", tôi cầm chiếc giỏ lớn chạy như bay sang nhà bác Heang, xin tăng gấp đôi số lạc rang thành 10 túi để khỏi mất thời gian chạy đi chạy lại lấy thêm hàng. Tôi đã thấy tự tin hơn rất nhiều về khả năng bán hàng của mình.

Hình ảnh bãi chiếu phim ngoài trời ấy vẫn còn hiển hiện trong trí nhớ của tôi. Đó là một bãi đất rộng, gần nhà ga xe lửa Tha Rua Noi. Ngày thường, nơi đây rất vắng vẻ, hiu hắt nên những buổi chiếu phim như thổi một luồng sinh khí mới. Các nhân viên tắt bật dụng màn hình trắng tinh, người phụ trách máy chiếu tua lại các cuộn phim, còn những người thuyết minh thì tập trung thủ loa, luyện giọng các nhân vật trong phim sao cho thật hấp dẫn.

Nhà ga xe lửa Tha Rua Noi

Các nhân viên bán hàng lưu động của hãng thuốc đang bày các loại dược phẩm và dụng cụ trên những chiếc bàn, đặt bên cạnh chiếc xe thùng có gắn đèn sáng choang. Trong khi đó, các xe đẩy bán hàng rong lũ lượt kéo vào sân bãi với đủ thứ đồ ăn thức uống như mía cắt khúc, củ đậu, khoai luộc, hủ tiếu, canh bún, bột chiên, bánh trái, nước giải khát, cà phê đá

Khi trời tối, mọi người ùn ùn kéo nhau ra bãi chiếu phim, mang theo tấm chiếu để chiếm chỗ. Có người còn mang theo mền để phòng gió mạnh và muỗi đốt. Khuôn mặt ai cũng vui vẻ, tươi tắn, vì họ mới ăn xong cơm tối, tắm rửa và bôi phấn mát mẻ, thơm phức. Họ chuyện trò với nhau rất rôm rả, vui nhất là đám trẻ con đi theo, đứa nào cũng háo hức ngóng chờ buổi chiếu.

Sở dĩ mọi người náo nức đến vậy là vì ở nông thôn thời đó, ngoài các buổi chiếu phim thì chẳng còn chương trình giải trí hấp dẫn nào khác. Màn đêm buông xuống thường đồng nghĩa với việc mọi hoạt động đều tạm ngưng. Vì vậy, những cảnh đông vui tấp nập như trên làm cho tôi và mọi người cảm thấy tràn đầy niềm hân hoan, hạnh phúc. Riêng tôi còn có lý do nữa để vui sướng đó là càng đông người đến xem phim thì có nghĩa tôi càng có cơ hội bán được nhiều hàng. Và nhờ vậy số dư trong tài khoản ngân hàng của tôi cũng sẽ tăng theo.

Bác Heang hẳn rất ngạc nhiên khi thấy chỉ qua một buổi tối chiếu phim mà tôi đã biến thành một tay bán lạc rang thành thạo, tháo vát và rất kiên trì đeo bám khách. Tôi không chịu nghỉ ngơi để tranh thủ xem phim như hai đứa con của bà, anh Piak và Thai. Bác không hề biết rằng điều tôi mê nhất không phải là xem phim mà là những đồng tiền 25 xu, 50 xu có màu vàng lấp lánh. Đó là động lực thúc đẩy tôi làm việc hết công suất, không biết mệt mỏi như được uống thuốc tăng lực.

Tôi tập trung chú ý vào việc rao bán lạc rang mà không hề quan tâm đến những hình ảnh

đang xuất hiện trên màn hình, tiếng cười khúc khích của khán giả, hay giọng thuyết minh hấp dẫn của các thuyết minh viên. Chân tôi cứ bước trong khi miệng rao liên tục, hết vòng này đến vòng khác không ngừng nghỉ, dù thấy thấm mệt, chân tay mỏi nhừ. Mỗi lần nghe tiếng có khách gọi, tôi cảm thấy mọi mệt nhọc tan biến, nét mặt tôi trở nên rạng rỡ, miệng cười tươi và sốt sắng trả lời các câu hỏi hay chuyện trò thân mật với khách lạ, những người tôi chưa từng gặp bao giờ.

Tôi trở nên dạn dày như vậy cũng nhờ có động lực muốn bán được nhiều hàng. Vài ngày trước đó, tôi còn là một đứa trẻ nhút nhát, ngượng ngùng rao hàng không nên lời, thế mà bây giờ tôi bán hàng rong rất thành thạo. Những đêm có bộ phim hay, hay có các tài tử nổi tiếng đóng phim, tôi còn bán được số lượng đạt kỷ lục là 50 gói lạc rang.

Sau khi bán lạc rang được một thời gian, tôi nảy ra ý định tìm thêm cơ hội buôn bán các thứ khác có lợi nhuận nhiều hơn so với việc chỉ nhận được phần trăm từ việc bán lạc rang cho bác Heang. Khi bán lạc rang tại bãi chiếu phim, tôi để ý thấy nhiều đôi nam nữ thanh niên không chuẩn bị sẵn chiếu hay các tấm vải để ngồi xem phim. Khác với những người sống trong khu chợ thường kéo nhau đi xem cả gia đình, những thanh niên này thường đi xe máy từ nơi xa đến, suốt buổi họ phải ngồi trên yên xe xem phim nên rất không thoải mái. Do đó, tôi nảy ra ý định mang các tờ báo cũ mà nhà tôi không dùng đến nữa để bán cho họ trải dưới đất ngồi thay cho chiếu.

Có thể nói việc kết hợp vừa bán báo vừa bán lạc rang là chiến thuật rất hiệu quả: một số người mua nhiều gói lạc rang, tôi liền tặng họ miễn phí các tờ báo. Nhờ đó tôi tăng thu nhập lên nhiều lần so với chỉ bán lạc. Nói theo ngôn ngữ kinh doanh hiện đại thì đây là cách làm tăng doanh số mà không phải tăng vốn đầu tư, vì số báo cũ ấy tôi lấy ở nhà, không phải mất tiền mua.

Tôi làm chân bán hàng rong cho bác Heang được 3 năm thì bác theo chồng chuyển đến sống ở Bangkok để kinh doanh gạo. Tôi coi đây là cơ hội vàng cho mình để kiếm được nhiều tiền hơn và trở thành "ông chủ nhí". Do đó, tôi không hề do dự xin tiếp quản ngay cơ ngơi của bác Heang, bao gồm tất cả mọi thứ dụng cụ đồ nghề làm lạc rang. Nếu không làm như vậy thì sẽ vừa mất cơ hội vừa lãng phí các món đồ nghề đó. Lúc đầu, bác Heang còn do dự, vì chưa dọn nhà đi mà tôi đã đến thúc giục xin bàn giao "cơ ngơi" rồi. Nhưng nhìn vẻ mặt háo hức của tôi, bác mỉm cười, gật đầu nói: "Được, cháu cứ lấy đi mà làm".

Tôi cúi đầu lay bác Heang với lòng biết ơn thật sự, vì bác đã rộng lượng cho tôi toàn bộ số tài sản đó mà không lấy của tôi một xu! Bây giờ vấn đề đối với tôi chỉ còn là hoạt động như thế nào với số dụng cụ đó. Vấn đề ấy rất quan trọng vì lúc đó tôi mới 8 tuổi, còn quá nhỏ để quản lý công việc. Tôi có ý định sẽ không chung vốn với bất kỳ ai và sẽ nhờ đến sự góp sức của bà nội.

Bà nội rất yêu quý tôi và lập tức ủng hộ ý định "làm giàu" của tôi. Bà cho rằng sẽ rất tốt khi tôi bắt tay vào làm ăn buôn bán từ khi còn nhỏ tuổi. Vừa vặn lúc đó bố bảo tôi sang ở với bà nội để chăm sóc bà (kỳ thực chưa biết ai chăm sóc ai!) vì khi bác Heang chuyển đi bà nội sẽ neo đơn lắm.

Tôi nhờ người sửa sang lại mặt tiền nhà bà nội để làm sạp bán lạc rang. Bà nội đi chợ mua lạc và chuẩn bị nguyên liệu như chọn lấy những hạt đầy đặn, nhặt bỏ các hạt lép, rồi bóc vỏ và làm sạch. Sau đó bà đem đổ lạc vào cái chảo lớn, rang lên cùng với cát và muối cho đến khi đậu chín. Tôi tập trung thêm bớt củi lửa theo chỉ dẫn của bà nội. Khi lạc chín và tỏa mùi thơm phức, bà đổ chảo lạc rang vào cái khay lưới, để một lúc cho nguội rồi sàng cho cát rơi ra. Bước tiếp theo là cho lạc rang vào giấy gói, cắt từ giấy báo cũ rồi cuộn thành cái phễu, sau đó lấy hồ dán kín ở phía đáy. Tiếp theo là chất các gói lạc vào thùng sắt tây, bịt kín để giữ cho lạc giòn lâu.

Ngoài làm các gói giấy hình phễu, tôi còn làm cả nhiệm vụ kế toán, tức đếm số gói lạc trong thùng sắt và số bán được, cho một số gói vào cái lọ lớn để bán lẻ trước nhà cho những người qua lại. Buổi chiều khi tôi đi học về, bà nội sẽ đưa cho tôi số tiền bán được trong ngày hôm đó.

Dù công việc chuẩn bị lạc rang và ngồi bán hàng làm bà nội thêm vất vả nhưng cũng phần nào làm cho bà thấy khuấy khoả khi được vận động, làm này làm kia, vì bà vốn là người không thích ngồi yên một chỗ. Hơn nữa, bà nội rất yêu quý tôi, nên luôn sẵn lòng giúp đỡ tôi bất cứ chuyện gì từ trước đến nay mà không đòi hỏi gì cả. Hằng ngày, bán được bao nhiêu lạc rang, bà đưa tất cả cho tôi, không thiếu một xu, không bao giờ dây dưa hay giả vờ quên. Tôi rất tin tưởng bà nội về chuyện tiền nong, hơn cả với mẹ tôi trong câu chuyện trước đây. Bây giờ tôi không còn gì băn khoăn nữa, chỉ cốt tập trung suy nghĩ làm thế nào để làm ăn khấm khá hơn nữa.

Lúc đó, tôi đã kiếm được món tiền kha khá và ngày càng tăng thêm. Mỗi tối nằm trong mùng, trước khi ngủ, tôi thường mở chiếc hộp gỗ hình vuông do bà nội cho, để kiểm lại những đồng tiền 25 xu, 50 xu có màu vàng, xếp thành nhiều chồng. Tôi làm việc này một cách rất đặc chí, hài lòng cho đến khi ngủ thiếp đi trên những đồng tiền xu đó.

Dù được nâng cấp thành "ông chủ nhí" với một quầy bán lạc rang trước cửa nhà nhưng tôi vẫn không từ bỏ công việc bán hàng rong tại bãi chiếu phim. Ngược lại tôi còn tìm cách tăng thêm doanh số bằng cách bán thêm nhiều mặt hàng khác như các loại kẹo ngậm, kẹo que, kẹo cao su, kẹo trái cây, bánh mì giòn. Tôi treo tất cả sản phẩm này xung quanh chiếc giỏ lớn, trông giống như cửa hàng mini lưu động. Và vì vậy các câu rao hàng của tôi nay thêm dài ra với một danh sách dài xếp theo vần, ngoài lạc rang mà nhiều người đã biết là món hàng chính của tôi: "Ai mua lạc rang, hạt dưa, kẹo que, kẹo cao su, bánh mì giòn không?".

Tôi lấy sợi dây buộc giỏ rồi luồn qua cổ và đeo lên vai để mang giỏ hàng đi lại cho thuận tiện, đỡ mỗi tay xách. Số hàng còn thừa, bán không hết trong buổi tối chiếu phim, tôi mang về treo ở sạp trước cửa nhà để ngày hôm sau bà nội bán tiếp. Cái sạp bán lạc rang bây giờ có thêm nhiều mặt hàng treo lủng lẳng trông như cửa hàng bách hóa. Và bà nội tôi vẫn luôn là nhân viên bán hàng tận tụy tối ngày cho tôi mà không hề than vãn, đòi hỏi gì.

Doanh thu của tôi lúc này lớn hơn rất nhiều so với lúc bắt đầu đi bán hàng rong, mỗi tháng tiền lãi lên đến hàng trăm baht, số tiền tiết kiệm lên đến hàng ngàn baht. Mỗi lần tôi đem tiền gửi ngân hàng, anh Han thủ quỹ rất ngạc nhiên vì chỉ thấy tôi gửi tiền vào mà không rút tiền ra, không biết tôi kiếm tiền từ đâu mà hằng tháng đều có tiền mang đến gửi.

Chừng 2-3 năm sau, việc buôn bán hạt dưa hầu của tôi xem ra rất phát đạt và trở thành mặt hàng chính của tôi. Bố tôi bắt đầu quan tâm việc này và đứng ra sản xuất hạt dưa hầu rồi cho các em tôi là Vitoon và Vitit đem bán tại các rạp chiếu phim hay tại lễ hội ở các chùa. Do đó tôi chuyển từ vai trò người đi bán hàng rong thành đại lý bán sỉ, ăn theo tỉ lệ phần trăm doanh số như kiểu bác Heang từng làm trước đây. Như vậy việc buôn bán này trở thành công việc kinh doanh của cả gia đình, do bố tôi làm chủ, và tôi đương nhiên góp phần.

Tôi lúc 14 tuổi

Song, có lẽ trên đời không có gì bất biến. Bãi chiếu phim ngoài trời xưa kia đông vui tấp nập là thế mà bây giờ vắng teo vì họ ngán ngấm phải chờ những tiết mục quảng cáo xen ngang vào bộ phim đang chiếu. Họ bắt đầu đổ sang cái rạp chiếu phim mới xây dựng. Bà chủ rạp phim đồng ý cho tôi mang hàng vào bán nhưng phải mua vé vào cửa như những người xem phim khác. Do đó chi phí của tôi tăng lên còn lợi nhuận thì cứ giảm đi, khiến tôi bắt đầu cảm thấy thời cơ của mình sắp hết.

Giai đoạn đó, công việc trong gia đình tôi ngày càng nhiều, nào là trồng mía và các loại nông sản khác, bố tôi bận tui bụi làm không hết việc, do đó tôi đành phải từ bỏ công việc riêng và lợi

ích riêng để quay sang giúp đỡ công việc gia đình, chỉ còn lưu lại ký ức một thời làm "ông chủ nhí" với một cơ ngơi nho nhỏ tại một vùng thôn quê, bắt đầu từ lúc 5 tuổi và kết thúc vào lúc 13 tuổi.

6: MỘT LẦN SUYT CHẾT ĐUỐI

Thời đó, Tổ chức Giáo dục, Khoa học và Văn hóa của Liên hiệp quốc (UNESCO) có chương trình tài trợ giáo dục cho Thái Lan, và trường Vat Tha Rua nằm trong danh sách thí điểm của chương trình tài trợ này, trong đó có việc xây dựng phòng học, cung cấp trang thiết bị học tập. Năm 5 tuổi, tôi từng nhìn thấy những phòng học xinh xắn đó nên tự dưng tôi thích được đi học.

Cứ sáng sáng, nhìn thấy những tốp học sinh mặc đồng phục ríu rít đi thành đoàn ngang qua trước nhà tôi, tôi lại thèm được như họ vì thấy họ oai quá. Tôi chưa bao giờ được mặc những bộ quần áo như thế mà chỉ hầu như "tiếp quản" quần áo cũ từ các anh họ. Nghĩ là làm, ngày nào tôi cũng thúc giục bố mẹ cho tôi đến trường. Bố tôi rất ngạc nhiên vì phần lớn trẻ con chỉ thích ở nhà chơi và thường khóc lóc khi bị "ép" đi học. Thêm nữa, tôi chỉ mới 5 tuổi, trong khi để vào lớp 1, trẻ phải đến 7 tuổi. Nhưng tôi đòi dữ quá, cuối cùng bố cũng đồng ý cho tôi đi học mẫu giáo. Ngày đầu tiên đi học, bố đưa tôi đến trường. Còn từ đó về sau, tôi tự đi chân đất đến trường, mất khoảng 20 phút, rồi tự cuộc bộ về nhà. Tôi không bao giờ trốn học và chỉ nghỉ học khi bệnh thật nặng.

Sau đó, tôi học lớp 1 trường tiểu học Tha Rua (Utsaha Witthayakan) - một ngôi trường của chùa. Dù nhỏ con nhưng tôi rất dễ hòa nhập với bạn bè trong các hoạt động ngoại khóa. Tình cảm bạn bè tốt đến mức có thể chia sẻ với nhau bữa cơm trưa mà mỗi đứa mang theo từ nhà. Bạn thân của tôi gồm Ban, Lek, Chamnong, Fa. Ban rất ngoan, không bao giờ phạm kỷ luật. Lek ít nói, rất nghiêm túc. Chamnong vui tính, hay trêu đùa; còn Fa thường được bọn tôi chăm sóc.

Tôi với các bạn học lớp 4 tại trường tiểu học Tha Rua

Đối với tôi, việc học tại trường của chùa có hai cái lợi gián tiếp:

Thứ nhất, tôi được mẹ cho tiền ăn quà mỗi ngày 25 xu (việc này diễn ra từ khi tôi học lớp 1 đến lớp 4, và tăng lên 50 xu khi tôi vào lớp 5). Số tiền này đủ ăn một tô hủ tiếu, nhưng tôi có thể ăn ké tại nhà mấy đứa bạn ở gần đó để tiết kiệm tiền. Riêng quà bánh của chùa thì có thể ăn thoải mái. Cảnh chùa có cây me, xoài và một cây có trái giống quả nhót, nhưng vị chua hơn. Lúc nào đói quá mà không có gì ăn, tôi liền trèo cây hái quả ăn cho đỡ đói. Đôi khi tôi cũng ăn cơm khất thực do các nhà sư mang về chùa. Lúc nghỉ trưa, quang cảnh xung quanh chùa rất thanh vắng, mát mẻ, chúng tôi thường rủ nhau ra một góc sàn lát gạch của chùa nằm ngủ.

Cái lợi thứ hai là cứ mỗi buổi chiều ngày thứ sáu vào lúc 3 giờ, tất cả học sinh phải tập trung xếp hàng ở sân chùa để tụng kinh Phật gần nửa tiếng. Việc này nhằm nuôi dưỡng nhận thức về giáo lý, đức tin của đạo Phật trong tâm hồn học sinh từ khi nhỏ tuổi. Tuy nhiên, có vài lần tôi bị thầy giáo lôi ra đánh vì không giữ trật tự khi xếp hàng và không tập trung tư tưởng khi tụng kinh.

Giờ tan học vào buổi chiều, thầy cô luôn bắt học sinh xếp thẳng hàng rồi trật tự đi về nhà, nhưng tôi và mấy đứa bạn thân thường rủ nhau bỏ hàng ngũ, chạy ra bờ sông Mae Klong, đoạn gần chợ và ga xe lửa, để tắm và đùa nghịch. Sáng hôm sau thế nào cũng bị thầy cô phạt, nhưng chúng tôi vẫn cứ thế nào tạt nấy.

Hầu hết những đứa trẻ nông thôn thời đó đều không được học bơi bài bản mà chỉ là kiểu được đâu hay đó. Thường thì chúng tôi nhảy tùm xuống nước rồi vùng vẫy tùy thích, bất kể nhiều đoạn sông có dòng chảy xiết. Cũng như các thầy cô, bố mẹ tôi rất lo lắng và cấm không cho tôi và các em tôi ra sông tắm. Nhưng hễ có cơ hội là chúng tôi lén lút kéo nhau ra sông. Làm sao có thể không mê không khí mát mẻ dọc hai bên bờ sông và không khí vui như hội bơi

đồng đảo người đi hóng mát, người bán hàng rong?

Khi tắm xong, về gần đến nhà, chúng tôi sẽ hốt cát bên đường xát vào mặt mũi, quần áo để ngụy trang, dù biết rằng cái trò giấu đầu hở đuôi thô sơ này khó lọt qua mắt bố mẹ.

Song, cũng vì tắm sông mà suýt chút nữa tôi đã phải trả giá bằng tính mạng của mình. Đó là một ngày mùa hè, tôi chơi một mình ở đoạn sông Mae Klong nước trong xanh. Mức nước thấp đến mức trông thấy cả cồn cát nhô lên kéo dài gần cây số. Cát ven bờ trắng mịn. Đoạn sông này có rất nhiều loại cá. Tôi đang lội ở một đoạn mà mực nước chỉ ngang vai thì bất thành lình tôi sa chân vào hố cát. Trong tích tắc, tôi bị hút xuống hố chìm ngấm. Tôi hốt hoảng cực độ, cố hết sức vùng vẫy nhưng càng quẫy càng chìm. Tôi lạc giọng kêu cứu, mắt nhìn quanh nhưng chẳng thấy có người nào ở xung quanh. Hết sức sợ hãi và tuyệt vọng, tôi nghĩ rằng mình sắp chết đến nơi, nhưng cuối cùng vì tính tôi không dễ dàng đầu hàng, hơn nữa do sự thúc đẩy của nỗi sợ hãi cực độ trước cái chết mà tự nhiên trong người tôi như được có thêm sức mạnh, tôi dồn hết sức lực để vùng vẫy liên tục. Cuối cùng tôi cũng bật người nhoi được lên khỏi mặt nước và từng bước thoát ra khỏi hố cát.

Đây là lần đầu tiên tôi trải nghiệm giây phút sinh tử. Thật hú vía! Hậu quả là tôi được một phen uống nước căng bụng, mắt đỏ ngầu, tức ngực, cổ họng và mũi đau rát. Tôi không dám hé miệng nói với ai về chuyện này, kể cả bố mẹ, vì sợ bị ăn đòn. Từ đó, trong một thời gian dài, tôi không dám ra sông tắm một mình. Về sau, tôi biết thêm là cách đoạn sông Mae Klong đó không xa là khu vực có tên "Tha Yai Pui" - nơi rất sâu, nước chảy rất xiết, hàng năm có nhiều trẻ con bị chết đuối ở đó.

7: 10 TUỔI VÀ 300 CÔNG NHÂN

Nếu tìm một định nghĩa cho cách sống của bố mẹ tôi thì có lẽ không có cụm từ nào xác đáng hơn là *"công việc là cuộc sống, cuộc sống là công việc"*. Từ sáng tinh mơ đến tận đêm khuya, bố mẹ tôi làm việc không ngừng nghỉ, cứ như công việc chất cao như núi và không bao giờ làm hết. Điều đó khiến tôi và các em tôi từ khi biết đi đã biến thành công cụ làm việc cho bố mẹ và hiểu rõ mối liên hệ chặt chẽ giữa cuộc sống và công việc. Nhà ở cũng chính là nơi làm việc nên tôi nhìn đâu cũng thấy việc phải làm. Thậm chí, tôi nằm mơ cũng thấy mình đang quần quật làm việc.

Tôi bắt đầu giúp công việc làm ăn của mẹ tôi một cách thực sự, như một cổ đông, khi tôi học lớp 4. Mỗi buổi chiều, sau khi tan học, trong khi các bạn vui đùa thoải mái hay nghỉ ngơi ở nhà thì bất kể mưa nắng, tôi phải đến nhà ga Tha Rua Noi chờ nhận hàng lâm sản chuyển từ các tỉnh phía Bắc tới. Sau đó, tôi giúp mẹ chất hàng lên xe đẩy chở về nhà, có ngày số lượng hàng lên đến 100-200 bao tải. Sau đó, mọi người làm sạch hàng và cho vào bao để cân, mỗi bao đúng 100 kg, rồi đóng dấu "Khun Huad Lee" rồi chuyển cho lái buôn tại Bangkok để xuất sang Nhật.

Khi chưa tròn 10 tuổi, tôi được bố giao một nhiệm vụ mới: trông coi gần 300 nhân công làm vườn vào mùa thu hoạch mía tại các khu vườn Nong Praeng, Makham Pong - cách nhà tôi khoảng 20 - 30 km. Trách nhiệm chính của tôi là giám sát thợ vườn và đếm số cây mía đã chặt được ở mỗi khu vườn.

Sau đó tôi còn được giao thêm một loạt trách nhiệm:

kiểm tra xem các thợ vườn có trồng mía hết diện tích đã được giao hay không, bao giờ có thể chặt mía được, ghi sổ sách phát lương, theo dõi việc chặt mía lên xe tải để chuyển cho các nhà máy đường...

Sau vụ chặt mía, tôi còn có nhiệm vụ chuyển gạo, thực phẩm, mía giống và phân bón cho các thợ vườn. Tại khu vườn của gia đình, tôi còn có nhiệm vụ trực tiếp tham gia đào đất, nhổ cỏ, bơm nước giếng, bón phân giống như thợ vườn. Khi cây lớn, tôi dắt con trâu có tên Kaek và hai ba con trâu khác, cày đất tơi lên rồi vun vào gốc cây để cây tránh gió lạnh và không bị bật gốc. Đến công đoạn này thì xem như kết thúc một năm làm việc của tôi.

Khi tham gia lao động, tôi rất chăm chỉ, chịu khó, bất kể mưa nắng, vì tôi muốn làm gương cho các thợ vườn thấy rằng, dù là con trai của ông chủ vườn, tôi cũng phải làm việc như họ, không được ưu tiên ưu đãi gì đặc biệt cả. Do đó, họ tự giác làm việc.

Khu vườn mía mà tôi thích nhất là vườn Pai Luang - được bố thuê bác Wad trông coi, cách nhà tôi khoảng 10 km. Mía ở đó xanh rờn. Trong vườn còn có chuối và một số cây ăn trái khác nên khu vườn rất mát mẻ, lại có một túp lều nhỏ lợp bằng lá tranh. Cách đó không xa là ngọn núi Phra Thaen Dong Rung hùng vĩ.

Con trâu Kaek của tôi

Sau những cơn mưa, tôi thường đi dọc theo con đường nằm giữa hai cánh đồng mía chạy dài tít tắp đến tận khu rừng kế bên. Mùi đất ẩm bốc lên trộn lẫn mùi thơm là lạ, đó là mùi thơm của sự trong trắng, thuần khiết của mảnh đất và vẻ đẹp của thiên nhiên. Tôi cảm thấy thật yên bình, hạnh phúc khi ngồi trên lưng con trâu Kaek đi dạo trên con đường đó trong những buổi chiều yên tĩnh, mát mẻ.

Một hôm, khi tôi đang cưỡi con trâu Kaek thong thả đi qua con đường trong vườn mía như thường lệ thì bất thành lình nó vụt chạy nhanh như ngựa. Tôi hết hoảng không biết có chuyện

gì xảy ra, tay nắm chặt dây thừng vì ngoài chiếc dây thừng ra không còn gì để bám vào, người tôi bật tung lên như muốn văng khỏi lưng trâu. Tôi cố ghì dây thừng để bắt nó dừng lại nhưng con Kaek vẫn tiếp tục phóng nhanh. Cuối cùng, tôi bị hất tung lên trời rồi cắm đầu xuống đất! May mắn làm sao, chỗ tôi rơi xuống là rãnh bùn dọc theo hàng chuối nên tôi không bị thương nặng. Tôi sợ hú vía nhưng không dám hé răng chuyện này với ai.

Một khu vườn nữa cho tôi nguồn cảm hứng và trí tưởng tượng vô tận là khu vườn Pakkilane, huyện Saiyok, nơi có khung cảnh nên thơ với những hàng mía chạy dài mát mắt. Sát bên vườn là cánh rừng với dòng suối róc rách xuyên qua những bụi cây, hốc đá bóng lộn và bãi cát trắng mịn dài đến hai, ba mét. Phía bên kia là ngọn núi sừng sững, vang vọng tiếng hót của các loài chim, không khí mát mẻ hầu như quanh năm, trừ hai tháng 4-5 thời tiết hơi nóng và mùa đông khá lạnh.

Khoảng thời gian từ tháng 12 đến tháng 1, trời về đêm rất lạnh, những người trồng mía thường dùng chăn sa cho ấm người. Tôi cũng là người đi tiếp tế thứ này cho họ và đôi khi còn hút thuốc nhưng không nghiện bao giờ. Một thứ đáng sợ ở đây là muỗi. Muỗi nhiều vô kể, gieo rắc bệnh sốt rét đến mức thành "thương hiệu" của rừng tỉnh Kanchanaburi. Người đội trưởng chỉ huy nhóm thợ vườn được gọi thân mật là "Maha" (nghĩa là đạo sư), vì ông thường xuyên ăn chay niệm Phật. Có lẽ vì làm vườn ở đây khá lâu nên ông bị bệnh sốt rét, mặt mũi lúc nào cũng xanh xao vàng vọt. Maha nổi tiếng về việc kết liễu những con rắn bằng súng trường khi chúng bò đến lán trại để bắt gà, ngan, ngỗng.

Con đường dẫn vào vườn mía hồi đó chỉ là đường đất đỏ mấp mô, lầy lội, chứ không phải đường lát nhựa như bây giờ. Khi xe tải qua lại nhiều lần, nhất là mùa mưa, mặt đường nhanh chóng lún sụt thành những hố sâu, vũng bùn, nên thường phải mất hơn một tiếng đồng hồ xe mới đến được. Xung quanh hai bên đường là rừng sâu.

Thời đó, dù nằm mơ cũng không ai tưởng tượng ra điện nước sẽ xuất hiện ở nơi hẻo lánh như thế này. Cùng lắm chỉ có vài chiếc đèn măng-sông đem lại ánh sáng trong đêm tối, có nơi còn không có cả nước tắm. Tôi từng sống ở Bo Ra Haeng 5 ngày liền mà không tắm giặt; đồ ăn thức uống rất khan hiếm, có bữa phải ăn cơm độn khoai. Thức ăn chủ yếu là cá khô, mắm tôm, rau sống, bí luộc, nộm đu đủ hay đậu đũa. Có lúc tôi nuốt không nổi cơm, định bỏ bữa, nhưng thấy mọi người vẫn ăn được, vả lại do đói bụng quá nên tôi cũng ráng ăn cho xong. Lâu ngày thành thói quen, tôi trở thành người dễ ăn. Và sau này, người đầu bếp của tôi nhiều lần tỏ ra ngạc nhiên khi thấy tôi rất dễ dàng trong chuyện ăn uống.

Cuộc sống của các thợ vườn rất khổn khó. Họ chẳng có tài sản gì trong tay. Một số gia đình chỉ có vốn vịn chiếc giường tre và manh chiếu. Có người còn không có cả chăn đắp, ban đêm phải đốt củ sưởi. Ngoài ra họ chỉ có một cái nồi nấu cơm và vài chiếc bát đĩa. Tuy nghèo khó về vật chất, nhưng họ rất giàu về tinh thần và tình cảm. Họ cư xử với gia đình chúng tôi rất chân thành, nhiệt tình tương trợ giúp đỡ lẫn nhau mà không đòi hỏi gì. Nhiều năm sau, khi có dịp trở lại thăm họ, tôi thường đem theo quần áo (nhất là áo ấm), thức ăn khô, thuốc bổ để gửi tặng những ông già bà lão, những người đã từng là thợ vườn cho gia đình tôi thời đó. Và tôi còn lập quỹ hỗ trợ do Vitoon - em trai tôi - phụ trách để chăm sóc sức khỏe và chữa bệnh cho họ; ngoài ra còn cấp cho mỗi người thẻ tiết kiệm ATM tiền chi tiêu hằng tháng cho đến cuối đời.

Ngoài nông sản, lâm sản, mẹ tôi còn thu mua nhiều thứ linh tinh khác như gà, vịt, bao tải cũ. Sau đó, bà gom lại cho tôi chở đi bán lại cho anh Ngiam ở bờ sông Mae Klong để anh bán tiếp cho người khác. Năm 10 tuổi, khi đã biết chữ và tính toán, tôi được mẹ giao thêm việc viết hóa đơn, làm sổ sách kế toán... Khi tất cả các em tôi lớn lên, chúng dần dần cũng được giao nhiệm vụ và trách nhiệm tương tự để thay thế tôi; cứ như là cuộc sống của anh em chúng tôi chỉ biết có "công việc" và "công việc", không còn biết gì khác, bất kể giờ nào, ngày nào.

Năm tôi 11-12 tuổi, trong thời gian đi trồng mía và vào rừng, tôi bị ảnh hưởng nặng bởi mê tín dị đoan, những thần bí giáo, bùa phép do tiếp xúc thường xuyên với thợ vườn - vốn là những người đã trải qua nhiều gian nguy, trắc trở nên rất mê tín. Ai cũng đeo bùa, niệm thần chú, xăm người nên tôi dần tin theo họ.

Tôi và các em tại vườn chuối

Quy trình bắt đầu với việc tụng niệm các bài phù phép, các câu thần chú, rồi sưu tầm những vật linh thiêng như tấm sắt uốn cong trên có khắc câu thần chú, tấm vải bùa, các tượng thánh, vỏ ốc, trứng chim Thậm chí tôi còn đi tìm các thầy phù thủy, thầy bùa người gốc Khmer có tiếng để xăm hình bằng mực đen và dầu mè. Họ xăm hình trái dài từ cổ xuống tận eo, cả ngực và vai tôi. Dù đau điếng nhưng tôi cũng cắn răng chịu đựng cho đến khi thầy phù thủy thông báo đã xong. Sau đó, tôi nằm sốt li bì mấy ngày.

Hình xăm sau lưng tôi bằng mực đen và dầu mè

Buổi tối, tôi thường lên vào rừng một mình, tìm chỗ thanh vắng rồi chú tâm ngồi tụng niệm các bài phép, các câu thần chú. Có lần tôi còn lấy con dao sắc thử đâm hay cứa vào da thịt mình để kiểm tra xem những bùa phép đó có tác dụng hay không, nhưng chẳng thấy hiệu nghiệm gì vì máu vẫn chảy. Lần khác tôi thử treo lá bùa vào đầu con gà, niệm câu thần chú, rồi bóp cò cây súng, bắn con gà xem bùa chú có giúp con gà "miễn nhiễm" với súng đạn hay không nhưng cuối cùng con gà chết lả quay.

Những việc làm trên chẳng qua là cách tôi gắng gượng tìm chỗ dựa cho tâm hồn mình - vốn không nơi nương tựa và đầy ắp nỗi sợ hãi. Cộng với thói bốc đồng, "ngựa non háu đá" của tuổi vị thành niên và bị ảnh hưởng bởi môi trường sống nhiều yếu tố thô bạo lúc đó. Một thời gian dài tôi chìm đắm trong niềm mê tín ấy.

Khi trưởng thành và du học Đài Loan, tôi dần bỏ hẳn những hành vi mê tín dị đoan. Nếu không thế, chắc chắn cả cơ thể tôi sẽ khắc đầy những vết xăm màu xanh chẳng chịt không còn chỗ nào trống, chẳng khác gì những người Môn(*) hay người gốc Khmer.

Ngoài công việc ở vườn mía, tôi còn nhiệm vụ thu mua nông sản do người trồng mang đến nhà bán, trong đó có ớt tươi. Sau khi thu mua xong, tôi đem ớt đi ngắt bỏ cuống rồi cho vào bao tải, đặt lên xe thồ và chở đến nhà một anh tên Ku để bán; rồi anh Ku lại chuyển lên Bangkok bán tiếp cho các thương gia đem đi muối. Lúc còn nhỏ, do có tính khôn vặt nên tôi hay lợi dụng lúc anh Ku không để ý, tôi dầm chân vào một bên đĩa cân để tăng trọng lượng cho hàng. Trò gian lận này trót lọt nhiều lần nhưng "đi đêm cũng có ngày gặp ma", một hôm anh phát hiện tôi gian lận nhưng rất may là anh ấy rộng lượng, không mắng mủi gì, thậm chí còn nói với mẹ và các em tôi với giọng khen ngợi: *"Con trai bà khôn lỏi thật! Nó lén ăn gian cân của tôi không biết bao nhiêu lần rồi. Nó luôn tìm cách kiếm tiền cho bà đấy!"*. Lúc đó, tôi cảm thấy rất xấu hổ, chỉ mong có đất nứt ra cho tôi chui xuống trốn tạm. Từ đó tôi không dám ăn gian anh Ku nữa.

Ngày nhỏ, tôi còn một trò gian lận nữa. Tôi hay ăn hủ tiếu tại quán của anh Tia. Mẹ thường cho tiền tiêu vặt rất ít, trong khi tôi ở tuổi đang lớn rất háu ăn, nên có lần tôi liều gọi một tô hủ tiếu 50 xu; ăn xong, lợi dụng lúc khách đông, tôi chuồn khỏi quán mà không trả tiền, may là chưa lần nào bị bắt. Thực ra lúc đó tôi đã có ít tiền gửi ngân hàng nhưng vì có thói bần tiện, thích ăn gian người khác nên tôi đã làm vậy. Khi trưởng thành, tôi bỏ hẳn thói xấu này.

8: "NGHỆ THUẬT" CHĂM SÓC 23 ĐỨA EM

Khi vừa chào đời, tôi được cuộc sống trao ngay một chức vụ đặc biệt và đeo mang suốt đời: làm anh cả của 9 đứa em ruột và 14 đứa em cùng cha khác mẹ, cả thảy là 23 đứa, cả trai lẫn gái. Tôi đã chăm sóc, yêu thương, đùm bọc các em tôi từ nhỏ đến lớn và giúp chúng thành công trong cuộc sống. Đó cũng là điều tôi tự hào nhất trong cuộc đời mình.

Về các em ruột, em gái kế tôi là Somjit, gọi thân mật là India vì khi sinh ra em có màu da ngăm đen, trông giống người Ấn Độ. Thể trạng Somjit không được tốt nên em được tôi chăm sóc đặc biệt.

Đứa em thứ hai là em trai, tên Vitoon, tên thân mật là Ting (nghĩa là "theo" vì em có cái theo ở tai). Thuở bé, em ít được tôi chăm sóc vì tuổi xấp xỉ tôi và nhà tôi khi đó đã có thêm vú nuôi. Vitoon là người tiếp quản công việc gia đình thay tôi khi tôi du học Đài Loan. Cậu ta là người lịch thiệp, nề nếp, ít nói, rất có trách nhiệm. Hiện nay Vitoon trông coi công việc kinh doanh của tòa nhà văn phòng Kromadit kiêm thủ quỹ cho gia đình.

Đứa em thứ ba cũng là em trai, tên Vitit, tức Lan (nghĩa là "hói" vì lúc được sinh ra, cậu ta có rất ít tóc), kém tôi 5 tuổi. Lúc mẹ bận việc, tôi thường chăm sóc, thay tã cho Vitit nên từ nhỏ Vitit rất gần bó với tôi, hay bám theo tôi đi đây đi đó. Vitit tính tình rất vui nhộn.

Thứ tư là em gái tên là Somjai, tức Daeng (về sau đổi tên là Vipavee). Tôi cũng góp phần chăm sóc Daeng khi em còn nhỏ cho đến khi em 6 tuổi. Sau đó, Daeng được cho đi học trường nội trú, chỉ về nhà vào kỳ nghỉ. Daeng thích sống tự lập, tốt bụng, tính tình cởi mở, chan hòa với mọi người.

Đứa em tiếp theo là Viboon, hồi nhỏ là đứa hay quấy nhiễu, không chịu theo ai ngoài tôi. Lớn lên cậu ta trở thành cánh tay đắc lực cho tôi trong việc kinh doanh và giúp tôi quản lý công ty Amata. Có thể nói Viboon là bản sao gần như hoàn hảo của tôi, cả về nếp nghĩ, tính tình lẫn phong cách sống. Có lẽ một phần cũng do cậu ta rất gần gũi và gần bó với tôi từ lúc nhỏ nên đã tiếp thu nhiều điều từ tôi.

Đứa em thứ sáu cũng là em trai, tên Viwat, rất thông minh, chịu khó, có tinh thần trách nhiệm, kiên trì, vui nhộn, thường xuyên giúp đỡ tôi công việc gia đình.

Người em thứ bảy là em gái tên Somwang (sau đổi thành Sompattra), tên thân mật là Nora. Ngày bé, Sompattra dễ ăn, dễ ngủ, nhưng hay khóc, dễ tự ái. Khi trưởng thành, em là cô gái nết na, vui tính, có tinh thần trách nhiệm. Tuy nhiên, em có nhược điểm là hay than vãn.

Người em thứ tám cũng là gái, tên là Somhatai, tên thân mật là Nid (nghĩa là "bé") vì gia đình nghĩ rằng đây sẽ là đứa con út. Khi bé, Somhatai hay làm nũng và thích làm theo ý mình. Em có năng lực, nhiều hoài bão, tự tin, có thiên hướng làm lãnh đạo, tính tình cởi mở dễ gần.

Đứa em trai út tên là Visut, tên thân mật là Fuke (phiên âm theo tiếng Hoa có nghĩa là "phúc"). Khi em được 1 tháng tuổi thì tôi lên đường sang Đài Loan du học nên đây là người em tôi ít gần bó thuở nhỏ nhất. Song, khi em càng trưởng thành, tôi có cảm giác đứa em út này giống như đứa con đầu lòng của tôi, vì tôi rất quan tâm chăm sóc, kể cả vạch kế hoạch cho tương lai của nó. Tuy nhiên, Fuke thích sống độc lập, biết tự chịu trách nhiệm với bản thân mình cao hơn mức thường thấy ở những đứa trẻ là con út của các gia đình. Fuke tốt nghiệp ngành kiến trúc sư. Hiện nay, em sống, làm việc tại Mỹ và chưa có ý định về nước.

Trong ngôi nhà tại đường Saeng Chuto, ngoài gia đình tôi còn có những người thợ, người giúp việc và người lái xe cùng sinh sống rất gần gũi, chan hòa. Mọi công việc trong nhà do bố mẹ tôi cai quản. Riêng toàn bộ vấn đề tài chính, chi tiêu đều do mẹ tôi đảm nhiệm. Mỗi người đều có công việc riêng.

Một nét văn hóa đặc trưng trong gia đình tôi là ngoài việc cùng sống, cùng làm việc, cùng tham gia các hoạt động khác trong ngày, chúng tôi còn cùng ăn bữa cơm tối. Tất cả thành viên

trong gia đình, từ người lớn đến trẻ con, kể cả người giúp việc, người làm thuê, ngồi quây quần bên chiếc bàn ăn lớn, nhìn thấy mặt nhau, cùng ăn các món giống nhau. Mọi người vừa ăn vừa hỏi thăm tình hình công việc của nhau, rôm rả kể chuyện cho nhau nghe.

Với tư cách anh trai cả, tôi có nhiệm vụ trông coi việc ăn uống của đàn em, đồng thời lắng nghe, học hỏi từ chính những câu chuyện của người lớn trong bữa ăn. Và trong cuộc sống của mình sau này, tôi cũng áp dụng truyền thống văn hóa ấy trong quan hệ với các em và các đồng sự, sử dụng bàn ăn làm nơi thắt chặt mối quan hệ, lắng nghe ý kiến đóng góp cũng như tìm hiểu đời sống tâm tư của nhau. Cách này sẽ rút ngắn được khoảng cách giữa chủ và thợ, giữa người sử dụng lao động và nhân viên, cũng như làm tăng sự gần gũi, gắn bó giữa những người thân trong gia đình vì tất cả đều ăn cùng mâm, ngồi cùng bàn.

Gia đình tôi không chỉ ăn cơm chung mà còn ngủ chung nữa. Hồi tôi còn nhỏ, cha mẹ, con cái ngủ chung trong cái mùng lớn. Nhiều lần, giữa đêm khuya, tôi thức dậy giúp mẹ pha sữa cho các em bú. Lớn lên chút nữa, cha mẹ - con cái mới ngủ riêng. Bên trong chiếc mùng ấy là cả một thế giới thu nhỏ đối với anh em tôi, là nơi mỗi người cảm nhận được hơi ấm của tình thân, chia sẻ niềm vui và những điều mình tưởng tượng được.

Hàng đêm, trước khi ngủ, các em tôi, nhất là em Viboon, thường nằng nặc đòi tôi kể chuyện cổ tích, nhất là chuyện "Hai ông bà già" vốn được hư cấu từ câu chuyện thực của hai ông bà cụ lảng giềng. Tôi nhớ được chuyện nào thì kể chuyện đó, không kể hết ngay mà chia đoạn để kể một chuyện từ đêm này đến đêm khác, theo đúng kiểu chuyện "1001 đêm" hay các tập phim Hollywood. Tôi còn tập giọng nói giống người thuyết minh phim để làm cho câu chuyện thêm sinh động, hấp dẫn. Đêm nào các em tôi cũng thích thú nghe tôi kể chuyện cho đến lúc ngủ thiếp đi.

Trước khi đi ngủ, tôi luôn nhắc các em đi tiểu. Và khi chúng đã ngủ cả, tôi luôn lấy chân tay sờ soạng kiểm tra xem còn thiếu đũa nào, hay nếu có đũa nào nằm lẫn ra ngoài mùng thì tôi sẽ kéo nó vào để không bị muỗi đốt.

Ba nội, mẹ, tôi và các em
trước ngôi nhà số 99 đường
Saeng Chuto

Khi dạy dỗ các em, tôi luôn giữ Bà và các em tác phong nghiêm nghị của người anh cả, có khi phải lớn tiếng hay Saeng Chuto thậm chí dùng roi vọt với những đứa bướng bỉnh. Nhưng điều này ít khi xảy ra vì các em luôn kính trọng, vâng lời tôi. Tôi cho rằng điều quan trọng nhất là phải làm gương tốt cho các em noi theo, do vậy mà tôi luôn nhường nhịn em, từ chuyện ăn uống cho đến việc chơi đùa.

Tôi cũng không bao giờ bắt nạt các em, luôn thể hiện mình là người vô tư, công minh. Tôi nghĩ rằng nếu tôi không kiểm soát được bản thân thì khó lòng làm cho người khác tin vào mình. Lúc đầu, tôi cũng thấy khó chịu với nghĩa vụ nặng nề của người anh cả, nhưng lâu dần thành thói quen, tôi thực hiện nghĩa vụ một cách tự giác không cần bố mẹ phải nhắc nhở.

Somjit - tức India, đứa em kế kém tôi 1 tuổi - phải thường xuyên tiêm thuốc vì em không khỏe mạnh từ khi mới chào đời. Có lần, India lên cơn co giật và sau đó bị di chứng ở não, có thể vì dùng thuốc quá liều và ngành y thời đó chưa thật phát triển. Từ đó, thần kinh của em không ổn định, ảnh hưởng nhiều đến khả năng học tập (India chỉ học đến lớp bảy).

Có một chuyện về India mà tôi còn nhớ rõ. Chúng tôi cùng học một trường tiểu học. Hàng ngày khi đến trường học, mẹ tôi chuẩn bị sẵn cặp lồng cơm trưa cho cả hai anh em, gồm trứng luộc, trứng muối, thịt khô và Lạp xưởng. Lúc đầu, tôi để cho India giữ cặp lồng, trưa nào tôi đến muộn thì y như rằng em gái tôi ngồi ăn ngấu nghiến một mình không chừa chút nào cho tôi. Dù

rất đói nhưng tôi cố nhịn, không phàn nàn điều gì vì tôi hiểu rằng thần kinh của em không bình thường. Nhưng từ đó, tôi giữ cặp lồng cơm chứ không để em giữ nữa.

Lan - tức Vitit, người em thứ ba - là đứa em được tôi thật sự chăm sóc nhiều nhất. Em chào đời khi tôi đã 5 tuổi. Mẹ tôi mua một chiếc xe gỗ bốn bánh, đặt Vitit lên xe và tôi kéo xe chạy đi khắp nơi. Khi em khóc đòi bú, tôi lấy chai sữa mẹ pha sẵn cho em bú. Còn khi nào em quấy khóc đòi mẹ, tôi sẽ đưa em đến chỗ mẹ ở chợ, chỉ cách nhà độ 200 mét. Mỗi lần tôi đưa em đến gặp mẹ, thế nào mặt mày hai đứa cũng nhem nhuốc, chân tay đầy bụi bặm. Mẹ tôi phải tạm dừng công việc, dẫn hai đứa ra nhà bên cạnh - nơi có giếng nước dưới bóng cây to - để tắm rửa cho cả hai. Cách tắm của mẹ tôi là đổ nước vào chậu, rồi ngâm hai đứa vào đó. Sau khi tắm xong, mẹ lấy phấn rôm bôi khắp người chúng tôi để chúng tôi thật mát mẻ, thơm tho.

Cuộc sống hàng ngày của tôi khi ở tuổi thanh thiếu niên bắt đầu từ lúc rạng sáng. Sau khi rửa mặt đánh răng xong, tôi gọi mẹ dậy để xin tiền đi chợ mua thức ăn mang về nhà cho chị Run - người nấu bếp. Sau đó tôi mở cửa trước, đem chuồng gà và cái cân ra đặt trước cửa, gọi người mang cà phê và quấy cho mẹ ăn sáng, sau đó sửa soạn dẫn em đến trường. Buổi chiều, tôi dẫn các em ra ven đường cái, hoặc cạnh đường sắt để vừa chơi vừa đút cơm cho đứa em nhỏ. Khi các em tôi đến tuổi đi học, bố mẹ gửi chúng nó đến trường nội trú Pracha Songkhro (trường do quỹ từ thiện tư nhân kết hợp với nhà nước tài trợ) tại thị trấn Luk Kae, huyện Tha Maka.

Vitit là đứa em đầu tiên được bố tôi gửi vào trường nội trú Pracha Songkhro từ lớp mẫu giáo, nhưng nó từng trốn về nhà 2-3 lần. Lần nào trốn về cũng bị bố đánh, nhưng nó vẫn không chừa. Cứ mỗi lần như vậy, tôi lại phải dẫn em đi xe buýt trở lại trường. Sau đó tôi thuyết phục mãi, Vitit mới thôi không trốn về nhà nữa. Về sau tôi mới biết lý do Vitit hay trốn trường về nhà là vì ở trường nội trú, Vitit bị bạn tranh ăn, lại nhớ nhà và nhất là nhớ con chó nuôi trong nhà tên là Saiko. Lúc đó, tôi học lớp 5 cùng trường với Vitit, nhưng theo hệ bán trú chứ không phải hệ nội trú như em. Do đó, cứ mỗi buổi sáng khi tôi đến trường là em đã chờ sẵn ở cổng trường để gặp tôi và đến buổi chiều gần giờ tan học, em lại đến chờ sẵn trước cửa lớp tôi, tỏ ra lưu luyến bịn rịn muốn giữ tôi ở lại.

Những kỷ niệm thời thơ ấu với Vitit vẫn còn mãi trong ký ức của tôi. Dù chúng tôi thiếu hơi ấm và sự quan tâm của cha mẹ đang mãi bận rộn với công việc mưu sinh hàng ngày, nhưng nhờ sợi dây gắn bó ruột thịt giữa anh em cùng máu mủ và mối quan hệ gần gũi qua những năm tháng tuổi thơ đã làm cho chúng tôi luôn cảm thấy ấm lòng.

9: NHỮNG VẾT THƯƠNG KHÔNG THỂ HÀN GẮN

Thời gian đầu hôn nhân cũng là lúc bố mẹ tôi gây dựng cơ nghiệp. Hai người rất gắn bó, tâm đầu ý hợp, cùng nhau vượt qua khó khăn. Cuộc sống gia đình khi ấy còn lắm vất vả nhưng mọi người luôn cảm thấy ấm áp, hạnh phúc trong sự thương yêu đùm bọc, quan tâm chăm sóc nhau. Nhưng khi kinh tế gia đình khá giả hơn thì cũng là lúc chúng tôi dần xa nhau. Mỗi người như có một thế giới riêng, những mối quan tâm riêng. Quan hệ của bố và mẹ ngày càng xấu đi khi những mục đích sống và suy nghĩ ngày càng xa nhau.

Có lẽ vì ai cũng nghĩ mình đúng nhất nên những xích mích mâu thuẫn càng lúc càng chồng chất.

Tôi không biết mâu thuẫn này thực sự bắt nguồn từ đâu. Điều này giống như hai người bị ngăn cách bởi một tấm kính mờ, không nhìn rõ mặt nhau, chỉ biết dựa vào dáng dấp bề ngoài mà nhận xét, đánh giá về nhau. Tuy vậy, những vấn đề lớn trong gia đình tôi đều xuất phát từ bố tôi - người chủ gia đình thiếu trách nhiệm, thích đàn đấm với nhiều cô gái khác nhau rồi sau đó "quất ngựa truy phong" mà không hề nể mặt mẹ tôi.

Bố tôi hồi trẻ

Đây cũng là bi kịch đối với chúng tôi, những đứa con phải chịu ảnh hưởng bởi "việc làm" của bố. Bố tôi khéo dụ dỗ và quan hệ bất chính với nhiều cô gái. Lợi dụng lòng tin thơ ngây của các cô, bố chiếm đoạt họ, rồi tàn nhẫn bỏ rơi họ, không cần quan tâm họ đau khổ tủi nhục ra sao, và những đứa con ngoài giá thú sẽ sống chết, sẽ có tương lai thế nào.

Tôi không biết vì sao bố lại trở thành người như thế. Có thể đúng như bà nội tôi bảo, bố tôi thuộc nhóm người "sinh long hoạt hổ" (tức khỏe như vâm, mạnh như rồng như hổ) nên nhu cầu về sinh lý rất cao, thậm chí không có ngưỡng thỏa mãn, không biết kiềm chế bản thân. Hoặc có thể việc "chung chạ", "đàn đấm" vô tội vạ với phụ nữ là cách bố tôi dùng để ràng buộc những người giúp việc, những nhân công phải trung thành với mình. Hoặc cũng có thể bố tôi thích có "năm thê bảy thiếp", con cái đông đúc để vừa có người phục dịch, sai khiến trong nhà, vừa có lợi cho việc mở mang cơ nghiệp.

Song, chẳng lẽ bố tôi không biết rằng những cô gái mà ông tán tỉnh, dụ dỗ cũng là con người, cũng có cuộc sống tinh thần và tình cảm, cũng biết đau đớn khổ sở, chứ không phải là công cụ tình dục của ông? Và những đứa trẻ mới sinh ra, hậu quả của những lần chung chạ, cũng cần có tình yêu thương và sự nuôi dưỡng chăm sóc lâu dài của người đã sinh ra chúng? Thế nhưng, ông không bao giờ tỏ ra có nhận thức về điều đó, hay biết đoái hoài, quan tâm, hay bằng lòng ôm ấp những đứa con do các bà vợ nhỏ đẻ ra. Ông cứ để mặc chúng sống ra sao thì sống, chẳng khác gì những con vật nuôi trong nhà. Thật chẳng giống với tính cách của người làm bố chút nào!

Lúc đầu, tôi không hay biết gì về thói trăng hoa của bố. Đến năm tôi 10 tuổi, cô Run đến ở đợ để chăm sóc tôi và các em. Cô mới 17-18 tuổi, dáng người thanh thanh, nước da trắng trẻo, mặt mũi cân đối dễ nhìn. Vì chỉ hơn tôi 7-8 tuổi nên cô Run và tôi rất thân và hiểu ý nhau, có chuyện gì cũng kể nhau nghe.

Cô Run lúc trẻ

Thời đó, gia đình tôi thu mua lâm sản và trồng mía. Mẹ tôi vẫn bán hàng tôm cá, gia vị tại chợ. Cô Run làm việc rất chăm chỉ, kính trọng và xem bố mẹ tôi như bố mẹ đẻ nên cô không hề ngờ rằng bố tôi luôn rắp tâm chiếm đoạt trinh tiết của cô. Và khi không thể chịu đựng được nữa những hành vi sàm sỡ, ve vãn, kết hợp với lời đường mật dỗ ngon dỗ ngọt của bố tôi, cô

Run lẳng lẳng bỏ nhà ra đi mà không cho ai biết.

Không lâu sau, biết cô Run đến ở đợ cho một nhà khác tại Tha Muang, bố tôi quyết bám riết theo tán tỉnh, dai dẳng đeo đuổi hết như một gã thanh niên choai choai háu gái. Cô Run lại trốn vào Bangkok. Bằng cách nào đó, bố tôi lại lũng ra tung tích của cô. Lần này, cảm thấy không thể trốn đi đâu được nữa, và ngỡ rằng bố tôi thực lòng yêu thương mình nên cô Run mềm lòng, đồng ý làm vợ lẽ. Sau đó không lâu thì cô sinh một đứa con gái, nhưng bố tôi không hề đoái hoài đến, kể cả chu cấp tiền sinh đẻ, thuốc men. Không những thế, bố tôi còn để mặc cô Run - vốn đang có con mọn - phải đi làm thuê kiếm tiền nuôi con.

Thế rồi, đứa bé sơ sinh đột ngột lâm bệnh, mẹ nó lại không có khả năng đưa đi cấp cứu kịp thời nên đã chết thảm thương khi mới được 7 tháng tuổi. Bố tôi vẫn đứng đưng trước hoàn cảnh bi thảm của đứa trẻ - vốn là kết quả từ mối quan hệ bất chính của mình. Không những không thể hiện sự ăn năn hối lỗi vì sự vô tình, thiếu trách nhiệm của mình, bố tôi lại tiếp tục quan hệ tình dục với cô Run và sinh thêm một bé trai được đặt tên là Sit. Và "bốn cũ soạn lại" khi ông để mặc cô Run một mình bươn chải. Cuối cùng cô Run quyết cắt đứt vĩnh viễn quan hệ với ông, quay trở lại ở đợ cho chủ cũ tại Tha Muang và lủi lủi nuôi con một mình.

Một nạn nhân khác trong trò chơi tình cảm tàn nhẫn của bố tôi là dì Biap - một người họ hàng của mẹ tôi. Dì Biap đến nhà tôi giúp việc từ năm dì 17 tuổi, thay thế cô Run trông nom các em tôi và giúp mẹ tôi dọn dẹp nhà cửa, nấu cơm.

 Biết dì Biap thường dậy sớm để nấu cơm, nhiều hôm bố tôi đã "phục" sẵn ở nhà bếp để ve vãn, tán tỉnh dì. Khi đó, anh em chúng tôi còn nhỏ nên ngủ chung mừng. Đêm khuya, lúc mẹ tôi ngủ mê mệt sau một ngày làm việc cật lực, bố tôi giả vờ đi xem con cái ngủ nghe thế nào nhưng thực ra là tranh thủ lén vào mừng sờ soạng dì Biap. Những lúc bố làm chuyện bậy bạ ấy, tôi đều thức giấc, và dù đoán được chuyện "kỳ cục" gì đang diễn ra nhưng tôi vẫn không dám nói với mẹ vì nghĩ rằng đó là chuyện của người lớn. Vả lại tôi cũng sợ sẽ bị bố đánh no đòn nếu dám "tố cáo" bố. Còn mẹ, nếu biết chuyện này thì thế nào bố mẹ cũng cãi nhau tung bưng.

Dì Biap rất khó chịu khi bị bố tôi sàm sỡ nhưng không dám làm toáng lên vì nghĩ mình phận ở nhờ, là người giúp việc nhà và nhất là có quan hệ họ hàng với mẹ tôi. Nhưng dì càng nhẫn nhục thì bố tôi càng lấn tới. Cuối cùng, không chịu nổi thói dâm ô của bố tôi, dì Biap quyết đi khỏi nhà mà không một lời từ biệt bố mẹ tôi. Tôi đã van nài dì đừng bỏ anh em chúng tôi và khuyên dì nên nói chuyện này với mẹ tôi vì thế nào mẹ tôi cũng sẽ giải quyết được. Nghe vậy, dì Biap càng hốt hoảng vì không ngờ một đứa trẻ con như tôi lại biết cả chuyện người lớn nên dì càng một mực ra đi.

Nhưng bố tôi quyết không chịu buông tha dì Biap.

Ông bám theo dì đến tận nhà ở Ban Tha Muang để thực hiện cho được mục đích quan hệ tình dục và cuối cùng làm dì có thai. Thời đó, những người phụ nữ chữa hoang bị hàng xóm và cả chợ đàm tiếu lên án, nhất là khi người đó có quan hệ với đàn ông đã có vợ, và vợ ông ấy lại là chị em họ hàng với mình.

Tôi rất hiểu nỗi lòng của dì Biap: vừa xấu hổ, ân hận và cảm thấy có lỗi với mẹ tôi, vừa lo lắng cho tương lai của đứa con sinh ra. Do đó, lối thoát duy nhất của dì là uống thuốc phá thai. Nhưng bố tôi biết trước ý định của dì nên đã ngăn chặn, và nói rằng sẽ chịu trách nhiệm nuôi đứa con của dì. Bố nói với dì: *"Tôi làm thì tôi chịu trách nhiệm. Tôi có phải con chó đâu?"*. Nghe thế, dì đã từ bỏ ý định phá thai.

Dì Biap và bố tôi có với nhau tổng cộng 5 người con, đủ cả trai gái. Từ đứa con đầu đến con út, bố tôi không quan tâm được bao nhiêu. Dì Biap phải nhờ sự giúp đỡ của anh chị em trong gia đình và hàng xóm, kể cả việc đưa đến bệnh viện để sinh đẻ. Dù sao thì dì Biap vẫn còn may mắn hơn cô Run, vì sau khi sinh đẻ vẫn được bố tôi chu cấp các chi phí, thuốc men.

Trong chuyện nuôi nấng con cái, bố tôi đưa ra điều kiện với dì Biap là ông sẽ chịu trách nhiệm nuôi con, nhưng dì Biap phải đến giúp việc tại nhà. Nếu dì không chịu đến thì phải cho

các con sang ở với ông. Dì Biap ngại, không muốn đến sống chung tại căn nhà lớn nên quyết định tự mình lo liệu lấy cuộc sống; nhưng rồi dì cũng không kham nổi vì phải nuôi những 5 đứa con, trong khi bố tôi thỉnh thoảng mới giúp cho ít gạo, ít tiền lúc dì túng thiếu.

Cuối cùng, sau khi dì Biap bỏ nhà tôi ra đi được 20 năm, dì mới chịu quay về nhà với bố tôi. Khi đó mẹ tôi đang làm thủ tục li dị với bố tôi, nên ở nhà không có ai trông nom nhà cửa vườn tược và những người làm thuê. Mẹ tôi chỉ nói một câu ngắn gọn với dì Biap: "Mày phải ráng mà chịu đựng, tao thì hết tội nợ rồi, còn mày thì vẫn còn lâu".

Lời mẹ tôi quả là "linh ứng". Bố tôi vẫn sống ích kỷ, bần tiện, chỉ đưa tiền nhỏ giọt cho dì mỗi lần 100-200 baht, chưa bao giờ mua sắm quần áo đồ đạc gì cho dì, bắt dì làm việc tối mịt tối mui như nô lệ, từ sáng đến tối không có ngày nghỉ. Bố thường hứa hươu hứa vượn sẽ cho dì đất đai, nhà cửa, xe cộ, nhưng chẳng thấy gì. Đã thế bố vẫn còn tiếp tục thói trăng hoa, không ngớt đàn diều hết cô gái này đến cô gái khác.

Dì Biap quay về nhà ở với bố tôi không lâu thì cũng phải bỏ nhà ra đi lần nữa vì không chịu đựng nổi, nhưng bố lại cho rằng dì không thực lòng, ngại công việc, không chịu giúp bố lúc bố đang cần người, nên bố rất tức giận, giam giữ mấy đứa con không cho đi theo mẹ. Dì Biap đành phải để con ở lại chống chọi với vợ mới của bố. Thỉnh thoảng mấy đứa con không chịu được, trốn về với mẹ chúng, bố tôi liền đi theo bắt chúng về rồi nhốt lại. Cuối cùng dì phải nghe lời khuyên của mẹ tôi, đành để mấy đứa con ở lại với bố tôi, dù biết rằng việc này chẳng khác gì đem con bỏ chợ.

Một người phụ nữ khác trong câu chuyện tình ái dài lê thê của bố tôi là cô Choei, người tỉnh Suphanburi. Tôi vẫn còn nhớ giọng nói ngọt ngào nhưng đượm tính chân chất thật thà thôn quê của cô. Bố tôi đưa cô Choei từ tỉnh Suphanburi về làm nhân công chặt mía cho gia đình.

Diện mạo cô Choei bình thường, nhưng vì còn rất trẻ, mới 20 tuổi, lại mạnh khỏe, làm việc chăm chỉ, cần kiệm, hơn nữa cô còn có ảo tưởng mình sẽ là vợ lẽ cuối cùng của người đàn ông tuy hoang dâm nhưng là chủ vườn tược giàu có, cuộc sống của mình nhờ đó cũng sẽ tốt hơn. Do đó, cô trở thành vợ mới của bố tôi. Nhưng chỉ ít lâu sau cô vỡ mộng vì thực tế cuộc sống khác xa với những điều bố tôi hứa hẹn.

Cô Choei có với bố tôi hai đứa con, đều là gái, tên là Somsri và Somnuck. Ngoài những thứ lặt vặt, bố tôi chẳng mấy quan tâm chăm sóc hay chu cấp gì cho ba mẹ con cô Choei. Rất nhiều lần hai em gái này thắc mắc tại sao bố không ở với mẹ như những ông bố khác. Hơn nữa mang tiếng là chủ vườn tược nhưng mẹ chúng phải làm quần quật như nô lệ để sống qua ngày, lúc ốm đau cũng không thấy bố đến thăm hỏi.

Cuối cùng, cô Choei cũng cắt đứt với bố tôi và đồng ý để hai đứa con gái theo cha vì nghĩ rằng dù sao như vậy chúng vẫn còn có tương lai hơn. Nhưng thực tế số phận hai đứa con cũng chỉ là người làm thuê, phải lao động nặng nhọc vất vả như nô lệ, chẳng khác gì những đứa con của dì Biap.

Nếu tin vào đạo Phật cho rằng số phận của mỗi con người ra sao là tùy thuộc vào công đức hay tội lỗi gây ra ở kiếp trước, thì tôi nghĩ rằng kiếp trước cô Aed và bố tôi đã cùng nhau gây ra tội lỗi không nhỏ.

Cô Aed

Cô Yupin, tức cô Aed, cũng là người tỉnh Suphanburi, có hoàn cảnh kinh tế khá giả vì bố mẹ cô là chủ tiệm vàng và còn có một cửa hàng bán nông sản. Cô làm nghề môi giới đất đai và cho vay lấy lãi. Trong chuyến đi châu Âu do Công ty FE Zuellig - chuyên kinh doanh hóa chất nông nghiệp - tài trợ cho những đại lý bán được nhiều sản phẩm trong năm, số phận đã đưa đẩy cô Aed gặp gỡ và yêu thương bố tôi - một người đã có nhiều vợ và lúc ấy đã có đến 18 đứa con.

Dù thời gian chuyến đi rất ngắn, nhưng cũng đủ để làm cô Aed có cảm tình và thông cảm với bố tôi - một người cao to, đẹp trai, ăn nói hoạt bát và thường tỏ ra nghiêm túc. Dù cô cũng biết rõ bố tôi đa thê, háu gái, thế mà cuối cùng cô cũng lao vào vòng tay của ông. Đó cũng là thời điểm gia đình tôi bắt đầu có bất hòa lớn dẫn đến việc bố tôi bán em Vitit, và đang nợ ngân hàng một khoản rất lớn. Dù bố tôi có nhiều đất đai nhưng cũng không đủ trả nợ vì tình hình kinh tế lúc đó đang khó khăn sau khi ông phải đóng cửa nhà máy thức ăn gia súc.

Cô Aed hết lòng giúp bố tôi tháo gỡ khó khăn. Vốn là nhà kinh doanh thể hệ mới, có quan hệ rộng, giỏi thương lượng, nên cô đã thương lượng thành công với ngân hàng. Ngân hàng đồng ý cho gia hạn nợ và trả dần, nhờ đó cô Aed trở thành người có vai trò quan trọng, cả về đời tư và công việc làm ăn của bố tôi, kể cả công việc trong gia đình vào lúc bố mẹ tôi đang chuẩn bị li dị.

Sau khi bố mẹ tôi li dị, cô Aed đến ở nhà tôi với cương vị vợ mới của bố. Phải thừa nhận cô Aed rất vất vả, vừa chạy vay tiền để trả nợ ngân hàng, vừa trông nom nhà cửa vườn tược và quản lý chặt chẽ vấn đề tiền nong, khiến cho họ hàng, nhân viên, thợ vườn cũ không hài lòng. Họ cho rằng cô chỉ lo cho mình mà không quan tâm đến họ nên một số bắt đầu bỏ đi. Nhưng cô bỏ ngoài tai mọi lời ra tiếng vào ấy.

Kết quả hơn 1 năm làm việc tích cực và quyết tâm, cô Aed lấy lại được nhà cửa và số đất đai trước đó bị đem cầm cố. Cô đứng tên sở hữu để kiểm soát toàn bộ cơ nghiệp của bố. Cuối cùng, cô Aed cũng đổi họ sang họ bố tôi - Koowatcharachroon - để làm vợ chính thức.

Dù cô Aed đã giúp bố tôi hồi sinh trước ngưỡng cửa bị phá sản, tiếp tục được ngẩng cao đầu một lần nữa, nhưng số phận của cô cũng chẳng khác gì những người vợ trước của bố. Do làm việc nặng nhọc vất vả nên sức khỏe bị sa sút, nhan sắc sớm phai tàn, cô không còn phơi phới như hồi mới cưới bố tôi. Tôi có gặp lại cô hai lần sau đó, trông cô gầy gò, già trước tuổi, thiếu sức sống. Có lẽ do cô sống thiếu thốn tình cảm, không có sự yêu thương thực sự của bố tôi, cho dù cô đã hy sinh hết mình vì tình yêu dành cho ông.

Cô Aed có hai đứa con với bố tôi, đứa lớn là trai, đứa nhỏ là gái, bị mù từ khi sinh ra. Sau 20 năm gần bó với bố tôi, vào năm 2007, cô Aed quyết định li dị - cũng với lý do như mẹ ruột của tôi là không chịu nổi tính khí hung dữ, ích kỷ, bảo thủ, trăng hoa của bố tôi. Đến tận hôm nay, bố tôi vẫn duy trì đúng lối sống ngày trẻ.

Tôi tin rằng số phụ nữ mà bố tôi "qua đường" phải đến hàng chục người. Những người tôi kể trên đây là những người tôi gặp mặt, còn số người mà tôi nghe người khác kể lại cũng không hề ít. Đó là những người tôi chưa bao giờ gặp mặt, chỉ nghe người khác nói lại. Có lẽ bố tôi không hề nghĩ rằng những việc làm đó của mình không chỉ là sự ích kỷ quá đáng, mà còn làm tổn thương ghê gớm đến tình cảm và trái tim của những người phụ nữ mà bố tôi gọi là "vợ", những người đã cống hiến cả đời mình làm việc vất vả, nặng nhọc cho bố.

Chính tính trăng hoa khó chữa của bố là nguyên nhân khiến xung đột trong gia đình ngày càng leo thang. Tiếng cãi vã om sòm của bố mẹ là âm thanh quen thuộc mà anh em chúng tôi phải nghe hàng ngày. Nó như bài ca chứa đầy nỗi đau đớn đắng cay, được hát đi hát lại nhiều lần, khoét sâu vào vết thương lòng của tôi và các em tôi.

Khi mới cưới mẹ tôi thì nghe nói bố chưa có biểu hiện của thói xấu này, nhưng càng về sau càng bộc lộ rõ và không cách gì có thể ngăn cản được. Bố lăng nhăng, quan hệ bất chính hết cô này đến cô khác, không cần phân biệt đó là người làm công, người giúp việc hay họ hàng bên mẹ tôi. Trong khi đó, mẹ tôi lại cho mình là người có vốn liếng, bỏ tiền ra làm ăn và nuôi sống cả gia đình nên hay tỏ ra quyền hành, gia trưởng, dẫn đến to tiếng cãi vã với bố tôi không ngớt. Những xích mích, mâu thuẫn giữa bố mẹ tôi cuối cùng thường trút vào đầu tôi bởi bố cho rằng tôi luôn bên vực, đứng về phía mẹ. Mỗi khi không làm gì được mẹ tôi, bố tôi lại giận cá chém thớt, trút hết sự tức giận lên tôi.

Trong vô số những cơn phẫn nộ ấy, có một lần đã hằn sâu trong tâm hồn tôi - đứa trẻ chưa tròn 10 tuổi. Đêm ấy, bố mẹ tôi cãi nhau kịch liệt đến mức mẹ tôi ngất đi. Tôi một tay ẵm em, một tay nắm tay đứa em khác để trấn an chúng. Nhưng thật sự chính tôi cũng rất hãi hùng trước khung cảnh ấy. Nước mắt tôi rơi lã chã, các em tôi khóc thét lên. Ông hầm hầm nhìn tôi, rồi rống lên như sắp lao vào đánh tôi: *"Mày hãy nhớ, nếu mẹ mày có mệnh hệ gì thì mày hãy xéo ngay khỏi cái nhà này!"*.

Không khí lúc đó cực kỳ căng thẳng, không ai dám hé răng. Tôi tự hỏi: "Tôi đã làm gì sai mà bố trút giận lên tôi? Nếu tôi bị đuổi ra khỏi nhà thì tôi sẽ rúc đầu vào đâu, sống chết thế nào, thế còn các em tôi sẽ sống ra sao, ai chăm sóc chúng nếu mẹ tôi không còn?". Rồi tôi liếc nhìn mẹ đang nằm bất tỉnh. Các em tôi nhìn tôi òa khóc to hơn. Anh em tôi ôm chầm lấy nhau để cùng an ủi. Trong khoảnh khắc ấy, tôi cảm thấy lẻ loi kinh khủng vì không biết phải dựa vào đâu.

Ít phút sau, bố tôi dùng dùng đi khỏi nhà, bỏ mặc người vợ bất tỉnh và đám con thơ đang khiếp hãi. Tôi lấy đầu gối bôi và xoa bóp chân tay cho mẹ mà lòng buồn rười rượi sau cơn "địa chấn".

Một lần khác, bố mẹ cãi nhau đến mệt lả và mẹ tuyên bố sẽ bỏ bố rồi dùng dùng thu xếp đồ đạc ra đi. Chứng kiến sự việc ấy, tôi hoảng hốt cực độ vì nếu không còn mẹ thì tôi và các em sẽ sống ra sao trong nhà này? Bố tôi rất hung dữ, có thể khi vắng mẹ, ông sẽ đánh đập tôi đến chết bởi trong những cơn thịnh nộ, dường như ông không xem tôi là máu mủ của ông vậy. Tôi chết rồi thì ai chăm sóc các em tôi?

Lén nhìn cử chỉ và ánh mắt hung dữ của bố, tôi càng bất an, hoảng sợ. Tôi òa khóc, lao đến ôm chặt chân mẹ vì nghĩ nếu tôi buông tay, mẹ sẽ ra đi vĩnh viễn. Tôi nức nở van nài: "Mẹ đừng bỏ con! Nếu mẹ đi, con và các em sẽ sống với ai? Làm sao sống được hở mẹ? Mẹ muốn gì chúng con cũng sẽ làm theo. Con hứa từ nay sẽ không nghịch ngợm hay đua đòi nữa. Con sẽ nghe lời mẹ, bất cứ điều gì. Chỉ xin mẹ đừng bỏ đi mà hãy ở lại với chúng con".

Các em tôi cũng chạy đến ôm chặt tôi và mẹ. Có lẽ tiếng khóc than, van nài của tôi đã làm mẹ động lòng. Bà ôm chặt chúng tôi, nước mắt chảy ròng ròng. Đó là một trong những lần hiếm hoi tôi nhìn thấy mẹ khóc.

Hơn bao giờ hết, trong khoảnh khắc ấy, tôi và các em cảm nhận được hơi ấm lan tỏa từ vòng tay của mẹ và không còn cảm thấy sợ hãi nữa. Tôi và các em cứ ôm chặt lấy mẹ như thế và chỉ mong thời gian ngừng lại. Chính sợi dây mầu tử bện chặt đã giữ mẹ ở lại với chúng tôi lần ấy.

Hồi đó tôi đã ngồi suy nghĩ và tự thắc mắc tại sao mẹ lại lấy bố tôi, rồi đẻ con sồn sồn, gần như năm một? Nếu cuộc hôn nhân chỉ đem lại bất hạnh, thì sự đau khổ không chỉ riêng mẹ tôi gánh chịu mà còn ảnh hưởng đến tất cả chúng tôi.

Sự nhẫn nhục và yếu đuối của mẹ trước thái độ thiếu trách nhiệm của bố tôi đúng là vô bờ bến. Về sau tôi mới biết, có vài lần mẹ tôi ngồi chờ trong xe, trong khi bố tôi đang hoan lạc với cô gái khác. Tôi không hiểu nổi trái tim mẹ làm bằng chất liệu gì. Tại sao mẹ tôi phải chịu đựng sự nhục nhã đến mức như vậy, tại sao phải nhường nhịn bố tôi đến mức đó? Và điều đáng nói là bố tôi không hề bận tâm hay nghĩ một chút nào đến sự chân thành và cách đối xử rộng lượng, tử tế của mẹ tôi.

Đến tận bây giờ, bố tôi vẫn không hết gây chuyện, thỉnh thoảng còn lôi những chuyện cũ ra

nói xấu mẹ tôi, dù mẹ tôi đã qua đời nhiều năm nay. Nếu nhìn đời một cách tích cực, có thể cho rằng "mẹ rất yêu bố tôi". Nhưng điều này có phần khiên cưỡng và thiếu căn cứ. Khi mẹ bất lực với bố, không biết làm cách nào để có thể lay chuyển bố tôi, bà lại bắt chúng tôi chấp nhận thói xấu của bố. Bà thường nói:

"Dù sao đi nữa thì đó cũng là bố đẻ của các con. Đó là tội nợ kiếp trước của mẹ. Đến giờ mẹ vẫn đang phải trả nợ đời". Tôi cho rằng suy nghĩ ấy thật không công bằng với con cái.

Theo năm tháng, những mâu thuẫn giữa bố mẹ ngày càng gay gắt và nổi tiếng cả chợ. Tiếng la hét cãi vã của bố mẹ dần trở thành nỗi sợ hãi, ám ảnh không nguôi trong tâm hồn tôi và các em. Tôi không dám nghĩ tương lai sẽ ra sao khi mọi thứ trước mắt ngày càng mờ mịt, đen tối.

Sự bất hòa giữa bố và mẹ khiến anh em tôi mất ăn mất ngủ, lòng luôn canh cánh lo âu. Sự kính trọng và niềm tin vào bố cũng "tuột dốc không phanh", thay vào đó là những suy nghĩ tiêu cực ngày càng đậm nét. Dường như bố mẹ không hề nghĩ rằng "cuộc chiến" của mình đã ảnh hưởng xấu đến suy nghĩ và tình cảm của con cái, và chúng sẽ mang theo những vết thương lòng ấy vào cuộc đời phía trước.

Tôi tin rằng tất cả anh em tôi đều có cùng suy nghĩ: khi có gia đình riêng thì sẽ cố gắng hết sức để sống hòa thuận ấm êm, để không bao giờ đi vào "vết xe đổ" của cha mẹ. Cũng chính vì suy nghĩ đó mà anh em tôi biết thương yêu, nhường nhịn, tha thứ cho nhau.

10: NỖI ĐAU CỦA NHỮNG ĐỨA EM CÙNG CHA KHÁC MẸ

Con cái là món quà vô giá mà tạo hóa ban tặng cho đôi lứa nhưng cũng có thể là quỷ dữ đối với những ai không mong muốn điều ấy. Do vậy mà đứa con nhiều khi được ví như sợi dây vàng gắn kết hai trái tim của bố mẹ, nhưng cũng có thể là xiềng xích quàng vào cổ họ.

Dù thế nào đi nữa, việc sinh ra những đứa trẻ không đơn thuần chỉ là kết quả của quy luật tự nhiên mà đòi hỏi bố mẹ chúng phải có đạo lý, trách nhiệm đối với giọt máu của mình. Có như vậy thì những sinh linh nhỏ bé mới được nâng niu, chăm sóc, nuôi dưỡng để trở thành những con người khỏe mạnh cả về thể xác lẫn tâm hồn. Nếu không, những đứa trẻ ngây thơ sẽ trở thành các bị cáo oan, bị trừng phạt về tội lỗi mà hoàn toàn không phải do chúng gây ra Tôi và các em tôi - cả 9 đứa em ruột lẫn 14 đứa em cùng cha khác mẹ - đều là những bị cáo oan của bố tôi.

Đứa em cùng cha khác mẹ mà tôi muốn kể đầu tiên là Somkid - con gái đầu của dì Biap và bố tôi. Em đến sống với bố tôi sau khi học xong lớp 6 vì dì Biap không có khả năng cho em học tiếp. Dì Biap đồng ý xa con vì bố tôi hứa sẽ lo cho Somkid học hết trung học, nhưng kỳ thực bố tôi chỉ muốn em làm lụng như tất cả người làm thuê khác mà không cần phải trả lương.

Ở nhà em phải làm trăm công nghìn việc, phải dậy sớm từ 4-5 giờ sáng để đi chợ, giúp nhà bếp nấu nướng, trông nom em Kwan (con gái của cô Aed với bố tôi) vốn bị mù bẩm sinh. Sau khi đi học về, em còn phải làm sổ sách kế toán vườn mía và sổ lương nhân công, trông coi gần 100 lao động nữa, dù khi đó em mới 14-15 tuổi. Mỗi ngày Somkid đi học, bố chỉ cho 3 baht, trong đó tiền xe buýt hết 2 baht, chỉ còn 1 baht, không đủ ăn quà, trong khi em đang tuổi ăn tuổi lớn. Vì vậy, em phải kiếm thêm tiền bằng cách mang quà bánh, trái cây đến trường để bán.

Học xong lớp 9, Somkid phải nghỉ học vì bố muốn em tập trung làm vườn. Ông trả lương em mỗi tháng 100 baht, mỗi năm gần tết cho một bộ quần áo mới. Lâu lâu, ông dẫn em đi ăn cơm tiệm nhưng em không dám gọi món đắt tiền mỗi khi trông thấy người mẹ kế là cô Aed xuất hiện.

Vichai - em trai của Somkid - cũng do bố tôi nói khó với dì Biap để đưa em sang làm việc cho bố. Lúc đó bố thường nói với các con rằng những điều bố đang làm tất cả là vì con cái và gia đình: "Toàn bộ tài sản của tao, không cho chúng mày thì cho ai?". Thế nhưng trên thực tế, những điều mà bố đối xử với Vichai và tất cả chúng tôi hoàn toàn khác hẳn với lời ông nói. Những sự căng thẳng mà Vichai phải chịu đựng từ bố tôi và cô Aed ngày càng nhiều, khiến em trở nên lầm lì, khép kín, hầu như không nói ra những suy nghĩ của mình. Năm em 15 tuổi, khi bố phát hiện chiếc mặt nạ dùng khi phun thuốc trừ sâu của em bị lấy cắp, bố tôi đánh em bằng roi mây đến thâm tím mình mẩy.

Vichai phải chuyển trường nhiều lần. Lần cuối, khi đang học lớp 6, em đến ở nhà cô Aed tại tỉnh Suphanburi để đi học. Theo Vichai, việc đó thực chất chẳng qua là để em làm người ở, phục vụ cô Aed - vợ mới của bố. Sau khi Vichai học xong lớp 6, bố tôi bắt em nghỉ học dù em rất muốn học tiếp. Vichai rất oán trách mẹ vì cho rằng mẹ không hiểu nỗi thống khổ của em khi bắt em phải ở với bố.

Vichai đã ba lần trốn khỏi nhà, nhưng đều bị bố tôi bắt trở lại. Cuối cùng, Vichai cũng bỏ bố ra đi, vì không còn hy vọng gì ở bố nữa: bố đã đối xử với em chẳng khác gì những người thợ vườn làm thuê khác. Em phải tự bươn chải kiếm sống, và có lần bị cảnh sát bắt vì nghi tham gia vào một vụ cướp của. Khi đó Vitoon hỏi tôi: "Anh ơi, phải làm thế nào?". Tôi bảo Vitoon hỏi lại Vichai có đúng như vậy không, khi Vitoon báo lại tôi rằng không phải như vậy, tôi bảo Vitoon đi thuê luật sư cho Vichai. Thế nhưng bố tôi biết tin này liền cản, bảo Vitoon không được giúp. Hình như bố muốn Vichai vào tù cho hả dạ vì tội dám bỏ nhà ra đi.

Vichit là con giữa của dì Biap và bố tôi. Dù sức khỏe của em rất yếu nhưng bố tôi vẫn đánh

đập không nương tay. Có lần Vichit bị bố tôi gọi dậy lúc sớm tinh mơ, vì cho rằng em đã thả gà khỏi chuồng. Khi em không nhận mình đã làm, bố tôi không nghe giải thích mà lôi em ra trước sân, cởi áo và lấy roi đánh em tới tấp, thâm tím cả người khiến chị gái là Somkid đau xót không chịu nổi đã nhận tội thay em, để bố tôi chấm dứt hành động tàn ác đó.

Vichit buộc phải thú nhận tội mà em không hề gây ra. Bố tôi thôi đánh và đem em ra trời trước cửa nhà. Khi hàng xóm trông thấy vào can ngăn, bố tôi lại đem em vào nhà trời dưới chân cầu thang, rồi ra lệnh cấm mọi người trong nhà không được cho Vichit ăn uống. Dù sau đó bố tôi biết nguyên nhân gà xổng chuồng là vì chuồng có lỗ thủng, nhưng ông vẫn không hề ân hận hay xin lỗi Vichit dù chỉ một lời về hành động vô đoan, tàn bạo của mình.

Hành động của bố khiến Vichit trở thành người sống khép kín, xa lánh mọi người. Phải mất nhiều năm sau em mới có thể khôi phục lại trạng thái tâm lý bình thường. Hậu quả của cách nuôi dạy bằng bạo lực của bố làm cho tính tình Vichit dần dần thay đổi trở nên ngang ngược và ương ngạnh. Em còn đổ lỗi mọi chuyện bất hạnh xảy ra với mình là do người mẹ yếu đuối, không yêu quý mình, đã buộc mình phải về sống đau khổ, tủ nhục tại nhà của bố. Vết thương lòng giữa hai mẹ con đó lâu ngày trở thành "vết sẹo" khó có thể lành lặn.

Tôi và Vichit cùng đi tu

Nhiều năm sau, khi tôi quyết định đi tu một tháng, tôi kéo Vichit đi cùng với hy vọng rằng được cùng ăn cùng ngủ, cùng hành hương trong rừng, tôi sẽ có điều kiện truyền lại cho em những suy nghĩ và cách nhìn của mình về thế giới.

Ngày cuối cùng của kỳ tu, tôi ngồi tâm sự với Vichit rằng không ai có thể thay đổi được quá khứ: Mẹ em đã đi bước nữa vì bố không hề yêu thương hay giúp đỡ được gì cho mẹ em, hơn nữa mẹ em đã phải chịu khổ gần cả cuộc đời vì bố rồi, nên đến cuối đời mẹ tìm được lối thoát để có cuộc sống tốt hơn thì em nên vui vẻ để mẹ đi theo con đường của mẹ, không nên vì điều đó mà trách móc, ghét mẹ, vì ai cũng đều muốn cho cuộc đời của mình ngày càng tốt hơn.

Sit - con trai của bố với cô Run - chỉ học hết lớp 4, sau đó giúp bố tôi nuôi bò, làm vườn, rồi trở thành thợ vườn chính như bố tôi mong muốn. Song, vì không chịu nổi tính ích kỷ, bần tiện của bố tôi, Sit quyết định đi làm cho người khác, mặc cho bố tôi hết lời van nài. Đến hôm nay, dù gặp mặt thì bố tôi và Sit cũng không nói chuyện với nhau. Thế mà bố tôi vẫn không hề biết rằng ông đã gieo vào tâm hồn của cậu bé Sit một hình mẫu quái gở và què quặt về cuộc sống. Bây giờ, Sit đã ngoài 30 tuổi, có gia đình riêng, nhưng em vẫn không thoát khỏi tâm lý tự ti, luôn lảng tránh, không quan hệ với bất kỳ ai trong dòng họ Kromadit dù mọi người có van nài thế nào.

Không chỉ riêng những đứa con của vợ lẽ mới bị bố tôi ngược đãi, đánh đập tàn bạo, mà kể cả tôi và các em ruột của tôi - những đứa con của vợ cả - cũng bị đối xử tồi tệ không kém, có đứa cũng bị hành hạ, bắt làm việc nặng nhọc suốt thời gian dài.

Tôi không hiểu lý do gì khiến bố tôi đối xử tàn ác với con cái đến mức ấy, nhưng bố tôi luôn nói rằng thời còn nhỏ, ông đã cam chịu để cho ông nội đánh đập mà không hề ca thán, than phiền. Có lẽ bố tôi quên rằng thời thế đã thay đổi, điều mà tất cả trẻ con bây giờ cần là tình thương yêu, sự thông cảm và khoan dung của bố mẹ chứ không phải là những hình phạt tàn bạo, thiếu căn cứ.

Có thể bố muốn chứng tỏ cho con cái thấy rằng bố có uy quyền hơn tất cả mọi người trong gia đình. Tất cả mọi đứa con sinh ra đều là tài sản riêng của bố, bố muốn làm gì và cho phép làm gì là quyền của bố. Và điều quan trọng là khi không hài lòng, bố có quyền ra tay đánh đập tùy ý, bất kể đúng sai thế nào! Bố không cần biết rằng những hành động đó là man rợ, chỉ có ở súc vật; bố càng hống hách tàn bạo thì sẽ càng mất đi tình yêu, sự kính trọng của các con mà thôi.

Theo lời kể của họ hàng thì ông nội không bao giờ đánh đập, trừng phạt con cái tàn nhẫn như cách bố tôi đã làm. Điều quan trọng là ông bà nội không bao giờ cãi lộn nhau, và ông nội cũng chưa bao giờ làm tổn thương tình cảm của bà nội, như bố tôi đã làm với mẹ tôi cũng như các anh chị em chúng tôi. Ông nội là người điềm tĩnh, ít nói, không chấp nê, tốt bụng với mọi người và không gây gổ hay thù oán với ai. Và nếu như bố cũng hành động như ông nội thì có lẽ chúng tôi sẽ hạnh phúc hơn rất nhiều, và cũng sẽ kính trọng yêu thương bố, không làm bất cứ điều gì khiến bố phật ý.

Đặc biệt, ông bà nội rất yêu quý bố tôi vì bố tôi là con trai út. Các cô bác nói rằng bố được chiều chuộng từ nhỏ, và bố là một đứa trẻ cực cần nể trọng. Ngay cả chị em của bố, những người lo cơm nước, giặt giũ và chăm sóc bố nhưng bố không bao giờ nghĩ đến công lao đó. Bố vô tâm, ích kỷ từ thuở bé.

Những điều bố tôi suy nghĩ và hành động như hiện tại là điều đã diễn ra gần 70 năm nay rồi. Không biết bố tôi bị lây nhiễm hay bắt chước tính cách của ai trong dòng họ tôi, vì các ông cố bà cố, ông nội bà nội của chúng tôi đều là những người yêu quý gia đình, yêu quý con cháu và đều là những người có tình có lý.

Tôi chưa từng nghe ai trong dòng họ nói rằng trong dòng họ của tôi còn có ai khác cũng độc ác, hẹp hòi bằng bố tôi cả. Tôi cảm thấy ghen tị, tủi thân mỗi khi nhìn thấy người họ hàng hay bạn bè của bố mẹ tôi nói năng và đối xử rất thân tình với con cái của họ. Trong khi đó, chính mắt tôi nhìn thấy rất nhiều lần bố tôi lại tỏ ra mình là người yêu quý trẻ nhỏ trước mặt mọi người - nhưng đó là những đứa con của người khác, chứ không phải con của mình!

Theo lời kể của tất cả các bà vợ lẽ của bố tôi thì chưa bao giờ họ nhìn thấy bố tôi bế bồng, chơi đùa hay bày tỏ tình yêu thương với các con của họ. Ông cũng chẳng bao giờ hỏi han cuộc sống của chúng ra sao, càng không bao giờ mua đồ chơi, cho tiền mua quà cho chúng, khiến họ không khỏi băn khoăn làm sao có thể coi ông là bố của chúng được!

Bản thân tôi cũng không khỏi thắc mắc vì sao bố lại phải đóng kịch như vậy. Bố là diễn viên hay nhà ảo thuật? Tôi cũng tự hỏi vì sao bố tôi không nhớ lại kỷ niệm những buổi tối xưa kia hai bố con cùng chơi đùa với nhau trong không khí gia đình ấm cúng, và đêm tối trời nào sau khi xem bộ phim ma, tôi run rẩy ngồi sau xe đạp của ông và xem ông là người hùng, là nơi nương tựa của mình.

Vì sao?

11: VẾT NỨT MANG TÊN TÌNH PHỤ TỬ

Những câu trả lời kiểu phó mặc cho số phận của mẹ tôi trong mối quan hệ với bố tôi khiến chúng tôi nghĩ rằng đây chỉ là sự lảng tránh vấn đề, và mẹ tôi không có ý định giải quyết dứt điểm những ràng buộc với bố. Đường như mẹ muốn buông xuôi, phó mặc cho trời đất. Điều này làm anh em chúng tôi rất thất vọng về mẹ.

Tại sao chúng tôi phải chịu đầu hàng một người có tính cách xấu, gây ra những bất ổn cho cuộc sống của tất cả chúng tôi?

Bố là người hành động theo cảm tính, thích dùng bạo lực hơn là dùng lời nói có tình có lý. Tính cách này ngày càng phát triển theo tuổi tác và người phải hứng chịu chính là tôi và các em tôi. Tất nhiên, vì là anh cả, nên tôi phải chịu đòn nhiều nhất, đặc biệt là khi bố tôi còn trẻ, chỉ hơn 30 tuổi.

Bố tôi có thân hình vạm vỡ, khỏe hơn rất nhiều người khỏe bình thường khác. Mỗi khi tức giận, ông thường dùng hết sức đánh đập tôi cho hả nên việc tôi thoát khỏi vô số trận đòn mà không bị thương tật là một điều may mắn.

Khoảng 10-11 tuổi, tôi bắt đầu học lái máy kéo. Khi tôi tập lái được khoảng 3 tháng, một tối nọ, vì không có thợ lái máy kéo nào làm việc, trong khi có một chiếc xe tải 10 bánh đang bị sa lầy tại khu vườn mía cách nhà gần 20 km, nên bố sai tôi lái máy kéo đi "giải cứu" chiếc xe ấy. Công việc ấy đúng là quá sức với tôi. May là người lái xe tải đã nhiệt tình giúp đỡ tôi. Ông vừa hét to, vừa bóp còi inh ỏi làm hiệu, chỉ bảo tôi từng động tác thực hiện. Cuối cùng thì tôi cũng hoàn thành nhiệm vụ. Tôi thở phào nhẹ nhõm và cảm thấy hãnh diện vì đã làm được một việc mà chỉ người lớn mới làm được.

Sau đó, tôi lái chiếc máy kéo vượt qua con đường gồ ghề để trở về nhà trong đêm tối mà trong bụng đói meo, vì đã cách bữa cơm tối gần 3 tiếng mà tôi vẫn chưa có gì vào bụng. Trên đường về, tôi gặp xe tải của bác Yin đỗ ở ven đường, nên tôi quyết định dừng xe để chào hỏi và để cho một chiếc xe tải khác phía sau vượt lên. Nhưng vì tay lái còn rất yếu, cộng với đường dốc nên bánh xe kéo của tôi đâm vào nắp xe tải của bác Yin. Tôi luống cuống, càng gắng lái xe tách ra thì nó lại càng kẹt vào.

Vừa lúc đó, bố tôi đi ngang và chứng kiến sự việc. Trong khi tôi ngỡ rằng bố sẽ đến giúp tôi xử lý tình huống thì ông lập tức nổi máu nóng vì nghĩ tôi đang phá hoại tài sản (cả chiếc xe tải và xe máy kéo trị giá hàng trăm nghìn baht).

Trong sự ngỡ ngàng của tôi, chẳng nói chẳng rằng, ông ném thẳng chiếc đèn pin vào người tôi - chiếc đèn pin to dài với 5 cục pin bên trong. Chiếc đèn xuyên qua giữa hai đùi tôi, va vào xe, vỡ tan tành.

Tôi bị sốc, sợ hãi chết lặng. Chân tay tôi cứng lại, cảm giác tủi thân dâng ngập lòng tôi. Tôi tự nhủ: mình đã cố gắng, không nề hà, làm được một việc lớn và quá sức mà bố đã giao. Thế mà chỉ vì một sơ suất nhỏ thôi mà bố đã nổi khùng, định cho mình một trận nên thân, không thèm hỏi xem đầu đuôi câu chuyện ra sao.

Tôi nhìn về mặt tức giận và đôi mắt dữ tợn của bố mà lòng đau đớn vì nghĩ rằng ông quý tài sản, dù chỉ là cái nắp xe tải, còn hơn tính mạng con trai mình. Với cú ném của một người đàn ông ở độ tuổi 30 và rất khỏe như bố, nếu như chiếc đèn pin bay trúng vào đầu hay chỗ hiểm trên người tôi thì khả năng bị vỡ đầu hay thương tật là hoàn toàn có thể. Tôi ngồi trên chiếc máy kéo không động đậy, nước mắt tuôn trào, cảm thấy hết sức tủi thân và thất vọng trước sự việc xảy ra... cho đến khi bố tôi khuất dạng trong bóng đêm. Tôi từ từ lái chiếc máy kéo về nhà trong cảm giác chán chường, không còn thiết gì trên đời.

Trên đường về, càng nghĩ tôi càng nản chí, thất vọng. Nếu cứ như thế này thì sẽ ra sao? Nếu sau này chẳng may tôi còn mắc sai lầm hay sơ suất lớn hơn thì chẳng nhẽ bố sẽ giết tôi? Tôi bắt đầu cảm thấy sự vô tâm và tính tình độc ác của bố là quá lớn. Tôi đã cố gắng làm bất cứ

việc gì bố sai bảo mà không nề hà, chỉ cần bố ra lệnh là tôi chấp hành, thế nhưng cái tôi nhận được chỉ là sự trừng phạt cả về thể xác lẫn tinh thần. Càng nghĩ tôi càng tủi thân, không muốn về nhà để gặp lại bố mẹ tôi nữa. Sự kiện này trở thành vết nứt không thể hàn gắn trong quan hệ giữa hai bố con tôi.

Một sự kiện nữa, giống như nhát dao khoét sâu thêm vết rạn nứt trong quan hệ cha con, xảy ra lúc tôi 12 tuổi. Hôm đó, khi giúp mẹ một việc gì đó mà tôi không nhớ rõ, tôi đã mắc lỗi. Vừa lúc bố đi làm về. Nghe mẹ tôi nói vậy, chẳng nói chẳng rằng, ông liền lao tới đấm một cú trời giáng vào mặt tôi khiến tôi gục ngay xuống sàn nhà. Trong tích tắc, tôi thấy trời đất tối sầm, đầu óc quay cuồng, nặng trĩu. Tôi kịp liếc nhìn thấy hình ảnh mờ mờ của các em tôi đứng xa xa, run rẩy vì sợ hãi. Cả đám khóc thút thít nhưng không đứa nào dám lên tiếng, cũng không dám đến gần đỡ tôi dậy.

Tôi không khóc, cũng chẳng tỏ ra yếu đuối sợ sệt bởi nỗi đau trong lòng còn lớn hơn nỗi đau thể xác gấp nhiều lần. Tôi tự gượng đứng dậy, máu chảy từ miệng vấy cả vào áo. Tôi cố đứng thẳng người, và bước đi, dù loạng choạng, qua người bố tôi đang đứng nhìn với vẻ mặt giận dữ. Tự nhủ rằng mình nhất định không được gục ngã trước mặt bố, dù lúc đó vẫn cảm thấy choáng, tôi lê bước ra phía sau nhà, múc nước rửa mặt trong lúc máu vẫn chảy ra từ vết thương ở miệng. Tôi chậm rãi cởi áo, giặt sạch vết máu. Còn vết thương trong lòng tôi thì biết dùng gì để rửa sạch đây? *"Tại sao bố tàn ác với con như vậy? Có phải con là con đẻ của bố không? Có ông bố nào lại trừng phạt con mình nặng nề như vậy đâu? Tại sao bố không bao dung, tha thứ mỗi khi con sơ suất?"* - Tôi tự hỏi.

Rồi hình ảnh khác trong quá khứ lại hiện lên, giống như tia sáng trắng lóe lên ở cuối chân trời. Đó là hình ảnh bố đang chơi đùa với tôi, đút cơm cho tôi ăn, tắm cho tôi, cho tôi đầm lên bàn chân ông và tưởng tượng rằng mình đang cưỡi ngựa; hình ảnh tôi ngồi bám vào lưng bố trên chiếc xe đạp dưới bóng đêm tối đen như mực, sau buổi xem phim ngoài bãi hời nào.

Cuộc đời tôi từ nhỏ đã chỉ biết làm việc cho bố mẹ, nhưng chưa bao giờ tôi nhận được lời khen nào từ bố, dù công việc tôi hoàn thành tốt cỡ nào. Ngược lại, tôi chỉ nhận được hình phạt mỗi khi có sơ suất, sai lầm, dù tôi không cố ý. Tôi tự nhủ, phải chăng mình không phải là con đẻ của bố? Mọi quan tâm của bố chắc chỉ tập trung vào việc sai khiến, sử dụng sức lao động của tôi sao cho có lợi, chẳng khác gì nô lệ. Tôi không hình dung ra trong lòng bố tôi, những khái niệm như "con cái", "tình thương yêu", "sự chăm sóc", "sự quan tâm" nằm ở đâu, được định nghĩa như thế nào, và đến bao giờ tôi và các em mới có điểm phúc được tận hưởng tình cảm ấy như những đứa trẻ hàng xóm.

Màn đêm buông xuống, cuốn đi những tia nắng cuối cùng của ngày, tôi cảm thấy xốn xang trong lòng, băn khoăn không biết cuộc đời tôi còn chìm đắm trong bóng tối của tâm trạng bất thường của bố đến bao giờ. Hay tôi phải dùng cả phần lớn cuộc đời mình để chờ đợi một bình minh không biết chắc khi nào ló dạng?

Trên đây chỉ mới là một phần sự bạc đãi của bố đối với tôi. Nếu tôi kể ra hết mọi việc, có lẽ đủ cơ sở để kết tội bố tôi đã bạo hành thể xác lẫn tinh thần của vợ con trong một thời gian dài.

12: BỐ VÀ RÀO CẢN HỌC HÀNH

Có lẽ điều mà tất cả những người con trên thế giới này đều mong muốn nhận được từ bố mẹ đó chính là tình yêu thương, sự quan tâm chăm sóc, dạy bảo, động viên, kể cả việc ủng hộ, chu cấp cho việc học tập. Thế mà buồn thay, tôi và các em tôi hầu như không bao giờ nhận được từ bố những điều này.

Mỗi khi kết thúc một cấp học, tôi lại phải tha thiết van xin bố cho phép học tiếp, từ lớp vỡ lòng, đến cấp tiểu học, trung học cơ sở, trung học phổ thông và cả đại học. Việc van xin "đến hẹn lại lên" này khiến tôi từng có ý nghĩ, nếu một ngày nào đó tôi nói với bố: "Con chán học lắm! Con muốn thôi học!" thì chắc bố sẽ mừng lắm. Xem ra dường như bố không muốn con cái học nhiều, tốt nhất là an phận làm công việc nhà như những nhân công khác, góp sức vào việc phát triển kinh tế gia đình. Khi nhìn thấy con của các gia đình buôn bán ở chợ học hành đàng hoàng xong thì càng "khó sai bảo" và ít người chịu quay về giúp cha mẹ buôn bán hay làm vườn, ông lại càng không muốn cho con cái đi học.

Với bố tôi, cho tôi học tiếp đã là quá "rộng lượng", vì vậy, tôi vẫn phải làm việc nhà tối măt tối mũi, thậm chí cả những công việc quá sức của một đứa trẻ. Vào mùa thu hoạch, công việc càng ngập đầu. Từ sáng tinh mơ, tôi phải thức dậy đi chợ mua thức ăn, giúp mẹ nấu cơm, mở cửa hàng. Sau đó, tôi tắm rửa, ăn sáng, đi bộ đến trường. Về sau, tôi đem chiếc xe đạp cũ của ông nội đi sửa và đạp xe đến trường nên tiết kiệm được ít thời gian đi lại.

Sau khi tan học, tôi vội vàng trở về nhà để giúp mẹ những việc nhẹ nhàng, trông nom các em, phụ bà nội làm lạc rang để bán. Vậy nên, tôi có rất ít thời gian để học bài. Tuy ham học, nhưng thỉnh thoảng tôi cũng chểnh mảng học hành theo lẽ thường của trẻ con. Những lúc ấy, mẹ lại véo tai tôi, cau có hỏi câu quen thuộc: "*Mày muốn bắt chước thằng Piak hay thằng Thai hả?*". Anh Piak và Thai mà mẹ nhắc đến không phải ai xa lạ mà chính là hai con trai của bác Heang - chị ruột của bố tôi. Anh Piak ngoan ngoãn, học giỏi, chăm chỉ, vâng lời cha mẹ, luôn đứng đầu lớp, còn Thai là em trai, từ nhỏ đã mất nết, thích quậy phá. Do đó, lần nào bị mẹ véo tai và hỏi câu đó, tôi đều liền trả lời: "*Con muốn được như anh Piak ạ!*". Nhưng mẹ vẫn véo tai tôi một hồi mới thôi.

Dù tôi coi anh Piak là tấm gương để noi theo như mẹ tôi mong muốn, nhưng chính Thai mới là người thay đổi cuộc đời tôi...

Ảnh quảng cáo bộ phim "Phi đội 633"

Những năm đầu cấp học trung học cơ sở, tôi thường ao ước làm phi công. Ước mơ này bị ảnh hưởng của bối cảnh chính trị lúc đó (Thái Lan chìm trong chiến tranh, nằm dưới chính quyền độc tài quân sự) và những bộ phim Hollywood đầy rẫy nhân vật anh hùng oai phong lẫm liệt trong quân phục phi công. Trong đó, bộ phim "Phi đội 633" đặc biệt khiến tôi ngày đêm mơ mộng trở thành phi công.

Từ đó, tôi nuôi ý định xin vào học trường dự bị sĩ quan. Lý do khác khiến tôi muốn học nội trú là để rời tỉnh Kanchanaburi, thoát khỏi công việc làm vườn nặng nhọc, nhàm chán; sống cuộc đời mới tự do, mới mẻ, hiện đại. Sở dĩ tôi nghĩ như vậy là vì tôi để ý thấy các bạn bè, họ hàng thuộc lớp đàn anh của tôi, sau khi lên Bangkok học và trở về thăm gia đình, họ đều tiến bộ thấy rõ từ cách ăn mặc, đi đứng cho đến giao tiếp, suy nghĩ. Riêng những người học trường dự bị sĩ quan thì càng đặc biệt, có lẽ do họ được rèn luyện tốt, lại ở trong môi trường văn minh, phát triển của thủ đô. Hình ảnh đầy cuốn hút của những người đi trước khiến tôi không ngừng tự hỏi mình phải làm gì để lật quyển sách cuộc đời mình sang trang mới, thoát khỏi cuộc sống lao động chân tay vất vả ở nông thôn với tương lai mờ mịt. Và còn một lý do quan trọng khác

khiến tôi muốn nhanh chóng rời khỏi vùng đất này chính là sự chán ngán cảnh lục đục, bất hòa dai dẳng và ngày càng căng thẳng trong gia đình. Song, bao nhiêu lần tôi gợi ý với bố chuyện tôi muốn học tiếp thì y như rằng bấy nhiêu lần ông lảng tránh bằng câu nói bỏ lửng: "Công việc nhà lúc này rất bận, lại đang thiếu người giúp việc...".

Mặc thái độ không ủng hộ của bố, tôi vẫn quyết tâm thi vào trường dự bị sĩ quan. Tôi sưu tầm các tài liệu tham khảo, các đề thi cũ để luyện tập, chuẩn bị tham gia các lớp luyện thi, gặp gỡ những học viên đang học và những thí sinh năm trước để học hỏi kinh nghiệm. Tôi còn đổi tên tiếng Trung Quốc của tôi do ông nội đặt trở thành tên tiếng Thái là "Vikrom" để tránh rắc rối khi đăng ký thi⁽¹⁾.

Tôi tự tra từ điển, chọn lấy cho mình cái tên ấy mà không cần tham khảo ý kiến các sư thầy hay thầy bói. Đơn giản vì danh từ "Vikrom" mang nhiều ý nghĩa tốt: "sự can đảm", "tài năng", "mặt trời". Nghĩa là cái tên "Vikrom" hàm chứa kỳ vọng tôi sẽ là người vừa có năng lực, dũng cảm, vừa có tương lai tươi sáng như ánh mặt trời. Càng nghĩ, tôi càng thấy thích thú, phấn khích kỳ lạ. Có vẻ đây là một yếu tố tâm lý tích cực mà tôi lấy đó để tự động viên mình. Và lại lúc đó tất cả các em trai của tôi đều có tên bắt đầu bằng chữ "V". Vậy là tôi có tên mới: Vikrom Koowatcharachroon.

Song, tôi đã không đi theo con đường trở thành sĩ quan không quân như mong ước mà lại trở thành một kỹ sư cơ khí. Tất cả cũng vì anh Thai...

Hôm đó, khi đang ngồi chơi trước cửa nhà ở phố Saeng Chuto, tôi trông thấy anh Thai và em gái bước xuống xe buýt đỗ trước nhà. Anh Thai cắt tóc ngắn, mặc áo trắng tay dài, quần dài màu nâu, mang giày da đen. Đột nhiên tôi cảm thấy anh Thai rất oai phong. Anh nói cho tôi biết là anh được bố mẹ cho đi du học tại Đài Loan cách đây không lâu. Anh Thai say sưa kể về cuộc sống ở Đài Loan với kinh tế, thương mại, công nghiệp, nông nghiệp đều phát triển vượt xa Thái Lan. Trời xui đất khiến thế nào, bố tôi cũng ngồi nghe anh Thai kể chuyện và tỏ ra rất chăm chú. Tôi đoán rằng bố quan tâm những điều ấy vì vẫn còn cay cú việc hồi nhỏ ông đã vượt mất cơ hội được sang Trung Quốc du học do cuộc chiến Nhật - Trung bùng nổ. Trong khi đó, các anh em và các cháu hơn mười người của bố đã được bà nội thu xếp cho đi học. Mặt khác, bố tôi cũng từng muốn tôi học tiếng Trung Quốc để sau này giúp được ông nội nhiều việc hơn.

Anh Thai kể chuyện xong, bố đột ngột nói với tôi: "*Thế thì mày thử sang Đài Loan học một thời gian xem sao. Và phải chọn học ngành thương mại, để sau khi học xong còn về giúp gia đình. Việc kinh doanh rất cần dùng tiếng Hoa*".

Tôi hết sức ngạc nhiên khi nghe những lời ấy. Từ trước đến giờ, bố chưa bao giờ tỏ ra cởi mở, rộng lượng với tôi như thế. Đây có thể coi như một món quà "từ trên trời rơi xuống", và ngay lúc ấy, tôi thầm cầu mong bố tôi sẽ giữ lời chứ không hứa suông như những lần trước đây. Lo lắng của tôi có cơ sở vì du học Đài Loan rất tốn kém: tiền vé máy bay, tiền học phí, tiền ăn ở, tiêu vật. Bởi vậy, tôi vừa vui mừng vừa hồi hộp và nóng lòng chờ đợi, ăn không ngon ngủ không yên trước gợi ý bất ngờ của bố.

Sau khi trở về Bangkok, anh Thai báo tin sẽ sớm tìm trường cho tôi ngay khi trở lại Đài Loan. Thông tin ấy khiến tôi rất mừng và càng mong mỗi ước mơ đi du học của mình sẽ sớm thành hiện thực.

Hơn một tháng sau, anh Thai gửi thư bảo tôi đi làm hộ chiếu và xin visa tại Đại sứ quán Đài Loan. Sáng sớm hôm sau, tôi vội lên đường vào Bangkok và đến ở nhờ nhà bác Heang. Sau khi có hộ chiếu, tôi đến Đại sứ quán Đài Loan tại đường Phetchaburi để xin visa. Đây là lần đầu tiên trong đời tôi tiếp xúc với người nước ngoài. Nhân viên sứ quán Đài Loan nói tiếng Anh mà tôi chẳng hiểu gì. Là đứa trẻ nhà quê mới ra thành phố lần đầu nên tôi nhìn cái gì cũng thấy mới mẻ, đồ sộ. Trụ sở của đại sứ quán rất rộng rãi, sạch sẽ, sang trọng. Tôi chưa bao giờ được đặt chân đến nơi nào như thế nên cảm thấy bị ngợp, lúng túng không biết phải hành xử thế nào cho đúng.

Trong thời gian chờ xin visa, tôi tất bật chuẩn bị nhiều việc, nhất là học tiếng Hoa. Để học lớp tiếng Hoa phổ thông, tôi phải đến ở nhờ nhà bác Heang. Từ đó đi bộ đến lớp học ở Wong Wien Yah, học với thầy giáo người Thái Lan mỗi ngày 2-3 tiếng. Trong thời gian ở Bangkok, tôi đã phải chú ý điều chỉnh từng bước nếp sống của một thanh niên nông thôn quê mùa cho phù hợp với nếp sống văn minh hiện đại của người thủ đô, từ cách ăn mặc, đi đứng, nói năng, phát âm. Dần dần tôi cũng trở thành người dân đô thị.

Tôi đang bỏ vest đầu tiên trong đời

Rồi cái ngày mà tôi chờ đợi bấy lâu cũng tới. Hôm đó, tôi ngồi xe đi ra sân bay Don Muang để đón máy bay đi Đà Loan. Tôi mặc áo sơ mi trắng dài tay, khoác áo vét màu xanh nước biển và đeo cà vạt. Lần đầu tiên thắt cà vạt, tôi lúng túng quá, phải chạy sang nhờ hàng xóm thắt hộ. Soi mình trước gương, tôi thấy mình trông oai lắm, cứ như trở thành một người khác.

Đôi giày tôi mang là giày cũ của anh Piak, hơi rộng so với chân tôi nên phải đi hai đôi tất lồng vào nhau mới vừa. Dù sao, tôi còn may mắn vì có người giúp đỡ. 40 năm trước, đường từ nhà bác Heang đến sân bay Don Muang rất vắng vẻ, việc đi nước ngoài cũng là chuyện hiếm có. Vì vậy, lần xuất ngoại đầu tiên trong đời của tôi ấy có cả đoàn người đi tiễn, gồm bố mẹ và đông đảo họ hàng của tôi.

Nhìn thấy mẹ và các em nước mắt chảy ròng ròng, tôi nghe tim mình như bị thắt lại. Tôi vừa xót xa cho mẹ và các em ở nhà, vừa lo lắng con đường phía trước của mình nơi đất khách quê người, chỉ quen biết mỗi anh Thai, trong khi vốn tiếng Anh và tiếng Hoa chưa giao tiếp được.

Khi nghe tiếng các nhân viên sân bay thông báo mời hành khách lên máy bay, tôi bắt đầu cảm thấy luống cuống, lo sợ. Chân tay bủn rủn nhưng tôi vẫn cố trấn tĩnh để bước đến chia tay với mọi người. Nhìn mẹ và các em khóc lóc, tôi cũng không cầm được nước mắt. Mẹ gạt nước mắt, nói với tôi: "*Chiu khó học giỏi con nhé, để khi về nước giúp mẹ kinh doanh*". Những hình ảnh xúc động ấy khiến tôi quyết tâm rằng mình sẽ phải học tập thật tốt, đem thắng lợi trở về báo đáp cho bố mẹ và các em, để xứng đáng với số tiền lớn bố tôi đã bỏ ra - vốn là món quà quá bất ngờ với tôi.

Máy bay cất cánh được khoảng 15 phút, tôi buồn nôn nhưng không nôn được và ngầy ngật "say" mỗi khi máy bay tăng độ cao hay gặp cơn gió mạnh. Cuối cùng, tôi cũng nôn thốc nôn tháo ra hết, đầu óc quay cuồng, nước mắt nước mũi chảy ròng ròng. Đó là lần đầu tiên trong đời tôi trải qua cảm giác khó chịu như thế. Tôi thấy thảm hại cho bản thân mình vì đã từng mơ ước làm sĩ quan không quân, như trong phim "Phi đội 633", thế mà bây giờ, chỉ làm hành khách thôi cũng không xong! Và lại, tôi đã đứng trên mặt đất khi mơ làm phi công nên mới không lường hết việc thi cử vào ngành học ấy gian nan thế nào và thực tế công việc nhiều thử thách ra sao. Mặt khác, tôi lại nghĩ có ai ngờ một thiếu niên quê mùa ở tỉnh Kanchanaburi vốn chỉ nhìn thấy máy bay bay vút qua bầu trời, thế mà bây giờ lại được ngồi chễm chệ trên máy bay thì thật là tuyệt vời. Mọi chuyện diễn ra như một giấc mơ. Tôi thầm biết ơn bố tôi và anh Thai đã đưa cuộc đời tôi sang trang mới.

"Cửa để dành" mà tôi mang theo người là gần 10 ngàn baht - tích cóp từ việc bán hàng rong, lạc rang và các thứ vặt vặt khác. Phía trước tôi là một tương lai khó đoán định đang chờ đợi...

13: MỐI TÌNH TRÊN ĐẤT ĐÀI LOAN

Thời đó, chuyến bay từ Bangkok đến Đài Loan mất hơn 5 tiếng vì phải ghé qua Hồng Kông. Lúc đó Đài Loan mới phát triển công nghiệp chưa được bao lâu, chưa có nhiều nhà cao tầng; phần lớn diện tích là núi rừng và đồng ruộng.

Khi máy bay hạ cánh, tôi cứ răm rắp làm theo người khác vì nghe không hiểu những câu thông báo bằng tiếng Hoa, tiếng Anh. Tôi nhìn trước nhìn sau, thấy một hành khách người Thái, mừng như bắt được vàng, tôi vội đến làm quen, nói rằng vì đây là lần đầu tôi đi nước ngoài nên rất bỡ ngỡ, mong ông chỉ giúp lối đi và việc làm các thủ tục. Người hành khách này liền nói với nhân viên cửa khẩu và hải quan rằng tôi là học sinh mới sang Đài Loan học. Các nhân viên này mỉm cười chào đón nhưng lòng tôi vẫn bồn bễ lo lắng. Chả bù với khi ở quê nhà, từ nhỏ đến lớn tôi gan dạ chẳng biết sợ là gì, thế mà bây giờ tôi thấy mình sao "vô tích sự" và thừa thãi đến vậy, chẳng khác gì "ếch ngồi đáy giếng" lâu năm giờ mới thấy trời cao đất rộng. Những gì tôi nhìn thấy đều mới mẻ, lạ lẫm. Tôi ráng "nặn" nụ cười trên mặt và yên tâm phần nào khi được các nhân viên sân bay tận tình giúp đỡ. Ra khỏi cửa sân bay, tôi nhìn thấy anh Thai đã chờ sẵn. Tôi như cất được gánh nặng đeo mang trong lòng vì từ khi ngồi trên máy bay, tôi đã thấp thỏm lo sợ nhớ anh Thai quên hay bận việc đột xuất đến trễ thì tôi chẳng biết làm sao.

Anh Thai dẫn tôi đến ký túc xá học sinh trung học dành cho Hoa kiều mà anh từng học. Sau khi nghỉ ngơi 2-3 ngày, anh dẫn tôi đi tàu hỏa đến thành phố Hsinchu, cách Đài Bắc 68 km về phía Nam. Đến Hsinchu, anh đưa tôi đến trường nội trú Hsinchu - một trường học của Cơ Đốc giáo, được xem là nơi dạy tiếng Hoa tốt nhất ở Đài Loan. Sau khi thu xếp ổn thỏa giúp tôi việc ăn ở, đăng ký học, anh trở về thành phố Đài Trung, để lại tôi một mình bắt đầu đương đầu với cuộc sống mới nơi đất khách quê người.

Cảm giác lo lắng, sợ sệt lại "tấn công" tôi khi tôi ở một mình trong phòng ký túc xá. Căn phòng khá đơn giản chỉ với một giường ngủ, một bồn rửa mặt, một bộ bàn ghế, một tủ đựng quần áo gắn vào tường rất xinh xắn... Giấc ngủ đêm xa nhà thật cô đơn, lạnh lẽo. Suốt đêm tôi trằn trọc, không cách nào chợp mắt được, nhớ nhà cồn cào, nhất là nhớ mẹ và các em. Hàng trăm lần tôi băn khoăn không biết giờ này mọi người đang làm gì. Những ký ức cũ ùa về, vui buồn lẫn lộn. Những giờ phút hạnh phúc trong không khí đầm ấm của gia đình, mọi người quây quần bên nhau, rồi những hình ảnh bố đang câu giun, mắng chửi, đánh đập không tiếc tay các anh em chúng tôi. Tôi thấy thương xót các em tôi ở nhà, chúng còn nhỏ mà bây giờ phải gánh vác thêm phần việc của tôi, trong khi công việc gia đình ngày càng bận rộn hơn. Tôi đi du học có ích kỷ và tăng thêm gánh nặng cho các em không? Đêm như dài vô tận bởi những ký ức chập nổi và câu hỏi không lời giải đáp...

Trường nội trú Hsinchu có cơ sở khang trang, sạch đẹp. Tại đây, lần đầu tiên tôi được làm quen với các học viên người nước ngoài, phần lớn là các mục sư, bà xơ, hay các nhà truyền giáo, số còn lại là những học sinh chuyển tiếp như tôi, lứa tuổi từ trên 10 đến 60 tuổi. Một đứa trẻ nông thôn nay có thể tiếp xúc hằng ngày với những người "Tây mũi lõ" khiến cho tôi không khỏi bỡ ngỡ xen lẫn háo hức, lý thú. Tôi bắt đầu làm quen với những học viên cùng lứa tuổi, cùng sinh hoạt, vui chơi, rồi nhanh chóng kết bạn với nhau một cách tự nhiên. Một số người trở thành bạn thân cho đến tận bây giờ.

Cuộc sống độc lập, xa gia đình dạy cho tôi phải biết thận trọng, có trách nhiệm hơn với bản thân, biết đặt ra kế hoạch chi tiêu dè sẻn phù hợp với túi tiền hạn hẹp của mình, biết phân chia thời gian học tập, vui chơi và các hoạt động khác. Cũng may là từ nhỏ tôi đã tự quản lý chi tiêu nên việc này đối với tôi không thành vấn đề gì.

Tiền học phí tại trường Hsinchu lúc đó mỗi giờ là 42 đôla Đài Loan, tức khoảng 20 baht - khá cao với nhiều người. Vì vậy tôi phải hết sức tranh thủ sử dụng thời gian và cách chi tiêu sao cho có lợi nhất. Tôi luôn nghĩ phải làm sao cho "vốn liếng" mỗi giờ đồng hồ mà mình đã bỏ ra phải mang lại hiệu quả cao nhất, do đó tôi quyết tâm học hỏi bất cứ điều gì có thể, nhất là

luyện giao tiếp tiếng Hoa.

Để làm điều này, tôi cố gắng tận dụng "vốn tự có" của mình: đó là nụ cười. Đi đâu, gặp bất kỳ ai, từ già đến trẻ, việc đầu tiên là tôi nở nụ cười, chào hỏi thân mật, tự giới thiệu mình đến từ Thái Lan - một đất nước của nụ cười. Nhờ vậy, tôi dễ gây được cảm tình của mọi người. Sau giờ lên lớp, tôi vội đến ngay phòng nghe nhìn để luyện nghe tiếng Hoa. Sau đó, tôi đạp xe qua các ngõ ngách để tìm hiểu xem người Đài Loan sinh sống, làm ăn thế nào. Đôi khi tôi còn đạp xe ra vùng nông thôn hay ra bãi biển Zhunan - một khu du lịch nổi tiếng của Đài Loan - để ngắm cảnh.

Lần đầu tiên đến bãi biển Zhunan, tôi đã làm điều mình ước ao từ nhỏ: nếm nước biển xem nó có mặn như người ta nói hay không. Tại Kanchanaburi quê tôi không có biển, chỉ biết có nước ngọt. Nhớ lại, mẹ tôi đã hứa nhiều lần lúc tôi 7-8 tuổi, là sẽ dẫn tôi đi thăm nhà bác tại Phetchaburi - nơi có biển - để tôi tận mắt nhìn thấy biển và các loại cá biển mà mẹ tôi phơi khô và tôi từng ăn. Nhưng cho đến tận lúc ấy, chưa có dịp nào tôi được nhìn thấy biển. Vì vậy, khi đứng trước biển Zhunan mênh mông, tôi cúi xuống vốc nước biển cho vào miệng để kiểm tra xem nó có mặn thật hay không - mà không hề ngượng trước ánh mắt tò mò của nhiều người xung quanh.

Tôi khi là học sinh trường Hsinchu

Cuộc sống tại trường nội trú của Đài Loan là bước ngoặt thay đổi tính tình của tôi: tôi trở thành người có tính kỷ luật nhiều hơn. Phương pháp dạy học ở đây là theo hệ thống phương Tây, rất coi trọng tính tự lập và tự chịu trách nhiệm của học sinh, ngoài ra còn đòi hỏi học sinh phải tự học rất nhiều, một điều mà học sinh nông thôn như tôi chưa trải qua bao giờ. Chỉ có một vấn đề là nhà trường không có nước nóng để tắm vào mùa đông. Mỗi lần đi tắm phải xuống núi vào phố tắm nước nóng trả tiền, mỗi tuần một lần. Tìm hiểu ra tôi mới biết rằng đây là chủ trương của thầy hiệu trưởng, muốn cho thanh niên phải biết chịu đựng khó khăn, rèn luyện chí khí bằng cách tắm nước lạnh...

Học tiếng Hoa được một thời gian, tôi tranh thủ thời gian được nghỉ học ngày thứ bảy và chủ nhật để đi tìm trường theo các ngành chuyên về nông nghiệp và thương mại như mong muốn của bố, để khi về nước giúp việc kinh doanh cho gia đình. Tôi đến các trường để tìm hiểu kỹ nội dung chương trình đào tạo, đến ký túc xá của lưu học sinh Thái Lan hoặc Lào của các trường đó để ngủ nhờ qua đêm. Tôi băn khoăn không biết nên chọn con đường trước mắt là học trung cấp chuyên nghiệp hay con đường lâu dài là học đại học. Cuối cùng, tôi quyết định chọn con đường lâu dài: vào đại học. Do đó tôi đến gặp hiệu trưởng trường Hsinchu - bày tỏ mong muốn học đại học. Thầy hiệu trưởng thấy trình độ Hoa văn của tôi khá nên đã chấp nhận.

Sau đó một thời gian, vào một buổi sáng, tôi được thầy hiệu trưởng tuyên dương thành tích học tập trước toàn thể học sinh của trường. Điều này khích lệ tinh thần học tập của tôi rất nhiều, song cũng tạo áp lực buộc tôi phải phấn đấu không ngừng để duy trì thành tích. Điều này không hề dễ dàng vì tôi đang chịu nhiều sức ép về khối lượng học tập nhiều hơn bạn cùng lớp (tôi phải học thêm tiếng Hoa, tiếng Anh) và phải tham gia nhiều hoạt động khác của trường để hòa nhập với học sinh bản địa.

Mỗi ngày, tôi thức dậy trước khi gà gáy. Sau khi vệ sinh cá nhân, tôi vội thay quần áo và ngồi vào bàn học. Buổi chiều, sau khi lên lớp về, tôi lại tiếp tục đọc sách đến tận khuya. Suốt ngày, đầu óc tôi chỉ nghĩ đến việc học bài, thi cử... Nhiều lúc tôi cũng cảm thấy mệt mỏi, nản lòng, muốn dừng lại, nhưng cứ nghĩ đến những mùa hè nóng nực tháng 4 tháng 5 ở quê nhà, nổi vất vả làm lụng trong vườn, hay không khí bất hòa của gia đình, thì tôi lại có... động lực học tập. Tôi nghĩ rằng thà mệt óc còn hơn mệt thể xác và bất an tinh thần như ở nhà tại Kanchanaburi.

Về chuyện tiền bạc, nhờ biết lập kế hoạch chi tiêu tiết kiệm triệt để nên số tiền bố chu cấp

cho tôi cũng tạm đủ chi trả tiền học phí, ăn ở, mua sách vở và các chi phí khác. Nhờ có chế độ ăn uống đảm bảo, thường xuyên vận động thể thao, lại đang tuổi ăn tuổi lớn nên chiều cao của tôi tăng vọt. Nhiều lần tôi phải tháo gấu quần ra rồi khâu lại với lại quần nhỏ hơn vì tôi "nhổ giò" nhanh quá. Dù quần áo có nhiều vết chắp vá nhưng tôi không quan tâm lắm. Không có lý do gì phải bỏ tiền ra mua đồ mới trong khi quần áo cũ còn dùng được.

Có thể do tính tôi chân thành, cởi mở, thích chuyện trò nên tôi có rất nhiều bạn, người Đài Loan và cả người các nước khác. Chúng tôi hay rủ nhau đi chơi bằng xe đạp hoặc đi xe buýt nếu đi xa. Thỉnh thoảng chúng tôi kéo nhau ra các quán ăn vừa ngon vừa rẻ. Địa chỉ quen thuộc của chúng tôi là quán mì nước và súp nóng nằm ở chân đồi gần vườn hoa công cộng, chủ quán là cựu quân nhân từ Sơn Đông đến. Đôi khi tôi cũng thử ăn các món ăn Tây, thức ăn nhanh như hamburger, khoai tây chiên, thịt bò rán... hay rủ nhau nấu nướng tại nhà bạn, rồi đi xem phim, ăn kem... Những hoạt động ấy khiến cho cuộc sống của tôi tại Đài Loan không đến nỗi buồn tẻ.

Tại trường Hsinchu, tôi gặp mối tình đầu của tôi - Kelly. Tôi gặp Kelly lần đầu khi tôi đang chơi bóng bàn với những người bạn của cô tại hội trường của trường. Mới nói chuyện với nhau được vài câu, Kelly đã vội vào lớp học. Qua nhiều lần gặp sau, tôi dần nhận ra Kelly là một cô gái dễ thương, học giỏi, tư cách tốt, cởi mở, hòa đồng. Cũng vì vậy mà cô có rất nhiều bạn bè. Bố cô là giám đốc đài phát thanh tại địa phương, mẹ là chủ doanh nghiệp chuyên sản xuất búp bê xuất khẩu ở ngay cạnh nhà trường. Gia đình Kelly thuộc loại khá giả. Mối tình giữa tôi và Kelly có cả niềm vui sướng ngọt ngào lẫn cay đắng mà tôi không bao giờ quên được. Là một lưu học sinh, sống nơi đất khách quê người, tôi luôn tự nhủ phải thận trọng giữ mình trong các mối quan hệ. Tuy nhiên, đây cũng không phải là chuyện khó khăn đối với tôi, vốn không phải là đứa thích gây gổ hay kiếm chuyện với ai, mà là coi trọng sự công bằng và lẽ phải. Tuy vậy, trong thời gian ở Đài Loan cũng xảy ra chuyện mà tôi phải ra tay hai lần.

Lần đầu là vào thời gian đầu tôi quen Kelly, một hôm, có một tốp thanh thiếu niên 3-4 đứa đến chọc ghẹo Kelly và em gái cô tại hồ bơi của nhà trường. Vốn coi trọng sự công bằng và lẽ phải nên tôi không hề tỏ ra sợ hãi, vội xông đến hỏi đám thanh thiếu niên đó định giở trò gì. Khi ấy, tôi đang mặc quần bơi, ở trần, lưng đầy hình xăm. Không ngờ vừa nhìn thấy tôi, cả bọn liền bỏ chạy dù tôi chưa làm gì. Về sau, tôi được biết lý do là vì Đài Loan có các băng đảng khét tiếng, là nỗi ám ảnh của nhiều cộng đồng dân cư. Các thành viên của những băng đảng ấy thường xăm trổ đầy mình. Do vậy khi đám thanh thiếu niên nhìn thấy hình xăm trên người tôi, chưa kịp xem kỹ có phải hình xăm của các băng đảng hay không, họ đã vội bỏ chạy. Vậy mà lúc ấy tôi đã rất tưởng mình có uy lực... ghê gớm hay có phép thuật gì đó.

Lần khác, khi Peter Hu - bạn thân của tôi - bị bọn du côn bắt nạt, chúng tôi lập tức tập hợp được gần 10 người rồi "kéo quân" đến sân vận động của trường Đại học Thanh Hoa - nơi chúng tôi hẹn chúng để "tỉ thí". Thật lạ là khi chúng tôi đến thì bọn chúng lại rút đi. Có lẽ vì thấy chúng tôi đến thật và "khí thế" quá chăng?

Trong thời gian học tại trường Hsinchu có một sự kiện gây ấn tượng mạnh với tôi vào dịp Tết Nguyên đán. Thời điểm đó, các học sinh nội trú đều trở về nhà đón tết, chỉ còn những lưu học sinh như tôi ở lại trường. Các quán ăn trong phố dần đóng cửa để các thành viên gia đình được nghỉ ngơi, sum họp sau một năm làm việc vất vả.

Kỳ nghỉ tết ở Đài Loan rơi vào mùa đông. Không khí tết ở đây sôi động hơn Thái Lan rất nhiều khi mọi người kéo nhau ra đường phố vui chơi. Nhìn cảnh mọi người quây quần, tôi càng tủi thân và quay quắt với sự đơn độc của mình. Hiểu được tâm lý này của các lưu học sinh ở lại, thầy hiệu trưởng Xing Zhi Ping đã mời chúng tôi đến ăn tết tại nhà thầy.

Nhà thầy nằm ở trung tâm của thành phố Hsinchu. Nhà có kiến trúc Nhật Bản, phía sau có sân cỏ kiểu Nhật, cho thấy chủ nhà có địa vị xã hội cao, vì đa số người Đài Loan sống ở các căn nhà nhỏ, không có sân sau. Vợ thầy nấu nhiều món ăn rất ngon mời chúng tôi. Thường ngày, thầy tỏ ra rất nghiêm khắc khiến nhiều học sinh sợ đến mức không dám giáp mặt, thế nhưng, trong những ngày gần gũi thầy đó, tôi cảm nhận được tấm lòng thầy thật ấm áp.

Trước khi vào học trường Đại học Quốc gia Đài Loan (National Taiwan University - NTU) -

trường đại học mơ ước của nhiều học sinh tại Đài Loan - tôi đã dành thời gian nghỉ giữa học kỳ để đi tìm hiểu tất cả các trường đại học tại phía Nam Đài Loan cũng như tại Đài Bắc, để hiểu rõ các ngành học và môi trường học tập ở đó. Sau khi sục sạo tìm hiểu khắp nơi, tôi quyết định giai đoạn đầu sẽ học khoa Nông nghiệp, ngành Kỹ thuật nông nghiệp. Lý do để hiểu là vì tôi lớn lên ở nông thôn, quen với cuộc sống ruộng vườn. Và lại tôi đi học là để đem kiến thức trở về cải thiện kinh tế gia đình bằng cách cải tiến và phát triển sản xuất nông nghiệp, áp dụng cơ giới hóa để tăng năng suất, kể cả thực hiện ý định làm nông nghiệp theo quy trình khép kín, vừa chăn nuôi gia súc, heo, gà, nuôi cá và trồng trọt. Thời đó nền nông nghiệp của Đài Loan phát triển rất mạnh, có thể nói vào hàng đầu thế giới.

Cuộc sống của sinh viên mới vào trường là một trải nghiệm thú vị. Tôi có dịp học hỏi những điều mới mẻ và mở rộng tầm nhìn ra thế giới, có thêm bạn mới, ý tưởng mới và cách nhìn mới... đồng thời đây còn là nơi vui chơi, giải trí, tham gia nhiều hoạt động thể thao, văn hóa theo sở thích của mỗi người. Sân vận động rộng lớn của nhà trường là nơi rất bận rộn, căng thẳng vào dịp thi cử, nhưng sau kỳ thi là nơi tụ tập, nghỉ ngơi và vui chơi, giảm căng thẳng cho các sinh viên.

Phải thừa nhận rằng thời gian học đại học là quãng đời đẹp nhất của tôi. Không chỉ nâng cao về kiến thức, tầm nhìn và phương pháp tư duy, tôi còn thấy mình tự tin hơn hẳn. Cứ như thể tôi vừa trải qua một cuộc cách mạng trong cuộc đời, từ cuộc sống cũ chuyển sang cuộc sống mới. Tôi thấy mình như miếng xốp đang tích cực hấp thụ mọi kiến thức, mọi hiểu biết mới mẻ, miễn là nó thích hợp và có lợi cho việc phát triển kinh tế gia đình trong tương lai.

Hai năm đầu tại Đài Loan, tôi học miệt mài tưởng không nhắc đầu lên được. Lúc nào tôi cũng đọc sách, đi đâu cũng cầm sách theo, đọc ngày không đủ - tranh thủ đọc đêm... Và đó cũng là thời gian tôi cảm thấy tự do, thoải mái, nhàn hạ nhất, muốn làm gì thì làm, có bạn bè thông cảm hiểu biết giúp đỡ nhau, có cả tình yêu đầu đời ấm áp...

Càng ở Đài Loan lâu, tôi càng quen với cuộc sống ở đây và không muốn về nhà nữa. Mỗi lần nghĩ về quê nhà, trong đầu tôi lập tức hiện lên hình ảnh khung cảnh làm lụng nặng nhọc trên các khu vườn của gia đình, không khí lục đục, bất hòa triền miên giữa bố mẹ.

14: CHUYẾN THĂM NHÀ ĐỊNH MỆNH

Tôi thường xuyên viết thư cho bố mẹ và các em, thông báo tình hình học tập, sức khỏe của tôi, hầu hết là các tin tốt lành để cả nhà yên tâm và thậm chí tôi còn hình dung mọi người sẽ vui khi đọc những lá thư ấy. Các em tôi cũng thỉnh thoảng gửi thư cho tôi, nhưng hầu hết những lá thư ấy đều "hùng hực" không khí của những cuộc cãi vã, xích mích của bố mẹ, ẩn uất nỗi đau bị bố ngược đãi bạo tàn... Cái nguyên nhân cố hữu của những cuộc chiến gia đình ấy vẫn là thói trăng hoa của bố và sự nhẫn nhịn vượt quá sức tưởng tượng của mẹ. Những lá thư nặng trĩu tâm tư ấy càng khiến tôi chán chường, không muốn trở về nhà. Có lúc tôi nghĩ, phải chăng mình sang đây học là để trốn tránh đối diện với bi kịch gia đình? Rồi tôi lại tự hỏi, ai đã gây ra cảnh ngang trái này và tại sao những người trong cuộc không hề tìm cách giải quyết?

Tôi ở sân bay Đài Bắc khi bay về thăm nhà

Tuy vậy, đến kỳ nghỉ hè vào tháng 4, năm học thứ nhất đại học, tôi quyết định về thăm gia đình. Tôi rất vui mừng, xúc động khi bố đồng ý cho tôi về thăm và gửi vé máy bay cho tôi. Đó là lần thứ hai tôi được đi máy bay. Tôi đâu ngờ rằng một sự kiện đau lòng, tạo ra bước ngoặt quan trọng trong cuộc đời tôi đang đợi chờ tôi phía trước...

Bước chân về ngôi nhà thân quen sau gần ba năm du học, lòng tôi không khỏi bồi hồi. Bố mẹ và các em tôi rất vui mừng. Tôi gục đầu vào lòng mẹ để được mẹ xoa đầu như hồi còn nhỏ. Cảm giác ấm áp, yêu thương thời thơ bé chợt quay về. Mẹ tôi tuy trông vẫn cứng cáp, răn rỏi như ngày nào nhưng cũng lộ ra sự mệt mỏi già nua như một cái cây lâu năm đang xiêu vẹo sau vô số cơn bão.

Mẹ nói: "Trông con lớn hơn nhiều. Con ráng học xong sớm để trở về làm chỗ dựa cho mẹ và các em nhé! Dạo này công việc nhiều quá!".

Tôi nghe tim mình đau nhói. Một đời mẹ răn rỏi, luôn đứng trên đôi chân của mình, không cầu cạnh ai, thế mà giờ đây phải khóc lóc, cầu cứu đứa con trai mới 18-19 tuổi. Tôi nằm yên gối đầu trên đùi mẹ. Hai mẹ con nhìn nhau im lặng một lúc lâu...

Đối với bố, đây là lần đầu tiên trong vòng nhiều năm qua, hai bố con tôi có dịp gần gũi nhau. Chiều tối nọ, sau khi ăn cơm xong, bố ngồi bên cạnh mẹ và tôi trước cửa nhà, nhìn ra con đường dẫn đến chợ Tha Rua, có vẻ như bố tôi cảm thấy hãnh diện trước kết quả học tập mà tôi đạt được một bước trong ba năm qua. Ba người ngồi nói chuyện thân mật như chưa từng có những cơn bão tố sầm sập trong gia đình. Có lẽ vì lâu lắm mới gặp lại tôi, giống như mỗi người đã có cuộc sống mới, bố không coi tôi là "đồng minh" của mẹ nữa. Trong không khí thân mật đó, tôi nhớ lại những ngày còn nhỏ, bố tôi ngồi trên khúc gỗ, rồi đặt tôi đứng trên đôi chân của ông và đu đưa khiến tôi thích thú cười khúc khích như đang cưỡi ngựa...

"Tao già rồi", - bố như phân trần, - "bắt đầu thấy nặng tai, mờ mắt nên muốn mày mau chóng trở về giúp việc kinh doanh thay tao, vì không lâu nữa tao sẽ thôi hẳn. Mày là anh cả phải có trách nhiệm trông nom các em và gia đình".

Tôi nhìn bố, cảm thấy mình như có lỗi vì là người trụ cột trong gia đình thế mà lại du học, để cho ông bố lớn tuổi, ngày càng già yếu phải làm việc nặng nhọc. Thái độ, vẻ mặt bố khi nhìn tôi càng làm cho tôi có suy nghĩ rằng mình là người ích kỷ, chỉ nghĩ đến bản thân được đi học sung sướng, không chịu về nhà giúp đỡ bố mẹ giảm bớt gánh nặng, trong khi công việc ngày càng nhiều, mọi người làm không xuể... Tôi dành hầu hết thời gian nghỉ hè để làm việc tại vườn mía, hết như trước khi du học. Tôi làm việc cật lực nhưng rất vui vẻ với mong muốn cải thiện vườn mía ngày càng tốt hơn. Ngoài ra tôi còn thu dọn, sắp xếp đồ đạc trong nhà thật ngăn nắp, trông như nhà mới khiến mọi người rất ngạc nhiên, cứ như tôi muốn bù đắp cho thời gian tôi đi học vắng.

Nhưng do không lao động chân tay đã lâu, thời tiết tháng 4 tại Kanchanaburi lại nóng gay gắt hơn Đài Loan rất nhiều nên tôi ốm liệt giường. Song mệt nhọc, đau đớn thể xác bao nhiêu cũng không bằng nỗi đau tinh thần mà tôi sắp nhận từ bố....

Vào đêm định mệnh ấy, khi bố mẹ tôi cãi nhau một trận kịch liệt, kết thúc bằng việc mẹ tôi dựng tôi dậy vào lúc nửa đêm, bảo tôi lấy xe đi đón cô vợ bé mới của bố đến để chất vấn ba mặt một lời về mối quan hệ của cô ta với bố tôi, nhưng bố tôi một mực từ chối. Lúc đó, tôi mới hạ cơn sốt, đang thiêm thiếp ngủ ở tầng trên thì nghe yêu cầu của mẹ. Chưa hiểu đầu đuôi sự việc ra sao nhưng tôi cũng làm theo lời mẹ như một quán tính. Tôi đang khởi động xe thì nghe tiếng bố hét: "Không được đi!". Bố lao đến như một cơn bão, ra lệnh cho tôi xuống xe. Tôi lúng túng, phân vân không biết nghe theo bố hay mẹ nên tôi để xe ở số 0 và suy nghĩ xem nên xử trí thế nào. Nhưng tôi chưa kịp suy nghĩ đến đâu đến đâu thì bố mở cửa xe, lôi tôi ra ngoài. Có lẽ vì bố nghĩ tôi dám chống đối bố khi còn ngồi trong xe và vẫn nổ máy xe.

Hành động thô bạo bất ngờ của bố làm tôi tỉnh ngủ hẳn. Tâm trạng sợ hãi, xen lẫn nỗi uất ức bị đè nén nhiều năm trước do bị bố bạo hành - bất thành linh quay về choán ngợp trong tôi. Nhìn vào bộ mặt hầm hăm của bố, nhất là lúc đó ông còn đeo cả hai khẩu súng lục bên hông nữa, tôi hết hồn hết vía, nghĩ bụng phen này chắc mình khó giữ được tính mạng.

Tuy nhiên, lúc đó tôi không thể hiện bất cứ cảm xúc nào khiến bố tôi chứng lại, nhưng do quá tức giận vì thấy tôi không nghe lời mà vẫn ngồi trong xe nên ông bắt đầu dùng vũ lực với tôi. Lúc đó máu hăng của tuổi thanh niên trong tôi sôi lên, tôi nghĩ rằng nếu mình cứ để yên không làm gì thì sẽ bị đòn đau như hồi còn nhỏ. Tôi không kiềm chế được nữa và đã hành động theo bản năng tự vệ. Tôi nắm chặt tay lại, vung quả đấm vào mặt bố. Ông né được và cực kỳ sững sốt trước phản ứng chưa từng có ấy của tôi.

Hai bố con đều mất hết bình tĩnh, vừa lúc sắp lao vào ẩu đả thì anh Hian - một người làm của bố tôi - vội nhảy vào ôm cổ tôi, anh Thai cũng từ đâu chạy đến, giữ chặt chân tay tôi. Thế là tôi biến thành cái bao cát để bố tha hồ đấm đá túi bụi cho bố cơn giận. Tôi khó thở, ngực muốn vỡ tung, nhưng vẫn nghe rõ tiếng kêu khóc thảm thiết của mẹ và nhìn thấy những khuôn mặt ngỡ ngàng của mọi người đang có mặt. Tôi điên tiết, dùng hết sức trai trẻ vùng vẫy thật mạnh, khiến anh Hian và anh Thai buộc phải buông tôi ra. Như kẻ mất trí, tôi lao vào ẩu đả với bố.

Trong phút giây ấy, tôi chỉ muốn làm cho bố chấm dứt việc đánh đập tôi, chấm dứt việc hành hạ mẹ tôi và ngược đãi các em tôi. Nhưng với bố, hành động ấy như lửa đổ thêm dầu, khiến ông càng điên tiết hơn. Nếu không có sự can ngăn của anh Hian và anh Thai thì không biết cuộc ẩu đả giữa hai bố con tôi sẽ đi đến đâu, thậm chí không loại trừ một kết thúc bi thảm vì bố đang có sẵn súng lục trong người. Sau khi bị kéo ra khỏi bố tôi một lúc, tôi mới trấn tĩnh lại và ráng liếc nhìn bố. Thực ra, tôi vẫn còn hoa mắt, nhìn không rõ xung quanh. Khi tình hình lắng xuống, mọi người giải tán về chỗ của mình, chỉ còn tôi đứng đó giữa những cơn bão lòng ập đến không ngừng. Tôi thầm nhủ chắc mình phải ra đi thôi, không còn có thể ở lại ngôi nhà này nữa. Bố đã không còn yêu thương tôi, thậm chí còn xem tôi như kẻ thù. Lúc nào ông cũng chỉ nghĩ đến uy quyền, gia trưởng, hễ tức lên là đánh đập con cái, mặc kệ chúng luôn cố gắng làm tốt việc nhà đến kiệt sức mà không hề kêu ca, phàn nàn.

Đêm hôm đó tôi sang ngủ tạm nhà anh Hian nhưng không sao chợp mắt được. Những hình ảnh cũ lần lượt hiện ra trong đầu: cảnh tôi làm lưng nặng nhọc vất vả đến mức gầy nhom, cảnh bố tôi ném đèn pin vào đầu tôi, đấm vào mặt khiến tôi ngất xỉu... và nhiều hành động bạo ngược khác mà tôi không tiện kể. Rồi cảnh bố mẹ cãi nhau liên miên, những lần bố đuổi tôi khỏi nhà khi tôi còn bé... Những hình ảnh đó khiến tôi cảm thấy nản chí, vô vọng, ủ rũ và ê chề như đang bước vô định giữa sa mạc nóng bỏng mệnh mông.

Để vượt qua đêm đơn độc, lạnh lẽo đó, tôi phải tự an ủi mình rất nhiều. Cuối cùng, tôi quyết định dứt khoát sẽ không quay lại nhà bố mẹ nữa, vì sự việc xảy ra đã vượt quá giới hạn, khó có thể hàn gắn như cũ vì tôi hiểu rõ tính khí của bố. Ước mơ xây đắp tương lai tốt đẹp cho gia đình mà tôi hằng mong mỏi bấy lâu nay đã vỡ tan tành chỉ mới cách đây vài chục phút, không mong hàn gắn được nữa.

Còn về bố tôi, theo lời anh Thai kể lại, vào hôm sau, bố tôi có tâm sự với anh Thai rằng ông rất đau buồn và thất vọng vì tôi đã dám đánh lại ông trong đêm ấy. Bố tôi còn nói khi ông còn nhỏ dù có bị ông nội chửi mắng, đánh đập thế nào thì cũng chỉ cắn răng chịu đựng, không bao

giờ dám chống đối ông nội. Chắc bố đã quên một điều là ông nội không bao giờ bạo hành với con cái, nhất là khi không có lý do xác đáng, và ông nội cũng không bao giờ cãi nhau với bà nội cả.

Không những thế, bố còn không hiểu vì sao tôi lại hành xử với bố như vậy. Theo bố, việc tôi dám chống lại ông để bênh vực cho mẹ là hành động bất hiếu, không thể tha thứ. Do đó, từ nay bố sẽ không chu cấp cho tôi học tiếp nữa, thậm chí coi như cắt đứt tình cha con, vì bố muốn tôi phải bị trừng phạt cho đáng với cái tội tôi đã gây ra, và ông cho rằng tôi sẽ chẳng làm được gì nên thân nếu ông không cho tiền ăn học.

Nghe anh Thai kể, tôi không khỏi nghĩ rằng bố không hề nhìn thẳng vào sự thật, và hơn nữa bố không hề có lòng khoan dung đối với người khác. Bố rất thất vọng vì cho rằng chúng tôi chỉ biết bênh vực mẹ, không ngừng chống đối ông, nên đã coi chúng tôi như kẻ thù. Và rồi bố đổ hết lỗi cho mẹ - mẹ đã dụ dỗ chúng tôi ghét bố, chống lại bố. Sáng sớm hôm sau, tôi đến lạy bố, nói lời xin lỗi mà nước mắt đầm đìa:

"Hôm nay con đến đây để xin chào từ biệt bố mẹ", - tôi lắp bắp, nghẹn ngào. - "Con đã nghĩ kỹ, vì con là nguyên nhân gây ra bất hòa trong gia đình, nên con quyết định từ nay con sẽ không về nhà nữa".

Nhưng thay vì bao dung tha thứ, bố lại vớ lấy chiếc gậy của bà ngoại định nện cho tôi một trận nữa. Rồi bố im lặng nhìn tôi như muốn ăn tươi nuốt sống, không tỏ bất cứ cảm xúc gì hơn. Mẹ tôi khóc nức nở. Bây giờ tôi như cái gai trong mắt bố. Tôi tiếp tục ở lại thì chỉ khiến không khí thêm nặng nề, mọi người càng khó xử hơn. Tôi nhìn bố lần nữa, tự nhủ đây là lần gặp gỡ cuối cùng.

Tôi cúi đầu xuống sàn lạy bố mẹ lần cuối rồi ủ rũ đi ra khỏi nhà với những bước chân nặng trĩu. Như một đứa trẻ mất hồn, hụt hẫng vì vừa đánh mất tất cả những gì quý giá nhất của mình... trong lòng vẫn suy nghĩ luẩn quẩn không biết từ nay mẹ và các em sẽ sống ra sao, khi tôi, người anh cả trong gia đình không còn ở đây nữa. Sau khi rời khỏi nhà, tôi không muốn gặp lại những cảnh buồn bã, lục đục trong gia đình nữa, vì nó có thể khiến tôi trở thành kẻ vô ơn, bất hiếu...

Trên xe buýt trên đường trở về nhà bác Heang tại Bangkok, nước mắt tuôn rơi không ngớt trên má tôi. Tôi cảm thấy thấm thía nỗi cô đơn, sự trống rỗng, vô nghĩa và mờ mịt của cuộc đời, giống như một chiếc diều bị đứt dây cuốn theo gió bão... Từ nay trở đi những kỷ niệm đẹp của quá khứ, gốc gác của tôi đã tan biến mà không để lại dấu vết gì.

Bố không hề biết rằng trong thời gian ở Đài Loan, tôi đã cố gắng sưu tầm rất nhiều sách vở, tạp chí về kiến trúc, nội thất với hy vọng sau khi học xong, tôi sẽ trở về trông coi công việc kinh doanh của gia đình tại Kanchanaburi và xây lại nhà cho bố mẹ và các em. Ngôi nhà mơ ước ấy sẽ rất lớn, rộng rãi, đẹp đẽ. Hơn nữa đó sẽ là ngôi nhà ấm cúng của tình yêu thương và hạnh phúc của tất cả anh em chúng tôi. Sau chuyến thăm nhà định mệnh ấy, giấc mơ ngôi nhà mơ ước trở nên xa vời hơn bao giờ hết...

Chưa hết, tôi còn dành thời gian nhàn rỗi tại Đài Loan để tham quan, nghiên cứu phong cảnh đất nước và cuộc sống của người Đài Loan để đem về áp dụng tại nước mình. Theo đó tôi dự định sẽ phát triển khu vườn của gia đình sao cho có hiệu quả nhất, nâng cao mức sống của mọi người trong gia đình, cũng như các thợ vườn và những người làm công. Thế mà cuối cùng thì ước mơ này cũng tan thành mây khói, tất cả bị sụp đổ chỉ vì một sự kiện bất ngờ xảy ra trong cái đêm định mệnh do một phút giây ngông cuồng, thiếu kiểm chế của tôi gây ra... Chính tôi chứ không phải ai khác đã gây rắc rối cho gia đình, làm cho xung đột trong nhà ngày càng căng thẳng, lan rộng.

Tôi nghỉ ở nhà bác Heang ít ngày trước khi quay lại Đài Loan. Mẹ lén lút đến gặp tôi tại nhà bác Heang trước hôm tôi đi. Hai em Ting và Lan đi cùng mẹ. Được gặp mẹ và các em tôi rất xúc động, cảm thấy được an ủi phần nào. Tình yêu thương, đùm bọc của mẹ, như những tia sáng soi đường và giọt nước thánh nuôi dưỡng tâm hồn tôi.

- Mẹ không có gì cho con cả, - mẹ tôi nghẹn ngào, - tất cả tiền bạc do bố con giữ hết, tài khoản ngân hàng cũng do ông ấy đứng tên.

- Con không cần gì đâu mẹ, - tôi trả lời để mẹ yên tâm, dù trong lòng còn đang băn khoăn không biết ngày mai sẽ ra sao.

- Lúc này mẹ có nói gì thì bố con cũng không nghe. Đứa con máu mủ của mình, thế mà định cắt đứt luôn tình cha con, thật đau lòng. - Mẹ vừa nói vừa gạt nước mắt.

Tôi ngược nhìn mẹ, cố kìm nén không cho nước mắt chảy ra, trong lòng xót xa, tủi phận.

- Mẹ chỉ có ít tiền, con cầm đi mà dùng, ít ra cũng cầm cự được một thời gian. - Mẹ tôi mở túi ra đưa cho tôi một số tiền, rồi cởi sợi dây chuyền vàng, cùng chiếc nhẫn kim cương và mặt dây chuyền.

Tôi run run cầm số trang sức thấm đượm mồ hôi nước mắt của mẹ qua mấy chục năm lao động nặng nhọc vất vả. Mẹ động viên:

- Con cứ cầm lấy, nó sẽ giúp ích cho con lúc túng bấn. Những thứ này mẹ giữ cũng chẳng có lợi gì.

Tôi cúi lạy mẹ để cảm ơn. Bàn tay đầm nước mắt của mẹ nhẹ nhàng xoa đầu tôi với tất cả sự xót thương không kể xiết.

Chuyến đi Đài Loan lần thứ hai này khác hẳn chuyến đi lần đầu cách đây ba năm, vì lần này tôi như một con chim lạc đàn, không có bố mẹ và họ hàng ra tiễn đông đảo như lần trước. Không có những tiếng cười vui vẻ, cũng như lời chúc tụng lên đường... chỉ có những tiếng khóc than trong lòng tôi, những băn khoăn không biết từ nay sẽ phải làm thế nào để có thể tiếp tục việc ăn học khi không còn được bố chu cấp tài chính nữa.

Từ nay tôi cũng chẳng khác gì một đứa mồ côi, phải đơn độc đương đầu với mọi thử thách cuộc sống. Ở nơi xa ngút, bố có hình dung tôi sẽ như chiếc thuyền con lênh đênh giữa biển cả, yếu ớt chống chọi với những trận cuồng phong?

15: NHỮNG MÁNH KHÓE ĐẦU TIÊN

Những món trang sức mẹ cho làm lóe lên một ý tưởng trong đầu tôi. Tại thủ đô Bangkok, đoạn từ đường Lat Ya đến vòng xoay Wong Wien Yai có rất nhiều hiệu cầm đồ. Trước mỗi cửa hiệu đều dán thông báo về những món đồ đã đáo hạn như đồng hồ, nhẫn kim cương, nhẫn vàng, dây chuyền vàng...

Với số tiền mẹ cho và số tiền vay được của vợ chồng bác Heang, tôi đến các hiệu cầm đồ mua lại những món đồ trang sức đã đáo hạn với giá phải chăng. Tôi làm sạch chúng theo đúng lời khuyên của một thợ kim hoàn để trông chúng sáng sủa, bắt mắt hơn. Rồi tôi giấu tất cả trang sức vào các góc ngách trong va li quần áo, không quên lấy chiếc áo đồng phục của trường đại học phủ lên trên để cảm thấy an tâm hơn. Vì là lưu học sinh đi phép trở về nên tôi không phải là đối tượng chú ý của nhân viên hải quan cửa khẩu. Các nhân viên hải quan chỉ hỏi tôi mỗi câu: "Đang học ở đây à?", rồi cho tôi qua cửa mà chẳng khám xét gì.

Từ đó, tôi bắt đầu làm người buôn bán những đồ trang sức từ Thái Lan. Khách hàng chủ yếu là các học sinh nữ và người thân của họ. Mẹ của một học sinh nữ rất thân với tôi thích các món đồ này đến mức tạm ứng cho tôi 100 ngàn đôla Đài Loan để lấy cho bà một bộ trang sức từ Thái Lan khi tôi về Thái Lan lần tới. Biết chuyện, cậu bạn Chitrakorn nói đùa rằng: "Với phi vụ này, có khi cậu không chỉ lãi bằng tiền mà có khi còn lãi cả cô con gái của bà ấy".

Công việc này không ngờ ngay từ lúc khởi động đã khá suôn sẻ và thu nhập rất khá. Hàng hóa tôi mang sang bán chạy như tôm tươi, một số chiếc nhẫn tôi mua ở Thái Lan giá chỉ vài trăm baht cũng bán rất được giá tại Đài Loan. Chẳng mấy chốc tôi đã có trong tay gần 10 ngàn baht, không chỉ giúp tôi giải quyết những bài toán tiền nong mà quan trọng hơn là vun đắp trong tôi lòng tự tin trong chặng đường phía trước.

Một vấn đề nan giải mà tôi phải đương đầu khi bị bố cắt đứt quan hệ, không chu cấp nữa chính là tiền học phí - đó là khoản tiền lớn đối với tôi! Tôi chưa biết sẽ vay mượn ở đâu: họ hàng thì chẳng mấy ai có thể giúp đỡ, trừ bác Heang thì đã giúp tôi hết khả năng rồi. Trước tình cảnh đó, đầu óc tôi không ngừng suy nghĩ tìm lối thoát. Cuối cùng, khi ngồi ăn cơm tại một quán ăn cạnh nhà trường với một học sinh người Canada - từng được cấp học bổng của chính phủ Đài Loan, tôi đã nảy ra một kế hoạch. Khi hỏi kỹ người bạn ấy về việc xin học bổng, tôi biết cần thỏa mãn ba điều kiện: học giỏi, cam kết sau khi học xong phải về nước giúp ích cho Tổ quốc, có hoàn cảnh gia đình khó khăn. Nếu hội đủ ba điều kiện trên thì liên hệ với Bộ Giáo dục Đài Loan để thực hiện thủ tục.

Xét ba điều kiện này thì điều kiện thứ hai không thành vấn đề vì tôi cũng có ý định học xong sẽ về nước làm việc, dù không được làm việc cho bố nữa. Còn điều kiện thứ ba, tuy gia đình không nghèo khó nhưng bản thân tôi lúc này không những nghèo khó mà còn cù bất cù bơ nữa, chẳng biết nương tựa vào ai. Như vậy vấn đề chỉ còn ở điều kiện đầu tiên, vì kết quả học tập của tôi chỉ xếp vào loại trung bình khá của khoa với điểm trung bình gần 80%, chưa được coi là giỏi, nhưng cũng là cơ sở tốt để vươn lên.

Tôi và cậu bạn thân Chitrakorn
khi học năm thứ hai đại học
tại Đài Loan

Dù còn băn khoăn về việc có đáp ứng các điều kiện để nhận học bổng nhưng vì đã rơi vào đường cùng nên tôi quyết "một liều ba bảy cũng liều", bởi chẳng có gì để mất và cũng không thể khoanh tay phó mặc cho số phận.

Người giúp đỡ tôi rất nhiều trong việc xin học bổng là Chitrakorn - cậu bạn thân quê ở tỉnh biên giới Nong Khai - giáp ranh với Lào. Chitrakorn học tiếng Hoa từ nhỏ nên rất thành thạo

các kỹ năng viết lách, đặc biệt cậu ta viết chữ rất đẹp. Từ những lời lẽ thống thiết của tôi, Chitrakorn viết thành lá đơn xin cấp học bổng như sau:

"Gia đình tôi nghèo khó, bố tôi là nông dân, có đến hơn 10 đứa con. Tôi có cơ hội sang Đài Loan học là nhờ sự tài trợ của Hội Nông dân trồng mía tỉnh Kanchanaburi. Do tình hình kinh tế khó khăn nên Hội không còn tiếp tục tài trợ học phí cho tôi nữa (chi tiết này do tôi bịa ra). Nếu không có học bổng thì có lẽ tương lai của tôi chấm dứt tại đây, không đạt được kỳ vọng của dòng họ và toàn thể nông dân của một tỉnh lẻ. Thật sự, tôi rất mong muốn được tiếp tục học tập, đem kiến thức và kỹ thuật tiên tiến của Đài Loan về áp dụng tại tỉnh Kanchanaburi, góp phần thúc đẩy sự phát triển kinh tế xã hội, nâng cao đời sống cho toàn thể nông dân, thợ vườn của tỉnh".

Chitrakorn phải sửa đi sửa lại nhiều lần lá đơn sao cho câu văn thật trau chuốt, lời cuốn, làm rung động các vị trong hội đồng xét cấp học bổng đến mức họ có thể châm chước, không quá coi trọng kết quả học tập của tôi khi xét duyệt.

Sau khi chuẩn bị đầy đủ hồ sơ xin học bổng, tôi tìm cách tiếp xúc với các quan chức của Bộ Giáo dục Đài Loan để trực tiếp trình bày hoàn cảnh của mình, cũng như cho họ thấy tôi là một học sinh có kỷ luật, có quyết tâm học tập, nếu không nhận được sự giúp đỡ kịp thời thì sẽ bị đứt gãy đường học vấn. Có lẽ bộ dạng nghèo khổ, túng thiếu của tôi đã phần nào khiến họ cảm thông.

Cuối cùng, chưa đến hai tháng sau, tôi may mắn được chính phủ Đài Loan cấp học bổng. Vậy là từ năm thứ hai đại học, tôi được miễn tiền học phí, tiền ăn ở, chi phí khám chữa bệnh. Ngoài ra, mỗi tháng tôi còn được cấp tiền tiêu vặt 3.000 đôla Đài Loan, tương đương 1.500 baht. Như vậy tôi đã vượt qua được cuộc khủng hoảng tài chính một cách tốt đẹp và nhanh chóng đến mức khó tin. Để đánh dấu thắng lợi này, tôi chiêu đãi Chitrakorn và người bạn Canada một bữa no nê tại quán ăn gần trường.

Đầu năm 1972, việc buôn bán trang sức của tôi vẫn tiếp tục với sự trợ giúp của anh Krung - chủ cửa hàng trang sức Sawang ở Bangkok. Anh cung cấp cho tôi các loại nhẫn, bông tai, vòng đeo tay, dây chuyền... chất lượng tốt, hình thức đẹp, giá cả hữu nghị. Công việc này cùng với việc được nhận học bổng giúp tôi phần nào ổn định cuộc sống, song tôi vẫn chưa thật yên tâm về tương lai của mình, nhất là sau khi tốt nghiệp. Vì vậy, tôi bắt đầu tìm kiếm cơ hội buôn bán để tích lũy vốn cho chặng đường phía trước. Tôi liên hệ xin các tờ rơi giới thiệu hàng hóa và bảng giá sản phẩm của các công ty xuất khẩu hàng hóa Đài Loan. Những dịp cuối tuần có triển lãm sản phẩm tại Đài Bắc, tôi đều tham gia để tìm hiểu xem Thái Lan có những sản phẩm gì mà Đài Loan quan tâm và ngược lại. Vào giai đoạn ấy, Thái Lan chưa phải là nơi sản xuất nhiều sản phẩm như bây giờ, mà là nước nhập khẩu phần lớn hàng hóa do các nước khác sản xuất.

Kỳ nghỉ học kỳ kéo dài khoảng hai tháng năm đó, tôi trở về Thái Lan, tìm đến các cửa hàng ở Bangkok, tự giới thiệu mình là lưu học sinh tại Đài Loan và mong muốn kiếm thêm thu nhập bằng việc mua bán hàng hóa. Nghe tôi trình bày xong, có chủ cửa hàng từ chối thẳng thừng, có người không nói gì, cũng có vài người tỏ ý quan tâm, đặc biệt là vợ chồng ông Arun Saengsawangwattana và bà Benjamas - chủ cửa hàng bán dụng cụ đi rừng. Họ đã đặt mua nhiều loại hàng hóa, kể cả mũ bảo hộ lao động. Cũng cần nói thêm, sau này, bà Benjamas nhắc lại rằng khi lần đầu tôi đến cửa hàng của ông bà vào một ngày tháng 4 năm 1972, phong thái niềm nở, thân mật của tôi khiến bà có cảm giác như quen biết tôi từ trước. Quan hệ làm ăn của tôi với ông Arun rất tốt đẹp và dài lâu. Ông Arun còn truyền cho tôi nhiều kinh nghiệm buôn bán và xem tôi như người thân.

Kết thúc kỳ nghỉ, tôi trở lại Đài Loan, bắt đầu liên hệ các cơ sở làm ăn với công cụ chính là cuốn danh bạ điện thoại. "Văn phòng" của tôi không ở đâu xa xôi mà chính là phòng số 309, lầu 3, ký túc xá số 13 của Đại học Quốc gia Đài Loan, nơi tôi đang theo học. Thiết bị văn phòng chỉ có duy nhất một máy đánh chữ tiếng Thái Lan, hiệu Olympia, mà tôi mua với giá 3.500 baht. Còn điện thoại thì dùng điện thoại công cộng trước ký túc xá. Vì chi phí điện thoại khá cao nên tôi phải tìm cách tiết kiệm. Tôi lấy một sợi dây kim loại nhỏ đút vào khe bỏ đồng xu và tha hồ gọi điện. Song, "cái kim trong bọc cũng có ngày lòi ra", chẳng bao lâu sau, các sinh

viên cùng ký túc xá phát hiện ra "chiêu trò" của tôi và... bắt chước làm theo, khiến số tiền cước điện thoại thu được ở buồng điện thoại đó bị sụt giảm hẳn, có hôm chẳng có xu nào! Cuối cùng, công ty điện thoại quyết định thay máy điện thoại kiểu mới.

"Vỏ quýt dày có móng tay nhọn", tôi chuyển sang dùng máy điện thoại công cộng ở chỗ khác với mảnh khoe còn tinh vi hơn: lấy sợi chỉ cột vào đồng xu, cho đồng xu vào khe máy, giữ sợi chỉ trong suốt thời gian thực hiện cuộc gọi (với cách này tôi có thể nói thoải mái bao lâu tùy thích vì không bị ngắt quãng hay báo hiệu hết giờ), khi kết thúc cuộc gọi, tôi chỉ việc kéo sợi chỉ, lấy lại đồng xu. Như vậy, chỉ với một đồng xu, tôi có thể gọi điện thoại quanh năm. Có lẽ vào thời điểm đó, tôi là sinh viên - kiêm doanh nhân - lạm dụng nhiều nhất công quỹ nhà nước để tư lợi cho bản thân.

Sau quá trình chuẩn bị, công việc làm đại diện cho các công ty Thái Lan mua phụ tùng máy móc tại Đài Loan của tôi bắt đầu vào guồng, đó cũng là lúc tôi đang học năm hai đại học. Tôi nhận được nhiều đơn đặt hàng mua phụ tùng điện thoại, radio, máy bơm nước, dây thép gai, mũ bảo hộ... từ các cửa hàng, công ty ở Bangkok, Thái Lan. Không chỉ nhập hàng từ Đài Loan về Thái Lan, tôi còn làm trung gian bán các sản phẩm của Thái Lan như da trâu, da bò, bột sắn cho các công ty Đài Loan. Thấu hiểu nỗi vất vả trong từng đồng tiền kiếm được nên tôi chi tiêu rất dè sẻn. Sau một thời gian, tôi đã có trong tay hơn 40 ngàn đôla Đài Loan. Song, vì phải dành nhiều thời gian bươn chải làm ăn, trong khi áp lực bài vở ở trường lại ngày càng tăng nên kết quả học tập của tôi chưa cải thiện bao nhiêu.

Như vậy, sau biến cố lớn trong quan hệ với bố, tôi đã biến cuộc khủng hoảng của bản thân thành cơ hội vàng: sẵn được học bổng, kiếm được số tiền làm vốn liếng cho tương lai. Tôi cũng rất vui khi ngay cả trong lúc túng thiếu nhất, tôi vẫn không bán số trang sức mẹ cho, cũng chưa bao giờ đi cầm đồ hay vay tiền bạn học. Vài năm sau, tôi mang trả mẹ toàn bộ số trang sức ấy.

16: CHUẨN BỊ CHO TƯƠNG LAI

Khi hạ quyết tâm không dính líu đến gia đình nữa, từ năm thứ hai tại trường Đại học Quốc gia Đài Loan, tôi quyết định xin chuyển ngành học, từ khoa Kỹ thuật nông nghiệp sang khoa Cơ khí, ngành Máy động lực. Tôi cũng chẳng còn ý định trở về nước sau khi tốt nghiệp mà dự định học tiếp thạc sĩ rồi kiếm sống lâu dài ở nước ngoài.

Tôi phải đến thuyết phục cả hai khoa Kỹ thuật nông nghiệp và khoa Cơ khí để họ thông cảm cho quyết định chuyển đổi này của tôi. Lý do tôi đưa ra là ngành cơ khí cũng đang rất cần thiết cho sự phát triển công nghiệp của Thái Lan; nếu học ngành này, tôi sẽ có cơ hội để đóng góp nhiều hơn cho đất nước. May mà kết quả học tập của tôi cũng tương đối khá nên sau một thời gian thuyết phục các chủ nhiệm khoa, tôi được chuyển sang khoa Cơ khí, ngành Máy động lực. Đây là việc hiếm có, vì không dễ gì được tuyển vào ngành Máy động lực. Hàng năm có hàng ngàn thí sinh dự thi nhưng chỉ tiêu ngành chỉ có 50. Vì vậy, các sinh viên trúng tuyển rất nỗ lực học tập. Không khí học tập "khí thế" đến mức khiến tôi bị cuốn theo. Hết rảnh lúc nào là tôi lại vào thư viện "cày bừa" với sách vở. Nếu không có kết quả học tập tốt, tôi sẽ bị cắt học bổng và vô số khó khăn sẽ ập đến. Đây cũng là giai đoạn tiếp thu tri thức hiệu quả nhất trong đời tôi. Trong giai đoạn này, tôi cũng được rèn luyện nhiều về đức tính kiên trì, chịu khó, kỷ luật, biết tự quản lý bản thân, quản lý thời gian sao cho hiệu quả nhất. Tôi tận dụng từng phút từng giây để trang bị cho bản thân từ kiến thức đến kỹ năng để sẵn sàng đơn độc đương đầu với tương lai.

Mỗi khi có đoàn nông dân Thái Lan sang thăm Đài Loan, tôi thường được mời đi làm phiên dịch. Có lần tôi lên lấy giống mía của Đài Loan đưa cho các nông dân Thái Lan. Mỗi khi thấy ở Đài Loan có giống cây mới (dưa hấu không hạt, bí đỏ, nhiều loại rau mà Thái Lan chưa trồng bao giờ), tôi hay bỏ tiền túi tìm mua và gửi cho Bộ Nông nghiệp Thái Lan.

Đại học Quốc gia Đài Loan không chỉ nổi tiếng về chất lượng đào tạo mà còn được biết đến với nhiều hoạt động thể thao lớn. Ngoài chăm chỉ học tập chuyên môn, tôi còn tích cực tham gia đều đặn các hoạt động thể thao như cử tạ, kéo cò, nhảy cao, bóng đá, bóng rổ, ném lao, bơi lội, ném đĩa... Phần thưởng tôi nhận về không chỉ là những tấm huy chương, những lần được trường khen thưởng mà quan trọng hơn là một sức khỏe tốt và tinh thần thoải mái.

Tôi còn làm hạt nhân của cộng đồng lưu học sinh Thái Lan trong các hoạt động bên ngoài nhà trường như triển lãm giới thiệu hàng hóa của Thái Lan, các chương trình biểu diễn nghệ thuật... Khi Hội sinh viên Thái Lan tại Đài Loan thành lập, tôi được bầu làm chủ tịch lâm thời.

Vào năm 1973, Thái Lan bất ổn chính trị. Học sinh Thái Lan trong nước tuần hành đòi lật đổ chính quyền độc tài quân sự Thanom Kittikachorn, dẫn đến cuộc đàn áp đẫm máu ngày 14/10/1973. Sau đó có tin đô đốc Praphas Charusathien (một thành viên của chế độ Thanom Kittikachorn) trốn sang Đài Loan, khiến cho phong trào sinh viên Thái Lan tại Đài Loan nổi lên.

Ngay sau khi nghe tin này trên đài phát thanh, tôi và một người bạn nữa lái xe máy đi quan sát khu nghỉ mát Tien Mu trên một ngọn đồi. Một hôm, chúng tôi phát hiện Praphas Charusathien và đoàn tùy tùng ở đó. Chúng tôi lên kế hoạch tổ chức cuộc biểu tình với hàng ngàn người kéo đến Đại sứ quán Thái Lan ở Đài Bắc (Đài Loan) để phản đối chính quyền Đài Loan chứa chấp Praphas và đồng bọn. Nhưng thông tin này bị rò rỉ, chính quyền Đài Loan cử người đại diện đến yêu cầu chúng tôi ngừng tổ chức biểu tình vì lúc đó Đài Loan đang trong thời kỳ tuyên bố tình trạng khẩn cấp do quan hệ căng thẳng với Trung Quốc. Trong khi đó, quan hệ giữa Đài Loan và chính quyền Thái Lan đang rất tốt đẹp về mọi mặt. Chúng tôi thương lượng với chính quyền là sẽ không tuần hành nhưng sẽ tập trung tại trước cửa Đại sứ quán Thái Lan.

Đến ngày đã định, gần 1.000 học sinh, sinh viên Thái Lan tại Đài Loan kéo nhau đi theo con đường Nung An hướng tới đại sứ quán Thái Lan. Các cửa hiệu, nhà dân dọc hai bên đường đều đóng cửa kín mít. Lực lượng cảnh sát, quân đội với súng ống trong tay được bố trí dày đặc. Tin

tức loan đi rằng các học sinh sinh viên Thái Lan tại Đài Loan đang định chiếm Đại sứ quán Thái Lan.

Không khí rất căng thẳng. Trong số học sinh sinh viên Thái tại Đài Loan cũng có một số người thuộc loại ngang tàng, thích gây gổ, dễ bị kích động. Chúng tôi bắt đầu lo ngại rằng nếu không kiểm soát được tình hình thì có thể có bạo động. Tôi bàn bạc với các bạn, thống nhất là phải kiềm chế, không để có những hành động quá khích. Chúng tôi đang là học sinh ở đất khách quê người, không nên để mọi việc vượt quá sự kiểm soát.

Cuối cùng, chính quyền Đài Loan cử người đến thương lượng, đồng ý cho chúng tôi tập trung trong trật tự và bất bạo động trước cửa Đại sứ quán Thái Lan. Họ sẽ không để lực lượng cảnh sát, quân đội can thiệp chừng nào chúng tôi chưa quá khích. Chúng tôi đồng ý với thương lượng đó.

Chúng tôi tập hợp trước cửa Đại sứ quán, và bạn Rung - đại diện cho tất cả học sinh sinh viên - đọc bản tuyên bố bày tỏ lập trường và sự quan ngại của chúng tôi trước tình hình trong nước, trước sự chứng kiến của ông đại sứ Thái Lan và toàn thể nhân viên sứ quán. Sau đó, đoàn biểu tình giải tán trong trật tự. Nghĩ lại, nếu lúc đó chúng tôi hăng máu, biểu tình rầm rộ, có hành động quá khích, thậm chí vào chiếm sứ quán rồi bị quân đội và cảnh sát Đài Loan đàn áp... như đã xảy ra trong cuộc đàn áp tại Bangkok thì không biết bị kịch gì sẽ xảy ra.

Thời kỳ đó, Đài Loan có khoảng 8.000 lưu học sinh Thái Lan, riêng Đại học Quốc gia Đài Loan có khoảng 70 sinh viên Thái. Vì tôi tính tình cởi mở, quan hệ rộng, tích cực hoạt động thể thao, đạo đức tốt và học khá, nên phần lớn cộng đồng lưu học sinh Thái Lan biết tôi. Khi những người bạn của bố mẹ tôi ở tỉnh Kanchanaburi gửi con em của họ sang Đài Loan học tập, tôi đã nhiệt tình giúp đỡ họ về mọi mặt, kể cả quản lý tài chính cho họ. Những tin tức tốt đẹp về tôi nhanh chóng lan truyền đến tai bố mẹ tôi ở quê nhà, khiến mẹ tôi không cầm lòng được nữa. Mẹ sang Đài Loan thăm tôi.

Tôi vẫn còn nhớ như in nụ cười của mẹ khi gặp lại tôi nơi xứ người. Đó là nụ cười hân hoan hội ngộ và chứa đựng cả sự hãnh diện vì sự trưởng thành của tôi. Sau đó người bạn thân của bố là chú Chue cũng thường sang Đài Loan và lần nào cũng ghé thăm tôi. Mỗi lần vậy, tôi lại làm "hướng dẫn viên du lịch" cho chú, còn chú thì không ngừng bảo bố tôi đã mềm dịu hơn rất nhiều và khuyên tôi nên quay về nhà. Nhưng lúc đó mọi tâm trí của tôi đều dồn vào việc học xong đại học rồi học tiếp thạc sĩ chứ không hề muốn quay về gia đình ở Kanchanaburi - nơi những rắc rối chưa bao giờ dừng lại bởi thói trăng hoa mẫn tính của bố.

17: CÁI GIÁ CỦA NIỀM TIN

Khi công việc kinh doanh mở rộng, tôi phải chuyển khỏi ký túc xá, đi thuê nhà bên ngoài để có chỗ chứa hàng hóa. Tôi thuê chung ngôi nhà này với 3-4 người nữa. Ngôi nhà nằm trong hẻm, cách trường khoảng 15 phút đi xe máy, có phòng khách, nhà vệ sinh. Lúc đó, tôi có mua một chiếc xe máy Suzuki đã qua sử dụng, nhập khẩu từ Nhật, trị giá 48.000 đô la Đài Loan, thuộc loại đắt tiền so với xe máy nội địa của Đài Loan.

Chủ nhà tên là Chen Lei, tỏ ra nhiệt tình, chu đáo nên tôi cũng đáp lại bằng sự tôn trọng, tin cậy.

Khi tôi thuê nhà được khoảng hai tháng, một buổi tối Chen Lei nói với tôi rằng anh ta đang cần gấp một khoản tiền. Anh đưa cho tôi xem cuốn sổ tiết kiệm của anh để chứng minh số tiền anh gửi ngân hàng và nhờ tôi cho anh ta mượn chiếc xe máy mang đi cầm tạm để vay nóng số tiền đó, rồi ngày mai anh ta sẽ trả lại tiền để chuộc xe. Vốn tin người và hay giúp đỡ những ai gặp hoạn nạn nên tôi đồng ý ngay. Tôi đem chiếc xe máy đi cầm được 25.000 đô la Đài Loan về đưa cho Chen Lei. Sáng hôm sau, trước khi đi học, tôi còn nhắc anh ta chuẩn bị sẵn tiền để buổi chiều đi chuộc lại chiếc xe cho tôi. Anh ta vui vẻ bảo tôi cứ yên tâm nên tôi cũng không lo lắng hay hoài nghi gì.

Thế nhưng, khi tôi về nhà vào buổi chiều thì không thấy tăm hơi Chen Lei đâu. Đồ đạc trong phòng của anh ta cũng biến mất. Tôi bàng hoàng, bủn rủn chân tay khi biết mình bị lừa, Chen Lei là tay nghiện cờ bạc có hạng. Bao nhiêu niềm tin và tình bạn bỗng nhiên biến mất, chỉ còn lại sự căm giận và tức tối. Tôi tự trách mình tin người mù quáng, đã nghèo mà còn bị lừa, đúng là chó cắn áo rách. Tôi vội đi trình báo ở đồn cảnh sát cạnh nhà và chạy vay tiền đi chuộc lại chiếc xe. Sau đó, tôi còn biết Chen Lei không phải chủ ngôi nhà đó mà cũng chỉ là người đi thuê rồi cho tôi thuê lại. Thêm nữa, tên thật của hắn là Chen An Min. Việc quá tin vào bạn bè khiến tôi nhiều lần bị quỵt tiền, dù chỉ vài ngàn baht nhưng đối với tôi đó không phải là số tiền phải đổi bằng mồ hôi nước mắt.

Ngoài chuyện bị Chen Lei lừa gạt, còn một chuyện khác khiến tôi rất buồn vào thời điểm ấy: thi trượt môn máy động lực. Thật ra đây không phải là môn khó, và nguyên nhân tôi trượt môn này có lẽ xuất phát từ việc tôi và thầy Chen Ji Win - người dạy môn học này - không ưa nhau. Thầy Chen ngoài 60 tuổi, đầu hói, chuyên mặc bộ com-lê đen, đội mũ phớt như Tây, trông rất lịch sự. Khi dạy, thầy thao thao bất tuyệt, cứ như mọi kiến thức từ trong đầu thầy tuôn ra. Nhưng kỳ thực là thầy giấu tờ ghi chép vào mũ phớt, khi bỏ mũ ra thì thầy đồng thời rút tờ giấy đặt lên bàn rồi đọc suốt buổi. Tất cả các bạn trong lớp đều nhìn thấy điều này, còn những kiến thức thầy cung cấp thì đều là sao chép từ giáo trình của Mỹ.

Hành động có phần thiếu trung thực của thầy khiến tôi không còn thích thú với môn máy động lực, dù đó là môn học chính của ngành. Kết quả thi của tôi chỉ có 36 điểm, so với điểm tối thiểu phải đạt là 60 điểm. Lúc đầu, tôi khó chịu, bực mình đến mức... học cách mở chìa khóa các phòng, "rấp tâm" đột nhập vào phòng thầy Chen để sửa lại điểm bài thi của mình. Nhưng sau đó tôi từ bỏ ý định sai lầm này, tự trách mình đã có định kiến không tốt với thầy và đành phải đăng ký học lại môn ấy.

Sự cố đó khiến điểm trung bình các môn của tôi bị tụt xuống mức thấp nhất từ trước đến nay. Tôi buồn rầu, mất ăn mất ngủ suốt vài tuần vì lo sợ bị cắt học bổng thì chỉ có nước đi ăn mày! Song, thật may mắn là Bộ Giáo dục Đài Loan vẫn tiếp tục cấp học bổng cho tôi.

Sau nhiều lần cân nhắc, tôi xác định con đường tương lai an toàn và ít vất vả nhất cho mình là cố gắng làm việc để tích lũy tiền đi học thạc sĩ. Phải học lên thì tôi mới có khả năng tiến xa trong ngành công nghiệp cơ khí - vốn dĩ đang đầy rẫy người có bằng cử nhân. Vì có "gen làm ông chủ" từ nhỏ nên tôi chưa bao giờ nghĩ mình sẽ làm thuê cho một công ty nào đó và nhận lương hằng tháng, mà luôn nghĩ rằng chỉ cần kinh doanh trong vòng 3-5 năm là tôi sẽ kiếm đủ

tiền học thạc sĩ.

Tôi khi là sinh viên năm 4

Đến kỳ nghỉ hè của năm cuối đại học, tôi về nước lập công ty, đặt "trụ sở" tại nhà bác Heang ở Bangkok.

Suốt kỳ nghỉ, tôi đi xe buýt, đi phà, đi bộ đến các khu vực buôn bán sầm uất của Bangkok như Patumwan, vòng xoay Odeon, Sam Yot, Phahurat... để tìm cơ hội kinh doanh. Đến cửa hiệu nào tôi cũng mạnh dạn tự giới thiệu bản thân, đưa danh thiếp, trao đổi với chủ.

Về lại nhà bác Heang sau một ngày rong ruổi, tôi dùng chiếc máy đánh chữ Olympia đánh máy thư từ liên hệ, tờ chào giá hàng và dùng điện thoại nhà của bác để liên lạc.

Dù biết đang làm phiền bác nhưng tôi không có chọn lựa nào khác bởi bác là chỗ dựa duy nhất của tôi lúc này. Tôi thấy mình thật điểm phúc khi được bác thông cảm, sẵn sàng giúp đỡ mà không than phiền điều gì.

Kết thúc kỳ nghỉ, tôi quay lại Đài Loan và làm thêm việc nhập khẩu các sản phẩm từ Thái Lan vào Đài Loan như da trâu, da bò, bột sắn. Bên cạnh đó, tôi vẫn không ngừng tìm kiếm các cơ hội khác. Tôi để ý thấy có nhiều sinh viên sau khi tốt nghiệp thường vứt lại xe đạp. Vì vậy, hàng trăm chiếc xe đạp cũ chất thành đống ngổn ngang trước cửa ký túc xá, bãi đỗ xe của trường, và khiến bộ phận quản trị trường phải vất vả xử lý. Tôi và anh bạn Chitrakorn liền nảy ra ý định "làm giàu" từ đống phế liệu ấy.

Tranh thủ buổi tối và giờ nghỉ trong ngày, chúng tôi chọn những chiếc xe còn dùng được, tháo các phụ tùng còn tốt rồi mang chúng đi làm sạch, cao ri, quét sơn, tra dầu mỡ, rồi lắp thành xe đạp mới. "Xưởng sản xuất" của chúng tôi là khu vực trống của lớp học hoặc nhà vệ sinh. Với tôi, công việc này vừa thư giãn đầu óc, vừa vận động chân tay, lại có thu nhập.

Sau khi tân trang các xe đạp cũ, chúng tôi lấy giấy bọc lại, gắn ký hiệu tên của hai đứa chúng tôi vào xe rồi viết thông báo treo trước cổng nhà trường: "*Bán xe đạp giá 300 đôla Đài Loan/chiếc (150 baht). Ai quan tâm xin liên hệ phòng 309, nhà số 13, ký túc xá sinh viên*". Kết quả thật đáng mừng: các xe đạp tân trang bán chạy như tôm tươi. Riêng phần tôi bán được hơn 20 chiếc, không những vui vì có tiền, tôi còn thấy hãnh diện mỗi khi nhìn thấy bạn bè sử dụng những chiếc xe đạp do chính tay mình "giải phẫu thẩm mỹ". Cuối cùng, tôi và Chitrakorn đã thu dọn sạch sẽ đống xe đạp cũ bị vứt la liệt trong trường.

Về công việc kinh doanh, có một dạo tôi làm đại lý nhập đồ trang sức bằng đá quý cho công ty đá quý Chi Chi - do anh Chin Tün Yën, cựu sinh viên lớp đàn anh của tôi - làm giám đốc. Ngoài nhập hàng, tôi còn tham gia thiết kế các kiểu trang sức mới như đem hột xoàn gắn vào cẩm thạch - loại trang sức đang được các cô gái Đài Loan ưa chuộng lúc đó. Tình hình bán sản phẩm này khá quan đến mức công ty Chi Chi đặt mua ở chỗ tôi hàng tấn đá cẩm thạch có nguồn gốc từ tỉnh Kanchanaburi.

Tôi cắt tóc cho bạn ở ký túc xá

Khi có thời gian rảnh rỗi, ngoài giờ học và làm thêm, tôi và Chitrakorn hay rủ nhau đến vui chơi ở phố Si Men Ting, nơi tụ tập của các thanh niên Đài Bắc. Chúng tôi ráng tỏ ra là dân thời thượng để gây chú ý với đám thanh niên bản xứ và nhất là các cô gái Đài Loan. Lúc đầu, tôi để tóc dài, khác với nhiều thanh niên Đài Loan. Thời đó cảnh sát Đài Loan hay đi tuần tra để giữ trật tự an ninh, họ sẵn sàng bắt các thanh niên để tóc quá dài phải vào hiệu cắt ngắn đi. Riêng tôi và Chitrakorn là sinh viên nước ngoài nên thoát khỏi sự lùng soát này. Cùng với kiểu tóc dài "khác người", tôi mặc áo thun thùng lồ để khoe cơ bắp, quần jean thời thượng với gấu quần tề

ra, khâu chỉ màu hai bên; đeo dây chuyền bản to với mặt dây chuyền hình Phật. Cứ thế tôi đi trên phố, ngâm nga bài hát "Dòng sông vàng" (Yellow River) đang được thanh niên Đài Loan rất ưa chuộng.

18: TRỞ VỀ KANCHANABURI

Suốt nhiều năm, tôi gan lì đến mức không chịu liên lạc với gia đình, nhất là với bố. Nhưng câu "dầu lửa ngó ý còn vương tơ lòng" vẫn thỉnh thoảng khiến tôi day dứt. Ở nơi sâu thẳm trái tim mình, tôi vẫn luôn khao khát gần bó với bố mẹ và các em. Thời gian như liều thuốc kỳ diệu, làm liền da những vết thương dầu là nặng nề nhất. Những cảm xúc tức giận, ầm ứ, buồn khổ trước những bi kịch gia đình như dần nguôi ngoai trong tôi. Đặc biệt, hình ảnh nụ cười, ánh mắt của mẹ trong lần cất công đến thăm tôi tại Đài Bắc khiến trái tim cứng như sắt đá của tôi cũng phải mềm ra, những lời "chiêu hàng", động viên tôi quay về của chú Chue - bạn bố - khi thăm tôi ở Đài Loan cũng làm tôi phần nào lay động.

Một lần nọ, tôi gặp một người bạn của bố tôi tên là Wichian Chantarapakhun. Ông Wichian cho biết vừa có một cuộc bầu cử ở Thái Lan. Bố tôi và nhiều người ở thị trấn Tha Rua đã ủng hộ cho vợ ông Wichian - tức bà Somsong - và bà đã trúng cử nghị sĩ của đảng Dân chủ tại Kanchanaburi. Bà Somsong sẽ nhận được khoản tín dụng 200 triệu baht của chính phủ nếu đảng Dân chủ thắng cử và lập chính phủ. Với khoản tiền lớn ấy, ông Wichian dự định xây dựng nhà máy bột giấy tại Kanchanaburi và mong muốn tôi sẽ liên hệ với các nhà máy tại Đài Loan để mua trang thiết bị cho nhà máy này. Ông Wichian giới thiệu tôi với em trai ông - ông Kiattichai - tốt nghiệp đại học ở Nhật, có nhà máy sản xuất radio trong nước và có văn phòng tại Đài Bắc.

Hai ông còn nói rằng đã bàn bạc với bố tôi chuyện này và bố tôi rất tán thành tôi tham gia dự án. Sau đó, bố tôi cùng các bạn của ông sang Đài Loan thăm tôi 3-4 ngày. Bố tỏ ra rất thân mật, cười nói vui vẻ với tôi, như chưa hề có sự cố gì trong quan hệ giữa hai cha con. Do đó tôi nhận lời hợp tác với ông Wichian. Tôi định về nước làm việc cho ông 2-3 năm, đồng thời vẫn kinh doanh riêng để tích lũy đủ số tiền đi học cao học tại Toronto, Canada. Ngoài ra, tôi còn tin tưởng rằng nếu dự án nhà máy bột giấy thành công thì sẽ rất có lợi cho kinh tế gia đình tôi cũng như kinh tế địa phương.

Kỳ nghỉ hè năm 1974, tôi trở về Thái Lan, cố vượt qua cảm giác e ngại để quay về nhà ở tỉnh Kanchanaburi thay vì nghỉ tại nhà bác Heang ở Bangkok như mọi lần. Khi gặp nhau, bố tôi thân nhiên bảo bây giờ ông già rồi, mắt bắt đầu mờ, tai đã nặng, trong khi công việc kinh doanh ở nhà ngày càng mở rộng, tôi đã học hành thành đạt, đã đến lúc nên quay về làm trụ cột gia đình.

Dù những ký ức đau lòng vẫn chưa phai mờ trong lòng tôi nhưng khi thấy bố ăn nói dịu dàng, tỏ sự quan tâm đến tôi, tôi lại cảm thấy rất thông cảm và thương bố, vì việc ông phải xuống giọng nài nỉ tôi như vậy là chuyện không bình thường (ông vốn rất sĩ diện, ngoan cố). Không những thế, bố bảo chỉ cần tôi quay về, ông sẽ cho tôi tiền bạc và ông sẽ giao lại tất cả công việc của gia đình cho tôi. Tôi không hẳn tin lời ông, nhưng thái độ khẩn khoản của ông đã khiến tôi nhận lời.

Suy nghĩ lại mọi việc, tôi vẫn không rõ hành động của bố tôi lúc đó xuất phát từ sự ăn năn về những sai lầm trong quá khứ hay chỉ vì thực sự cần tôi về giúp đỡ? Hay đó chỉ là một cách bố giữ thể diện khi đối diện với sự thật rằng tôi vẫn có thể tiếp tục học hành khi bị ông ruồng bỏ?

Dẫu vậy, quan hệ giữa tôi và bố đã cải thiện rất nhiều. Nước chảy đá mòn, hướng hồ giữa chúng tôi còn có tình phụ tử. Dù không thật sự cảm nhận được tình yêu thương, sự ấm áp nơi bố nhưng tôi nghĩ, đó vẫn là người đã sinh ra tôi và vẫn yêu thương ông ấy.

19: TRANG ĐỜI MỚI VỚI V&K

Tôi bắt đầu làm việc cho dự án nhà máy giấy của ông Wichian khi còn là sinh viên, thực hiện các phần việc quan trọng như sưu tầm tài liệu tại Cục Xúc tiến Thương mại của Đài Loan, liên hệ xin các bản chào giá, đến xem nhà máy sản xuất thiết bị làm bột giấy, vạch ra các kế hoạch kinh doanh...

Dự án xây dựng nhà máy bột giấy có vẻ có triển vọng khi ngày 28/1/1975 đảng Dân chủ thắng cử, và ngài Seni Pramroj lên làm thủ tướng. Do đó, khoản tiền 200 triệu baht cho dự án nhà máy bột giấy mà đảng Dân chủ hứa hẹn chỉ còn chờ thủ tục phê duyệt. Tất cả người dân tại Kanchanaburi, nhất là ông Wichian và tôi, rất vui mừng trước thông tin tốt lành ấy. Riêng tôi còn ngời mơ mộng rằng ngày tôi tích lũy đủ tiền để đi Canada học thạc sĩ đã đến rất gần. Có vẻ như tương lai sáng sủa và cuộc sống tốt đẹp, giàu có chỉ trong tầm tay.

Thế nhưng dùng một cái, tai họa bất ngờ giáng xuống khi chính phủ của ngài Seni Pramroj chỉ tồn tại chưa đến 1 tháng, và khoản tiền 200 triệu baht mà bao nhiêu người tha thiết trông chờ cũng tan thành mây khói. Tôi thấy mình như một diễn viên đang đứng trên sân khấu thì bất ngờ mất điện và bối rối không biết đi theo hướng nào...

Lao đao với dự án nhà máy giấy, song tôi vẫn quyết định đã đâm lao phải theo lao. Tháng 3-1975, tôi đến nhà bác Heang - căn nhà 3 tầng ở Lat Ya, Bangkok - xin phép bác cho dùng tạm nhà để thành lập Công ty Trách nhiệm hữu hạn V&K Corporation, với vốn đăng ký 250.000 baht. Tôi đã phải vay mượn vài người mới mở được công ty. Chữ "V" là ký tự đầu của tên tôi - Vikrom - còn "K" là ký tự đầu của Kelly - cô bạn gái Đài Loan, cũng là mối tình đầu của tôi. Vậy là tôi chính thức có công ty đầu tiên khi còn là sinh viên năm tư.

Công việc kinh doanh ban đầu của công ty V&K là xuất khẩu đá cẩm thạch cho Đài Loan, làm đồ trang sức bằng sừng trâu bò xuất sang Nhật và các nước châu Á khác... Thế nhưng việc triển khai rất khó khăn và có nhiều trục trặc. Tôi gửi hàng loạt thư giới thiệu cho các công ty theo danh sách công ty xin được từ các sứ quán ở Bangkok, nhưng nhận được phản hồi rất ít, trong khi số tiền dư trong tài khoản gửi tại ngân hàng ngày một vơi đi. Lô hàng giỏ mây do tôi đầu tư mấy chục ngàn baht, xuất sang Nhật bị trả lại vì không đúng quy cách, khiến cho vốn liếng càng eo hẹp. Có hôm, tôi chỉ còn đúng 25 xu, không đủ tiền đi xe buýt, phải tìm cách đi lậu vé. U ám hơn là những ngày không còn xu nào dính túi, phải nhịn đói nhịn khát. Mỗi khi hết tiền, tôi lại chạy về Kanchanaburi vay thêm tiền chỗ mẹ hay chị Tui - con gái bác Lek. Tình cảnh tôi lúc đó chẳng khác nào đứa trẻ mới biết bò đã bươn bả trên con đường đầy sỏi đá, chông gai...

Mọi người nhìn tôi với con mắt thương hại. Có người khuyên tôi sao không nhờ bố giúp đỡ, hay trở về làm việc cho bố. Có người trách tôi nông cuồng liều lĩnh, chẳng sớm thì muộn cũng chạy về ôm chân cha mẹ. Những người đó đã không thật hiểu rõ tôi. Trong cuốn nhật ký của mình, tôi đã ghi rất rõ: *"Thà nhịn đói chứ không bao giờ quay lại xin xỏ bố"*. Và một câu khác trong nhật ký mà tôi không bao giờ quên: *"Rất cảm ơn Kelly đã gửi tiền giúp đỡ anh. Anh thật sự xúc động."* (lần nào gửi thư cho tôi từ Đài Loan, Kelly cũng kẹp tờ 5 hay 10 đôla Mỹ để giúp tôi có ít tiền tiêu lúc túng thiếu cũng như động viên tinh thần). Tôi luôn tự an ủi: *"Một ngày nào đó, mình nhất định sẽ thành công. Con đường của mình là kinh doanh quốc tế"*. Đó như bản tuyên ngôn mà tôi luôn trung thành cả trong những ngày bóng tối bao phủ việc kinh doanh của tôi.

20: "NGÔI NHÀ MA ÁM"

Tôi dùng ngôi nhà bác Heang ở Bangkok làm cơ sở của công ty được gần nửa năm thì cảm thấy cần nhanh chóng tìm cơ sở vững chắc hơn cho công ty để tiện giao dịch, hướng đến sự phát triển lâu dài. Giống như cây cảnh trồng trong chậu, dù tạm thời trông đẹp trước mắt, nhưng nó sẽ không bao giờ cắm rễ sâu và vươn cao nếu không lấy cây khỏi chậu để đem trồng xuống đất. Thêm nữa, đạo đồ Viboon - em trai tôi - đang học trường trung học Suan Kularb cũng đến ở chung với tôi tại nhà bác Heang. Vì vậy, việc tìm một nơi ở mới không chỉ có ý nghĩa với công ty mà còn là tương lai của tôi và các em. Sau gần một tháng lùng sục khắp Bangkok, đến đầu tháng 12-1975, tôi tìm thấy ngôi nhà ưng ý và thuê làm văn phòng. Đó là căn nhà hai tầng sơn trắng, diện tích khoảng 1.000 m², ở địa chỉ số 20 hẻm 20 đường Sukhumvit, giá thuê 5.000 baht/tháng. Dù tôi cố gắng xin giảm ít tiền nhưng chủ nhà không chịu. Tôi đồng ý thuê vì thấy rất thích căn nhà này và hẹn ngày 5 tháng 12 sẽ dọn đến.

Tôi đã ở nhờ nhà bác Heang một thời gian khá dài. Tôi coi hai bác như bố mẹ, hai bác cũng thương tôi như con cái trong nhà. Ở ngôi nhà ấy, tôi đã cảm nhận được tình yêu thương ấm cúng và sắp phải chia xa. Tối ngày 4 tháng 12, sau khi đóng gói hết đồ đạc, tôi đến chào hai bác, xin phép cho gửi em Viboon ở lại một thời gian đến khi tôi thu xếp ổn định chỗ ở mới. Vì thường tâm sự chuyện vui buồn với bác trai nên tôi đánh bạo ngỏ lời vay tiền bác để làm vốn dự phòng trong lúc khó khăn. Lúc đó, bác trai đang thông thả đứng hút thuốc trong vườn. Khi nghe tôi ngỏ lời, bác gọi tôi với giọng lạnh nhạt: "*Cậu cả*", rồi nói tiếp: "*Ngay cả bố đẻ của cậu còn không cho cậu vay tiền thì làm sao tôi cho cậu vay được?*".

Lời từ chối thẳng thừng ấy như một cú đấm khiến tôi đo ván ngay lập tức. Đầu óc tôi choáng váng. Lẽ nào bác không hiểu tôi, không biết tôi là đứa rất biết điều, chịu khó lao động ngay từ nhỏ? Tôi hỏi vay tiền là để làm quỹ dự phòng kinh doanh chứ có phải vay để ăn chơi tiêu xài đâu? Vả lại số tiền cũng không lớn. Hơn nữa bác cũng biết rõ, vấn đề không phải là bố không cho tôi vay tiền mà là tôi chưa bao giờ nghĩ đến việc hỏi vay bố.

Những hình ảnh cũ hiện lên trong đầu tôi: lúc mới 5 tuổi tôi thường chạy đi mua cà phê cho bác trai uống khi ông đi làm về, tôi quần quýt với ông từ nhỏ đến lớn, luôn coi ông là người thân thiết, gần gũi nhất... Thế mà hôm nay ông nở từ chối tôi không chút phân vân. Rồi tôi lại nghĩ, có lẽ nào ông nói như vậy vì không muốn tôi chuyển đi? Ông cảm thấy tự ái vì tôi không ở đây nữa? Dù lý do là gì thì lời từ chối ấy như nhát dao cứa vào lòng tôi. Tôi nhìn ông với ánh mắt tủi hờn, thất vọng.

Sáng hôm sau, tôi gọi xe tuk tuk (loại xe taxi 3 bánh chạy bằng gas) đến chuyển đồ đạc, gồm một va li, máy đánh chữ Olympia và cái radio NEC. Trong ánh bình minh của một ngày mới, chiếc xe tuk tuk chạy qua cầu Memorial, hướng về đường Sukhumvit, nơi có ngôi nhà mới thuê - nơi sẽ đánh dấu hành trình sống mới của tôi.

Tôi chia ngôi nhà mới thành hai phần: văn phòng làm việc và chỗ ở. Tầng trệt gồm phòng làm việc, nhà bếp, các phòng cho người giúp việc. Tầng trên dành để ở, gồm 1 phòng rộng, 3 phòng ngủ và 1 phòng vệ sinh. Cuộc sống độc thân của tôi rất giản dị, gọn gàng. Tôi tự nấu nướng để hạn chế ăn ngoài. Hôm nào thừa cơm nguội, thì hôm sau tôi đổ thêm nước, cho thêm đậu, thịt ba chỉ, lá thơm..., thế là có món cháo, vừa tiện lợi, tiết kiệm, vừa ngon miệng và quan trọng là no bụng. Khi công việc kinh doanh nhiều lên, tôi tìm được Waew - cô gái 16 tuổi - để giúp dọn dẹp, làm vệ sinh nhà cửa. Waew xinh xắn, ngoan ngoãn, chăm chỉ. Tôi huấn luyện Waew thành thạo nhiều công việc khác như chuyển thư từ, tài liệu, liên hệ ngân hàng, nhận và gửi bưu phẩm...

Tôi cũng mời Piw - em gái của Chitrakorn, bạn thân của tôi - đến làm trợ lý và giúp trực điện thoại. Đây là nhân viên đầu tiên của tôi, cũng là người đánh dấu cột mốc từ nay công việc kinh doanh của tôi mang hình dáng của một tổ chức thật sự chứ không phải một mình tôi... kiêm hết mọi chức vụ.

Dù rất hạnh phúc, yên tâm trong cơ ngơi mới của mình nhưng những ngày đầu sống ở đây,

tôi cảm thấy có những hiện tượng lạ xuất hiện vào ban đêm. Có hôm, nửa đêm, khi đang thiêm thiếp mơ màng thì tôi nhìn thấy một con dơi bay trên trần nhà rồi sà xuống mổ vào ngực tôi, khiến tôi thấy tức ngực vô cùng. Lại có đêm, khi tôi đang nằm trong bồn tắm, lấy khăn ướt phủ lên mặt thì nghe tiếng giạt nước bồn vệ sinh dù khi ấy trong nhà ngoài tôi ra không còn ai khác.

Ban đầu, tôi không thật để ý, nhưng vì nhiều điều không bình thường xảy ra liên tiếp nên tôi dần sinh nghi, bắt đầu đoán già đoán non. Dù năm 12 tuổi tôi tin mê một chuyện bùa chú đến mức xăm trổ đầy người, nhưng ở tuổi này, tôi không thấy sợ ma quỷ vì chưa gặp bao giờ. Hay có ai đó muốn trêu tôi?

Một buổi tối sau hai tháng chuyển đến căn nhà mới, tôi nhận được cuộc điện thoại của người phụ nữ, tên là Kanlayani - người thuê ngôi nhà này trước tôi. Bà Kanlayani kể rằng trước đây bà mở quán ăn hải sản ở ngôi nhà này, chủ yếu phục vụ cho lính Mỹ đang nghỉ tại khách sạn Windsor sau khi kết thúc chiến tranh tại Việt Nam. Nhưng mới được 6 tháng thì cửa hàng phải đóng cửa, vì có những hiện tượng khó giải thích xảy ra với bà và nhân viên. Ví dụ như nửa đêm, bà đang ngủ trên giường thì thỉnh thoảng như có ai đó kéo bà rơi xuống sàn nhà, nhưng nhìn quanh phòng thì tuyệt nhiên không thấy ai. Các nhân viên của bà cũng hồn xiêu phách tán nhiều lần vì những chuyện khó hiểu như thế. Sau đó, những người hàng xóm trong hẻm đều nói với bà rằng ngôi nhà ấy bị ma ám. Quá sợ hãi, bà đã chuyển đi. Bà Kanlayani cũng không quên hỏi tôi có gặp những chuyện tương tự không.

Dường như "tiểu sử" bị ma ám của ngôi nhà này tiếp tục được viết với tôi và những người ở cùng. Một hôm vào lúc 3 giờ sáng, cậu Yom - trợ lý của tôi - chạy lên lầu, gõ cửa phòng tôi dồn dập. Cậu ấy bảo dường như nghe có ai đó đứng ở cầu thang gọi tên cậu ấy và cậu ấy nghĩ là tôi. Ban đầu, Yom rất ngạc nhiên và băn khoăn không hiểu vì sao tôi lại gọi cậu vào giờ ấy, nhưng cũng ráng mắt nhắm mắt mở rời khỏi giường định đi mở cửa, nhưng vừa đến cửa thì cánh cửa bỗng dưng tự đóng lại. Nghĩ rằng đó là trò đùa nên Yom bật hết đèn trong phòng để đi tìm người đùa ác nhưng không thấy ai cả. Quá hốt hoảng, cậu ta chạy lên lầu báo với tôi. Mặt Yom tái mét như không còn giọt máu nào khi kể lại sự việc. Biết cậu ta đang hoảng sợ cực độ nên từ đó đến sáng, tôi để Yom ngủ chung phòng với tôi.

Không chỉ có cậu Yom gặp chuyện như vậy mà cô giúp việc Waew thường ngày tỏ ra gan dạ cũng bị một phen hồn xiêu phách tán. Waew vốn ngủ tại phòng người giúp việc ở nhà phụ cạnh nhà chính. Hôm đó, Waew kể rằng cô đang ngủ say trong phòng thì chợt tỉnh dậy vì cảm thấy như có ai đứng cạnh cửa sổ nhìn vào. Cô nghĩ có thể là anh chàng nào trong xóm đến giở trò hù dọa nên cô đã vớ lấy chiếc gậy, mở cửa chạy ra, định dạy cho hắn một bài học. Nhưng khi ra đến nơi thì cô thấy người đó nhảy phốc lên ngọn cây sa kê giống như võ sĩ phi thân trong phim kiếm hiệp Trung Hoa. Cô thất kinh hồn vía, vội quay trở về phòng đóng cửa chặt kín và thức đến sáng.

Từ đấy, những câu chuyện bí hiểm về ngôi nhà của tôi ngày càng được thêm dật thêm, bàn tán xôn xao từ khu này sang khu khác. Thật ra, những chuyện mê tín dị đoan, thần bí như vậy rất phổ biến và từ lâu đã trở thành niềm tin, bám rễ sâu trong nhận thức của nhiều tầng lớp người ở Thái Lan, không dễ gì xóa bỏ được. Tuy nhiên, với tư cách là chủ nhà và là người chủ doanh nghiệp, tôi thấy phải có trách nhiệm xử lý, giúp các nhân viên của mình vượt qua nỗi sợ để trở lại nếp sinh hoạt bình thường. Do đó, tôi đem chuyện này bàn với mẹ.

Mẹ tôi liền tìm đến sư thầy Chiang - người vốn rất am hiểu về tâm linh - đang tu hành tại chùa Nong Rai, huyện Tha Maka, tỉnh Kanchanaburi. Sư thầy Chiang xem kỹ ngày sinh tháng đẻ, số tử vi của tôi và nói với mẹ tôi rằng, tôi rất cao số, ở ngôi nhà này chắc chắn không có vấn đề gì. Như thế có nghĩa là ma quỷ sợ tôi chứ không phải tôi sợ ma quỷ. Thầy còn nói rằng, miếu thờ Phật ở trước cổng nhà bị nghiêng và có ma ám trong nhà là vì có người chết bất đắc kỳ tử, do đó tôi cần phải làm lễ cúng bái để trừ tà, giải oan cho người đã mất và phù hộ cho mọi người trong nhà.

Sau khi mẹ tôi mời sư thầy Chiang cùng các nhà sư ở chùa Tha Maka đến tụng kinh làm lễ cúng, đồng thời một người thợ vườn của mẹ đến đặt lại miếu thờ Phật theo đúng tục lệ thì

những chuyện kỳ lạ giảm dần. Cuộc sống tinh thần của mọi người trong nhà được cải thiện, không còn vấn đề gì căng thẳng nữa. Nhờ đó tôi tập trung hơn vào công việc kinh doanh. Có được điều này có thể là do đa số người dân đều tin rằng một khi đã cúng lễ, làm phúc thì sự may mắn, bình yên ắt sẽ đến, vì vậy mà sau việc làm này, niềm tin của họ được tăng lên.

Khi chỗ ở thật sự yên ổn, tôi bắt đầu tìm những bạn động vật ở cùng. Đầu tiên là nuôi một con sóc, vừa làm nhiệm vụ canh giữ (vì trong nhà có nhiều chuột chạy tứ tung vào ban đêm kêu inh ỏi làm tôi thức giấc) vừa làm bạn giúp tôi khuây khỏa mỗi khi cảm thấy cô đơn.

Triết lý sống của tôi về nhà ở có lẽ ít giống ai, đó là phải thật gần gũi thiên nhiên. Có thể vì tôi lớn lên giữa vườn tược, núi rừng, nên tâm trí tôi luôn gắn bó sâu sắc với cây cối, thú rừng. Tôi chọn lối kiến trúc và trang trí nội thất cho ngôi nhà theo trường phái tự nhiên: mỗi mét vuông đều có nhiều cây cối, có động vật đi lại tự do, không có sự ngăn cách giữa con người và động vật. Vì vậy tôi trồng nhiều loại cây quanh nhà để lấy bóng mát, nuôi một con cây mongoose để làm bạn.

Một hôm, con cây mongoose của tôi bỗng biến mất. Tôi đi tìm nó khắp nơi, kể cả sang nhà bà Phairo - đại sứ Saudi - và nhà một người đàn ông Ấn Độ hàng xóm. Vẫn không tìm thấy con vật thân thương, tôi quay về, để cửa mở với hy vọng nó sẽ tìm về nhưng mãi mãi không thấy nó.

Tôi quyết định mua nhiều con vật khác thay thế để có thêm bầu bạn. Thời đó, việc mua thú rừng về nuôi không bị cấm. Nơi bán thú rừng nhiều nhất là tại chợ trời Sanam Luang. Vấn đề duy nhất với tôi là không có nhiều tiền. Đầu năm 1976, tôi đến chợ Sanam Luang và trông thấy một con nai rất đáng yêu. Người chủ nói rằng con nai này rất hiền, dắt đi đâu cũng được, giá 3.500 baht. Tôi mua nó ngay vì nó khiến tôi nhớ lại con nai của thầy Charun mà tôi từng gặp hồi nhỏ. Con nai tôi mua trông rất dễ thương nên tôi đặt tên nó là Chum Chim (nghĩa là "đáng yêu").

Ngoài con nai này, tôi còn nuôi chim bồ câu, thỏ, chuột bạch, cá cảnh, gấu, vượn, khỉ, heo rừng, chim trĩ, chim ưng và kể cả trăn. Một hôm, con trăn tôi nuôi trong cái bình sứ bò ra ngoài không biết đi đâu. Biết chuyện này, bà Phairo hàng xóm vội phun thuốc trừ sâu xung quanh nhà để ngăn nó không vào. Lần khác, con nai của tôi nhảy qua hàng rào, chạy sang nhà bác sĩ Phisit ở phía sau nhà tôi, khiến tôi phải vội chạy sang bắt nó về.

Thật ra, phần lớn những con vật tôi có là do những người không muốn nuôi chúng nữa mang tặng tôi. Tôi không quan tâm những lời dè bỉu, đàm tiếu về ngôi nhà của tôi trông như "khu rừng giữa phố" với cây cối rậm rạp, thú vật đi lại thông dong. Quan trọng là tôi không quá làm phiền người khác.

Sau này, tôi được bác sĩ Phisit kể rằng ngôi nhà ấy từng là của tướng không quân Suan Chitphaibun. Trong một chuyến đi công cán trước đó hơn 30 năm, ông tử nạn cùng vợ tại Đài Loan do tai nạn máy bay. Sau tai nạn đó, một cô giúp việc bị chồng đâm chết ngay trong chính căn phòng mà cô Waew đã ngủ. Nhiều chuyện hãi hùng khác tiếp nối sau án mạng khủng khiếp đó nên tất cả những người đến thuê nhà đều dọn đi sau thời gian ở không quá 6 tháng. Mọi người dân trong hẻm 20 này đều biết chuyện ngôi nhà ma ám và không ngừng đoán xem tôi sẽ trụ được bao lâu.

Thật ra, ngôi nhà này có vẻ rất "hợp duyên" với tôi. Về sau, từ ngôi nhà này, công việc kinh doanh đi vào nề nếp và mọi người sống trong nhà đều có cuộc sống yên ổn. Tôi rất biết ơn chủ nhà - ông bà Piphatkul - đã cho tôi thuê nhà và kiên trì chịu đựng những chuyện bất tiện trên mà không kêu ca phàn nàn gì.

Hơn tất cả, điều không ai ngờ tới là tôi có thể trụ tại ngôi nhà này đến 14 năm. Có thể nói tôi là người thuê nhà rất có trách nhiệm, không đòi hỏi chủ nhà phải lo lắng điều gì cho mình và nhất là không bao giờ trễ hạn tiền thuê, dù chỉ một ngày.

21: ĐỐI ĐẦU GIAN KHÓ

Giai đoạn đầu khởi nghiệp, tôi gặp rất nhiều khó khăn trở ngại, nhất là thiếu vốn. Vì vậy, tôi phải chi tiêu tận tiện hết mức có thể. Tôi đi lại liên hệ công việc chủ yếu bằng xe buýt. Lúc đầu tôi cũng định sắm một chiếc xe máy nhưng tính toán lại, tôi thấy số vốn vay từ tiền của mẹ rất hạn hẹp nên lại thôi, hẹn mình dịp khác.

Dù công việc kinh doanh lúc đầu không đạt mục tiêu đề ra, song tôi không hề nao núng hay than thân trách phận. Tôi nghĩ rằng mình được sinh ra lành lặn, có sức khỏe, đầu óc minh mẫn thì đó là vốn quý nhất của mình rồi. Vấn đề còn lại là ý chí, quyết tâm phấn đấu, không chịu đầu hàng. Nhiều khi nhìn vào sổ sách kế toán của công ty, chỉ thấy lỗ liên tục. May mà ngoài sự giúp đỡ của Kelly, mẹ của cô cũng thỉnh thoảng gửi cho tôi ít quà để giúp đỡ, khiến tôi rất xúc động, không bao giờ quên công ơn của bà.

Tôi bắt đầu mở rộng kinh doanh sang mặt hàng bột sản xuất khẩu sang Đài Loan. Tôi liên hệ mua bột sản của ông Chuan - chủ nhà máy bột sản Kou Hang Eie ở tỉnh Chonburi. Khởi đầu, tôi chỉ mua 50 tấn nên thủ tục mua bán khá đơn giản. Nhưng khi khách hàng Đài Loan nâng mức đặt hàng lên 300 tấn và yêu cầu mở tín dụng thư (Letter of Credit - L/C) bởi một trung gian Đài Loan, trị giá hơn 1 triệu baht thì ông Chuan tỏ ra không tin tôi có khả năng thanh toán và yêu cầu gặp bố tôi để được đảm bảo, trước khi quyết định bán hàng cho tôi.

Dù không muốn, nhưng vì không còn con đường nào khác, tôi đành dẫn ông Chuan đến gặp bố tôi. Và mọi chuyện diễn ra không ngoài dự kiến của tôi. Khi nhìn thấy tôi, bố tôi liền nói như mắng vào mặt: "Con cái đã lớn khôn rồi, tốt nhất nên sống tự lập, tự lo lấy thân. Không nên làm phiền cha mẹ!".

Tôi cảm thấy ê mặt, nói không nên lời, còn ông Chuan không ngờ quan hệ bố con tôi lại căng thẳng như vậy và vỡ lẽ vì sao tôi không muốn dẫn ông đến gặp bố tôi. Cuối cùng, bằng kinh nghiệm và mách khéo của một nhà buôn sành sỏi, ông Chuan thuyết phục được bố tôi cho tạm ứng 500.000 baht tiền đặt cọc, và tôi sẽ phải hoàn lại kèm lãi suất cho bố tôi sau. Kỳ thực, tôi không muốn làm phiền bố nhưng *kinh doanh là kinh doanh* nên tôi đành chấp nhận và xem đây là lần cuối tôi nhờ vả bố chuyện tiền nong. Chuyến bán lô bột sản lần đó diễn ra suôn sẻ. Ông Chuan chuyển hàng đúng thời hạn và sau khi nhận được tiền thanh toán, tôi hoàn trả ngay cho bố số tiền vay đặt cọc kèm lãi suất.

Công việc xuất khẩu bột sản tiến triển tốt. Một hôm, tôi nhận được đơn đặt hàng 500 tấn bột sản và cũng yêu cầu tôi mở tín dụng thư qua Ngân hàng Thương mại Thái Lan để bảo lãnh. Tôi đang lúng túng tìm ai đó quen biết với ngân hàng này thì chợt nhớ đến ông Kitti - chủ nhà máy đường Guang Sun Lee. Ông là một người bạn làm ăn của bố tôi và tôi biết ông khi tôi chưa tròn 10 tuổi.

Ông Kitti là doanh nhân có tiếng và có uy tín trong giới ngân hàng. Ông là người đáng kính trọng, lịch sự và tử tế nên khi gặp ông, tôi rất hy vọng sẽ được ông giúp đỡ. Ông đón tiếp tôi nồng nhiệt như thể đón người thân. Thế nhưng khi tôi vừa mở lời, ông liền nói: "Để chú hỏi lại bố cháu đã", khiến tôi chùng hững.

Sau đó, tôi gọi điện thoại hỏi về quyết định cuối cùng của ông thì chỉ có con trai ông nhận điện thoại và trả lời rằng "không tiện giúp đỡ". Về sau, tôi mới biết lý do ông Kitti từ chối giúp tôi chỉ vì một câu nói của bố tôi: "Với thằng con này, nó có làm gì thì tôi cũng không chịu trách nhiệm đâu. Tùy ông xem xét mà quyết định".

Đôi khi cái khó ló cái khôn. Không chịu đầu hàng trước khó khăn, tôi "luồn lách" bằng cách chia gói hàng làm hai lô nhỏ để vận chuyển theo phương thức "giao hàng từng phần" (Partial Shipment) để giảm rủi ro. May mắn là đơn đặt hàng này được thực hiện thuận lợi.

Khoảng thời gian 1975-1976, vào cuối tuần, tôi hay lái xe máy hay xe tải đi khảo sát tình hình sử dụng các phế liệu chế biến nông sản tại các tỉnh Kanchanaburi, Suphanburi, đôi khi lên cả các tỉnh phía Bắc. Tôi nhận thấy có nhiều phế liệu như ngọn cây mía, trấu, râu bắp, vỏ quả

dừa... bị nông dân vứt đi, rất lãng phí. Tôi đã mang các mẫu về phòng thí nghiệm nghiên cứu xem có thể sử dụng được vào việc gì. Tôi nhận thấy ngọn cây mía có triển vọng tận dụng nhất vì sau khi bị chặt khỏi thân hàng tháng trời, trông nó vẫn còn tươi. Tôi gửi mẫu ngọn cây mía cho công ty SGS (đặt ở Thái Lan, có công ty mẹ ở Thụy Sĩ) phân tích thì cho kết quả: trong cây mía còn có chất sợi và chất đạm có thể chế biến làm thức ăn gia súc, nhất là thức ăn cho trâu bò.

Khi còn học ở Đài Loan, tôi có quen với ông Tsao, một doanh nhân Đài Loan năng động. Ông Tsao giới thiệu tôi với ông Shima - cũng người Đài Loan, phụ trách bộ phận chế biến lương thực, thực phẩm của công ty Mitsubishi tại Nhật Bản. Khi gặp ông Shima ở Bangkok, tôi thăm dò khả năng dùng các phế liệu mía từ các nhà máy làm đường - vốn rất có sẵn tại Kanchanaburi - để làm thức ăn gia súc, rồi xuất sang Nhật. Ông Shima nói ý tưởng đó rất khả thi và hứa sẽ giúp tôi tìm hiểu nhu cầu tại thị trường Nhật. Tôi tiếp tục đi sâu nghiên cứu các loại nguyên liệu có thể dùng để làm thức ăn gia súc tại nhiều tỉnh: Kanchanaburi, Suphanburi, Angthong.

Một thời gian sau, ông Shima gọi điện thoại giới thiệu tôi với ông Kawahara, một doanh nhân người Nhật đang kinh doanh trong lĩnh vực thức ăn gia súc. Tôi chuyển cho ông Kawahara mẫu thức ăn cho bò được chế biến từ ngọn mía và lá mía mà công ty SGS đã kiểm nghiệm lượng protein và chất sợi ở mức độ vừa phải. Tôi tranh thủ thời gian đi khảo sát các nhà máy hiện đang sản xuất các loại thức ăn gia súc có khả năng chế biến sản phẩm mới theo dự án của tôi. Cùng lúc, nhà máy sản xuất thiết bị làm thức ăn gia súc ép viên của Mỹ CPM, có đại lý tại Singapore, cũng liên hệ với tôi để chào hàng bán thiết bị chế biến sản phẩm này.

Cũng trong năm 1978, tôi quen ông Kik Sung - giám đốc công ty Pilsbury - công ty kinh doanh nông sản và rau quả hàng đầu thế giới - và ông Chen - giám đốc công ty Kagome tại Nhật Bản (chuyên đầu tư sản xuất ớt cà chua tại Đài Loan). Nhờ các mối quan hệ này, tôi trở thành đại lý nhập khẩu cho các nhà máy làm cá hộp, mỗi năm hơn 6.000 thùng. Tôi còn phát triển kinh doanh cá ngừ đóng hộp vào thị trường Mỹ.

Quay lại chuyện dự án nhà máy thức ăn gia súc, sau đó không lâu, ông Kawahara thông báo với tôi rằng có một chủ trại chăn nuôi bò lớn của Nhật quan tâm sản phẩm thức ăn cho bò làm từ ngọn mía, và yêu cầu tôi chào giá. Ông còn cho biết công ty nhập khẩu Asoshoji sẽ sang Thái Lan khảo sát các nhà máy thức ăn gia súc của Thái Lan.

Tôi dẫn đại diện công ty Asoshoji và ông Kawahara đi thăm nhà máy sản xuất bột sắn tại Kanchanaburi và xem quy trình sản xuất thức ăn gia súc làm từ ngọn mía. Đoàn tham quan tỏ ra hài lòng. Tôi cũng tin rằng tương lai sản phẩm này ở thị trường Nhật rất sáng sủa vì Nhật hiện phải nhập mỗi năm hàng triệu tấn cỏ từ Mỹ để nuôi bò.

Mọi chuyện có vẻ tiến triển thuận lợi. Nhà máy đã có sẵn, chỉ việc nhập thêm dây chuyền và điều chỉnh một vài quy trình sản xuất là có thể vận hành. Tôi hình dung thấy các công việc kinh doanh của tôi đều tiến triển tốt: ngoài xuất khẩu bột sắn và cá hộp, nay sẽ có thêm thức ăn gia súc. Do đó tôi quyết định sẽ tập trung kinh doanh vào khâu buôn bán là chính, với 3 sản phẩm chủ yếu đặt mua từ các nhà máy sản xuất nên tôi không phải trực tiếp dính líu đến quá trình sản xuất các sản phẩm này.

Tôi đang hớn hở vui mừng trước triển vọng mới đang mở ra thì mẹ tôi báo tin là bố tôi biết về dự án này của tôi và tỏ ra rất quan tâm về việc tôi đang hợp tác với nhà máy tại Kanchanaburi vì bố tôi cũng là một đầu mối cung cấp mía cho nhà máy đó. Ông muốn tôi góp phần xây dựng kinh tế gia đình bằng cách mua nguyên liệu mía trực tiếp của gia đình thay vì qua trung gian. Bác Sen - một người họ hàng - cũng muốn góp vốn đầu tư.

Kỳ thực, đề nghị này của bố làm tôi lo lắng hơn là vui mừng. Tôi không mong đợi bố góp vốn vì biết rằng sớm muộn cũng có rắc rối, nhưng do bố tôi khẩn khoản, nói đi nói lại nhiều lần hai chữ "gia đình" nên tôi đành chấp nhận, dù những kỷ niệm cũ về ông vẫn khiến tôi khiếp sợ. Tôi gọi điện thoại báo với nhà máy bột sắn tạm hoãn lại kế hoạch đầu tư. May là họ chưa khởi động nên họ đồng ý cho gia đình tôi trực tiếp đầu tư vào dự án này.

Mọi việc còn vượt xa hơn dự đoán của tôi. Tôi đã bị bố "bẫy". Thật ra bố tôi và bác Sen đã bàn với nhau là sẽ tự làm lấy nhà máy chế biến thức ăn gia súc. Một mặt họ chuẩn bị thu mua lá mía từ các nông dân trồng mía, mặt khác bố tôi mời ông Siwathep - kỹ sư nhà máy đường - cùng tham gia xây dựng nhà máy và mua thiết bị; dự toán chi phí ban đầu gần 10 triệu baht.

Nhà máy làm thức ăn gia súc bằng ngọn cây mía đặt tại huyện Tha Maka, tỉnh Kanchanaburi, bắt đầu đi vào hoạt động vào năm 1987, được Cơ quan Xúc tiến Đầu tư (BOI) cấp giấy phép, với vốn đầu tư 20 triệu baht. Bác Sen làm chủ tịch hội đồng quản trị, tôi được trao quyền tổng giám đốc. Tôi vẫn điều hành công việc kinh doanh riêng của tôi tại Bangkok. Bác Sen là cổ đông chính, chiếm 50%, bố tôi chiếm 40%, còn lại 10% vốn là của bà ngoại, tôi không có đồng vốn nào trong đó dù nhà máy mang tên công ty tôi: V&K. Nhưng vì là công việc kinh doanh của gia đình nên tôi vui vẻ giúp đỡ hết mình. Kỳ thực tôi vẫn lo không biết kiểu làm ăn của bố có gặp trục trặc như trước không, nhưng vì có bác Sen tham gia nên tôi cũng yên tâm phần nào.

Trước đó vào tháng 7/1986, khi nhà máy chưa xây dựng tôi đã nhận được đơn đặt hàng đầu tiên từ khách hàng là công ty Asoshoji, với 6.000 tấn sản phẩm, giá 120 USD/tấn, dự tính sẽ thu được lời mỗi tấn 1.000 baht. Đây là kết quả của ý tưởng kinh doanh lấy nhu cầu của thị trường dẫn dắt sản xuất của tôi.

Tôi đề nghị là đối với lô hàng này, công ty nên thuê nhà máy bột sắn Kanchanaburi để họ sản xuất trước, vì như thế chưa cần đầu tư nhập thiết bị cho nhà máy mới, vì nhập phải mất thời gian chờ đợi vận chuyển, lắp ráp chạy thử. Thế nhưng đề nghị của tôi bị bố bác bỏ, vì bố cho rằng đằng nào đã xây dựng nhà máy thì trước sau cũng phải mua thiết bị. Những người khác cũng tán thành ý kiến của bố, nên tôi không thể can ngăn được dù không tán thành cách làm này.

Tôi áp dụng những kiến thức kỹ thuật cơ khí đã học vào công việc lắp đặt thiết bị cho nhà máy. Với sự giúp đỡ của kỹ sư Siwathep, công việc xây dựng nhà máy và lắp đặt thiết bị hoàn thành sau 9 tháng. Tuy nhiên, thiết bị đầu tiên hoạt động trục trặc, không ép nguyên liệu ngọn mía thành hạt như mong muốn, nên phải mua thêm trang thiết bị bổ sung. Cũng may là khách hàng đồng ý chờ đợi. Cuối cùng nhà máy đã chạy được và cho ra sản phẩm đúng theo yêu cầu, nhưng tốn kém hơn về vốn đầu tư và lãng phí thời gian. Dù sao thì cuối cùng nhà máy sản xuất thức ăn gia súc V&K, với thiết bị hiện đại nhất Thái Lan lúc đó, cũng đã hình thành.

Với chức vụ tổng giám đốc, đáng lẽ tôi chỉ phụ trách công việc chung, nhưng trên thực tế tôi phải đảm nhiệm hầu như mọi công việc lớn nhỏ của nhà máy, từ lãnh đạo, điều hành cho đến bảo vệ, quản lý tài chính, quản lý sản xuất, quản lý thiết bị, tiếp thị sản phẩm... Dù công việc khá nặng nề và nhiều trở ngại, tôi vẫn "cắm đầu" làm, không kêu ca phàn nàn với ai, thậm chí còn cảm thấy vui vì giúp đỡ gia đình.

22: HẠNH PHÚC MANG TÊN KELLY

Trong những tháng ngày gian khó nhất, mẹ luôn là nguồn an ủi, là ngọn hải đăng dẫn đường cho tôi. Mỗi khi bế tắc, tôi lại chạy về nhà, rúc đầu vào lòng mẹ, nằm gối đầu lên đùi mẹ để được mẹ an ủi, chia sẻ nỗi niềm. Nếu tôi cần tiền, mẹ tôi không do dự chạy vạy khắp nơi mà không cần hỏi han cặn kẽ tôi cần số tiền ấy để làm gì.

Ngoài tình yêu của mẹ, tôi còn may mắn có Kelly bên cạnh. Như đã kể ở phần đầu cuốn sách này, tôi gặp Kelly lần đầu khi tôi 15 tuổi, vừa nhập học tại thành phố Hsinchu, Đài Loan. Khi nhìn thấy Kelly lần đầu tôi đã chú ý ngay, vì Kelly không những có hình thức dễ thương mà cử chỉ, cách giao tiếp đều toát ra vẻ nét na. Nhưng lúc đó tôi chưa kịp làm quen thì Kelly đã phải vào lớp học. Khoảng ba tuần sau, tôi có dịp gặp lại Kelly và nói chuyện rất lâu. Có thể vì hai đứa cùng lứa tuổi và đều cởi mở, thích chuyện trò.

Tôi và Kelly nhanh chóng trở thành bạn thân, rất tâm đầu ý hợp. Vào dịp tết âm lịch, tôi, Kelly và các bạn cùng đến các chợ tại Hsinchu và chùa Chen Hua để xem các gian hàng, tham gia nhiều trò chơi vui nhộn.

Sau tết, tôi bắt đầu gọi điện thoại thường xuyên đến nhà Kelly để tâm sự chuyện vui buồn. Đó là những giây phút tôi rất hạnh phúc. Kelly trở thành nguồn bổ sung đúng lúc cho sự thiếu thốn tình cảm của tôi, đem lại hơi ấm gia đình mà tôi từng được hưởng. Dù bận học, tôi vẫn tìm cơ hội gặp gỡ cô ấy thường xuyên bởi đó là điều duy nhất khiến lòng tôi phần chấn, quên đi sự căng thẳng, mệt mỏi của mình.

Tôi bắt đầu cảm thấy mình đã yêu Kelly khi lúc nào cũng chỉ nghĩ đến cô ấy, cảm thấy không thể sống thiếu cô ấy. Hôm nào không gặp được cô ấy thì tôi khắc khoải mong được nghe giọng nói qua điện thoại của cô ấy. Có hôm tôi còn leo lên tầng thượng của ký túc xá để nhìn về phía mái nhà Kelly đang ở, băn khoăn không biết lúc này cô ấy đang làm gì và liệu có nhớ tôi như tôi nhớ cô ấy không?

Không lâu sau đó, tôi nhờ Kelly phụ đạo thêm tiếng Hoa. Kelly đồng ý ngay và giúp tôi hết lòng. Sau giờ phụ đạo, chúng tôi đi dạo trong sân trường đại học Chiaung Tung ở sát trường của tôi, đôi khi rủ nhau đi xe đạp sánh đôi và lần nào tôi cũng tiễn cô ấy về tận nhà. Nhờ có cơ hội gần gũi nhau, tình cảm chúng tôi ngày càng khăng khít.

Mỗi lần gặp nhau, cô rất sốt sắng hỏi thăm tình hình, hoàn cảnh và những khó khăn của tôi, sẵn lòng giúp đỡ tôi bất cứ chuyện gì trong khả năng của cô ấy, từ học tập đến sinh hoạt. Mỗi khi chúng tôi đi xem phim hay đi ăn ngoài, cô luôn chủ động trả tiền vì biết tôi túng thiếu. Điều quan trọng là chúng tôi không bao giờ giận dỗi, cãi cọ trong suốt thời gian quen nhau.

Ngay cả khi tôi chuyển đến học ở Đài Bắc còn Kelly vẫn ở Hsinchu, chúng tôi vẫn thường xuyên gặp nhau. Mỗi khi rảnh rỗi, tôi lại phóng về Hsinchu thăm cô trên chiếc xe đạp đua mới mua. Có hôm tôi đi từ sáng tinh mơ, đến nơi chỉ kịp nhìn nhau và chào hỏi rồi phải quay về ngay vì đoạn đường từ Đài Bắc đến Hsinchu là 68 km, phải qua nhiều ngọn đồi. Không hiểu vì sao lúc đó tôi có thể làm được việc ấy, nhưng rõ ràng đó không phải là trở ngại có thể ngăn cản được tình yêu của tôi đối với Kelly. Và hành động này cũng là bằng chứng nói lên tình yêu mãnh liệt tôi dành cho Kelly, một sự đầu tư bằng cả trái tim và sức lực hết mức của tôi trong đời.

Có thể nói rằng tình yêu và sự gắn bó giữa tôi và Kelly xuất phát từ tình bạn, sự thông cảm và những cảm xúc chân thành.

Sau khi tốt nghiệp đại học, tôi về nước lập công ty còn Kelly làm việc tại Đài Loan. Chúng tôi thường xuyên trao đổi thư từ. Trong thư, lần nào Kelly cũng kẹp tờ 5 hay 10 đôla Mỹ như món quà đong đầy yêu thương dành cho tôi. Lần nào nhận được thư của Kelly kèm theo tờ đôla, tôi cũng xúc động đến chảy nước mắt. Điều ấy khiến tôi giảm bớt căng thẳng, có thêm sức mạnh, nghị lực để vượt qua khó khăn.

Một lần, tôi đề nghị Kelly đến Thái Lan để chúng tôi có dịp gần gũi nhau, cô ấy đồng ý ngay. Tuy nhiên, vào thời điểm đó, tôi phải tập trung lấy bằng thạc sĩ và tiết kiệm tiền đóng học phí nên Kelly chưa sang ngay được. Tôi cũng chưa ổn định chỗ ở.

Đầu năm 1976, công việc kinh doanh của tôi mở rộng thêm. Dù em gái của Chitrakorn đến giúp nhưng cô vẫn không kham nổi nên tôi phải tìm thêm người. Nhìn đi nhìn lại không biết tìm ai, tôi chợt nhớ đến Kelly. Nếu Kelly sang giúp công việc ở đây thì rất tốt vì cô ấy rất giỏi ngoại ngữ (ngoài Hoa văn, cô còn thạo tiếng Anh, tiếng Pháp), biết đánh máy và trên tất cả, đã đến lúc chúng tôi nên chung sống sau 8 năm yêu nhau.

Sau một thời gian tích lũy từ lợi nhuận kinh doanh, tôi đem tất cả tiền có được mua vé máy bay sang Đài Bắc gặp Kelly. Kỳ thực, thời gian đó, tôi đã phân vân có nên ở lại Đài Loan tìm việc làm, chấm dứt chuyện khởi nghiệp trầy trật ở Thái Lan không. Nhưng sau đó, nghĩ đến mẹ và các em không có ai chăm sóc nên tôi từ bỏ ý định này.

Tôi và Kelly đang tra cho bà ngoại trong ngày cưới

Nhiều năm xa cách không hề khiến tình cảm chúng tôi "hạ nhiệt" mà ngược lại, càng trở thành chất keo gắn kết tình yêu hai đứa. Tôi cầu hôn Kelly và cô ấy nhận lời ngay. Mẹ của Kelly từ đầu đã rất quý tôi nên hết sức ủng hộ cuộc hôn nhân này. Lễ cưới của tôi và Kelly được tổ chức tại

Đài Bắc và Thái Lan. Tại Thái Lan, chúng tôi tổ chức tại Rose Garden với rất nhiều người tham dự. Trước lễ cưới, bố tôi đưa cho tôi 160 ngàn baht để mua chiếc xe hơi Mitsubishi Lancer đời mới nhất. Ông bảo, đó là quà cưới ông dành cho tôi và tôi đừng nói cho ai biết việc này. Tôi rất ngạc nhiên khi nghe bố nói thế. Thế nhưng chẳng bao lâu sau, chính bố tôi đã loan báo cho cả thiên hạ biết về món quà ấy.

Chiếc xe Galant của tôi

Tuy nhiên, vì chiếc xe khá nhỏ, không thích hợp với việc giao dịch đón đưa khách khứa nên tôi đem đổi loại mới và lớn hơn là chiếc Sigma Galant, phải trả thêm 38.000 baht. Không tính số tiền bố cho tôi ăn học từ nhỏ đến năm thứ nhất đại học tại Đài Loan, thì chiếc xe này là tài sản duy nhất tôi được thừa hưởng từ bố.

Sau lễ cưới, tôi và Kelly bàn với nhau sẽ cùng làm việc một thời gian để kiếm tiền, sau đó cùng đi học cao học tại Canada. Chúng tôi cũng thống nhất là lúc này sẽ chưa có con vì kinh tế gia đình chưa vững mạnh.

Đối với tôi, sinh con là chuyện rất hệ trọng, cần suy nghĩ hết sức cẩn thận. Không nên để việc này diễn ra tùy tiện, tự nhiên, do cảm hứng và dục vọng hoặc do sức ép của họ hàng với nếp nghĩ vợ chồng cần sớm có con để sau này về già đỡ khổ. Tôi nghĩ rằng việc nuôi dưỡng một đứa con bằng tình thương yêu, sự ấm cúng trong gia đình và quá trình dạy dỗ để con trở thành người tốt, có đạo đức và có ích cho xã hội hoàn toàn không phải là việc dễ dàng. Nó đòi hỏi sự trưởng thành và sẵn sàng hy sinh của bố mẹ. Nếu sinh con ra mà cha mẹ thiếu trách nhiệm thì có tội với con cái, mang lại gánh nặng cho xã hội. Điều quan trọng là khi đôi vợ chồng không chắc chắn sẽ chung sống với nhau lâu dài mà đã sinh con, thì khi họ chia tay, đứa trẻ sẽ bị tổn thương. Điều đó thật không công bằng với đứa trẻ.

Sau ngày cưới của tôi hơn một năm, Viboon - em trai tôi, đang ở tuổi vị thành niên - dọn đến ở chung với vợ chồng tôi. Khi Kelly về thăm gia đình tại Đài Loan, Viboon thường ngủ chung phòng với tôi, cùng xem ti vi. Những việc giản dị ấy đã sưởi ấm tình anh em của chúng tôi. Tôi tận dụng thời gian này để dạy bảo, huấn luyện và truyền kinh nghiệm kinh doanh cũng như những kỹ năng sống cho Viboon. Sau đó, em gái Somhatai cũng chuyển đến ở cùng tôi để tiện đi học trung học. Vậy là ngôi nhà của tôi ở hẻm đã thật sự như một gia đình nho nhỏ.

Tôi dạy bảo các em mọi chuyện, từ ăn ở, đi lại, học tập, chi tiêu, quan hệ bạn bè, quan hệ với người khác giới, kể cả quan hệ tình dục một cách có tình có lý. Tất cả điều ấy tôi dựa vào kinh nghiệm bản thân. Tính tôi không thích gắt gỏng, cần nhần hay lăm lòi, nên tôi chọn phương pháp tự nêu gương là chính trong việc dạy bảo các em. Tôi không bao giờ la mắng các em trước mặt người khác. Cùng lắm, tôi chỉ trừng mắt cảnh cáo là các em biết ngay phải hành xử thế nào cho đúng. Dần dần, tôi ít phải nhắc nhở các em. Riêng với Viboon, những câu tôi thường xuyên rót vào tai cậu ấy là: "Đừng có khoe tốt nếu không có gì tốt để khoe", "Dù có lên cao đến mấy thì vẫn nằm dưới bầu trời" để nhắc nhở cậu ấy cần phải khiêm tốn, bỏ thói quen nhìn người bằng nửa con mắt. Có được đức tính này, cậu ấy sẽ dễ gần gũi mọi người.

Đôi khi, tôi để các em tự trải nghiệm để qua đó hiểu biết về thế giới và cuộc sống cũng như rút ra kinh nghiệm cho bản thân. Có hôm em đi chơi về khuya, tôi không la mắng, chỉ nhắc em lần sau phải gọi điện báo trước để người ở nhà khỏi mong. Tôi để các em có được tự do nhất định và tự biết phải xử lý sao cho có tình có lý, qua đó anh em trong nhà dễ thông cảm, gần bó nhau hơn. Có lẽ vì tôi cũng vừa mới trải qua giai đoạn thanh thiếu niên chưa lâu nên khá hiểu tâm lý các em.

Khi hầu hết các em tôi đều chuyển vào Bangkok để học (cả thầy gần chục đứa) thì hàng tháng tôi đều tổ chức cuộc họp gia đình, để kiểm điểm tình hình xảy ra trong tháng và bàn bạc trong anh em với nhau về những gì cần làm để cải thiện tình hình sinh hoạt chung. Mỗi người sẽ thay phiên chủ tọa cuộc họp hàng tháng ấy, qua đó mọi người được rèn luyện vai trò lãnh đạo và quản lý trong một tổ chức, bắt đầu là trong gia đình, có kỷ luật và mục tiêu chung.

Một điều may mắn là tất cả các em tôi, không chỉ các em ruột cùng cha cùng mẹ mà cả các em cùng cha khác mẹ mà sau đó tôi kéo đến ở chung, đều yêu quý, kính trọng, và nghe theo lời tôi. Điều này có thể là do ảnh hưởng văn hóa truyền thống của người Hoa, xem anh cả như người cha thứ hai trong gia đình và các em có nghĩa vụ phải vâng lời. Điều quan trọng nhất đối với tôi là trước hết bản thân mình phải là tấm gương tốt cho các em đã, như câu tục ngữ: "Anh em khinh trước, làng nước khinh sau". Đôi khi tôi cũng băn khoăn tại sao mình phải quan tâm, can thiệp vào cuộc sống của các em tôi nhiều như vậy, thậm chí còn nhiều hơn cả bố mẹ tôi? Và tôi chỉ tìm được câu trả lời duy nhất: Đó là vì tôi là anh cả của các em, nên tôi phải thương yêu và gần bó với chúng vì tình anh em ruột thịt; tôi sẽ làm bất cứ điều gì có thể vì hạnh phúc và tương lai tốt đẹp của các em mà không mong đợi chúng phải có nghĩa vụ đền đáp, chăm sóc tôi về sau.

Điều duy nhất tôi đòi hỏi ở các em là chúng phải yêu thương nhau, giúp đỡ nhau xây dựng gia đình hạnh phúc, trở thành người tốt, người có ích cho xã hội, cho đất nước, cũng như cho mọi người trên thế giới; phải biết hy sinh, không ích kỷ, đóng góp vào việc chung, đặc biệt là tạo cơ hội cho người kém may mắn hơn mình. Điều quan trọng nữa là không được kiếm lợi bất chính bằng sự bất công đối với người khác. Mọi kết quả thu được phải bằng chính sức lực của mình, trên cơ sở của sự công bằng, hợp lý, cùng có lợi. Tôi không bao giờ chấp nhận nếu biết có đứa em nào của tôi kiếm lời bất chính, do lừa đảo hay làm hại người khác mà có...

Cho đến nay, tôi có thể tự hào mà nói rằng, những hạt giống tốt mà tôi đã gieo vào suy nghĩ và tâm hồn các em tôi đã đâm hoa kết quả được một bước, và tin rằng nó sẽ tiếp tục nhân giống sang các thế hệ con cháu tiếp theo, mãi mãi duy trì truyền thống tốt đẹp đó của gia đình Kromadit. Khi công việc kinh doanh tiến triển tốt, tôi có thời gian dành cho gia đình nhiều hơn. Có một việc mà tôi rất ưa thích là đi du lịch đến các địa phương. Khi rảnh rỗi, tôi và Kelly cùng các em thường tổ chức đi dã ngoại đâu đó trên chiếc xe Sigma Galant của nhà, mang theo lều vải để cắm trại dọc đường. Có khi đi xe khách du lịch đến tỉnh xa như Chiang Mai, từ đó thuê xe máy đi đến tận biên giới Myanmar, những nơi ít người đặt chân đến... Một nơi khác mà tôi rất thích, và đã đến không biết bao nhiêu lần, là Khao Yai, tỉnh Nakhon Ratchasima.

Lúc ấy Khao Yai vẫn là rừng núi rất hoang vu, có nhiều thú rừng như hổ, nai, và voi rừng. Tôi và Kelly thường cắm trại ở giữa rừng, nằm bên nhau cùng nhìn lên bầu trời đầy sao lấp lánh, bao la vô tận, cố đếm nhiều lần các ngôi sao nhưng không bao giờ đếm hết. Đôi khi tôi ngược nhìn vào đôi mắt của Kelly - đôi mắt phản chiếu ánh sao - và tự nhủ thật ra chúng tôi có

thể có được hạnh phúc và sự ấm cúng trong bầu không khí âu yếm của tình yêu mà chẳng cần phải cất công tìm kiếm nơi đâu xa xôi.

23: CUỘC ĐẤU SÚNG HỤT VỚI BỐ

Nhà máy thức ăn gia súc hoạt động được hơn một năm thì gặp phải tổn thất lớn do bị hỏa hoạn: nhà kho chứa nguyên liệu bốc cháy khiến cho gần 2.000 tấn nguyên liệu mía bị thiêu trụi trông nháy mắt. Lửa lan sang cả nhà máy chính, nhưng may là máy móc không bị thiệt hại, vì khi thiết kế tôi đã cho tách riêng nhà máy chính và kho chứa nguyên liệu. Tuy vậy, vụ cháy đã khiến cho việc sản xuất bị đình trệ, không đảm bảo đúng thời hạn giao sản phẩm cho khách hàng. Dù trước đó tôi có mua bảo hiểm hỏa hoạn và thiệt hại của vụ cháy được công ty bảo hiểm chi trả, nhưng phải mất 6 tháng sau mọi việc mới được thu xếp xong.

Sau đó không lâu, bác Sen mất đột ngột, khiến tôi có cảm giác là bóng mây đen bắt đầu kéo đến, đặc biệt là trong vấn đề mâu thuẫn giữa hai bố con tôi - trước đó phần nào được dung hòa nhờ có bác Sen là người đứng giữa.

Trong cuộc họp hội đồng quản trị ngay sau đó, bố tôi tự đề cử mình lên chức chủ tịch hội đồng quản trị thay bác Sen. Vấn đề chính của bố tôi là tính tình rất chủ quan nóng vội, nói thánh nói tướng và bảo thủ không chịu nghe ai, khác hẳn với tính điềm đạm có tình có lý của bác Sen.

Các tai họa lần lượt ập đến với nhà máy. Trong một cuộc họp hội đồng quản trị, khi bàn đến việc xây lại lò nung vì đã đến hạn phải thay, tôi với tư cách tổng giám đốc đưa ra đề nghị mua loại gạch chịu nhiệt theo giá chào hàng tôi nhận được. Ngay lúc đó anh Huad - con trai bác Sen - đứng lên nói là anh đã gọi điện hỏi các nhà máy làm gạch khác với giá thấp hơn giá chào hàng mà tôi hiện có. Nét mặt và giọng nói của anh Huad như ám chỉ mỗi nghi ngờ rằng tôi muốn ăn chặn tiền của công ty qua việc mua gạch này. Máu tôi sôi lên bởi tôi không hề có ý định xấu xa như ám chỉ của anh Huad, nhưng rồi tôi cố kiềm chế mà không nói năng gì. Tôi đang phải gánh vác mọi việc của nhà máy với mức lương rất thấp nhưng tôi vẫn làm việc hết mình vì coi đó là công việc của gia đình. Đáng lẽ khi đã không biết gì và không làm được gì cho nhà máy, anh ta nên thận trọng, tránh nói những lời xúc phạm tôi như vậy. Lúc nghe anh Huad nói, tôi thấy nét mặt của bố tôi sa sầm lại.

Sau đó vài hôm, tôi đến nhà gặp bố. Lúc đó có cả mẹ và 2-3 đứa em của tôi đang cùng nói chuyện vui vẻ với nhau trong sân vườn. Bất thành linh, có thể do bức bối dồn nén từ chuyện chào giá mua gạch trong cuộc họp hôm trước, bố tôi mặt hầm hầm, nói day nghiêng vào mặt tôi:

- Chuyện nhà máy, nếu mày không thích làm thì cứ để cho nó sập tiệm luôn cũng được!

Sẵn có tâm trạng uất ức và tự ái do những cố gắng và công sức của mình đã bỏ ra không được ghi nhận, cộng với cảm giác bức mình còn chưa nguôi sau cuộc họp hôm trước, tôi giận dữ "phản đòn":

- Nếu bố muốn vậy thì cứ để cho nó sập tiệm luôn!

Nói rồi tôi đứng dậy và rời khỏi chỗ đang nói chuyện, nghĩ rằng bố tôi vẫn chứng nào tật ấy, không thể tiếp tục làm việc với bố được nữa. Tôi nghĩ nếu cứ tiếp tục thì có thể sẽ xảy ra xung đột lớn hơn, nguy hiểm cho cả hai nên tôi định ra xe để quay về Bangkok. Nhưng đúng lúc đó, bố tôi rút súng hét toáng lên:

- Mày muốn chết thì để tao bắn bỏ mày!

Tôi giận sôi máu rồi thoát như trở nên tê dại, không muốn nói gì với bố nữa. Tôi chỉ nhìn chằm chằm vào mắt ông - ánh mắt đang chứa đầy vẻ hung dữ và ác độc, không còn sót lại chút yêu thương phụ tử nào.

Tôi định chạy đến mở cốp xe - chỉ cách tôi hai bước - để lấy khẩu súng săn đã nạp đạn sẵn và ăn miếng trả miếng với bố, mặc kệ mọi việc sẽ ra sao. Nhưng may thay, lúc đó ý thức thiêng liêng về gia đình đã kịp ngăn giữ tôi thoát khỏi phút giây ngồng cuồng, quần trí điên loạn ấy.

Dù gì thì người đang cầm súng dọa bắn tôi vẫn là người đã sinh ra tôi. Nếu là người khác, có lẽ tôi đã không chùn tay.

Trước khi quay lưng bỏ đi, tôi liếc nhìn bố tôi lần cuối để khắc sâu vào lòng khoảnh khắc đố vỡ này. Kể từ hôm ấy cho đến tận bây giờ, tôi vẫn không bao giờ quay trở lại ngôi nhà đó, dù thời gian trôi qua đã gần 30 năm.

Sau khi tôi bỏ đi, mọi công việc của nhà máy do một mình em trai Vitit đảm nhiệm. Bố và anh Huad có lẽ nghĩ rằng nhà máy đã đi vào hoạt động ổn định, chỉ cần sản xuất và xuất khẩu cho khách hàng Nhật Bản thì ai quản lý mà chẳng được. Thế nhưng đi vào thực tế thì hóa ra công việc của nhà máy trở nên quá sức đối với cả ba người bởi chưa ai trong số họ thật sự trải nghiệm công việc kinh doanh này. Đến lúc đó, bố tôi mới thấm thía ý nghĩa từ "sập tiệm" mà ông nói với tôi ngày nào: đó là những gánh nặng nợ nần của công ty và cá nhân. Bố tôi nhờ bà ngoại và Vitit đến tìm tôi nhiều lần để thuyết phục tôi, bảo tôi quay lại giúp gia đình vượt qua cơn sóng gió này nhưng tôi nhất định từ chối. Lần này tôi quyết tâm không để tình cảm mềm yếu chi phối để lại mắc phải sai lầm như trước đây. Tôi không thể tiếp tục trở thành nạn nhân của tính hung dữ, đồng bóng, bất thường của bố, với dấu hiệu ngày càng hung bạo và có nguy cơ gây chết người.

Sau đó không lâu, nhà máy thức ăn gia súc lặng lẽ đóng cửa, với một món nợ lớn ở ngân hàng cộng với việc bị ngân hàng Siam City kiện ra tòa và phải đền hơn 8 triệu baht nữa.

Không cần phải đoán cũng biết bố tôi giận dữ đến mức nào và đổ lỗi cho ai. Ông không ngừng chửi bới, buộc tội tôi là kẻ phản phúc, làm cho ông không những mất hết vốn liếng mà còn bị nợ nần suốt nhiều năm. Hơn nữa, ông còn nói sở dĩ tôi giàu có được như ngày nay là do biến thủ tiền của nhà máy thức ăn gia súc. Tôi không thanh minh tiếng nào, chỉ tập trung làm tốt công việc hiện tại. Tôi đã quá mệt mỏi khi dính dáng với bố.

Bố tôi và vợ mới cưới sau cùng
vào tháng 10/2007

Bố tôi lại kết hôn lần mới nhất vào tháng 10 năm 2007, vì nghe lời thầy bói nói rằng lấy vợ mới và có thêm con sẽ làm bố tôi giàu có và thành đạt. Đó là niềm tin của ông, mà ông không hề nghĩ rằng bây giờ mình đã 80 tuổi mà vẫn có con thì ai sẽ nuôi dạy nó, tương lai của nó sẽ ra sao nếu bố 207 không còn sống. Tôi thật sự không biết mình phải trả món nợ đời đi quét dọn những hậu quả mà bố tôi để lại cho đến bao giờ... Hay cả cuộc đời tôi từ khi sinh ra là chỉ để gánh chịu mọi tai họa do bố tôi gây ra?

24: CỐT NHỤC TƯƠNG TÀN

Sau khi từ bỏ công việc tại nhà máy thức ăn gia súc, tôi quay về tập trung vào công việc kinh doanh của mình. Lúc đó tôi vào khoảng 26-27 tuổi, đang là thanh niên trai tráng đầy nhiệt huyết, không vướng víu vào chuyện gia đình như trước và toàn tâm hướng về tương lai. Hơn nữa, tôi còn chịu ảnh hưởng của lối suy nghĩ truyền thống của người Hoa, rằng *chăm chỉ và kiên trì là con đường dẫn đến thành đạt và giàu có*, nên tôi lao vào làm việc ngày đêm không lúc nào ngừng nghỉ.

Trong khi đồ thị kinh doanh của tôi ngày càng đi lên thì đồ thị quan hệ gia đình càng đi xuống. Nguyên nhân vẫn bắt nguồn từ mâu thuẫn cố hữu giữa bố và mẹ tôi.

Sau khi đóng cửa nhà máy thức ăn gia súc do quản lý kém, bố tôi lâm vào cảnh nợ nần đầm đìa, khiến cho kinh tế gia đình trở nên bất ổn. Đã thế, bố tôi còn bỏ bê gia đình. Thậm chí ông còn lén lút chuyển các khoản thu nhập từ việc kinh doanh của gia đình vào tài khoản riêng ở ngân hàng, chứ không chuyển vào tài khoản chung của gia đình như trước.

Quá túng thiếu, mẹ tôi phải rút tiền tiết kiệm để chi tiêu hằng ngày. Bố tôi liền lấy đó làm cái cớ vu khống mẹ tôi bấy lâu nay ém nhem tiền của gia đình nên bây giờ không cần đến tiền của bố tôi nữa. Thái độ quá đáng đó của bố châm ngòi cho một trận cãi nhau kịch liệt và kết cục là bố tôi... lấy thêm cô vợ mới nữa, tiếp tục khoét sâu vết thương lòng của mẹ tôi.

Dẫu biết thói trăng hoa của bố tôi không bao giờ có thể thay đổi nhưng mẹ tôi vẫn cứ cố chịu đựng vì nghĩ rằng bố tôi chỉ lang chạ, lãng nhãng với các cô gái một thời gian rồi thôi, chỉ có mẹ là "bền vững" trong lòng bố. Vả lại từ trước đến nay, các cô gái đã qua tay bố chỉ là người làm thuê hay gái quê, không ai có thể sánh được với mẹ tôi về nhiều mặt. Nhưng người vợ mới nhất của bố, tức cô Aed, lại hoàn toàn khác và là đối thủ "nặng ký". Không những chưa chồng, cô Aed còn đẹp, có học thức, lại là con gái nhà chủ hiệu bán vàng lớn của tỉnh Suphanburi. Chưa hết, cô còn có doanh nghiệp riêng, sống hiện đại, rất hợp gu với bố. Bố tôi o bế cô Aed công khai trước mặt mọi người, khiến mẹ tôi cảm thấy bất an. Bà trở nên cáu giận, cay nghiệt, thậm chí không kiềm chế được cảm xúc, sẵn sàng nổi cơn ghen dưng dưng. Điều đó có khi dẫn đến người bị nạn là các con, nhất là những đứa đang vào tuổi vị thành niên như Viton và Vitit đang là trụ cột lao động trong nhà, đặc biệt đối với Vitit là đứa nghiêm túc, có trách nhiệm. Phải đương đầu với vấn đề túng thiếu tiền chi tiêu trong nhà cũng như mâu thuẫn gay gắt giữa bố mẹ là gánh nặng quá sức so với tuổi của Vitit.

Tôi nhìn thấy tình cảnh gia đình đang chuyển biến ngày càng xấu đi nhanh chóng mà bất lực, không có cách gì cứu vãn được. Mỗi lần gặp mẹ, tôi đều khuyên bà sớm li dị với bố tôi. Tôi nghĩ là khi quan hệ hôn nhân thất bại và không thể hàn gắn được nữa thì thà chia tay nhau còn hơn là cứ nhùng nhằng kéo dài sự bất hạnh, làm khổ lẫn nhau. Nhưng mẹ không chịu nghe lời tôi. Có lẽ vì mẹ còn tự tin và hiếu thắng với bố tôi, cũng như với người vợ mới của bố. Hoặc mẹ sợ mất thể diện vì theo quan niệm truyền thống ở thôn quê, người phụ nữ li dị chồng sẽ trở thành đối tượng gièm pha của thiên hạ. Do vậy, cứ mỗi lần tôi đề cập chuyện này thì câu nói cuối cùng của mẹ luôn luôn là: "Dù sao thì cũng là bố con, cứ kệ ông ấy, dù thế nào thì mẹ vẫn phải chịu đựng, vì các con, vì gia đình chúng ta"!

Tuy nhiên, mâu thuẫn trong nhà ngày càng căng thẳng, nhất là khi bố tôi ra mặt cưng chiều cô Aed mà không thèm để ý đến phản ứng của mẹ. Không những thường xuyên đi lại giữa Kanchanaburi và Suphanburi - nơi có nhà của cô Aed - nhiều lần bố còn dẫn cô Aed về nhà. Mỗi lần như thế, cô Aed tỏ ra thiếu lễ độ với mẹ, dù mẹ lớn tuổi hơn cô rất nhiều, và ở địa vị vợ cả; như thể cô muốn cho mọi người thấy mẹ tôi nay đã hết thời, không còn là đối thủ ngang tầm với cô nữa. Quả thực lúc đó mẹ tôi không thể sánh được với cô Aed trong vai trò "làm vợ" ở mọi phương diện. Điều đó khiến các em tôi rất không hài lòng, và tỏ thái độ chống đối, như muốn làm cuộc nổi loạn trong nhà. Điều này chỉ khiến bố tôi thêm tức giận với các em tôi. Viton có đến bàn với tôi về tình hình ở nhà nhưng tôi không biết nên làm thế nào vì mẹ vẫn cứ cố dăm ăn xôi bầu víu vào bố không chịu thoát ra. Về sau, sức ép lại càng tăng thêm, vì bố đã

không những không chu cấp cho gia đình mà còn nói với mẹ: "*Mẹ con bà chi tiêu bớt bớt chút đi. Đừng vung tay quá!*". Ông không hề đếm xỉa đến thực tế là mẹ tôi đang phải nuôi đàn con và những người giúp việc trong nhà, tổng cộng đến 20-30 người, chưa kể các thợ vườn và nhân công khác lên đến cả trăm miệng ăn. Điều đó khiến Vitit rất uất ức, đến mức em đã thốt ra với anh Laem - tài xế của bố rằng: "*Anh nói với bố hãy để em yên. Nếu không em bắn thật đấy!*". Anh Laem hốt hoảng can ngăn: "*Em không được làm vậy, tội chết, cứ để mặc bố em, đừng can thiệp vào*".

Không những thế, Vitit còn thổ lộ với em gái Daeng về sự bất mãn, căm giận của mình đối với những hành vi vô tình vô nghĩa của bố. Có lúc Vitit còn lấy khẩu súng ra lau với nét mặt dăm chiêu, căng thẳng. Daeng chỉ biết khuyên giải anh đừng dùng vũ lực để giải quyết mâu thuẫn gia đình. Không ai có thể ngờ là dưới bầu không khí im lặng, không chuyện trò và không tìm cách giải quyết một cách êm thấm, các mâu thuẫn gia đình đang ngày càng trở nên gay gắt và sẽ dẫn đến kết cục bạo ngược, gây ra vết thương khắc sâu không bao giờ xóa được trong lòng mọi người có liên quan.

Buổi sáng hôm đó, không khí tại chợ Tha Rua trong lành, anh Laem đến nhà tôi từ rất sớm như thường lệ và khởi động chiếc xe tải hiệu Toyota, mở sẵn điều hòa chờ bố tôi bước ra. Vừa lúc đó, anh nghe thấy tiếng còi và quen thuộc giữa bố mẹ tôi. Nhìn vào gương chiếu hậu, anh Laem thấy Vitit im lặng đứng xem trận khẩu chiến. Nhưng khi bố tôi đi ra để mở cửa xe, thì Vitit vội chạy vào trong nhà vác khẩu súng ra mà không ai để ý, rồi bắn ngay vào chiếc xe. May mà viên đạn trúng vào thanh sắt phía sau xe... nhưng đó là cơ hội để bố tôi nấp sau cánh cửa trước của xe và rút súng ra bắn xối xả.

Khi đó, Vitit hoàn toàn mất kiểm soát, đã chạy ra phía trước bên phía người lái và chĩa họng súng vào trong xe. Anh Laem thấy thế hốt hoảng kêu lên để ngăn lại, khiến Vitit đổi ý bắn qua nóc xe, còn bố vẫn bắn đáp trả, cho đến khi hai bên hết đạn. Khi đó anh Laem mới mở cửa xe chạy đến nấp sau bể nước. Cuối cùng, có người chạy đến tách Vitit ra và đưa đến nhà cậu Keo ở gần đó, trong khi bố vẫn giận dữ gào thét: "*Thằng này không thể để nó sống, nó sẽ giết tao!*" và chạy vào nhà lấy thêm đạn.

Lăm lăm khẩu súng trên tay, ông điên tiết chạy sang nhà cậu Keo. Vitit cũng đã lắp thêm đạn, bước ra khỏi nhà đối đầu với bố. Có lẽ vì có thời gian trấn tĩnh nên Vitit nghĩ lại về những gì đã xảy ra. Lần này, nó không bắn vào bố mà chỉ bắn chỉ thiên một phát rồi bắn xuống mặt đất một phát để cảnh cáo bố không được đến gần nó và ngầm tuyên bố "đình chiến". Nhưng bố tôi không nghĩ như vậy, ông chỉ muốn giết Vitit ngay lập tức cho hả giận bởi nó đã dám bắn ông trước. Ông hùng hổ tiến lên và khi cách Vitit chừng 20 mét, ông bắn thẳng vào đầu Vitit. Viên đạn .357 xuyên qua trán, làm thủng óc, chui ra sau gáy làm tê liệt toàn bộ hệ thần kinh. Vitit ngã gục xuống mặt đất.

Tôi không biết trong đầu bố tôi lúc đó nghĩ gì. Có lẽ bố tôi nghĩ rằng Vitit đáng bị trừng phạt như vậy vì đã dám vô ơn bạc nghĩa với người đẻ ra mình nên ông thần nhiên quay vào nhà, mặc kệ Vitit nằm trên vũng máu, không biết còn sống hay đã chết.

May mà lúc đó, cô em gái Daeng (tức Somjai) vừa lái xe ở chợ về thì nhìn thấy Vitit nằm bất tỉnh dưới đất. Daeng vội đưa Vitit vào bệnh viện Tha Rua cấp cứu. Sau khi bác sĩ cầm máu, băng bó vết thương và cho thở ôxy, mọi người cho rằng cần phải chuyển gấp Vitit lên bệnh viện lớn tại Bangkok mới đủ phương tiện hiện đại để cứu chữa. Ngay lập tức, Vitit được đưa đến bệnh viện Paulo Memorial, có Daeng và mẹ đi theo.

Trong khi đó, bố tôi giam mình trong nhà, không thềm hỏi ai về tình hình Vitit. Một lát sau, anh Laem lái xe đưa bố tôi đến trình báo cảnh sát trưởng tại thị trấn Tha Rua. Nhân viên ở đây lấy lời khai và cho phép bảo lãnh bố tôi. Chiều tối hôm đó anh Laem chở bố đến nhà cô Aed tại Suphanburi. Dọc đường bố không nói một lời nào.

Tôi nhận được điện thoại báo tin dữ của Vitit, vội lái xe đến ngồi chờ tại phòng cấp cứu bệnh viện Paulo Memorial. Xe cấp cứu chở Vitit đến, em vẫn bất tỉnh nhân sự, đầu băng bó kín mít. Mọi người đều nghĩ Vitit đã chết vì xe cấp cứu đã phải mất gần 3 tiếng mới đến được đây, phần

vì đoạn đường dài đến 130 km, phần vì kẹt xe, trong khi vết thương quá nặng. Vitit được mổ khẩn cấp. Khả năng sống sót của em chỉ 10%! Nhìn thể trạng của em, tôi cực kỳ lo lắng. Liệu có người nào có thể vượt qua được vết thương nặng như vậy, nhất là thời gian chờ cứu chữa lại quá lâu?

Tôi nhìn mẹ và các em. Mọi người ngơ ngác, hoảng loạn, muốn khóc mà không thành tiếng. Những giây phút ấy thật đau đớn, thê thảm. Tôi đến ôm mẹ cùng các em để an ủi nhưng cũng không thể nói nên lời. Cuối cùng mẹ lên tiếng: "*Tất cả là do số mệnh của mẹ, kiếp trước mẹ đã gây ra tội...*". Nhưng tất cả anh em chúng tôi đều biết đó không phải là do số mệnh gì cả, mà là hậu quả do bố tôi gây ra. Bố tôi là thủ phạm, thật không công bằng, thật vô lý khi chỉ đổ lỗi cho số mệnh.

Mọi sự chìm đắm trong im lặng, trống rỗng và sầu não không kể xiết. Tất cả chúng tôi tập trung nhìn vào cửa phòng hồi sức cấp cứu với hi vọng mong manh và không ngừng tự hỏi: Tại sao bố có thể làm cho Vitit ra nông nỗi này khi Vitit đã chủ động dừng lại? Tại sao bố không nghĩ dù sao đó cũng là đứa con do mình sinh ra? Tại sao bố không chấm dứt những hành động độc ác của mình? Tại sao bố không nghĩ Vitit là đứa con đã vất vả làm lụng giúp gia đình bấy lâu nay chẳng hề nề hà, cũng không bao giờ lêu lổng, quậy phá?

Nước mắt tôi trào ra lúc nào không hay. Rồi tôi ngẩng đầu lên để nước mắt chảy ngược vào trong lòng và quyết tâm tìm lại công lý cho mẹ và Vitit, cũng như cho các em tôi. Một ý nghĩ lóe lên: Tôi phải làm gì đó để chấm dứt sự bất công và xóa bỏ hết những điều xấu xa đã bao phủ lên gia đình tôi bấy lâu nay. Tôi vội vã quay lại căn nhà ở đường Sukhumvit, chuẩn bị khẩu súng săn và hai khẩu súng ngắn, lắp sẵn đầy đạn và lấy thêm 30 viên đạn súng săn, 50 viên đạn cho súng ngắn cùng một con dao găm. Cho tất cả vào chiếc túi đựng dụng cụ thể thao rồi lái xe hướng về tỉnh Kanchanaburi. Trong đầu tôi chỉ có một suy nghĩ: phải bắn bố, bắn để trả thù, bất chấp mọi hậu quả, sau đó sẽ tự vẫn. Miễn là kết thúc ngay mọi chuyện xấu xa này!

Biết bao nhiêu lần bố đã ức hiếp, ngược đãi chúng tôi, chỉ biết làm theo ý mình mà không thèm quan tâm đến suy nghĩ của người khác. Lúc nào bố cũng làm tổn thương đến mẹ, tổn thương tình cảm của anh em chúng tôi, dù chúng tôi đều là những đứa con ruột thịt của ông, đều phải lao động cật lực chẳng khác gì nô lệ. Ông chẳng bao giờ nhìn thấy những ưu điểm đó của chúng tôi. Chỉ cần chúng tôi có sơ suất dù rất nhỏ, ông cũng xem là tội lớn và chửi mắng, đánh đập tàn nhẫn. Nhiều lần anh em chúng tôi tự hỏi, những ông bố khác trên đời này có ai ngược đãi con cái tàn bạo như bố tôi không? Có ai độc ác đến mức ra tay giết chết con đẻ của mình như bố đã làm với Vitit không? Liệu ông có thực là bố đẻ của chúng tôi không?

Lòng tôi nóng như lửa đốt. Đôi mắt nhìn vào tấm kính xe, giàn giụa nước mắt, trong lòng đau xót khôn tả với nỗi căm thù tuôn trào, đến mức tôi phải lấy một tay lau nước mắt. Tôi điên cuồng bóp cò inh ỏi xin đường, chân đạp ga hết cỡ.

Bố đã gây ra cho tôi biết bao nhiêu chuyện đau lòng như vậy mà tại sao vẫn chưa thấy hả dạ, giờ lại ra tay trừng trị bằng súng đạn đối với Vittit, đứa em mà tôi đã nuôi dưỡng lúc còn bé xíu, một lao động chủ lực trong gia đình. Tôi có thể chịu đựng bố làm bất cứ điều gì đối với tôi, nhưng lần này thì thật sự vượt quá giới hạn. Bố đã giày xéo lòng tôi, lòng mẹ tôi và tất cả các em tôi quá mức có thể chấp nhận được và vì thế bố không nên chung sống với chúng tôi trên thế giới này. Phải chấm dứt mọi chuyện xấu xa giữa bố và tôi. Tôi tiếp tục nhấn ga hết cỡ.

Tôi mất gần một tiếng bị kẹt xe từ đường Sukhumvit đến Sanam Luang. Với cảm giác thời gian dài vô tận nên khi xe qua được cầu Pra Pinklao, tôi lao đến Talingchan rồi hướng về phía tỉnh Nakhon Pathom. Trong đầu vẫn chỉ nghĩ đến trả thù, phá phách, đập đổ tất cả. Chỉ có cái chết mới kết thúc mọi chuyện, mới xứng đáng với mọi tội lỗi mà người đó gây ra, dù người đó là bố tôi.

Thế nhưng ngay lúc đó, khi tôi đang trong tâm trạng điên dại giống như quỷ dữ chứ không còn là con người nữa, thì một suy nghĩ khác chợt lóe lên trong đầu. Nếu tôi bắn chết bố rồi tự vẫn thì điều gì sẽ xảy ra? Bị kích trong gia đình sẽ càng ghê gớm hơn. Rồi ai sẽ chăm sóc mẹ và các em? Ý nghĩ bất thành linh này khiến tôi khựng lại và ngăn người ra.

Hai tiếng "mẹ" và "các em" như có một sức mạnh mãnh liệt, lập tức chặn đứng và làm mềm yếu tâm trạng căm giận điên tiết gần như mất trí của tôi. Lúc này mẹ và các em tôi đang sống cuộc sống như không có chồng, không có cha, không có người đứng đầu gia đình. Họ đang rơi vào hoàn cảnh tột tệ như vậy, nếu tôi cũng không còn trên đời thì họ sẽ dựa vào ai? Tương lai của họ sẽ còn bấp bênh, mờ mịt đến đâu? Rất có thể cuộc đời họ sẽ như chiếc thuyền đang gặp sóng to gió lớn giữa đại dương, chẳng mấy chốc sẽ bị đánh tan thành từng mảnh. Tôi hãi hùng khi hình dung cảnh tượng những người thương yêu của tôi sắp chết đuối, tiếng kêu cứu thảm thiết của họ văng vẳng bên tai tôi...

Trong giây phút tranh tối tranh sáng và giữa cái sống và cái chết, thì tia sáng của lương tâm lóe lên như đóa hoa sen vươn cao trên vũng bùn, giữa những cơn mưa tầm tã và bầu trời mịt mù. Tôi trấn tĩnh lại, tự nhủ nếu mình làm như vậy thì cũng chẳng có lợi cho ai cả. Đã biết là không thể làm cho tình hình tốt lên thì việc gì phải cố làm bằng được? Tôi cho xe chạy chậm lại. Cơn điên tiết vừa bốc lên ngùn ngụt, tưởng như tôi sắp trở thành kẻ sát nhân đến nơi - đã thành linh vụt tắt. Tôi dừng xe lại và nhìn ra phía trước, hướng về tỉnh Kanchanaburi với cái đầu nặng trĩu và tâm hồn trống rỗng. Sau khi ngồi trấn tĩnh một lúc lâu, tôi quyết định quay đầu xe về Bangkok. Với tâm trạng của người mới tỉnh ngộ, tôi tự nhủ rằng trên đời không có gì quý bằng cuộc sống của mình. Không thể đem cuộc đời của mình đánh đổi với ai hay cho bất cứ thứ gì. Và điều quan trọng nhất mình cần làm bây giờ là phải nâng niu, gìn giữ cuộc sống của mình một cách tốt nhất, **vì mẹ và vì những đứa em thân yêu.**

Không chỉ riêng tôi cảm thấy căm phẫn trước hành động tàn ác của bố mà ngay cả ông cảnh sát khu vực - một người bạn thân thiết của mẹ tôi - và ông xã trưởng - con nuôi của mẹ tôi - cũng rất phẫn nộ. Họ nói với mẹ tôi rằng mẹ muốn xử lý bố tôi thế nào thì họ sẽ làm ngay. Song, mẹ tôi không nói gì, thậm chí còn ký giấy bãi nại, không kiện cáo gì bố tôi cả. Khi tôi có ý kiến ít ra phải có hình thức trừng phạt nào đó để bố biết ăn năn hối cải trước tội lỗi của mình thì mẹ meo máo ngăn lại và bảo rằng dù mẹ có đau đớn và thương yêu Vitit đến đâu, mẹ cũng không nỡ để bố phải đền tội bằng tính mạng hay bị tù đầy.

Chuyện xảy ra với Vitit khiến tôi ngấm lại bản thân. Từ nhỏ, tôi đã nóng nổi và hay nóng nảy. Hình như tôi tiếp thu tính tình này từ bố nhiều hơn là từ mẹ. Tôi là người không để bụng, nếu ai làm tôi giận thì tôi phản ứng ngay lập tức. Những phản ứng đó thường có phần hung hăng, tàn nhẫn, nhất là khi người đó nói năng hay có hành động gây xúc phạm thì tôi càng dễ bùng nổ.

Hồi nhỏ, tôi hay đánh nhau và dùng vũ lực để giải quyết mâu thuẫn, khiến cho nhiều đám trẻ trong xóm phải nể mặt. Có lẽ một phần cũng vì bị ảnh hưởng quan niệm anh hùng hảo hán trong thanh niên lúc bấy giờ, ngoài coi trọng lễ phải, công lý, yêu mến bạn bè, còn phải tỏ ra là người hùng, dùng lời ít mà dùng võ nhiều. Cũng may là "chỉ số" bạo lực của tôi giảm đi theo tuổi tác, do tôi có khả năng tự kiềm chế nhiều hơn, và không còn nóng nổi như hồi trẻ.

Tôi chợt nghĩ đến các em học sinh ngày nay thích kéo bè kéo cánh, lập nhóm để đánh nhau mà báo chí đưa tin. Tôi thông cảm và hiểu tâm trạng của các em vì tôi cũng từng quan niệm đã là nam nhi thì phải coi trọng danh dự, không bao giờ để ai xem thường mình, cứ phải "ăn miếng trả miếng", những chuyện khác nói sau. Song, những tư tưởng bạo lực này có thể làm điu bớt và tránh được nếu biết trấn tĩnh và dùng lý trí để dẫn đường. Tôi tin rằng em học sinh nào cũng sợ bị chấn thương, thậm chí bị mất mạng khi tham gia các cuộc ẩu đả tập thể. Nhưng hoàn cảnh đầy kích động có thể khiến các em quẫn trí, mất khôn, thiếu kiềm chế và nhất là mất đi sự khoan dung, coi trọng danh dự một cách mù quáng để rồi phải nhận những kết quả đau lòng. Tôi tiếc cho các em học sinh này, tiếc cho thời gian họ

mất đi vô ích, tiếc cho tình yêu thương và kỳ vọng mà bố mẹ, anh em và những người thân đã dành cho họ, tiếc cho những cơ hội tương lai dành cho họ đã bị tước đi chỉ vì một giây phút thiếu suy nghĩ. Tôi mong các em học sinh có máu nóng hãy biết dừng lại suy nghĩ từ những trải nghiệm mà tôi đã kể ở trên. Tôi mong các bạn thấy rằng nếu tôi không biết trấn tĩnh và kiềm chế, để cho tâm trạng chi phối, thì chắc chắn cuộc đời tôi bây giờ sẽ đi theo hướng khác rồi. Tuổi trẻ là giai đoạn đầy sức sống, các em nên dùng giai đoạn quý giá này để làm những việc

tích cực, có ích cho tương lai của mình.

Nếu tôi biết tự kiểm soát tâm trạng mình sớm hơn, tôi sẽ không phải ân hận về nhiều sai lầm xảy ra trong quá khứ và tâm hồn tôi sẽ còn thanh thản, bình yên hơn.

25: ĐỘNG LỰC TỪ BI KỊCH CỦA VITIT

Sau sự cố Vitit bị bố bắt, tôi hạ quyết tâm từ nay trở đi dù xảy ra bất cứ chuyện gì, tôi sẽ không bao giờ bỏ rơi các em tôi như trước. Tôi sẽ luôn ở bên cạnh để chăm sóc, bảo vệ chúng nó, để nuôi nấng dạy dỗ chúng trở thành người có ích cho xã hội vì tương lai tốt đẹp của cả gia đình chúng tôi. Tôi thuyết phục mẹ đồng ý cho các em, không phân biệt anh em ruột hay anh em cùng cha khác mẹ, chuyển đến Bangkok ở chung với tôi. Điều này khiến cho ngôi nhà tôi trở nên chật chội hẳn lên nhưng cũng thật ấm cúng. Việc chi tiêu trong nhà, kể cả tiền học phí và mọi khoản chi phí khác cho tất cả các em, tôi là người chịu trách nhiệm toàn bộ, dựa vào khoản tín dụng của ngân hàng.

Sức mạnh tinh thần mạnh mẽ lại đến với tôi một cách bất ngờ. Tôi bắt đầu hình dung ra kế hoạch cho tương lai, bao gồm lo việc học hành cho tất cả các em, làm thế nào tôi có thể dẫn dắt con thuyền nhỏ - một gia đình mà ngoài tôi và Kelly ra, còn có mẹ và 9 đứa em - vượt qua sóng to bão lớn, để cập bến an toàn.

Các em tôi đều biết rõ hoàn cảnh khó khăn của gia đình. Vitoon nói với tôi rằng em và vợ muốn quay trở về Kanchanaburi để mở quán bán hủ tiếu, còn Somjit cũng định về giúp bác gái bán quán cơm tại Hat Yai, khiến tôi càng thương xót cho các em và rất xúc động vì các em đã biết chia sẻ. Nhưng tôi không muốn một lần nữa anh em chúng tôi phải chia đàn xẻ nghé mỗi đứa một nơi như trước mà muốn tất cả cùng chung sống để chia ngọt sẻ bùi, cùng nhau xây dựng gia đình vững mạnh dù tôi phải làm việc nhiều hơn, vất vả hơn.

Về phần mẹ tôi, theo yêu cầu của các con, mẹ đồng ý ly thân với bố. Riêng việc ly dị thì mẹ vẫn nhùng nhằng. Có thể tình yêu và sự gắn bó giữa bố và mẹ tôi quá sâu sắc đến mức mà người thứ ba, dù là con cái, cũng không thể hiểu hết! Đó có thể là mối tình từng rất đẹp đẽ, đắm thắm qua bao năm tháng chung sống lâu dài, trở thành một sợi dây bền chặt, không dễ gì cắt rời. Tuy nhiên theo suy nghĩ của tôi, nếu hai vợ chồng đã không thể hòa hợp, bất kể vì lý do gì, và không có cách gì có thể giải quyết được những khác biệt thì không nên tiếp tục chung sống. Tuyệt đối không nên lấy chuẩn mực xã hội hay phong tục tập quán để níu kéo. Làm thế chỉ khiến đôi bên tiếp tục đau khổ, không còn tôn trọng hay nể nang nhau, dẫn đến cãi vã, xung đột, gây rắc rối cho những người xung quanh, nhất là con cái vốn dĩ vô tội. Trong sự cố xảy ra với Vitit, dù người có lỗi đến 60 - 70% là bố nhưng 30-40% còn lại thì mẹ không thể nói là mình không có trách nhiệm. Điều đáng nói là từ trước đến nay, đối với mọi sai lầm xảy ra trong gia đình, bắt nguồn từ mâu thuẫn giữa bố và mẹ, tôi chưa bao giờ nghe thấy hai tiếng "xin lỗi" từ bố hay mẹ.

Đến hôm nay, tôi vẫn nghĩ rằng ngoài tình yêu, ngoài niềm tin sẽ có ngày bố nghĩ lại và sẽ quay về với mẹ, ngoài mong muốn giữ thể diện với thiên hạ, còn một yếu tố quan trọng khác giữ mẹ ở lại với bố chính là tình yêu thương của mẹ dành cho anh em chúng tôi.

Sau khi chuyển đến ở với chúng tôi một thời gian, mẹ quyết định li dị với bố, một phần vì thương Vitit và không thể bỏ ngoài tai mãi những lời thúc giục của các con, một phần cũng vì mẹ đã có một thời gian yên tĩnh để nhìn lại những chuyện đã xảy ra và cân nhắc thấy rằng việc cứ "cố đấm ăn xôi" chẳng giúp cải thiện tình hình. Mẹ được bố chia cho 800.000 baht tiền mặt, một chiếc xe du lịch Toyota và một chiếc xe tải. Mẹ dùng 500.000 baht trong số đó để trang trải tiền viện phí cho Vitit.

Giá như mẹ nghe lời tôi li dị bố sớm thì có lẽ khi chia tay, hai người vẫn còn giữ được tình cảm tốt với nhau, chứ không phải sự chia ly để lại nhiều nỗi đau và vết thương lòng của mẹ và các em mà không có cách gì chữa cho lành được như lúc này.

Cuộc sống của tôi tuy còn bấp bênh, nhưng không phải mọi chuyện đều bi đát: ít ra công việc kinh doanh cá hộp vẫn tiến triển tốt, xuất khẩu tăng dần... Tôi bắt đầu mở thêm việc kinh doanh mới cho gia đình bằng cách đem chiếc xe tải mà mẹ được chia sau khi li dị với bố tân trang lại thành xe chở nước. Mỗi tháng đôi ba lần Vitoon lái xe đến giếng nước khoáng tại Kanchanaburi lấy nước đem bán cho công ty Unicord tại Mahachai. Mỗi chuyến thu được

10.000 baht, nhờ đó có thêm thu nhập cho gia đình vượt qua giai đoạn khó khăn.

Về phần Vitit, quả là phép màu khi em sống sót sau ca phẫu thuật và bình phục nhanh sau khi xuất viện. Ngay cả bác sĩ chữa trị cho Vitit cũng không tin Vitit sẽ sống vì phần não bên phải không còn, chỉ còn là dịch não do cơ thể tiết ra để thay thế cho phần não bị mất. Ông chưa từng thấy có ca nào như thế này mà không chết hoặc sống đời sống thực vật.

Dù sức khỏe đã dần tốt hơn nhưng Vitit vẫn cần có người ở bên giúp đỡ. Ngay cả khi ngồi, em cũng không tự giữ yên người được mà sẽ ngã lăn kềnh giống như con lật đật. Vitit còn phải chống chọi với những cơn đau đầu khủng khiếp và liên tục. Em vô cùng đau khổ vì điều này. Tôi chỉ biết an ủi, động viên em vượt qua chính mình để tiếp tục sống, để chiến thắng số phận. Tôi tin vào sức mạnh của tình yêu và sự gắn bó, và khẳng định chắc chắn với Vitit rằng các anh em trong gia đình sẽ luôn ở bên cạnh để giúp đỡ em.

Đến hôm nay, Vitit đã trở lại làm việc như một người bình thường - quản lý tòa nhà văn phòng Kromadit cùng với Vitoon. Em còn đảm nhiệm công việc chăm sóc cây cảnh và điều phối các công việc trong gia đình cho tất cả anh chị em trong đại gia đình. Ngoài ra, em còn là người để bạn bè và nhiều người khác đến lắng nghe những chia sẻ, kinh nghiệm từ chính những trải nghiệm bị thương của em, từ đó rút ra những bài học sống quý giá.

Vitit khi bắt đầu đi lại được

Dưới đây là lời tự sự của Vitit:

"... ngay khi tôi bị bố bắn gục, Daeng - em gái tôi - vừa lái xe tới đã xốc tôi đưa lên xe. Tôi cảm thấy đau đầu bên phải dữ dội. Lúc đầu tôi không biết mình bị làm sao nên hỏi Daeng: "Anh bị làm sao vậy?". Daeng trả lời: "Anh bị bắn!" và sau đó tôi không biết gì nữa. Daeng đưa tôi đến bệnh viện Paolo Memorial.

Ở bệnh viện, lần đầu tiên mở mắt, người đầu tiên tôi nhìn thấy là anh cả, tức anh Vikrom. Anh nói với tôi rằng mọi chuyện đã kết thúc, đã ổn, tôi không phải lo lắng gì nữa.

Lời an ủi, động viên và sự trông nom chu đáo của anh tôi giống như liều thuốc thần, làm lòng tôi dịu mát, yên tâm, tin tưởng và có sức mạnh tinh thần để vượt qua thử thách khốc liệt. Dù bận trăm công nghìn việc để mưu sinh, anh cả vẫn thường xuyên đến thăm tôi. Mỗi lần đến, anh lại ngồi cạnh giường, cầm tay tôi, nói những lời an ủi động viên chí tình. Dù khi đó đã tỉnh nhưng tôi vẫn không chắc có thể bình phục, trở lại như cũ, vì không ai nói thật với tôi về thực trạng vết thương của tôi.

Trong thời gian nằm một mình trên giường bệnh, tôi vẫn nuôi hy vọng là sau khi bình phục sẽ quay về giúp việc gia đình như trước. Tôi nghĩ rằng bố đã hết giận tôi và không khỏi ân hận về sự kiện tồi tệ này. Tôi không muốn gây rắc rối cho ai và không bao giờ ngờ rằng sự việc lại diễn ra như vậy. Đó là chuyện ngoài ý muốn.

Một ngày nọ, bác sĩ thông báo tuy tình hình sức khỏe của tôi được cải thiện, nhưng cơ thể tôi không thể trở lại bình thường như cũ. Tôi bị liệt nửa người do mất một bên não phải và sọ não bị chấn thương mạnh. Tôi không thể giữ cơ thể thăng bằng, mọi vật xung quanh quay cuồng như chong chóng, tay không cầm được bất cứ vật gì và đầu lúc nào cũng đau như búa bổ. Vào giây phút đó, tôi không còn muốn sống nữa. Đầu óc tôi trở nên tăm tối, tê dại, bế tắc, đau đớn. Tôi tự nhủ rằng từ nay về sau mình sẽ trở thành kẻ tàn phế, không còn làm được gì nữa. Mọi con đường phía trước đều tối mịt. Tôi không nghĩ ra một lối thoát nào khác ngoài suy nghĩ rằng mình đang là gánh nặng cho mọi người trong gia đình. Dù lúc đó chưa cử động được chân tay, nhưng tôi vẫn cố cựa quậy và định nháy mắt liên tục để kết thúc mọi khổ đau. Suy nghĩ đó cứ lớn vồn trong đầu tôi, cả lúc tỉnh lẫn lúc mê, lặp đi lặp lại, khiến tôi chỉ còn mong muốn duy nhất là tìm đến cái chết. Nhưng người đã giúp tôi từ bỏ ý định này chính là anh Vikrom. Lời khuyên bảo ân cần của anh cả rót vào tai tôi, vang vọng đến phần não còn lại của tôi, khiến tôi nuôi hy vọng tiếp tục sống, tiếp tục ở bên các anh em ruột thịt.

Từ đó, tôi bắt đầu có những mơ ước, từ chuyện này đến chuyện khác. Nhờ có hai em Viboon và Viwat thay phiên nhau đến ngủ với tôi, nên những ước mơ của tôi dần dần trở thành hiện thực. Tôi bắt đầu cảm thấy bớt lo âu khi mỗi buổi chiều sau khi tan học, các em đều ghé thăm tôi. Tôi

chờ họ để cùng ăn cơm tối. Những giờ phút sum họp đó giúp tôi quên đi những cơn đau rất nhiều và tôi bắt đầu cất tiếng cười vui vẻ, tinh thần và sức sống bắt đầu trở lại với tôi lần nữa.

Sự động viên an ủi của anh cả và tất cả các anh chị em khác giống như liều thuốc bổ tinh thần, giúp tôi vượt qua những cơn đau đầu như búa bổ do nước đọng trong não khiến não luôn bị sưng. Những cơn đau trước kia xuất hiện liên tục từng giây, nay giảm xuống từng giờ, đến từng ngày, từng tuần, rồi 2-3 lần mỗi tháng. Đến nay, lâu lâu tôi mới bị sốc một lần và tôi có thể kiểm soát được về cơ bản.

Cuộc sống tại ngôi nhà đường Sukhumvit tràn đầy tình cảm ấm cúng của tất cả các anh chị em trong gia đình, sự động viên tinh thần của những người láng giềng, nhất là bà Phairo và con gái là cô Thipphairo, đã giúp tôi nhanh chóng bình phục. Tôi khỏe nhanh đến nỗi các bạn bè ở quê có dịp ra Bangkok ghé thăm đều kêu lên: "Không thể tin được!". Có người thậm chí còn cho rằng tôi có thể trở lại hoàn toàn bình thường như trước khi thấy nét mặt tôi rạng rỡ niềm tin. Nhưng trong thâm tâm, tôi biết rõ đó là điều không thể, vì cơ thể tôi không bao giờ có thể phục hồi như cũ.

Những giọt nước mắt của sự yếu đuối, tủi thân dần bớt tuôn rơi và rồi khô hẳn. Thay vào đó là nước mắt của sự hân hoan vui mừng khi bắt đầu luyện tập các bài phục hồi chức năng như một đứa trẻ, mà cuối cùng nó cũng không còn nữa.

Tất nhiên, liều thuốc tinh thần không là gì khác ngoài những người anh em ruột thịt của tôi luôn động viên, an ủi tôi, cứ như là họ biết trước khi nào tôi mất tinh thần hay nhụt chí, vì những lúc như thế anh cả sẽ xuất hiện nhiều hơn lúc bình thường để chăm sóc tôi, mặc dù tôi biết là anh đang rất bận công việc.

Thời gian trôi qua, tôi càng cảm thấy dù thân thể tôi tàn phế, nhưng tinh thần tôi lại mạnh mẽ hơn bao giờ hết, cùng với niềm vui và hạnh phúc mà trước đây tôi chưa hề biết đến: từ chỗ cho rằng mình là người kém may mắn nhất trên đời sang chỗ phải cảm ơn trời đất đã ban "phúc" cho mình - và đây cũng là điều anh cả thường khuyến bảo tôi.

Sau khi xuất viện, tôi trở về nhà ở hẻm 20 Sukhumvit trong tình trạng người tàn tật, không tự mình đứng dậy hay đi lại được, muốn di chuyển phải ngồi xe lăn, có người đi theo đẩy giúp. Thấy mình giống như một đứa trẻ sơ sinh, tôi đau lòng không sao kể xiết. Từ một thanh niên khỏe mạnh, là lao động chủ lực trong nhà, bỗng chốc tôi biến thành một kẻ tàn phế, mất khả năng vận động, nên dù đã cố bình tâm đành lòng chấp nhận thực tại tôi cũng không thể không xao xuyến, tủi thân. Càng nghĩ càng thấy mình đang là gánh nặng cho các anh chị em, tôi bực dọc, phần chí và ý nghĩ tự vẫn lại quay trở lại.

Có lần, khi không có ai ở nhà, tôi tự đẩy xe lăn vào phòng ngủ của anh Vikrom, đến chỗ anh Vikrom thường cất súng, tự nhủ rằng nhất định hôm nay mình sẽ tự kết liễu cuộc đời. Thế nhưng số phận run rủi khi ngay lúc đó, anh Vitoon có công việc đến Cục Hải quan từ sớm lại quên mang theo tài liệu nên phải quay về nhà lấy, thành ra tôi thoát chết trong gang tấc. Kể ra việc tôi được sống lại như ngày hôm nay, ngoài nguyên nhân quan trọng nhất là sự đùm bọc của anh chị em tôi, còn có nguyên nhân quan trọng khác là dựa vào kinh Phật, một liều thuốc đặc biệt hiệu nghiệm giúp nâng đỡ tâm hồn tôi. Tôi học được kinh Phật từ bà Phairo, người láng giềng ở nhà kế bên. Những buổi chiều người giúp việc đẩy chiếc xe lăn đi quanh nhà để tôi hít thở không khí trong lành đã cho tôi có dịp nói chuyện với bà Phairo. Bà hỏi tôi chuyện xảy ra rồi giúp tôi tập thiền định để khống chế cơn đau đầu, nghiên cứu kinh Phật, cho xem video, nghe kinh Phật và cách thực hành thiền định.

Từ đó trở đi, một điều khó tin đã xảy đến với tôi, các bài thiền định mà tôi học từ bà Phairo đã khiến tâm trạng quay cuồng, u sầu, bi quan của tôi được tiếp xúc với sự yên lặng. Tôi bắt đầu biết tĩnh tâm, nhận thức được nguyên nhân và kết quả của hạnh phúc và khổ đau, nhìn thế giới với tinh thần khách quan hơn: sự vùng vẫy bất an và tủi hận đối với cơ thể của mình dần dần bớt hẳn, sự nhập tâm vào những triết lý nhà Phật khiến tôi quý trọng giá trị của cuộc sống hơn và nhận thức được rằng việc tự sát không phải là lối thoát tốt đẹp cho vấn đề tôi đang đương đầu.

Tôi có thể ngồi thiền cả ngày, biết tĩnh tâm, nghĩ lại những chuyện đã xảy ra một cách bình tĩnh, và nảy ra ý nghĩ rằng tôi đã may mắn vì nhờ có sự kiện này tôi mới nhận thức được mình đã có tội gì, cống đức gì, và phải làm thế nào cho cuộc đời của mình trở nên tốt đẹp, bình yên, làm thế nào để không ức hiếp người khác và làm cho người khác hạnh phúc. Tôi cũng nhận thức rằng việc truyền bá kinh pháp cho người xung quanh là công đức to lớn hơn cả, vì nó giúp cho họ gột rửa tâm hồn được thanh cao, để họ có cuộc sống bình yên trên thế gian này và hiếu con người họ một cách thấu suốt.

Đến lúc này, tôi cảm thấy tự tin nhiều hơn. Nguồn động viên từ tình yêu thương, quan tâm lo lắng và giúp đỡ hết lòng của các anh chị em tôi giúp tôi dần dần bình phục, trở lại với cách nhìn lạc quan yêu đời hơn, cảm thấy mình vẫn là người có ích, người mà các anh chị em cần đến. Nhất là sau đó mẹ cũng dọn lên Bangkok ở chung với chúng tôi, tôi càng có điều kiện gần gũi mẹ nhiều hơn... Anh chị em chúng tôi càng thêm gần bó khi có mẹ ở chung nhà. Lòng thương yêu và sự ấm cúng đã lấp đầy một cách tuyệt diệu khoảng trống của xa cách, lạnh lẽo, đau buồn và vô nghĩa trong gia đình tôi trước đó.

Anh Vikrom đã đặt nền móng cho tình thương yêu, đoàn kết và đùm bọc lẫn nhau trong tất cả anh chị em chúng tôi, không phân biệt anh chị em ruột hay cùng cha khác mẹ. Tất cả cùng đến ở dưới mái nhà chung, giống như ghép lại những cái bẻ bị tan tác thành một cái bẻ chung vững chắc hơn.

Tôi phải khẳng định một sự thật là anh Vikrom và các anh chị em khác của tôi chính là liều thuốc thần tiên đã làm cho tâm hồn tôi trở lại tươi tắn và có sức mạnh như ngày nay. Tôi mong rằng câu chuyện của tôi sẽ là bài học nhắc nhở mọi người để không bao giờ lặp lại thảm cảnh như đã xảy ra với tôi, và cầu mong mọi người hãy lấy kinh Phật và lương tâm để dẫn đường và chiếu sáng cuộc đời".

26: TỪ BIỆT KELLY

Năm 1984 là năm tôi gặp nhiều sóng gió. Bắt đầu bằng lô hàng cá hộp trị giá 10 triệu baht bị Canada gửi trả lại, làm cho tôi bị lỗ gần 6 triệu baht, tiếp đó là nhà máy bột sắn tại Kanchanaburi không chịu giao hàng gồm 300 tấn bột sắn theo hợp đồng, khi họ thấy giá thị trường bột sắn lên cao, khiến tôi phải chạy tìm nguồn khác để chuyển đúng hạn cho khách hàng và phải chịu lỗ gần 2 triệu baht... Có thể nói đây là đợt làm ăn bị thua lỗ lớn nhất từ trước đến nay đối với tôi, khiến tôi lâm vào cảnh nợ nần... trong khi gánh nặng gia đình ngày một tăng thêm. Có lúc tôi tự hỏi tại sao số mình lại hẩm hiu, họa vô đơn chí như vậy? Nếu tôi không phải là người bền chí và gan góc, chắc tôi đã chịu đầu hàng số phận. Cũng may là lúc đó tôi còn trẻ trung và có sức khỏe nên vẫn hăng hái tiến lên.

Đối với tôi, điều mà tôi luôn giữ vững trong hoạt động kinh doanh là **chữ tín**: đã nói là làm và chịu trách nhiệm, một khi đã nhận lời hay ký kết với ai. Tôi tin rằng uy tín và sự tin cậy là điều quý giá nhất cần phải gìn giữ suốt cả cuộc đời.

Trước khi bước sang tuổi 30, công việc kinh doanh mà tôi xây dựng từ số 0 đã bắt đầu hình thành, cuộc sống gia đình rất hòa thuận, hạnh phúc. Tình yêu của tôi và Kelly nồng đượm đến mức có lần Kelly thì thầm vào tai tôi rằng: "Nếu thật có kiếp sau thì em vẫn muốn làm vợ anh". Lời nói ấy của Kelly khiến tôi rất xúc động và tin chắc rằng trên đời sẽ không gì có thể làm thay đổi tình yêu của chúng tôi. Thế nhưng, đôi khi cơn bão tố được hình thành khi không có dấu hiệu nào báo trước, thậm chí nó còn dữ dội hơn so với khi trời đang có mưa dông.

Sự không hài lòng của tôi đối với Kelly bắt đầu từ vài thái độ thiếu chín chắn, thiếu gương mẫu của cô ấy đối với các em tôi và các nhân viên. Chẳng hạn như cô ấy thường xuyên nói chuyện điện thoại riêng rất lâu với bạn bè trong giờ làm việc. Có khi cô ấy ngồi viết thư cho bạn thay vì làm việc! Điều này vừa ảnh hưởng đến công việc vừa làm gương xấu cho nhân viên. Nhưng điều làm tôi bức mình nhất là việc cô ấy đem chuyện của bố tôi và các vấn đề riêng của gia đình tôi kể với bạn bè của cô ấy bên Đài Loan. Dù cô ấy chỉ kể với vài người nhưng đó là điều tôi không thể chấp nhận bởi đó là những chuyện rất tế nhị, đau buồn mà gia đình tôi không bao giờ muốn gởi lại.

Đối với các em tôi, cô ấy tìm cách chia rẽ và thường xen vào mọi chuyện. Có hôm cô ấy đi chơi với bạn suốt đêm không về nhà. Khi tôi nhắc nhở nhiều lần mà cô ấy không nghe, tôi đành nói chuyện với mẹ của Kelly với hy vọng má Yao sẽ khuyên giải cô ấy. Song mọi việc không có kết quả.

Để tìm lối thoát, tôi cho Kelly sang Mỹ học thạc sĩ. Tôi và Kelly, cũng như gia đình hai bên nhất trí rằng vợ chồng tôi nên tạm xa nhau một thời gian để suy ngẫm về những thiếu sót, nhược điểm của mình để sau đó trở về sống với nhau tốt hơn. Tôi còn hy vọng những năm du học sẽ giúp cô ấy sẽ trưởng thành hơn rồi sau đó đem kiến thức về giúp ích cho công ty.

Nhưng thật đáng buồn, mọi chuyện đã diễn ra không như tôi mong đợi...

Tôi và Kelly ngay Kelly nhận bằng MBA tại Mỹ

Trong thời gian Kelly ở Mỹ, tôi có sang thăm cô hai lần. Trực giác mách bảo tôi rằng đã có điều gì đó thay đổi trong quan hệ vợ chồng của chúng tôi. Cô ấy khóc lóc đòi về nhà. Sau đó viết thư gửi cho tôi, nói rằng không muốn học nữa nhưng lần nào tôi cũng khẩn khoản bảo cô ấy chịu khó ở lại học cho xong.

Sau đó, tôi bị bố mẹ vợ lên án, cho rằng việc tôi cho Kelly sang Mỹ học là để tôi dễ bề quan hệ với cô gái khác, một doanh nhân trẻ đẹp hơn, và có ý định bỏ vợ để cưới cô này, dù thực tế không hề có chuyện đó. Hình như Kelly nghe theo lời của bố mẹ, và khi về nghỉ hè, cô có hỏi tôi

chuyện này. Tôi thề với cô rằng tôi không bao giờ ngoại tình và cũng muốn cô thề với tôi điều ấy. Nhưng Kelly chưa kịp thề thốt thì mỗi nghi ngờ tự nó dần dần sáng tỏ. Tình yêu là cảm xúc đặc biệt giữa hai người, không nên có người thứ ba can thiệp vào, dưới bất cứ hình thức nào. Niềm tin của tôi vào tình yêu và vào Kelly đã bị lung lay, do đó con đường thoát tốt nhất là chia tay.

Khi tình yêu ngọt ngào trở thành nỗi đắng cay, tôi chủ động đặt vấn đề li hôn nhưng Kelly không đồng ý vì rằng như thế là không công bằng với cô ấy. Kết thúc kỳ nghỉ, cô ấy quay lại Mỹ, để lại bài toán hôn nhân dang dở.

Sau khi trở về Mỹ, Kelly vẫn viết thư đều cho tôi. Mỗi lá thư đều nói lên nỗi đau buồn, tan vỡ cõi lòng như thể trời đất sụp đổ trước mắt. Cô ấy mô tả cô ấy là người yếu đuối dễ bị tổn thương, không thể chịu đựng được việc làm can thiệp của tôi. Mỗi dòng trong thư đều khiến tôi không cầm được nước mắt. Những hình ảnh thân thiết trước đây lại hiện lên không ngớt: ngày đầu tiên gặp Kelly ở trường Hsinchu, sự thông cảm giúp đỡ tận tình mà cô dành cho tôi trong suốt thời gian tôi ở Đài Loan, những bức thư cô ấy viết động viên tôi kèm theo món tiền nhỏ để giúp tôi vượt qua những ngày tăm tối khi khởi nghiệp ở Thái Lan, cảnh chúng tôi nằm bên nhau đếm sao trời ở Khao Yai... Những hình ảnh đó nhắc nhở về mối tình đã khắc sâu trong lòng tôi.

Thế nhưng sau đó không lâu, tôi nhận được thư kèm đơn xin li dị của cô. Bức thư ấy như một tia sét đánh vào tim tôi. Nỗi đau tỏa ra toàn thân tôi, đầu óc quay cuồng, toàn thân tê tái, không muốn cử động, không muốn mở miệng cất nên lời... Cảm giác vô cùng buồn bã đau xót chẳng khác gì ngày tôi nghe tin Vitit bị bố bắn. Có thể tất cả là do lỗi của tôi đã để cô ấy đi xa, không những thế còn tỏ ra lạnh nhạt, xa lánh với cô ấy...

Tôi nhắm mắt, lòng tê tái và trống trải. Từ nay tôi sẽ phải đơn độc đương đầu với số phận, không còn Kelly ở bên động viên, giúp đỡ nữa. Tôi đau đớn nhận ra mối tình đẹp một thời giữa tôi và Kelly đã tan vỡ và tan theo gió xa dần, xa dần... vượt khỏi tầm với của tôi...

Sự đổ vỡ và cuộc chia tay với Kelly giống như axit găm nhấm tim tôi mục ruỗng. Nỗi u sầu thâm nhập vào tâm hồn tôi như dòng suối bị nhiễm độc. Tôi không bao giờ ngờ rằng mối tình mà tôi đã vun đắp bao năm dài từ tuổi thiếu niên lại có thể dễ dàng sụp đổ như vậy, và tôi đã trở thành kẻ thất bại trong hôn nhân. Cho dù những trải nghiệm về cuộc hôn nhân cay đắng giữa bố mẹ đã khiến tôi rất thận trọng trong yêu đương và hôn nhân, thế mà tôi vẫn không tránh được thất bại. Điều đó có tác động rất mạnh đến tinh thần của tôi, khiến tôi không còn tha thiết với tình yêu, mất lòng tin và hy vọng vào hôn nhân, cũng như mất lòng tin vào các cô gái khác.

Tôi phải mất một thời gian dài chìm đắm trong nỗi đau và những câu chuyện trong quá khứ. Rất ít khi tôi nghĩ đến chuyện mới xảy ra, tìm câu trả lời cho những câu hỏi, và đôi khi than thân trách phận cho số kiếp của mình. Tôi đã bước từ góc tối của sự đau khổ và lao vào thế giới hoan lạc. Không còn bị ràng buộc bởi sợi dây tình cảm với ai, cũng không bị ràng buộc về pháp lý, tôi lao vào lối sống tự do phóng túng đến mức tôi bị gán cho danh hiệu "play boy" (kẻ ăn chơi), mặc dù từ "play boy" người ta thường dùng để chỉ những kẻ chỉ biết ăn chơi trác táng, ích kỷ và vô trách nhiệm. Còn đối với tôi, tuy giai đoạn sau có quan hệ với khá nhiều cô gái, nhưng tôi luôn xác định trước điều kiện và giới hạn của mỗi quan hệ. Và các bạn gái của tôi đều tán thành và chấp nhận các điều kiện đó. Mỗi quan hệ của tôi với tất cả các cô gái đều dựa trên sự hiểu biết lẫn nhau và tôn trọng quyền tự do của mỗi người. Tôi đối xử đàng hoàng, tử tế với họ trong suốt thời gian có quan hệ với nhau, nhưng hai bên không có bất cứ sự ràng buộc nào. Nếu nhớ xảy ra hậu quả thì câu chuyện sẽ kết thúc tại cơ sở y tế.

Có thể có người cho rằng tôi ích kỷ, nhưng thực ra tôi không muốn gây gánh nặng cho ai cả, bất kể đó là người bạn gái, người xung quanh và xã hội, đặc biệt là những đứa trẻ vô tội, được sinh ra bởi bố mẹ chỉ có nhu cầu thỏa mãn sinh lý tự nhiên.

Như tôi đã nói, việc có một đứa con không phải là chuyện đùa, người sẽ làm cha mẹ phải sẵn sàng về mọi phương diện, phải trưởng thành, ổn định về kinh tế, có tinh thần trách nhiệm đối

với mọi vấn đề nảy sinh, kể cả việc hy sinh, cống hiến tất cả sức lực, tình yêu, thời gian... cho con cái. Đây là một vấn đề nữa tôi muốn gửi đến các bạn trẻ trong thời đại mới, cả nam lẫn nữ, những người tiếp nhận các giá trị văn hóa của phương Tây mà không suy xét, cân nhắc kỹ lưỡng đến sự phù hợp của nó, chẳng hạn như lối sống buông thả, nhằm thỏa mãn tình dục trong phút chốc có thể gây ra những hậu quả xấu, những vết thương lòng cho bản thân và những người thân mà không có cách gì xóa bỏ được.

Những tin tức về những em nữ sinh ở tuổi học đường có mang, đến bệnh viện sinh đẻ rồi bỏ con tại đó, hay mang vứt tại các đồng rác, hay bà mẹ mới 13-14 tuổi giết chết con của mình, các trẻ em trai gái vị thành niên nghiện ma túy và quan hệ tình dục... là những vấn đề nhức nhối của xã hội hiện nay.

Tôi có một mong muốn mạnh mẽ là những vấn đề xã hội đối với các trẻ em sẽ được giảm đi, bao gồm số lượng trẻ mồ côi, trẻ lang thang không nơi nương tựa, bị ngược đãi, bị lạm dụng, nghiện ma túy, nhiễm HIV... Những vấn đề này cần phải được xử lý tận gốc, tức là nếu chúng ta chưa sẵn sàng để sinh ra một đứa trẻ thì tuyệt đối không nên sinh ra, nếu không thì việc này sẽ trở thành một chuỗi các vấn đề nan giải, cái này kéo theo cái kia... Chắc chắn những đứa con sinh ra sẽ trở thành gánh nặng cho gia đình và xã hội, vì bố mẹ chúng chưa sẵn sàng để gánh vác trách nhiệm làm cha mẹ. Nếu họ biết suy nghĩ chín chắn và có biện pháp phòng ngừa, thì tính hệ trọng của vấn đề sẽ được giảm đi nhiều. Nếu đã trót gây ra hậu quả thì họ cần bình tĩnh suy xét, thú nhận sai lầm với bố mẹ hay người bảo lãnh để tìm giải pháp thích hợp, không nên phần chí dẫn đến hành động cực đoan như kết liễu cuộc sống, dù đó là của mình hay của người khác.

Tôi cho rằng mọi vấn đề đều có cách giải quyết, và thường không phải chỉ có một giải pháp duy nhất. Ngoài ra cần nhận thức rằng mọi vấn đề đều do con người gây ra, cho nên chính con người phải đứng ra giải quyết. Không có cái gì trên đời mà con người không làm được, miễn là có sự hiểu biết: hiểu rõ bản thân mình một cách thành thực và đúng đắn thì sẽ làm cho vấn đề phức tạp trở nên dễ dàng hơn.

27: BÌNH MINH CUỘC ĐỜI

Sau khi không còn tổ ấm riêng của mình nữa, tôi tập trung mọi sức lực vào công việc kinh doanh cùng với mẹ và các em. Tôi muốn thấy mẹ an hưởng tuổi già, được chứng kiến và tự hào về sự thành đạt của con cái. Và tôi cũng mong bà sẽ như cây cổ thụ, tỏa bóng mát cho con cháu. Tôi muốn tập trung tất cả các em tôi đến sống chung dưới một mái nhà, không phân biệt anh em ruột hay anh em cùng bố khác mẹ. Trước đó tôi đã thuyết phục mẹ về điều này. Tôi biết rằng đó là việc không dễ dàng đối với mẹ, nhất là khi nhìn thấy những đứa con của bố với các bà vợ khác - những người đã từng cướp đi hạnh phúc và tình yêu của mẹ - đang sống sò sò trước mặt mẹ. Nhưng rồi mẹ cũng chấp nhận sự thật là dù thế nào thì những vấn đề rắc rối trong gia đình cũng có phần trách nhiệm của mẹ, ít ra là 30%. Hơn nữa mẹ cũng cần phải khoan dung, rộng lượng đối với những đứa con của bố với các bà vợ khác, vì chúng đâu có tội tình gì: chúng chỉ là hậu quả từ hành động của những người đã sinh ra chúng, mà trước hết là bố tôi.

Tôi rất mừng được mẹ chấp nhận ý kiến của tôi, kể cả việc từ bỏ ác cảm hay phân biệt đối xử với những đứa con của bố với các bà vợ khác và cùng chung sống với tất cả anh em chúng tôi để chung tay xây dựng tương lai tốt đẹp cho cả gia đình.

Tôi rất tự hào về truyền thống gia đình và dòng họ tôi, lấy đó làm chỗ dựa tinh thần để tôi phấn đấu xây dựng tương lai.

Kỳ thực, tại thị trấn Tha Rua, dòng họ tôi kể từ thời ông cố trở đi luôn được những người dân địa phương yêu mến và kính trọng. Điều này cũng là một yếu tố khuyến khích tinh thần cho những đứa con trong gia đình tôi phấn đấu để trở thành người tốt, thành đạt trong công việc, đùm bọc lẫn nhau và có tinh thần từ thiện. Một số người cho rằng đây là kết quả của gen di truyền, nhưng riêng tôi thì tin rằng quyền lực và sức mạnh của con người nhân đức và thiện tâm có thể truyền từ thế hệ này sang thế hệ khác dưới hình thức của tính nết, hành vi, nếp nghĩ... Do đó, những việc thiện mà chúng ta thực hiện sẽ không bao giờ vô ích, mà sẽ trở thành di sản quý giá để lại cho con cháu chúng ta về sau, quý giá hơn bất cứ của cải vật chất nào.

Sau khi tiếp nhận các em đến sống chung trong một nhà, tôi tổ chức cuộc họp gia đình mỗi tháng một lần. Với từng người thay phiên nhau chủ trì, cuộc họp có nội quy, kỷ luật, có ghi biên bản và mọi người có quyền tự do phát biểu ý kiến bình đẳng và tôn trọng lẫn nhau.

Mỗi người em của tôi đều được giao nhiệm vụ và có trách nhiệm đóng góp vào công việc của gia đình. Như đã nói ở trên, trong việc giáo dục các em, tôi không dùng biện pháp quản lý hay giám sát nhiều mà chủ yếu là nêu gương. Chẳng hạn, sau khi mẹ li dị bố, mẹ đưa cho tôi một sợi dây chuyền vàng khá lớn - để tôi đem bán lấy tiền nuôi các em. Tôi đưa lại cho mẹ một phần tiền bán dây chuyền, số còn lại thì dùng đánh thành nhiều sợi dây chuyền vàng nhỏ để làm giải thưởng cho em nào thi học kỳ đạt điểm khá giỏi, kèm thêm điều kiện là học kỳ tiếp theo em phải tiếp tục duy trì kết quả này, nếu không thì sẽ bị thu lại dây chuyền. Theo trí nhớ của tôi thì chưa bao giờ tôi phải thu lại dây chuyền đã cho các em, mà chỉ có tặng thêm.

Tôi rèn luyện cho các em có kỷ luật về tài chính, biết tự mình kiểm soát chi tiêu, bằng cách làm thẻ ATM cho các em đang đi học, với số tiền mỗi năm học là 50.000 baht, và sẽ được bổ sung sau khi kết thúc năm học đó. Làm như vậy khiến các em phải tự quản lý chi tiêu trong học hành và các khoản tiêu vật, trừ chi phí ăn ở trong nhà do tôi chịu trách nhiệm toàn bộ.

Sau khi tốt nghiệp và có việc làm, các em sẽ có trách nhiệm trích một phần tiền lương hàng tháng để hoàn lại số tiền học phí đã được chu cấp. Làm như vậy khiến các em cảm thấy tự hào là tự mình làm ra tiền cho việc học hành của mình, qua đó biết quý giá trị của đồng tiền và sử dụng tiền hợp lý.

Tôi rất coi trọng giá trị của nền tảng giáo dục và tôi nghĩ, muốn các em trở thành người tốt sau này thì phải trang bị cho các em một nền tảng giáo dục có chất lượng. Tôi đặt mục tiêu cho các em trai theo học các ngành kỹ thuật công nghiệp và em gái học ngành kế toán hay quản trị

kinh doanh. Khi em trai út Visut học xong trung học cơ sở tại Ratchaburi và xếp thứ hai toàn trường, tôi lập kế hoạch cho em thi vào trường Triam Udom Suksa ở Phayathai, Bangkok, nhưng em không đậu. Việc này khiến tôi buồn phiền, ăn không ngon ngủ không yên suốt nhiều ngày. May mà sau đó em cũng đỗ vào trường ấy, nhưng vào ngành khác và học ở trụ sở tại quận Phattanakarn, Bangkok. Để kích thích em quyết tâm học, tôi treo giải thưởng 20.000 baht nếu em thi đỗ vào ngành cơ khí trường Đại học Chulalongkorn. Cuối cùng em đã thi đỗ trường này, nhưng vào ngành kiến trúc.

Viboon học trường cấp ba Suan Kularb Wittayalai ở Bangkok. Viboon thông minh, nhanh nhẹn nên tôi muốn em học ngành kỹ thuật cơ khí. Song bố tôi lại muốn em học ngành y. Cuối cùng, em chọn ngành quản trị kinh doanh trường Đại học Assumption. Hiện nay, Viboon phụ trách chính về tiếp thị của công ty Amata. Viboon lạc quan, vui tính, có năng lực lãnh đạo, quan hệ tốt nên cậu thành đạt gần như đúng theo con đường mà tôi đã nghĩ. Về học vấn, cậu sắp tốt nghiệp thạc sĩ quản trị kinh doanh trường Đại học Thammasat.

Viwat là đứa em duy nhất tốt nghiệp ngành cơ khí của Học viện công nghệ King Mongkut. Viwat rất có năng lực, cầu tiến, có 2 năm thực tập tại Nhật Bản và từng làm việc tại công ty của tôi một thời gian trước khi xin ra lập công ty riêng chuyên nhận thầu xây dựng. Hiện nay, em quản lý toàn bộ công việc xây dựng của các công ty thành viên trong tập đoàn và đang học thạc sĩ ở tuổi hơn 40.

Sompattra, tức Nora, tốt nghiệp cao đẳng ngành kế toán, trường Đại học Công nghệ Rajamangkala Bophitphimuk. Sau đó em lấy bằng cử nhân kế toán. Là người chăm chỉ, kiên trì và quyết tâm cao, quan hệ quần chúng tốt, em được cấp trên và bạn đồng nghiệp yêu mến trong suốt thời gian tham gia quản lý hàng hóa tại tập đoàn The Mall và Emporium. Hiện nay em làm quản lý cho công ty thành viên về trung tâm thương mại trong khu công nghiệp Amata.

Somhatai, tức Nid - đứa em gái rất gần gũi với tôi vì tôi chăm sóc em từ nhỏ - sau này cũng đến Bangkok ở với tôi để tiện đi học. Nid tốt nghiệp ngành sư phạm, trường Đại học Chulalongkorn. Trong thời gian theo học ở Chulalongkorn, em có đi dạy thêm. Sau khi tốt nghiệp, em về phụ trách tiếp thị cho công ty Amata một thời gian trước khi lập gia đình.

Sau đó em học thạc sĩ tại trường Sasin. Sau gần 10 năm nghỉ sinh con và chăm sóc gia đình, hiện nay, em phụ trách khâu phát triển kinh doanh của công ty Amata.

Sau khi tất cả các em ruột của tôi lần lượt học hành thành đạt theo mục tiêu của tôi, tôi cảm thấy nhẹ nhõm được một thời gian. Thế nhưng tôi vẫn không khỏi lo lắng cho những đứa em cùng bố khác mẹ. Do đó, tôi giao cho Somhatai chịu trách nhiệm trông nom việc học hành của các em sau khi các em này chuyển đến Bangkok.

Tôi nói cho tất cả các em tôi rằng chúng không cần đền đáp công ơn hay làm điều gì cho tôi cả. Tôi chỉ mong chúng hãy thương yêu lẫn nhau như tôi yêu thương chúng, giúp đỡ lẫn nhau như tôi đã giúp đỡ chúng, và cứ tiếp tục làm như vậy đối với các thế hệ sau. Và rồi không chỉ tương trợ trong phạm vi máu mủ mà còn cần mở rộng giúp đỡ những người kém may mắn hơn mình. Quan trọng hơn nữa là phải có đóng góp cho xã hội, cho đất nước. Được như vậy thì tôi sẽ rất mãn nguyện, hạnh phúc.

Khi mẹ tôi còn sống, bà nói với tôi rằng, bà rất tự hào và hạnh phúc trước tình yêu thương của tôi dành cho các em tôi cũng như nhiều người khác, đã vô tư giúp đỡ họ trưởng thành và thịnh vượng mà không đòi hỏi họ phải trả công hay mong đợi đền ơn đáp nghĩa. Chắc có một điều mà mẹ tôi không nghĩ tới, đó là việc tôi và nhiều người cùng suy nghĩ như tôi đã làm giống như một làn sóng lan tỏa trên mặt nước, cứ thế lan rộng ra mãi. Việc chúng ta làm một việc tốt với mọi người, không phân biệt tầng lớp, chủng tộc, ngôn ngữ, văn hóa, tín ngưỡng... là một điều diễm phúc đối với chính bản thân chúng ta, vì xét cho cùng thì tất cả nhân loại đều bắt nguồn từ cùng một giống nòi như nhau cách đây hàng chục ngàn năm.

28: THUYỀN TRƯỞNG KROMADIT

Tinh thần của tôi ngày một tốt lên dù công việc kinh doanh luôn vất vả vì tình hình kinh tế luôn biến động. Nhưng đó là những thách thức khiến tôi càng thêm quyết tâm để vượt qua mọi trở ngại, tập trung sức lực xây dựng nền tảng kinh tế cho thật vững mạnh, để đưa các em thoát khỏi hoàn cảnh khó khăn, để mẹ và các em tôi lại có thể ngẩng cao đầu. Do vậy, mơ ước đi học cao học tại Canada của tôi phải xếp lại vì tôi không có cả thời gian lẫn tiền bạc.

Tháng 7/1987, tôi làm trưởng đoàn cựu lưu học sinh Thái sang thăm Đài Loan. Trong dịp này, tôi tham quan các nhà máy và gặp gỡ nhiều nhân vật quan trọng của Đài Loan. Từ đó tôi tập hợp bạn bè cùng nhau bắt tay vào xây dựng khu công nghiệp tại Thái Lan, một lĩnh vực hoàn toàn mới mẻ đối với tôi. Trong thời gian đó, tôi tham gia lớp bồi dưỡng Mini MBA - ngành thương mại và kế toán tại đại học Thammasat trong 4 tháng. Nhờ vậy, tôi được bổ sung thêm kiến thức, mở rộng tầm nhìn và có dịp làm quen với nhiều bạn bè mới như Suwat Liptapanlop (sau này trở thành một chính trị gia nổi tiếng), Supaluck Umpujh... - những người sau này tham gia thành lập công ty xây dựng khu công nghiệp của tôi.

Ngày 6/3/1988, Khu công nghiệp Bang Pakong Park I được thành lập với vốn điều lệ 25 triệu baht, do tôi làm cổ đông chính. Ông Suwat phụ trách xây dựng, cô Supaluck phụ trách giao tế, còn tôi phụ trách quản lý và tiếp thị.

Chỉ trong 1 năm, dự án Khu công nghiệp Bang Pakong Park I đã được các đơn vị thuê kín chỗ và hoạt động thành công tốt đẹp. Từ số vốn đầu tư 25 triệu baht, công ty thu được lãi hơn 100 triệu baht, đóng thuế hơn 40 triệu baht. Từ đó chúng tôi lần lượt mở thêm các khu công nghiệp khác như Khu công nghiệp Bang Pakong II, Khu công nghiệp Amata tại Việt Nam, Khu công nghiệp Amata City tại tỉnh Rayong...

Khi các khu công nghiệp ngày càng mở rộng, đồng thời các em tôi cũng lần lượt trưởng thành, thì ngôi nhà chung tại hẻm 20 đường Sukhumvit - nơi vừa dùng làm văn phòng vừa là chỗ ở cho cả gia đình - trở nên quá chật chội. Tôi bắt đầu đi tìm nhà khác rộng rãi hơn.

Lúc đó tôi có trong tay khoảng 5-6 triệu baht. Tôi dự định nếu thiếu tiền, tôi sẽ vay ngân hàng rồi trả dần. Cuối cùng tôi đã tìm được tòa nhà đúng nghĩa, nơi trở thành tổ ấm của tôi cho đến ngày nay. Đó là tòa nhà 6 tầng cạnh đường Petchaburi nổi dài, nằm cạnh công ty Saha Pathanapibul.

Ngôi nhà này từng thuộc sở hữu của ông Thanet Telan, được xây dựng vào năm 1957 theo kiến trúc Mỹ để dùng làm bệnh xá cho lính Mỹ trong chiến tranh Việt Nam. Sau đó ông bán nhà lại cho ông Suphachai Umpujh với giá 30 triệu baht, và ông Suphachai đã bỏ thêm hơn 20 triệu baht để biến cái bệnh viện cũ đó thành 100 phòng kinh doanh dịch vụ tắm hơi, xoa bóp. Chẳng may, công việc kinh doanh thua lỗ, cơ sở phải đóng cửa, tòa nhà này được sang lại cho bà Nonglak - một người họ hàng của ông Suphachai.

Lúc đầu, bà Nonglak rao bán tòa nhà kèm giấy phép kinh doanh dịch vụ tắm hơi - xoa bóp với giá 80 triệu baht, nhưng mấy năm liền không có ai mua vì bị "mang tiếng" là tòa nhà bị ma ám. Với tôi, tin đồn ấy không thành vấn đề vì tôi đã ở trong căn nhà bị tiếng "ma ám" tương tự ở hẻm 20 đường Sukhumvit suốt 14 năm qua. Không những thế, tin đồn này còn là lợi thế để tôi mặc cả giá nhà với bà Nonglak. Tôi liên hệ với bà Nonglak, mà tôi gọi thân mật theo tuổi tác là "bác Eng". Câu đầu tiên bác Eng hỏi tôi:

- Thế cậu định trả bao nhiêu?

Tôi trả lời liền, không cần suy nghĩ theo con số đã điều tra từ trước:

- 50 triệu baht!

Bác Eng trợn mắt, vì giá này quá thấp so với giá bà rao bán. Tôi cảm thấy hồi hộp, sợ bà sẽ tống cổ tôi ra khỏi nhà nhưng bác Eng - vốn là nữ doanh nhân hàng đầu của Thái Lan - một

chuyên gia thương lượng sành sỏi - đã hỏi vặn lại tôi:

- Cậu định mua cái gì chỉ với 50 triệu baht?

Rồi bà ra giá như đình đóng cột:

- Dứt điểm 80 triệu, không mua thì thôi!

Người khác khi nghe bà phản công như vậy thường dễ rút lui nhưng tôi thì không. Một phần vì tôi cũng có khiếu mồm mép thương lượng, mặt khác cũng đã tìm hiểu kỹ tình hình rao bán ngôi nhà này qua ông Suphachai trước khi gặp bà Eng - nên tôi đã chống chế:

- Cháu thì không nhiều tiền như vậy. Tối đa chỉ có 50 triệu thôi! Hay là bác hùn vốn với cháu? Bác giữ cổ phần lớn hơn cũng được, không sao cả!

Nói xong, tôi liếc nhìn thái độ của bà, thở phào khi thấy ánh mắt của bà dịu xuống. Như vậy tôi đã ghi điểm! Năm ngay lấy cơ hội, tôi tranh thủ giải thích kế hoạch tiếp thị vừa nảy ra trong đầu, rằng bà không phải lo lắng về chuyện người thuê vì tôi đang xây dựng khu công nghiệp, trong tay đã có hàng chục khách hàng nước ngoài cần có chỗ đặt văn phòng tại Bangkok làm nơi giao dịch. Rằng tôi sẽ chịu trách nhiệm cải tạo tòa nhà, quản lý toàn bộ công việc kinh doanh và công tác tiếp thị. Như vậy, nếu tham gia "dự án" này, bà sẽ rất có lợi.

Bác Eng cũng bắt đầu nhận thấy cái lợi trong đề nghị của tôi. Vừa lúc đó, con trai bác - anh Pradit - đi ngang qua thấy vậy cũng ngồi lại tham gia trao đổi. Cuối cùng, hai bên thỏa thuận được về nguyên tắc. Khi bàn đến giá cả, tôi nói thẳng nếu bác Eng vẫn đòi 80 triệu thì tôi không có khả năng. Rồi bà nói:

- Vậy thì bác sẽ góp vốn!

Sau 2 tiếng thương lượng, cuối cùng bà giảm giá còn 60 triệu baht. Dù vậy đây là số tiền vượt quá khả năng của tôi nhưng tôi vẫn liều ký séc trả trước tiền đặt cọc 6 triệu baht và hứa 6 tháng sau, khi thành lập công ty quản lý tòa nhà xong, tôi sẽ thanh toán số còn lại.

Nhớ lại ngày đó, tôi vẫn còn cảm thấy hú vía về sự liều lĩnh của mình. Tôi chẳng khác gì một tay đánh bạc, dồn hết số tiền có trong tay vào một canh bạc "được ăn cả ngã về không". Tôi đã dám đem hết vốn liếng có được đầu tư vào tòa nhà này và thành lập công ty quản lý với vốn đăng ký 26 triệu baht. Bà Eng cho cậu con trai - Pradit - nắm giữ 53% cổ phần.

Không những hài lòng trong việc lập được công ty quản lý tòa nhà, tôi còn rất vui sướng vì được sở hữu ngôi nhà của mình - ngôi nhà do chính công sức và mồ hôi nước mắt của mình làm ra, nơi sẽ là tổ ấm gia đình cho mẹ và tất cả các em tôi từ nay trở đi. Và nhất là tôi không còn phải lo chuyện chuyển nhà như trước.

Tòa nhà Kromadit

Về tên tòa nhà, mọi người tán thành lấy tên là "Kromadit", có nghĩa là "nơi nương tựa", hay "bến tàu", đồng nghĩa với từ "tha rua" - trùng với tên thị trấn Tha Rua quê hương tôi. Sau này nhân dịp sinh nhật lần thứ 48 của tôi vào năm 2001, tôi đã tặng tòa nhà Kromadit cho cả 9 đứa em, ai cũng có cổ phần như nhau.

Khi mẹ qua đời, tôi đem số cổ phần của mẹ chia cho các em cùng cha khác mẹ. Tôi muốn nơi này trở thành "nhà chung" của mọi người trong gia đình. Ai cũng cảm thấy mình có phần làm chủ trong đó. Tôi bảo các em tôi thành lập một ban quản lý để soạn thảo bộ quy tắc để mọi người trong gia đình phải tuân thủ nghiêm chỉnh. Ngoài ra tôi còn thành lập Công ty Kromadit Corporation, đại diện cho gia đình, để góp vốn (14 triệu cổ phần) vào Công ty Amata. Từ đây, mọi hoạt động kinh doanh của gia đình đều được thực hiện thông qua công ty Kromadit, hiện

công ty có số vốn là 200 triệu baht.

Khu nhà ở của gia đình Kromadit

Ngoài lập kế hoạch tài chính như trên, tôi còn nghĩ đến việc tìm đất đai để quy hoạch thành một khu nhà ở của dòng họ Kromadit để mọi người trong gia đình đến làm nhà ở chung trong khu đó. Khu nhà này nằm trong khu công nghiệp Amata Nakorn, nằm giữa sân gôn và có diện tích hơn 1,6 ha, chia làm 23 lô cho tất cả các em, không phân biệt em ruột hay em cùng cha khác mẹ, còn việc xây nhà theo kiểu nào, kích thước lớn bé ra sao thì tùy khả năng mỗi người. Tôi cũng xây dựng thư viện, phòng đọc sách với đầy đủ dụng cụ học tập, để làm nơi học tập, truy bài cho hơn 20 đứa cháu.

Tôi hiểu rõ rằng phàm là lợi ích thì chẳng ai nhường ai, càng có nhiều của cải thì càng lắm vấn đề rắc rối. Dù có làm di chúc rõ ràng các điều khoản, nhưng nếu thiếu đạo đức, đạo lý và lương tâm để kiểm soát suy nghĩ và dục vọng thì con người ta rất dễ có hành vi sai trái. Do đó tôi phòng ngừa ngay từ đầu bằng việc đưa vào nội quy dòng họ Kromadit với những điều khoản bắt buộc về các lợi ích như sau :

- 1. Nghiêm cấm bán cổ phần của Công ty Kromadit cho bất cứ người nào, kể cả bán cho anh em lẫn nhau. Ai có bao nhiêu cổ phần thì phải giữ như vậy, không được chuyển nhượng. Nếu ai không muốn sở hữu nữa thì có quyền từ bỏ quyền sở hữu, khi đó cổ phần sẽ thuộc sở hữu chung của gia đình.*
- 2. Không chia cổ tức cho người giữ cổ phần, vì lợi ích mà người có cổ phần được hưởng là dưới hình thức các chi phí cho việc ăn ở, việc học hành cho con cái, khám chữa bệnh và các chi phí khác thông qua quỹ chung của gia đình.*
- 3. Trong bất cứ hoàn cảnh nào, không được dùng cổ phần của công ty để đem thế chấp, vay vốn hay gây ra nợ nần cho người có cổ phần hay người khác.*
- 4. Công ty của gia đình không có chủ trương cho vay hay bảo lãnh cho người có cổ phần hay người ngoài.*
- 5. Thu nhập mà công ty có được, bất kể dưới hình thức lợi nhuận trong kinh doanh hay các khoản thu nhập khác đều được đưa vào quỹ chung để chi cho việc quản lý quỹ và các hoạt động vì lợi ích chung của gia đình.*
- 6. Khi người có cổ phần chết thì cổ phần đó và lợi ích kèm theo sẽ được chuyển cho người thừa kế theo quan hệ máu mủ nhưng phải trong dòng họ Kromadit.*
- 7. Việc từ bỏ quyền sở hữu cổ phần được thừa kế theo điều 6, nếu người thừa kế thuộc thế hệ thứ hai (cháu) thì có quyền chuyển giao cổ phần cho người khác trong gia đình (cấm chuyển cho người ngoài) mà không cần trả lại cổ phần cho quỹ chung.*
- 8. Trường hợp người có cổ phần không có người thừa kế theo pháp luật thì cổ phần của người đó sẽ thuộc về của chung của gia đình và sẽ đem chia cho những người đang có cổ phần.*
- 9. Những người làm việc cho công ty Kromadit sẽ được hưởng lương và chia lợi tức theo dự án mà mình phụ trách, nếu đạt kết quả vượt chỉ tiêu quy định.*

Tôi làm thế vì tin rằng, muốn nối dài sợi dây của tình yêu, sự gắn bó vững chắc và lâu bền, cần phải có cơ sở kinh tế vững mạnh. Công ty Kromadit ví như gốc rễ gắn kết các mối quan hệ anh em trong dòng họ Kromadit với nhau một cách bền chặt và sẽ không ngừng lớn lên, dù thời gian trôi đi bao lâu nữa, thì gia đình Kromadit vẫn sẽ như vậy. Song, tất cả nội quy, quy định, quy tắc cũng chỉ là yếu tố bên ngoài, không quan trọng bằng yếu tố bên trong, tức là tình đoàn kết đùm bọc trong anh em, tình yêu thương và thông cảm lẫn nhau, kể cả đạo đức, đạo lý, lương tâm của mỗi người.

Thơ điêu khắc đang tác tượng bà có nội tôi

Ngoài ra, tôi còn xây dựng nghĩa trang dòng họ Kromadit ở gần nhà tôi, cách khu nhà Kromadit hơn 100 mét, để quy tụ hài cốt của ông cố bà cố, ông nội bà nội, cho đến cha mẹ và các thế hệ con cháu sau này. Phía trên các ngôi mộ là những bức tượng của người quá cố với kích thước bằng người thật, trong tư thế như đang chuyện trò, sinh hoạt bình thường trong gia đình. Như vậy, tất cả mọi người trong gia đình, bắt đầu từ người đầu tiên là ông cố nội cho đến các thế hệ sau, sẽ cùng chung sống trong cùng không gian và thời gian, giữa một khu rừng với nhiều các loại cây cối um tùm tỏa bóng mát, trong không khí ấm áp đầy tình thương yêu, và gắn bó mãi mãi của mọi người trong gia đình. Vậy nên nghĩa trang của dòng họ Kromadit ấm cúng chứ không trống vắng, lạnh lẽo như các nghĩa trang khác.

Đến năm 2007, các khu công nghiệp của Amata tại Thái Lan (gồm Khu công nghiệp Amata Nakorn, Amata City và Bang Pakong Park) có tất cả 600 nhà máy, có doanh thu hàng năm 500 tỉ baht, với số lao động và nhân viên gần 200.000 người, đến từ 27 quốc gia, và đóng thuế hàng năm 4 tỉ baht. Riêng khu công nghiệp Amata tại Việt Nam, đến năm 2011 có hơn 120 nhà máy, với số lao động và nhân viên gần 30.000 người. Tôi hy vọng trong vòng 5-7 năm tới, số nhà máy sẽ tăng lên hơn 300, đóng góp vào GDP khoảng 100 tỉ baht, góp phần tích cực vào sự phát triển kinh tế xã hội của nước Việt Nam - nước láng giềng gần gũi, thân thiết với Thái Lan.

Nhìn lại quá khứ, tôi không khỏi xúc động, tự hào. Từ chỗ khốn cùng đến mức không còn xu dính túi, phải nhịn đói, phải đi lậu vé xe buýt, rồi nước mắt chảy ròng khi nhận được những tờ 5 USD, 10 USD từ Kelly thương yêu... đến nay, tôi đã thành đạt, có thể tạo ra công ăn việc làm cho rất nhiều người, làm ra được nhiều của cải vật chất, góp phần phát triển kinh tế xã hội cho đất nước, bảo vệ môi trường sống. Đó là những điều mà tôi không ngờ mình sẽ làm được. Nếu bạn là tôi chắc bạn cũng sẽ có suy nghĩ như vậy.

Tôi sẽ không được như ngày nay nếu tôi sa ngã, đốn mạt đến mức bắn chết bố năm nào, hay nhụt chí, buông xuôi khi gặp sóng gió cuộc đời. Ngày nay, tôi luôn nghĩ mình đã may mắn khi kết hợp được ước mơ và thực tế, hài hòa giữa mong muốn và sự kiên trì, quyết tâm. Những điều này đã là nguồn sức mạnh to lớn thúc đẩy tôi tiến lên, bất chấp mọi gian nan, thử thách. Điều quan trọng là hãy tự hỏi liệu chúng ta sẽ quỳ gối đầu hàng hay đứng lên chiến đấu đến giọt máu cuối cùng?

Tôi tin tưởng mạnh mẽ rằng không có việc gì con người không giải quyết được khi họ biết khai thác nội lực bản thân, gồm trí tuệ, lương tâm, sự kiên trì, quyết tâm, tầm nhìn, sự tập trung, tư duy hệ thống, lấy những trải nghiệm làm bài học và lấy năng lực và trí thông minh làm ngôi sao dẫn đường. Việc tiến đến thành công chỉ còn là chuyện nhanh hay chậm mà thôi. Tôi cũng là người tin vào sự thật, tính kỷ luật, sự có tình có lý trong quan hệ giữa người với người. Nếu bạn suy nghĩ đúng, làm những việc có tinh thần xây dựng thì dù thế giới có thay đổi như thế nào, bạn vẫn có thể vươn đến một cuộc sống ấm no, hạnh phúc như bạn mong muốn.

Khi mới khởi nghiệp kinh doanh, tôi tự mày mò mà không qua trường lớp đào tạo hay thực tập ở đâu. Nhưng chính điều này lại là kinh nghiệm quý, giúp tôi hiểu rõ mọi quy trình làm việc, chỗ nào khó, chỗ nào dễ, cách lập kế hoạch, xử lý vấn đề mà không cần dựa vào ai. Tuy vậy, tôi cũng phải tốn nhiều công sức, thời gian, vốn liếng, và rủi ro cao. Lắm khi tôi làm liều, được đâu hay đó hay làm theo bản năng và chỉ dựa vào quyết tâm, kiên trì và hy vọng. Nếu khôn ngoan hơn, có lẽ tôi đã không phải mất nhiều công sức như vậy. Đáng lẽ tôi nên đi học việc trước tại các công ty để có cái nhìn chung về cách tổ chức quản lý của họ, từ đó hạn chế va vấp khi thành lập công ty riêng. Trước khi biết đi phải biết bò, đằng này tôi lại làm ngược lại với vũ khí duy nhất là niềm tin chắc chắn một mai mình sẽ giàu có. Tôi khởi nghiệp kinh doanh mà chẳng hiểu ngọn ngành mọi việc, giống như người điếc không sợ súng, thật chẳng khôn ngoan chút nào. Vậy nên tôi thấy mình thật may mắn khi đạt được những thành quả nhất định

như ngày nay.

Tuy nhiên khi công ty của tôi mở rộng và phát triển thì tôi cũng có nhiều mối quan hệ với bên ngoài, đồng thời quan hệ làm ăn cũng trở nên phức tạp hơn, vượt quá sức của một người, nên tôi buộc phải tìm thêm người bên ngoài vào giúp sức. Tôi rất coi trọng việc tuyển nhân viên (từ nhân viên văn thư, lái xe, cấp dưỡng đến cấp quản lý, lãnh đạo công ty) nên tôi sẵn sàng dành thời gian phỏng vấn trực tiếp. Tôi vận dụng kinh nghiệm chọn hiền tài của người Trung Quốc, quan sát cách người dự tuyển giao tiếp, xem xét cả diện mạo, suy nghĩ, tính cách của họ để quyết định xem người đó có thích hợp với công việc và có thể hợp tác tốt với tôi hay không.

Ngoài ra tôi rất coi trọng suy nghĩ và tính sáng tạo của nhân viên, biết đặt mình vào địa vị của họ để nắm bắt tâm tư, luôn động viên, khuyến khích họ làm việc tốt. Không bao giờ từ chối lắng nghe và luôn sẵn sàng giúp đỡ nhân viên khi họ gặp khó khăn. Đương nhiên những điều này cần phải có thời gian và kinh nghiệm thì mới làm tốt.

Khi quản lý công ty, tôi kết hợp chặt chẽ các tư duy của phương Đông và phương Tây, cụ thể là chọn áp dụng những điểm tích cực của mỗi bên. Tôi rất thích cách quản lý của người Nhật, theo đó các nhân viên trung thành tuyệt đối, cống hiến hết sức mình, ít khi nào nháy việc. Và tôi cũng rất tâm đắc với triết lý quản lý con người của phương Đông với tôn chỉ coi trọng đạo lý, có tình có lý, tôn trọng lẫn nhau, rộng lượng với kẻ yếu hơn mình, song đôi khi cần phải quyết đoán. Tôi cũng tiếp thu lối tư duy của phương Tây, coi trọng vai trò của kiến thức, năng lực của nhân sự, có phương pháp quản lý khoa học, coi trọng hiệu quả công việc hơn những mối quan hệ dây mơ rễ má. Tôi rất tán thành cách đánh giá con người dựa vào kết quả công việc, tuy nhiên điều này cũng cần dựa trên sự công bằng, bình đẳng. Tôi rất không thích các mối quan hệ riêng tư hay "dây mơ rễ má" xen vào công việc hay vì nể nang nhau dẫn đến hỏng việc.

Cũng vì vậy mà tôi đặt ra nguyên tắc, không ai trong gia đình được can thiệp vào công việc của công ty mẹ - tức công ty Amata. Trong số lượng của công ty Amata, không được có quá 2 người từ gia đình Kromadit và những người này phải có năng lực hơn các nhân viên nói chung, một người phụ trách xây dựng khu công nghiệp và người kia phụ trách phát triển kinh doanh. Chỉ khi nào công ty phát triển lớn hơn thì khi ấy mới bổ sung thêm người thứ ba từ gia đình. Song, tôi vẫn có kế hoạch xây dựng công ty Amata theo tiêu chuẩn quốc tế, dần dần sẽ không có người của gia đình Kromadit tham gia quản lý nữa, công ty sẽ hoàn toàn là công ty đại chúng.

Tôi luôn coi trọng nguyên tắc làm việc tập thể: mọi người phải cảm thấy hài lòng, vui vẻ và vì lợi ích chung. Các cổ đông là người góp vốn còn các nhân viên là người góp công cho công ty, do đó nhân viên có quyền được hưởng lợi ích cơ bản để bảo đảm cuộc sống, yên tâm làm việc. Do đó khi công ty có lợi nhuận vượt định mức, tôi sẽ đem lợi nhuận đó chia cho những nhân viên làm việc tốt và thăng chức cho họ. Tôi luôn tự nhủ cần đặc biệt chú ý đến vấn đề an sinh phúc lợi của nhân viên, tránh xảy ra sơ suất, vì mỗi khi nhân viên có vấn đề khó khăn khúc mắc trong đời sống thì chắc chắn sẽ ảnh hưởng ngay đến hiệu quả làm việc của người ấy tại công ty. Với những nỗ lực đó, các nhân viên của tôi làm việc hết mình, mang lại lợi nhuận cao, và khi công ty phát triển vững mạnh thì đời sống các nhân viên cũng phát triển theo.

Người đứng đầu một tổ chức tốt phải là người thông minh, nhạy bén, biết kiềm chế cảm xúc, kiên trì, nhẫn nại, thận trọng, chu đáo, nhưng khi cần thì phải có quyết định chính xác và nhanh chóng. Đồng thời phải là người biết dung hòa các lợi ích, hiểu vấn đề và nhanh chóng tìm ra cách giải quyết vấn đề, tôn trọng đồng nghiệp, khách hàng, các cổ đông và các thành viên hội đồng quản trị, biết phân tích vấn đề và có tư duy mạch lạc, tránh bảo thủ - luôn cho ý kiến của mình là đúng, phải biết chú ý lắng nghe ý kiến và những chỉ dẫn của người khác. Kể ra thì người đứng đầu tổ chức chẳng khác mấy một người chủ gia đình. Nếu người chủ gia đình yếu kém, thiếu tinh thần trách nhiệm, không có kế hoạch, không có quy tắc chung sống trong gia đình, không công bằng, thiếu đạo lý, không làm tốt vai trò của mình thì gia đình đó sớm muộn cũng đổ vỡ. Do đó, mỗi gia đình là một tế bào xã hội, một tổ chức nhỏ để mọi người được rèn luyện

đầy đủ trước khi bước vào các mối quan hệ hợp tác, làm ăn ngoài xã hội rộng lớn.

Tôi tin rằng bất cứ tổ chức nào nếu được xây dựng một cách có hệ thống, từ quản trị kinh doanh, quản lý tài chính, đến quản trị nhân sự, thì tổ chức đó nhất định sẽ vững mạnh, phát triển bền vững.

29: NHỮNG NGÀY ĐI TU TRẢ HIẾU

Hôm nay... ngày mà ước mơ thời thơ ấu của tôi tỏa sáng và là nguồn sức mạnh giúp tôi tiến bước đến cái đích cuối cùng... ngày mà lẽ ra tôi phải rất hạnh phúc khi có đầy đủ mọi thứ. Nhưng từ sâu trong đáy lòng tôi lại cảm thấy trống trải một cách lạ lùng, thấy thiếu điều gì đó trong cuộc sống, giống như chiếc ly thủy tinh trong suốt khô cạn, và sẽ mãi mãi như thế khi vắng bóng một người mà lẽ ra phải luôn ở bên cạnh tôi để chứng kiến sự tiến bộ và thành đạt của tôi, người đã làm chỗ dựa tinh thần cho tôi ngay từ đầu và là người khiến tôi hiểu ra giá trị cuộc sống của mình, quyết tâm phấn đấu vượt qua mọi khó khăn trở ngại để có được ngày hôm nay, chứng minh cho mọi người biết rằng tôi xứng đáng với tình yêu và lòng tin của người ấy. Người đó chính là người mẹ thân yêu của tôi.

Từ nhỏ, tôi luôn bám theo mẹ. Khi mẹ ngồi bán hàng ở chợ, nếu tôi không bú mẹ thì cũng nằm gối đầu lên đùi mẹ hoặc để mẹ cõng sau lưng đi đâu đó. Tối đến thì rúc đầu vào chăn ngủ cùng với mẹ và cảm thấy an toàn, không phải lo lắng bất cứ điều gì.

Mẹ dạy tôi phải biết kiên trì và quyết tâm, dù mẹ không bao giờ nói ra bằng lời mà thông qua việc lao động vất vả để nuôi gia đình và 10 đứa con, để chúng có cái ăn cái mặc và không phải hổ thẹn với bạn bè. Mẹ dạy tôi biết nghĩ cho người khác thông qua sự hy sinh của mẹ vì người sống bên cạnh - bất kể đó là bố tôi, tôi và các em tôi hay những người làm công. Tôi học được những điều này từ mẹ, ngoại trừ một điều mà tôi không thể hiểu nổi và cũng không thể đồng tình: chuyện tình yêu...

Hình ảnh bố mẹ tôi luôn in sâu trong tâm trí tôi với khung cảnh cả hai cầm đầu cầm cổ làm việc từ sáng đến tối mịt, nhưng cứ hễ ngẩng mặt lên thì lại bắt đầu cãi nhau. Rất hiếm khi gia đình tôi hòa thuận, vui vẻ cười nói, rủ nhau đi chơi, đi xem phim, xem văn nghệ, hay đi ăn một bữa liên hoan bên ngoài như các gia đình khác.

Tôi hiểu rằng bố tôi vất vả lao động để đạt được mục đích cuối cùng là trở nên khá giả, có của ăn của để và được xã hội kính trọng, dù cái "xã hội" đó trong nếp nghĩ của bố chỉ gói gọn tại một tỉnh hẻo lánh. Nhưng tôi cũng hiểu mẹ tôi vất vả hơn bố tôi gấp nhiều lần và mẹ chẳng màng đến điều mà bố tôi theo đuổi. Điều duy nhất mẹ mong muốn là gia đình tồn tại, và làm thế nào để kéo bố tôi ở lại với tất cả anh em chúng tôi, đặc biệt khi bố cứ mãi săn đuổi những người phụ nữ khác.

Bố tôi

Mẹ tôi

Tôi từng miêu tả việc mẹ dùng dằng không cắt đứt với bố bằng nhiều ngôn từ khác nhau: sợ mất thể diện, không muốn làm đối tượng để thiên hạ gièm pha, cố dấm ăn xôi, hiếu thắng. Nhưng tôi không hề biết mẹ tôi gọi điều ấy là "tình yêu". Tình yêu ấy lớn đến mức có thể khiến mẹ làm bất cứ điều gì vì bố, từ lao động cật lực đến sẵn sàng nhảy vào bệnh vực bố khi bố xích mích với hàng xóm - dù bố là người gây ra cơ sự. Thậm chí mẹ còn nhẫn nhục để bố tự do đi tìm kiếm hoan lạc bên ngoài, để bố tôi một mình quản lý toàn bộ tài sản, tha thứ cho bố khi bố bắt em Vitit gần chết dù bố không hề xin lỗi hay tỏ ra ân hận về hành động nhẫn tâm ấy và không bỏ một xu cho Vitit điều trị.

Có thể mẹ tôi là một phụ nữ quê mùa tỉnh lẻ, không được học hành tử tế và tự mình phải vật lộn mưu sinh từ khi mới 16 - 17 tuổi, nhưng mẹ vẫn là người phụ nữ vĩ đại nhất trong mắt tôi, là người phụ nữ đã hoàn thành đầy đủ nghĩa vụ của một con người được sinh ra trên đời này - cả trong vai trò người mẹ với tất cả trí tuệ và sức lực, lẫn vai trò một người vợ đã hiến dâng cả cuộc đời mình, tình yêu, sự chung thủy và niềm tin dành cho chồng mà không bao giờ thay lòng đổi dạ dù chỉ một lần, kể từ ngày gặp bố tôi cho đến ngày hai người chia tay.

Sau khi mẹ ly dị bố và chuyển đến ở với tôi và các em tại nhà ở hẻm 20 đường Sukhumvit và sau đó là tòa nhà Kromadit, tôi và các em mới có dịp gần gũi với mẹ lần nữa sau nhiều năm chúng tôi lớn lên. Tôi mong muốn mẹ tôi được sống sung sướng trong những năm tháng còn lại, không phải lao động vất vả hay lo nghĩ gì nữa, nhưng tôi quên không nghĩ tới rằng điều mẹ tôi cần đầu phải là nhà cao cửa rộng hay vàng ngọc châu báu, có kẻ hầu người hạ... mà chính là tôi.

Tôi còn nhớ thuở nhỏ mình đã từng bám riết theo mẹ ra sao, thích nằm gối đầu vào lòng mẹ như thế nào... mà tôi lại không nghĩ rằng mẹ tôi cũng có cùng ý nghĩ như vậy, và bà rất muốn gần gũi tôi để nhớ lại kỷ niệm xưa của hai mẹ con...

Đã thế, tôi lại bỏ mặc mẹ mình ở nhà để suốt ngày lao vào công việc, xử lý hết việc này đến việc khác ở công ty từ sáng đến tối, có tối còn đi tiệc tùng, hội họp đến khuya với các đối tác, khách hàng mà chẳng dành phút giây nào cho mẹ, khi mẹ đang ở nhà ngóng chờ mình mỗi đêm.

Có thể tôi đã quá coi trọng đối tác hay khách hàng của mình, vì cứ nghĩ rằng dù sao thì mẹ cũng ở nhà, lúc nào gặp mà chẳng được... Tôi ăn cơm tối tại khu căn hộ Prompong với khách khứa và bạn bè mỗi năm hơn 250 buổi tối. Trong khi đó, việc bố trí thời gian để ăn cơm tối cùng với mẹ dường như lại rất khó khăn, đến mức khó tin nổi.

Tôi cứ lần lữa, khát đi khát lại nhiều lần, nghĩ rằng thế nào cũng sẽ phải dành thời gian cho một ngày như vậy. Thế rồi thời gian trôi đi hết ngày này đến ngày khác mà tôi vẫn không làm được... cho đến ngày mẹ tôi không còn bên cạnh tôi nữa...

Đó là ngày tổn thất lớn nhất trong đời tôi... Hôm đó tôi nhận ra một sự thật phũ phàng và đau đớn rằng con người ta không bao giờ có dư thừa thời gian để nó trôi qua mà không tranh thủ để làm điều mình muốn làm, và dù tiền bạc có nhiều như núi cũng không thể mua lại cuộc sống của người mà mình yêu thương. Việc báo hiếu với mẹ cần phải làm lúc mẹ còn sống, để mẹ nhận biết và cảm thấy.

Tôi nhớ lại lúc bà nội mất, bố tôi tổ chức tang lễ rất linh đình, thuê cả đoàn tuồng, ca kịch đến hát trong suốt bảy ngày, rồi đám đưa tang kéo dài hàng cây số, tốn kém rất nhiều tiền bạc; trong khi lúc bà nội còn sống, chẳng thấy bố tôi quan tâm chăm sóc bà nội chút nào. Tôi không khỏi rùng mình nghĩ rằng giờ đây mình cũng lặp lại y chang từng bước đi của bố!

Khi tôi vừa tốt nghiệp đại học, mẹ từng hỏi tôi, bao giờ tôi sẽ đi tu để ban phúc cho mẹ theo như phong tục. Tôi là anh cả, trong khi các em trai khác của tôi đã tu xong từ lâu. Tôi chỉ vâng dạ cho qua chuyện mà không thực sự chú ý vì nghĩ rằng mẹ cũng như mọi tín đồ Phật giáo khác, muốn nhìn thấy con mình xuất gia đầu Phật để tu nhân tích đức cho bản thân và ban phúc cho cha mẹ. Mẹ cố nói chuyện tu hành với tôi 3-4 lần nữa với giọng van nài, muốn tôi hãy dành thời gian vài ngày làm cái điều mà mẹ mong chờ cả đời để được chứng kiến.

Nhưng tôi vẫn bị công việc cuốn đi do sự thôi thúc của ham muốn thành đạt và giàu có. Tôi không kiếm đâu ra thời gian để đáp ứng mong mỏi ấy của mẹ. Hơn nữa, tôi nghĩ rằng mình đã hoàn thành rất tốt nghĩa vụ của người anh cả trong gia đình, nào là lo cho mẹ được sống an nhàn, nào là phấn đấu làm người tốt, có nghề nghiệp ổn định, chăm lo cho các em... nên tôi không cần thiết phải giữ vững tín ngưỡng, hay phải làm điều mà mình cho là chuyện nhỏ nhất, không có gì gấp gáp, trong khi thời gian đối với tôi là tiền bạc! Nghĩ lại chuyện này, tôi thấy đó là lối suy nghĩ hẹp hòi và cách nhìn thiên cận, nặng về chủ nghĩa vật chất của mình.

Thế là đến ngày tôi quyết định đi tu thì mẹ tôi không còn sống trên đời để được nhìn thấy tôi trong bộ áo cà sa, điều bà ao ước và mong đợi cả đời...

Ngày 17 tháng 3 năm 2004, đúng ngày tôi tròn 50 tuổi, một bước ngoặt quan trọng trong cuộc đời, tôi tổ chức lễ sinh nhật tại khách sạn Plaza Athenee, đường Withayu. Nhân dịp này tôi công bố thành lập Quỹ Amata, đồng thời phát hành cuốn sách tự truyện "*Nghịệt ngã và Thành công*".

Kết thúc buổi lễ, tôi lên xe chạy thẳng về chùa Awutwiksidaram ở Bangphlat, chờ cho đến 0g - cũng là giờ mà tôi chào đời cách đây đúng nửa thế kỷ - để làm cuộc tái sinh lần thứ hai: xuống tóc đi tu với thủ tục đơn giản nhất, không có kèn trống, tiệc tùng, đoàn người đưa rước, cũng không có ai trong gia đình có mặt, hết như lúc tôi chào đời.

Tôi ngồi quỳ gối trên sàn, chắp tay trước ngực, hân hoan, xúc động tràn ngập thân tâm khi gáo nước thánh đầu tiên rót trên đầu tôi, sư thầy dùng kéo cắt một nhúm tóc, sau đó một sư ông dùng dao cạo trọc đầu tôi. Lúc ấy, tôi cảm thấy vô cùng hối tiếc khi nghĩ đến mẹ: giá như bà còn sống để được nhìn thấy cảnh này, giá như chính tay bà cầm kéo cắt tóc cho tôi.

Sau khi xuống tóc, tôi thay quần áo, mặc bộ quần áo màu trắng như mọi tăng đồ mới nhập chùa khác, rồi đi theo hướng dẫn của một thư ký nhà chùa vào các gian chùa bên trong. Trong thời khắc đầu ngày, chùa thật thanh vắng, tĩnh mịch, mát mẻ. Tôi như người nửa tỉnh nửa mê, tự hỏi mình đang làm gì ở đây vào lúc này? Bước vào hội trường chính, tôi sững sốt và đứng yên lặng một lúc khi trước mặt chỉ thấy duy nhất ánh sáng lấp lánh của hơn 20 ngọn nến. Mọi thứ khác xung quanh đều tĩnh mịch, bất động, trước mặt sư thầy chủ trì buổi lễ là khoảng 20 nhà sư xếp thành hai hàng, trong bộ áo cà sa vàng. Không khí trang nghiêm, tĩnh lặng như tranh vẽ. Mùi hương khói và ánh nến lung linh tạo ra một khung cảnh kỳ ảo. Cảnh tượng ấy tôi chưa từng trải qua trong đời.

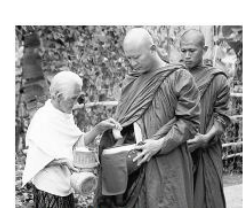
Thế rồi tiếng tụng kinh vang lên, làm tăng bầu không khí linh thiêng, huyền bí của sức mạnh tâm linh, khiến tôi cảm thấy ngỡ ngàng như đang bước vào một thế giới khác. Tiếp theo, tôi bò đến chỗ ngồi của nhà sư chủ trì và đọc lời kinh tuyên thệ. Dù đã chuẩn bị kỹ lưỡng nhưng đến lúc đó tôi bỗng quên sạch, không nói được lời nào, hai nhà sư bên cạnh phải đọc trước để tôi đọc theo.

Tôi đi tu với pháp danh Chotikaro

Khi buổi lễ nhập chùa kết thúc, tôi thay bộ đồ trắng và mặc áo cà sa màu vàng, kèm theo túi khoác vai, những vật dụng của nhà sư và được đặt pháp danh Chotikaro - một từ tiếng Phạn có nghĩa là người có trí tuệ và tính kiên trì để làm điều thiện. Sáng hôm sau, nhà chùa tổ chức buổi lễ cúng để đón mừng nhà sư mới, với sự tham dự của ông bà Phaibun Phanitchiwa, bố mẹ chồng của em Nid - những người tôi rất kính trọng - và các em tôi. Khi nghe tụng kinh đoạn nói về công ơn của mẹ, tôi nhớ mẹ tôi không sao kể xiết, mừng rỡ như mẹ đang ở đâu đây cạnh tôi. Bây giờ dù mẹ ở nơi nào, tôi cũng mong mẹ nghe được tiếng lòng tôi: "Con đã làm điều mà mẹ mong muốn.

Con xin mẹ tha tội cho con vì mãi đến hôm nay con mới đi tu, khi không còn mẹ trên cõi đời này nữa! Dù sao điều con làm hôm nay cũng xem như là để ban phúc lành cho mẹ được yên nghỉ nơi suối vàng. Và nếu có kiếp sau, con xin tiếp tục được làm đứa con của mẹ và cứ thế mãi mãi...".

Tôi đi khát thực cùng sư em Vichit

Cuộc sống tu hành khác hẳn với cuộc sống trần tục quen thuộc của tôi trước đó. Cuộc sống ấy rất thanh tịnh, bình yên. Thời gian này, tôi cảm thấy mình như một nhà sư ngồi bên dòng suối, nhìn xuống mặt nước trong veo, tĩnh lặng, có thể thấy ảnh mình soi bóng trên mặt nước.

Nhưng lạ thay, nhiều lúc hình ảnh phản chiếu mà tôi nhìn thấy lại là khuôn mặt của bố tôi. Bao nhiêu ký ức đau đớn, hãi hùng về ông kéo về như bão tố. Người bố cường bức tôi lao động kiệt sức, người bố bạo hành, vô cảm, trắng hoa, nhẫn tâm với vợ và sẵn sàng giết con. Có người bố nào đối xử tàn nhẫn với con đẻ của mình như vậy không? Có người chồng nào nỡ đối xử bạc bẽo với người vợ trung hậu đảm đang của mình như vậy?

Tôi hét ra những câu hỏi đó, khiến mặt nước gợn sóng và lấp lánh hàng trăm, hàng nghìn hình ảnh của bố. Thế rồi tôi cố hết sức trấn tĩnh lại, kiềm chế cảm xúc đến khi mặt nước trở lại phẳng lặng và thấy hình ảnh của mình trong bộ áo cà sa một lần nữa.

"*Hãy tha thứ cho ông ấy, dù sao thì ông ấy vẫn là bố của con*", lời nói của mẹ như vẫn vang vọng bên tai tôi. "*Tha thứ ư?*" - Tôi đau đớn tự hỏi. "*Tha thứ đi con!*" - Tiếng mẹ nhắc lại.

Tôi ngồi giữa dòng suối

Một lần nữa, một mình ở giữa cánh rừng sâu, tôi lại nhớ mẹ da diết, nhớ đến cảnh mẹ cay đắng chịu đựng sống chung với bố mấy chục năm ròng, cảnh mẹ phải làm lưng vất vả để nuôi chồng con, và nhớ cái ngày mẹ ra sức bảo vệ bố khi ông bắt em Vitit. Rồi tôi nhìn bóng hình mình trên mặt nước, nghĩ lại những ngày tốt đẹp khi tôi còn bé. Bố từng là người bạn của tôi, từng chơi đùa với tôi, cho tôi leo lên người làm động tác cưỡi ngựa, pha sữa cho tôi uống, nấu cơm cho tôi ăn, dẫn tôi đi xem phim, cho tôi ngồi bám sau xe máy ngủ gật khi cùng đi nướng rẫy...

Tôi là con đẻ của bố, mang dòng máu của bố. Tôi được như hôm nay cũng phần nào nhờ bố. Tôi nhìn vào dòng suối trước mặt. Dòng suối bắt nguồn từ núi rừng ở thượng lưu, nơi sinh ra mọi thứ. Tôi nhắm mắt suy ngẫm về cuộc đời mình từ nhỏ đến lớn, nghĩ đến những điều tốt đẹp mà bố đã dành cho tôi, từng chu cấp cho tôi đi du học, từng dạy dỗ cho tôi nên người như hôm nay... Thế rồi tôi tụng kinh bằng tiếng Phạn, cầu nguyện cho bố mẹ và xin được tha thứ cho nhau về mọi sai lầm, bi kịch trong quá khứ.

30: TRI ÂN NGHĨA TÌNH

Tục ngữ có câu "uống nước nhớ nguồn" để nhắc nhở mọi người biết ơn đáp nghĩa, nhất là đối với những vị cứu tinh, những người đã giúp đỡ cứu mạng mình lúc hoạn nạn, khó khăn. Tôi luôn nhắc mình và các em nghiêm túc, chân thành thực hiện điều này.

Cuộc đời giống như chiếc đồng hồ cát, khi lật ngược lại thì cát phía trên sẽ chảy xuống phía dưới và cứ như thế mãi. Những năm tháng trôi qua sẽ dẫn chúng ta quay trở lại ký ức cũ, mỗi khi nhớ lại.

Tôi viết những dòng này ở tuổi 54, và tôi nghĩ cuộc đời mình bắt đầu đếm ngược trở về số 0 trong tương lai không còn xa nữa. Tôi từng nói với các em rằng tôi muốn mua một miếng đất cạnh bờ sông Mae Klong, tại thị trấn Tha Rua, tỉnh Kanchanaburi để cho Somjit và các em khác đến đó cất nhà ở chung, nhằm sống lại thời thơ ấu ở mảnh đất chôn nhau cắt rốn. Dù không thể quay ngược thời gian nhưng ít ra cũng có dịp hít lại hơi thở còn đọng lại đâu đó trên khu đất này.

Tôi không thể có ngày hôm nay nếu không có ngày hôm qua, và sẽ không có tương lai nếu hôm nay không còn. Quá khứ giống như cái bóng sẽ theo chúng ta mãi chừng nào trái tim chúng ta còn đập. Tôi tin rằng đường đời của mỗi người không bao giờ thẳng tắp mà sẽ lắm ngoằn ngoèo, khúc khuỷu với nhiều giao điểm và lối rẽ. Do đó không ai có thể một mình đi qua được tất cả những nẻo đường ấy, mà phải dựa vào những đoạn đường do người khác xây dựng nên từ trước. Tôi bảo Vitoon làm thẻ ATM tặng cho tất cả bà con cô bác, và những người đã từng giúp việc trong nhà, kể cả các bạn bè của mẹ tôi, những người từng giúp đỡ gia đình tôi lúc khó khăn, để cho những người đã từng đào giếng và xây nên những con đường này được hưởng hạnh phúc, an nhàn lúc về già.

Và một người mà tôi luôn ghi nhớ công ơn cho đến ngày nay là bác Heang. Tôi coi bác Heang như người mẹ thứ hai của mình. Từ nhỏ, tôi luôn được bác yêu thương và giúp đỡ như một người con của bác, từ ăn mặc, dạy dỗ, truyền lại kinh nghiệm sống, không kể những món ăn ngon do bác nấu mà lần nào tôi cũng ăn hết nhẵn.

Tôi rất thích được nghe bác kể về thân thế các bậc tiền bối, từ thời ông cố bà cố hay ông bà nội, như một góc khuất trong lịch sử gia đình, để biết được gốc gác của mình, những truyền thống tốt đẹp của gia đình cũng như đức tính tốt của các bậc tiền bối. Tôi cho rằng bên cạnh ảnh hưởng do gen di truyền, thì những câu chuyện tốt đẹp về truyền thống gia đình mà tôi được nghe kể lại cũng góp phần làm cho tâm hồn tôi hướng thiện và quyết tâm trở thành người tốt.

Khi bố cho tôi đi du học tại Đài Loan, tôi đã đến sống tại nhà bác Heang ở Bangkok để chuẩn bị trước khi lên đường. Và khi bố tôi cắt đứt quan hệ bố con, không tiếp tục cho tôi ăn học nữa, thì chỉ có bác Heang cứu mang cho tôi đến ở nhà bác. Sau khi tôi chạy vay xin được học bổng và học xong đại học về nước, thì chính bác Heang và bác trai đã cho tôi đến ở nhờ, cho mượn nhà làm văn phòng công ty và còn nấu nướng cho tôi.

Dù cảm thấy tủi thân và thất vọng trước lời nói của bác trai khi từ chối cho tôi vay tiền làm vốn kinh doanh, song tôi không bao giờ quên công ơn của hai bác đã cứu mang tôi. Sau khi tôi từ giã hai bác để chuyển đến ngôi nhà ở đường Sukhumvit, thỉnh thoảng tôi có ghé lại thăm bác Heang hoặc gọi điện thoại, ít nhất một tháng một lần. Sau này, bác Heang cũng hay đến thăm mẹ con chúng tôi tại tòa nhà văn phòng Kromadit. Lần cuối cùng tôi gọi điện thoại hỏi

thăm, thì anh Thai cho biết bác vẫn khỏe và tôi chỉ nói chuyện được với bác hai ba câu ngắn ngủi vì bác bị điếc nặng. Tôi không ngờ đó là lần cuối cùng tôi được nghe giọng nói của bác. Bác mất năm 92 tuổi, sau khi bị ngã trong nhà vệ sinh và phải mổ.

Tôi còn một ân nhân đặc biệt khác là má Yao - tức mẹ của Kelly. Má đã giúp đỡ tôi rất nhiều bằng tất cả tình yêu thương ấm áp. Ngày 14/3/2004, trước ngày sinh nhật 50 tuổi của tôi 3 ngày, tôi gọi điện cho má Yao, mời bà sang dự sinh nhật của tôi, đồng thời xem cuốn tự truyện "*Nghịệt ngã và thành công*" của tôi vì trong đó có vài đoạn nói về bà. Má Yao rất vui, hứa sẽ sang dự, nhưng buổi sinh nhật tôi bận tiếp khách rất đông nên quên không hỏi má Yao có đến dự không. Ngay đêm hôm đó, tôi đã lên chùa đi tu ngay rồi sau đó vào rừng nên không có dịp tiếp xúc hay hỏi thăm má. Ba tuần sau, em Vitoon mới gọi điện báo với tôi rằng má Yao bị bệnh ung thư, đang điều trị tại bệnh viện. Tôi vội gọi điện thoại cầm tay của má nhưng lúc đó má đã vào phòng chăm sóc đặc biệt, và Kelly nói rằng má bị ung thư giai đoạn cuối!

Chiều 20/4/2004, sau khi hoàn tục, tôi bay từ Chiang Mai về Bangkok, về đến nhà thì đã khuya. Sáng hôm sau, Somhatai gọi điện thoại báo tôi biết tình hình sức khỏe má Yao rất yếu, tôi vội chạy đến bệnh viện thì gặp Kelly và em gái đang khóc. Tôi vội đến bên giường bệnh, nói với má Yao rằng tôi vừa đi tu về và mới hoàn tục. Tôi cầm tay má, nhìn rõ ánh mắt má lơ đãng, hơi thở hỗn hển qua ống thở ôxy, miệng không còn nói được nhưng vẫn hiểu mọi lời tôi nói. Tôi an ủi má, xin lỗi vì đã không gặp được má hôm sinh nhật của tôi, và tôi phải đi tu đến nay mới trở về. Má Yao chảy nước mắt vì vui mừng được gặp lại tôi. Tôi nói với má yên tâm, tôi sẽ chăm sóc tất cả mọi người trong gia đình bà.

Suốt thời gian hơn 10 phút ở bên cạnh bà, tôi cố gắng an ủi bà bằng mọi cách nhưng đôi mắt bà cứ lịm dần, trong khi Kelly cứ khóc thút thít không ngớt. Không khí bi thương không tả xiết.

Kelly nói thầm vào tai tôi, bảo tôi động viên bố cô ấy khi thấy ông đi vào phòng. Tôi cầm tay bố Kelly an ủi, động viên ông không phải lo lắng gì, rằng tôi vẫn quý trọng tình nghĩa với ông như trước và sẽ làm hết sức mình để giúp đỡ ông và các con ông. Và rồi tôi nói muốn mời ông tham gia giảng dạy tiếng Hoa tại trường học trong Khu công nghiệp Amata và mời ông dọn đến ở cùng với các em tôi tại Thái Lan. Bố Kelly cho biết ông rất cảm ơn và vui mừng trước tấm lòng có tình nghĩa của tôi, đã đối xử tử tế với gia đình ông dù tôi và Kelly đã li hôn. Ông có ấn tượng sâu sắc về mối quan hệ gắn bó, đùm bọc của tất cả anh em trong gia đình tôi.

Trước đó hai năm, tôi mời bố mẹ Kelly dự một bữa tiệc cơm Tàu với tất cả gia đình tôi tại khách sạn Pan Pacific, và nói với ông bà rằng bây giờ tình hình kinh doanh của tôi đã dẫu vào đấy, có của ăn của để, và nhân dịp này tôi biếu ông bà ngân phiếu một triệu baht để chi tiêu tuổi già, coi như khoản bù lại số tiền mà 20 năm về trước ông bà đã đầu tư vào nhà máy thức ăn gia súc V&K đã bị đóng cửa do mâu thuẫn giữa hai bố con tôi. Hai ông bà rất xúc động và cảm ơn thiện ý của tôi, nói thêm rằng ông bà cảm thấy ân hận vì trong quá khứ đã hiểu nhầm chuyện tôi có ý định lấy vợ khác trong thời gian tôi và Kelly đang chung sống cũng như sau khi Kelly sang Mỹ học.

Sau khi tôi từ bệnh viện về nhà thì má Yao hấp hối và sáng hôm sau thì mất. Sau này Kelly kể với tôi rằng má Yao có chuẩn bị sẵn một tặng phẩm để tặng tôi đúng ngày sinh nhật 17/3 nhưng sáng hôm đó, má thấy tức ngực nên phải vào viện khám bệnh và bác sĩ phát hiện má bị ung thư giai đoạn cuối nên phải nằm viện ngay.

Sau đám tang má Yao, tặng phẩm của má đã được chuyển đến cho tôi. Tôi không mở ra xem trong đó có gì và quyết định giữ nó nguyên như thế như bảo vật cuối cùng của má Yao. Tôi sẽ lưu giữ tại bảo tàng cá nhân mà tôi sẽ xây dựng tại thành phố Amata sau này.

Tôi và các em tôi thay phiên nhau ở bên linh cửu má Yao cùng với gia đình Kelly cho đến khi đám tang kết thúc. Sau đám tang, Kelly gọi điện muốn gặp riêng tôi tại tòa nhà Prompong ở số 39 đường Sukhumvit. Đây là cuộc gặp riêng tư đầu tiên giữa hai chúng tôi sau khi chia tay nhau 17 năm. Kelly cảm ơn tôi đã giúp lo đám tang của mẹ cô ấy và xin lỗi đã dùng lời lẽ mất lịch sự với tôi khi tôi gọi điện thoại hỏi thăm 2 năm về trước. Cô ấy nói mỗi người có con đường đi riêng của mình, do đó tôi và cô ấy đã phải chia tay, tuy nhiên cô ấy vẫn lưu giữ những

kỷ niệm tốt đẹp giữa hai người và tỏ ra ân hận đã hiểu nhầm lý do tôi để cô ấy đi Mỹ học không phải vì tôi đã có người phụ nữ khác.

Thực ra Kelly không hề biết rằng 3 năm trước má Yao có gọi điện thoại khuyên tôi nên tái hôn để có người chăm sóc lúc về già, và có nhiều người phụ nữ tốt sẵn sàng lấy tôi, vì chuyện li dị giữa tôi và Kelly đã là quá khứ từ lâu, nên cho nó qua đi. Nhưng tôi đã trả lời má Yao rằng tôi không nghĩ đến chuyện tái hôn nữa. Tôi đã chứng kiến cuộc hôn nhân bất hạnh giữa bố và mẹ tôi, và tôi từng có ý định sẽ nâng niu cuộc hôn nhân của mình cho thật bền vững, nhưng tất cả đã không thành. Vì vậy, tôi không muốn mắc sai lầm kép, không muốn chứng kiến tình yêu và hy vọng tan vỡ một lần nữa...

Tôi ngày càng lớn tuổi, không còn khỏe mạnh như trước và không thể chịu đựng nổi thất vọng, đau buồn được nữa. Do đó tôi chọn cách sống độc thân như hiện tại. Kelly cũng ngạc nhiên khi nhìn thấy tôi vẫn treo những ảnh cũ chụp chung tôi và cô ấy cách đây đã 35 năm, khiến cô cảm thấy điều cô nhìn nhận trong quá khứ rất khác với sự thật; và Kelly vẫn còn nhớ câu tôi nói với cô rằng sau cô ấy, tôi sẽ không kết hôn nữa.

Kelly khóc, xin tôi tha thứ cho cô, hãy quên đi quá khứ và muốn chúng tôi vẫn là bạn tốt của nhau. Tôi nắm chặt tay Kelly hàm ý chấp nhận tha thứ và đồng ý lời đề nghị, cũng như hứa sẽ quan tâm chăm sóc bố Kelly mãi mãi. Tôi bảo cô ấy hãy khuyên bố đến ở cùng với các em tôi tại tòa nhà Kromadit.

Tôi rất mừng là chúng tôi đã có cuộc gặp riêng này, để giải tỏa dứt điểm những vướng vẩn còn sót lại trong lòng từ rất lâu. Song, tôi đã không nói với Kelly rằng tôi đã đau buồn, khủng hoảng như thế nào khi nhận được thư xin li dị của cô ấy. Đó là lúc cuộc đời tôi lạc lõng, mất phương hướng giống như chiếc thuyền mất tay lái và la bàn, trôi lênh đênh trên mặt nước giữa biển cả đầy sóng dữ. Đó cũng là lúc tôi cảm thấy yếu đuối nhất trong đời, sợ cả nhắm mắt ngủ sẽ gặp cơn ác mộng và kiệt sức không muốn thức dậy vào sáng sớm để khởi đầu một ngày thực tế phũ phàng...

Tôi và Kelly ở San Francisco

Kelly ra về, tôi thơ thẩn nhớ lại những kỷ niệm cũ, lúc chúng tôi gặp nhau khi tôi mới 15 tuổi, vừa đến Đài Loan để du học, bao nhiêu kỷ niệm... và cả chuyến tôi sang San Francisco thăm cô ấy cách đây 25 năm.

Đúng như Kelly nói, mỗi người chúng tôi đi theo con đường riêng và đó là lý do khiến chúng tôi phải chia tay.

Tuy vậy sự khoan dung và thông cảm lẫn nhau là yếu tố gắn kết những sự khác biệt lại với nhau mà không làm tan vỡ mối quan hệ, nhất là khi nhớ lại những kỷ niệm đẹp và hạnh phúc trong quá khứ.

Tôi và Kelly năm 18 tuổi

Kelly đang đi theo con đường mà cô ấy hài lòng. Tôi cũng thấy bình yên với con đường của riêng tôi, với một thế giới riêng nơi thôn quê. Nhưng chúng tôi vẫn là bạn tốt của nhau và sẽ mãi mãi là như thế. Đó là điều tôi quý trọng hơn bất cứ của cải vật chất nào trên đời.

GHỊ CHÉP CUỐI TRANG

Tôi tin rằng ai cũng có ước mơ nhưng việc biến ước mơ thành sự thật trong cuộc sống không hề dễ dàng, vì nó phụ thuộc nhiều yếu tố như ý chí, quyết tâm, sự kiên trì, không chùn bước trước mọi khó khăn, trở ngại.

Cuốn sách này cũng vậy. Để viết thành một cuốn sách hoàn thiện đòi hỏi phải có đầy đủ các dữ liệu, từ những giọt mực và mồ hôi nước mắt của mọi người trong gia đình cho đến quá trình phấn đấu kiên trì vất vả, trầy trật mới đi đến kết quả cuối cùng.

Riêng tôi, ngoài việc đi đến cùng để biến ước mơ thành hiện thực, điều tôi cảm thấy hạnh diện - hơn cả sự thành đạt trong nghề nghiệp và cuộc sống - là truyền đạt suy nghĩ và cách nhìn của mình thông qua những trải nghiệm bản thân để các em tôi học tập và làm theo, kể cả trải nghiệm trong tình yêu, tình đoàn kết đùm bọc, sự khoan dung rộng lượng, biết cho đi những điều mình có - không chỉ đối với người trong gia đình hay tổ chức của mình mà còn mở rộng đến mọi người trong xã hội.

Tôi dự định sẽ dùng thời gian còn lại của mình để góp phần xây dựng xã hội mới, một xã hội chan chứa tình yêu thương và sự thông cảm, một xã hội tôn vinh giá trị của việc trao tặng mà không đòi hỏi được đền đáp. Ngoài những thành viên trong gia đình Kromadit, tôi đã truyền đạt ý tưởng này đến cộng đồng dân cư tại các khu công nghiệp Amata của tôi, và từ đó mở rộng ra toàn xã hội, đặc biệt là giới thanh thiếu niên và những người kém may mắn, dưới hình thức các bài viết, bài nói chuyện trên đài phát thanh, truyền hình, báo chí, các hoạt động xã hội, đặc biệt là loạt sách "*Hãy làm người tốt*". Ngoài cuốn hồi ký này sẽ còn nhiều cuốn khác lần lượt ra đời. 276

Năm 2004, sau khi Quỹ Amata tổ chức xuất bản cuốn "*Nghịet ngã và Thành công*" lần đầu tiên nhân dịp sinh nhật lần thứ 50 của tôi, cuốn sách này được phân phát hơn 130.000 cuốn tại Thái Lan cho các trường học, trung tâm cai nghiện, trại giam, thư viện và cho công chúng nói chung, được dư luận rộng rãi hoan nghênh và hưởng ứng. Nhưng vì số lượng vẫn còn thiếu, do đó quỹ đã tổ chức in thêm 70.000 cuốn và bán với giá hòa vốn, từ đó tôi đã nhận được rất nhiều phản hồi từ bạn đọc dưới mọi hình thức, từ điện thoại, thư từ, email và trao đổi trực tiếp với số lượng lớn ngoài dự kiến.

Tôi biết rằng còn rất nhiều người trong xã hội chúng ta gặp phải những vấn đề rắc rối trong gia đình khiến mái ấm tan vỡ, thiếu thốn tình thương yêu, sự thông cảm, hạnh phúc và sự ấm cúng của gia đình, hoặc bị cha mẹ ngược đãi, dùng áp lực và uy quyền để kiểm soát con cái, khiến nhiều người lớn lên với những hạt giống độc hại tiềm ẩn trong tâm hồn chỉ chờ ngày đâm chồi nảy lộc thành những cành nhánh đầy gai góc, chứa độc tố gây hại cho xã hội.

Tuy nhiên, tôi nghĩ rằng có một liều thuốc có thể trừ khử hạt giống độc hại đó trong tâm hồn: đó là cho họ tình thương yêu, cho họ cơ hội, sự thông cảm và những lời khuyên, hay những trải nghiệm của chúng ta, đồng thời động viên khuyến khích tinh thần để họ tự tin làm việc tốt, trở thành người tốt.

Tôi hy vọng cuốn sách này sẽ là nguồn động viên tinh thần, một hướng suy nghĩ cho những ai nghĩ rằng mình bất hạnh hay thoái chí, để vận dụng có ích cho mình dù ít hay nhiều.

Dù "Ngon lửa ước mơ" thời tuổi trẻ của tôi với quyết tâm gây dựng cơ đồ, xây dựng kinh tế gia đình vững chắc đã đi đến đích cuối cùng, nhưng trái tim tôi vẫn tiếp tục thao thức với những ước mơ khác, lớn lao hơn. Mơ ước lớn nhất trong số đó là "*Hãy làm người tốt*" sẽ trở thành khát vọng thường trực trong tâm hồn mỗi thanh thiếu niên.

Đối thoại với Vikrom Kromadit về tuổi thơ:

"NẾU CÓ MỘT PHÉP MÀU, TÔI MUỐN XÓA SẠCH NHỮNG BI KỊCH GIA ĐÌNH"

Quý bạn đọc thân mến, khi lần giở đến trang sách này, có lẽ bạn đã có một phác thảo về chặng đường tuổi thơ của tử phú Thái Lan Vikrom Kromadit. Tuổi thơ ám ảnh, nhiều xúc cảm của Vikrom Kromadit được vun đắp trên cái nền cơ bản đau thương của những xung đột gia đình triền miên. "Không ai chọn cửa mà sinh", song, mỗi người luôn có quyền cao quý nhất là chọn thái độ sống. Và cậu bé Vikrom Kromadit ngày nào bị bạo hành về thân thể lẫn tinh thần đã quyết liệt vươn lên, đã mạnh mẽ đứng dậy rũ bỏ những "mặc định số phận" để vun đắp những khái niệm hạnh phúc chính đáng của riêng mình.

Chúng tôi mong rằng một cuộc đối thoại với Vikrom Kromadit về tuổi thơ ngay sau đây sẽ phần nào giúp bạn đọc hình dung rõ hơn về một chặng đường đời quan trọng của một con người có khả năng truyền cảm hứng về khát vọng thành công đến nhiều người, đặc biệt là bạn trẻ.

Khi nhớ về thời gian học nội trú tại Đài Loan (năm ông 15, 16 tuổi), ông có viết, những lúc mệt mỏi, chán nản với việc học, ông lại nghĩ đến những vất vả khi làm vườn cho gia đình ở Kanchanaburi và những cuộc cãi vã giữa bố mẹ, nên lấy lại quyết tâm học hành ngay. Có bao giờ ông nghĩ rằng chính những điều không vui ấy lại là... một may mắn khi chúng trở thành động lực học tập mạnh mẽ?

- Vâng, nghịch cảnh gia đình đã thôi thúc tôi nỗ lực học tập. Tôi cho rằng những vất vả, thử thách trong học tập còn nhẹ nhàng hơn nhiều so với làm việc tối mịt mũi trên những cánh đồng của gia đình hay đối diện với những xung đột triền miên của bố mẹ.

Thần thoại Hy Lạp có nhiều câu chuyện cho thấy trong đáy sâu vô thức, bé trai thường đối kháng và ghét cha, trong khi bé gái thường đối kháng và ghét mẹ. Và vì cảm xúc ghét này nằm sâu trong vô thức nên dẫn đến có những biến thể trong cuộc sống hằng ngày mà ta khó nhận thấy.

Có bao giờ ông nghĩ rằng mâu thuẫn gay gắt giữa ông và bố không chỉ bắt nguồn từ sự khác nhau về tính cách, lối sống; mà còn là một sự xung đột trong vô thức giữa cha và con trai? Và những xung đột ấy sẽ không triền miên, "leo thang" nếu ông không phải là con trai cả mà là chị cả?

- Thật ra, khi tôi còn bé, quan hệ của tôi và bố vẫn bình thường. Những xung đột chỉ nảy sinh khi tôi bắt đầu trưởng thành và ngày càng nhận thức rõ những ứng xử vô lý ở bố và còn một điều quan trọng hơn: ông không thật sự yêu quý gia đình. Tôi không thể chấp nhận những điều ấy.

Tôi nghĩ rằng dù tôi không phải là anh cả mà là chị cả thì xung đột giữa tôi và bố vẫn cứ xảy ra vì chắc chắn người con sẽ không thể thỏa hiệp với những hành động vô lý của bố. Song, những va chạm mang tính bạo lực sẽ không nghiêm trọng đến mức khủng khiếp như bố dọa bắn tôi hay tôi từng muốn giết ông ấy khi ông ấy bắn vào đầu em trai Vitit của tôi khiến em thập tử nhất sinh.

Có điều gì ở bố khiến ông cảm thấy tự hào không?

- Có chứ! Trong thời gian đầu hôn nhân, bố tôi rất có trách nhiệm với gia đình. Đặc biệt, ông làm việc rất chăm chỉ, có những giải pháp, sáng kiến để đạt được hiệu quả công việc cao hơn nhiều người khác. Tôi nghĩ mình đã may mắn thừa hưởng được ưu điểm này.

Câu nói quen thuộc của mẹ ông để xoa dịu sự xung đột giữa ông và bố là: "Hãy tha thứ cho ông ấy! Dù sao thì ông ấy vẫn là bố của con". Ông từng cho rằng mong muốn ấy của mẹ thật không công bằng. Ở tuổi 59, ông còn suy nghĩ ấy không?

- Sự công bằng vốn dĩ không cần đính kèm bất cứ điều kiện gì. Đúng sai phải minh bạch. Vì ông ấy sinh ra tôi nên tôi phải tôn trọng ông. Song, điều đó không có nghĩa vì tôn trọng mà tôi đối trắng thay đen, tôi hồng những lỗi lầm của ông đối với gia đình. Mọi việc trong đời này đều rất cần dựa trên cơ sở của sự công bằng, hợp lý. Thiếu những điều quan trọng ấy thì thế giới này sẽ chỉ thuộc về nhóm những người có quyền lực.

Ở cuối cuốn tự truyện, ông có kể về một tháng tu hành tính từ ngày ông tròn 50 tuổi. Trong kỳ tu ấy, khi soi mình xuống dòng suối, ông đã nguyện cầu bố mẹ tha thứ cho ông và chính ông cũng tha thứ cho những lỗi lầm của bố. Việc này liệu có giá trị dài lâu hay chỉ trong khoảnh khắc ấy? Khi lại chứng kiến những việc làm của bố mà ông thật sự không hài lòng, ông có vượt lên được những cảm xúc thông thường để lại thứ tha?

- Sự tha thứ ấy không chỉ có ý nghĩa trong khoảnh khắc soi mình xuống dòng suối mà thật sự có giá trị dài lâu. Tôi trút bỏ được mong muốn trả thù bố - điều từng ám ảnh, đeo bám tâm trí tôi. Tôi muốn bước ra khỏi những kỷ niệm buồn, những ký ức đau thương - những điều tôi vốn dĩ chẳng thể nào thay đổi được.

Theo ông, một đứa con tha thứ cho những lỗi lầm lớn của người bố chỉ vì lý do duy nhất là công đức sinh thành - thì sự tha thứ ấy có đủ để đưa mối quan hệ chuyển sang giai đoạn mới - bền vững hơn? Hay chỉ đơn giản là để người con giải tỏa tâm lý?

- Tôi tin tưởng rằng sự tha thứ ấy ít nhất sẽ giúp mối quan hệ giữa tôi và bố tốt đẹp hơn. Tôi vẫn thường bảo các em tôi hãy chăm sóc bố, giúp đỡ ông ấy tháo gỡ những khó khăn trong cuộc sống.

Nếu thẳng thắn soi rọi vào bản thân, việc ông trở thành nạn nhân của bạo hành gia đình (thể xác lẫn tinh thần) trong một thời gian dài, đã để lại những di chứng gì trong lối sống, lối suy nghĩ của ông khi trưởng thành và cả hiện nay?

- Đó là những ký ức tồi tệ mà tôi không bao giờ muốn đối diện lần nào nữa. Tôi luôn tự nhắc mình phải nỗ lực để không có những hành động, lời nói bạo hành như bố; không cho phép mình có một gia đình với không khí "chiến tranh" thường xuyên ngự trị, đặt ra cho xã hội nhiều bài toán hóc búa như vậy. Và điều quan trọng nhất khiến tôi nỗ lực tránh "vết xe đổ" của bố là tôi mong muốn có một tâm hồn thanh thản, bình yên và phát triển bản thân một cách đầy đủ.

Ở tuổi 15-16, ông định nghĩa hạnh phúc thế nào?

- Hạnh phúc của tôi lúc ấy là không phải gặp bố tôi, không phải gặp gia đình. Tôi né tránh đối diện với những xung đột gia đình bằng cách làm việc quần quật trên những cánh đồng và tranh thủ từng phút giây cùng trí tưởng tượng của con trẻ để tạo cho riêng mình một thế giới nhỏ nhỏ bất khả xâm phạm. Tôi đã rất thích thú xây ngôi nhà nhỏ nhỏ, làm một hồ cá, trồng cây, tập hợp những sản phẩm do tự tay mình làm ra...

Ở tuổi 59, ông định nghĩa hạnh phúc thế nào?

- Hạnh phúc của tôi lúc này là được làm tất cả những điều mình mong muốn. Sống theo đúng cách mà bản thân thật sự muốn trở thành. Tôi có nhiều cơ hội để ngao du khắp nơi, để thưởng lãm, suy nghĩ, và viết ra những điều tâm đắc và chia sẻ những nội dung ấy với cộng đồng. Tôi viết sách vì mong muốn chia sẻ những ý tưởng, tầm nhìn, trải nghiệm của bản thân. Tôi cũng

tha thiết hi vọng những trang sách ấy sẽ giúp người đọc tránh phạm phải những sai lầm như tôi và có cuộc sống hạnh phúc hơn. Công việc thú vị này tôi đã làm hơn 10 năm nay và sẽ còn tiếp tục.

Ông cho biết, sau khi ly hôn Kelly, ông có quan hệ với vài cô gái dựa trên sự hiểu biết lẫn nhau và tôn trọng quyền tự do của mỗi người, hai bên không có bất cứ sự ràng buộc nào. Ông nghĩ sao nếu có ai đó nói rằng đây là biểu hiện của sự thiếu dũng cảm khi yêu, của một người từng thất bại trong hôn nhân của chính mình và bị "ám thị" bởi cuộc hôn nhân đổ vỡ của bố mẹ? Và ông có cảm thấy tiếc khi đã không có đứa con nào với Kelly?

- Hôn nhân là vấn đề rất hệ trọng. Để đi qua hành trình này một cách hạnh phúc, bình yên, suôn sẻ, bạn không chỉ cần có tình yêu mà còn phải có khả năng gánh vác những trọng trách với vợ và con cái. Vì quan trọng đến vậy nên rất không nên vì một vài phút rung động mạnh mẽ mà quyết định gắn kết lâu dài với ai đó. Trong cuộc hôn nhân với Kelly, tôi đã có những ngày tháng thật hạnh phúc. Bây giờ, mỗi chúng tôi có một con đường riêng và đều hài lòng với lựa chọn ấy. Tôi cũng không hề hối tiếc khi đã không có đứa con nào với Kelly.

Dù biết không thể thay đổi quá khứ, nhưng nếu được ban một phép màu để thay đổi một điều trong quá khứ, ông sẽ chọn thay đổi điều gì?

- Đó là xóa sạch những bi kịch của gia đình.

Trân trọng cảm ơn ông!

Nhà báo ĐÀO TRUNG UYÊN thực hiện

(*) Chữ Thần (Chén) trong tên Phong Bính Thần âm Hán Việt có hai cách đọc: Thần và Thìn. Trong cuốn Nữ hoàng tin đồn là Phong Bính Thìn, còn trong 1.000 nụ hôn nồng cháy là Phong Bính Thần vì theo như cách giải thích của chính nhân vật ở trang 32 là Phong trong xuân phong (gió xuân), Bính trong bính trú (sáng ngời) chứ không phải chữ Bính (ngôi thứ ba trong mười can), bởi vậy chữ Chén (Thần, Thìn) chúng tôi chọn chữ Thần (ngày) tên Phong Bính Thần với nghĩa là “Ngày gió xuân tươi sáng”. (*) Good Will Hunting là một bộ phim tâm lí tình cảm kể về một thanh niên tên Will mồ côi, ham đọc sách, có trí nhớ tốt, là một thiên tài về toán học, lớn lên trong một xóm xỉn của thành phố Boston, đánh bạn với những thanh niên không có tương lai, suốt ngày chỉ biết cong lưng với công việc phụ hồ, vào quán bar rồi quây phá và phạm tội. (**) Oliver Twist (1838) của Charles Dickens là câu chuyện kể về cậu bé mồ côi, lớn lên trong trại tế bần, sau đó có một cuộc đời lang bạt này đây mai đó, cho đến khi gặp được một tấm lòng cao cả nhận cậu về nuôi. (*) Đây là câu thơ trong bài thơ Vọng Lư sơn bộc bố (Xa ngắm thác núi Lư) của Lí Bạch - một trong những nhà thơ danh tiếng nhất thời thịnh Đường nói riêng và Trung Hoa nói chung, được hậu bối tôn làm Thi Tiên. Dịch nghĩa: Tưởng dải Ngân Hà tuột khỏi mây. (**) Josef von Sternberg (1894-1969) là đạo diễn người Mỹ gốc Áo nổi tiếng ở Hollywood. (***) Marlene Dietrich (1901-1992) là một diễn viên, ca sĩ người Mỹ gốc Đức từng được đề cử giải Oscar. Bà được coi là diễn viên Đức đầu tiên thành công ở Hollywood. (****) Greta Garbo (1905-1990) là một diễn viên người Mỹ gốc Thụy Điển và là một trong những diễn viên nổi tiếng nhất trong thời kì vàng son của Hollywood. (*) 'Shanghai Express' là bộ phim Mỹ nổi tiếng của đạo diễn Josef von Sternberg, do nữ diễn viên tài sắc Marlene Dietrich thủ vai chính. (**) 'Đây là câu thành ngữ có nghĩa đen là: Một vị tướng khi đã tấn công vào thành trì thì sẽ dẫn đến cả vạn người chết. Ở đây được dùng để ví với tướng mạo của Phong Bính Thần đã đánh gục biết bao trái tim các cô gái. (***) 'Runaway Bride (Cô dâu chạy trốn) là một bộ phim hài Mỹ của đạo diễn Garry Marshall, được công chiếu năm 1999. (*) Raúl González Blanco (1977) là một cầu thủ bóng đá người Tây Ban Nha chơi ở vị trí tiền đạo. Raúl có một kiểu ăn mừng bàn thắng riêng biệt. Sau mỗi bàn thắng anh đều hôn lên chiếc nhẫn cưới, với ý dành tặng bàn thắng cho vợ anh, Mamen Sanz. (*) Tuyết liên hoa (hoa sen tuyết) là một loại dược thảo truyền thống quý hiếm của Trung Quốc, xuất xứ từ Tân Cương. Nó phát triển trong các vách đá và giữa các kẽ nứt băng giá, nơi vô cùng lạnh và được bao phủ trong tuyết quanh năm. (**) Michelin là một hãng sản xuất vỏ (lốp) xe và nhiều thiết bị khác trong ngành giao thông của Pháp từ cuối thế kỷ 19. Từ đầu thế kỷ 20, vào tháng ba mỗi năm họ cho xuất bản một cuốn guide rouge (cuốn sách hướng dẫn có bìa màu đỏ) nổi tiếng về các khách sạn và tiệm ăn. Nhờ lối làm việc rất nghiêm túc và nhất là nhờ sự sắp hạng tương đối “chí công vô tư”, cuốn guide rouge từ lâu đã nghiêm nhiên trở thành một thứ “thánh kinh về nghệ thuật ẩm thực” ở Pháp và một số nước trên thế giới. (*) Đây là một bộ phim hành động hài rất nổi tiếng của Mỹ do David Shore đạo diễn. (**) U2 là một ban nhạc rock đến từ Dublin, Ireland, được thành lập năm 1976 khi các thành viên còn ở tuổi vị thành niên với một kiến thức âm nhạc còn nhiều giới hạn. U2 đã bán được hơn 140 triệu album trên toàn thế giới và đã giành được nhiều giải Grammy hơn bất kì ban nhạc nào khác. (***) Marguerite Duras (1914-1996) là một nhà văn, đạo diễn người Pháp nổi tiếng. (*) 'Sidney Sheldon (1917-2007) là một tiểu thuyết gia người Mỹ từng đoạt giải của Viện Hàn Lâm nghệ thuật Mỹ, là một kịch

gia và một người viết kịch bản phim và chương trình truyền hình chuyên nghiệp. (**) 'OMG - Oh my God. (*) Na Tra là một vị thần trong thần thoại dân gian của Trung Quốc, do đánh chết Ngao Bính của Đông Hải Long Vương, nên gia đình Na Tra bị bắt, ép phải đền mạng để giữ trọn đạo hiếu, và không làm liên lụy tới gia đình, Na Tra đã lóc thịt trả mẹ, lóc xương trả cha. (*) Alfred Hitchcock (13/8/1899-29/4/1980) một nhà làm phim nổi tiếng người anh. Ông được xem như một trong những đạo diễn lớn nhất của lịch sử điện ảnh. (**) William Hogarth (10/11/1697-26/10/1764) họa sĩ nhà phê bình và nghệ sĩ biếm họa người Anh. Hogarth được coi là người khởi xướng nghệ thuật biếm họa trong hội họa phương Tây. (*) Vì chim trống và chim mái rất chung thủy nên người xưa gọi là chim tương tư. Chúng còn có biệt danh là Hồng Chủy Ngọc, Hồng Chủy Lục Quan Âm, Liên Điếu. Người phương Tây gọi chúng là chim tình yêu. Chúng thuộc bộ Sẻ, họ Họa mi. Khu vực cư trú của chúng trải rộng từ lưu vực sông Trường Giang đến Giang Nam. (*) Dịch nghĩa: Một nhánh hoa lê đề lên hải đường. Đây là câu thơ trong bài thơ Nhất thụ lê hoa áp hải đường của Tô Đông Pha làm để nói đùa Trương Tiên lấy vợ trẻ. Trương Tiên đã tám mươi tuổi, lấy một người thiếp mười tám tuổi. “Lê hoa” là chỉ Trương Tiên, “hải đường” là chỉ thiếp mười tám tuổi, “áp” là đề lên, áp cũng là áp đảo, vượt trội hơn hẳn. (**) Phong tạo: Lả lơi, làm đóm, làm dáng. (*) Taobao.com là trang web bán lẻ trực tuyến lớn nhất Trung Quốc. Được tập đoàn Alibaba Group đầu tư thành lập năm 2003. (**) Tên Việt là Người đàn bà đẹp của đạo diễn Garry Marshall do diễn viên Julia Roberts thủ vai chính. Bộ phim là câu chuyện Lọ Lem thời hiện đại. Bối cảnh chính của phim là Hollywood thập niên 1990. (***) EQ là viết tắt của cụm từ Emotional Quotient - chỉ số cảm xúc. (*) Milan Kundera (1929) là một nhà văn Tiệp Khắc, hiện mang quốc tịch Pháp. Tác phẩm nổi tiếng nhất của ông là tiểu thuyết Đời nhẹ khôn kham. (*) Michelangelo (1475-1564) là một họa sĩ, nhà điêu khắc, kiến trúc sư, nhà thơ và kỹ sư thời kỳ Phục hưng ở Ý. (**) Keith Rupert Murdoch (1931), thường được biết đến với cái tên Rupert Murdoch, là một ông trùm truyền thông toàn cầu người Úc-Mĩ. (***) Cristiano Ronaldo dos Santos Aveiro (1985) là cầu thủ bóng đá người Bồ Đào Nha, hiện đang thi đấu ở giải vô địch Tây Ban Nha cho câu lạc bộ Real Madrid với vị trí tiền đạo và là đội trưởng của đội tuyển bóng đá Bồ Đào Nha. Cầu thủ này thích cời trần, được coi là thành viên của đội cời trần đẹp nhất Euro 2008. (****) Diệt Tuyệt Sư Thái là một nhân vật trong tiểu thuyết kiếm hiệp Ý Thiên Đồ Long Ký của nhà văn Kim Dung. .sup (*) “Dục tốc tắc bất đạt” là một vế trong câu nói nổi tiếng của Khổng Tử trích trong “Tứ lộ” của Luận ngữ: “Vô dục tốc, vô kiến tiểu lợi. Dục tốc tắc bất đạt, kiến tiểu lợi tắc đại sự bất thành”. Nghĩa là: Chớ muốn mau, chớ thấy lợi nhỏ. Muốn mau thì không đạt, thấy lợi nhỏ thì việc lớn không thành. Ý này được đúc kết trong câu thành ngữ “Dục tốc bất đạt”. (*) Chu Khải Hoàn là một trong mười phụ nữ châu Á được tôn vinh trong lĩnh vực kinh doanh năm 2006. 1. Chỉ những nhà dòng dõi Nho học. 1. Vải nhuộm sáp là sản phẩm thủ công mỹ nghệ in nhuộm truyền thống của Trung Quốc. 1. Khu bảo tồn thiên nhiên nằm ở độ cao 4.000 mét so với mực nước biển, thuộc miền Bắc tỉnh Tứ Xuyên, Trung Quốc. 2. Audrey Hepburn (1929 - 1993): diễn viên điện ảnh huyền thoại thập niên 1950, 1960 của Anh. Qua các cuộc bầu chọn, bà thường được xem là một trong những phụ nữ đẹp nhất thế kỷ XX. 1. Trích trong bài thơ Gặp Lý Quy Niên tại Giang Nam của Đỗ Phủ. Trần Trọng San dịch. 1. Sakai Noriko, sinh năm 1971, nữ diễn viên, ca sĩ người Nhật nổi tiếng một thời. 1. Trích trong bài thơ Sương thiên hiếu

giác của Phạm Thành Đại - thi nhân đời Nam Tống. 1. Một nhân vật trong huyền sử Trung Quốc. Tương truyền là một mỹ nhân nổi tiếng và là một trong những nguyên nhân chính gây nên sự sụp đổ của nhà Thương trong lịch sử Trung Quốc. Con gái lớn, con vợ cả. Con gái thứ, con vợ lẽ. Thầy mo, thầy phù thủy. Lầu hái sao. Nơi cao không chịu nổi giá lạnh. Con người một khi đã lên tới những vị trí quá cao sẽ phải chịu nổi cô độc hơn hẳn người thường. Bối cảnh Nguyên văn: “Sơn hữu mộc hề mộc hữu chi, tâm duyệt quân hề quân bất tri” - Trích Việt nhân ca, bài ca dao lưu truyền ở nước Sở thời Xuân Thu. Nguyên văn: “Kiêm hà thương thương, bạch lộ vi sương, sở vị y nhân, tại thủy nhất phương”, dịch nghĩa: “Rừng lau bạt ngàn, sương giáng trắng tinh. Người đẹp kia đó, bên bờ sông kia” - trích bài “Kiêm gia” trong Kinh Thi. Trong tiếng Trung, “càn rỡ” và “xòe bốn ngón tay” có cách phát âm giống nhau. Nguyên văn: “Thiên trường địa cửu hữu thì tận, dĩ hận miên miên thử tuyệt kỳ”, hai câu cuối trong bài Trường hận ca của Bạch Cư Dị – nhà thơ đời Đường. Lấy ý từ câu thơ “Lê hoa nhất chi xuân đài vũ” - cảnh hoa lê lấm tấm vài hạt mưa xuân, một câu thơ trong Trường hận ca của Bạch Cư Dị đời Đường, miêu tả vẻ đẹp của mỹ nhân khi khóc. Triệu Dương: Ánh mặt trời buổi sớm. Ngoài ra chữ Triệu trong hiệu Triệu Dương có cùng âm đọc và chữ viết với chữ Triều trong họ của Triều Triệt. Trong tiếng Trung, từ “Hồ Lô” - tên nhân vật và “hồ lô” - một thứ đồ vật có âm đọc giống nhau, khó phân biệt nên Diệp Khuynh Thành đầu óc đơn giản đã hiểu nhầm. Từ “thụ” và từ “thú” có âm đọc giống nhau nên Diệp Khuynh Thành nghe nhầm. Hay còn gọi là đèn chong, loại đèn được thắp sáng liên tục, thường dùng cho việc thờ cúng. Tinh linh của cây đèn Vui đùa giải trí để trút bỏ phiền muộn. Chơi chữ, “tiêu khiển” và “Tiểu Thiển” đồng âm, “Cục thịt” hiểu nhầm. Ý chỉ “nhục kế” hay “đỉnh kế” hoặc “Ushnisha” - búi tóc xoắn trên đỉnh đầu của Đức Phật Thích Ca. Thuật “tâm ý tương thông”. Sau khi Tiểu Thiển uống máu Thương Hạo, hai người có thể liên hệ với nhau bằng ý nghĩ. Lấy ý từ hai câu thơ trong bài Sử chí tái thương của Vương Duy – người được mệnh danh là Phật Thi đời Đường. Câu thơ đại ý: Tại phong hỏa đài đốt một cột khói, bốc thẳng lên trời cao trên sa mạc rộng lớn. Con sông Hoàng Hà uốn khúc quanh co, càng làm nổi bật ánh chiều tà đỏ như máu. Trong tiếng Trung, từ “Tiểu Tiểu” – tên người, và “tiểu tiểu” tức là “cười lên” có âm đọc giống nhau, ban đầu Thiên Thiên hiểu nhầm. Lấy ý từ trong Kinh Thi, Bân Phong. Tháng Năm, Đại hỏa (tinh) (sao Antares) mọc ở giữa trời vào lúc hoàng hôn, sau đó hạ dần xuống hướng Tây trong suốt tháng Sáu, cũng là tương ứng với thời điểm thời tiết đã dần bớt đi cái nóng của mùa hạ, bắt đầu bước vào mùa thu mát mẻ. Kinh Thi viết: “Thất nguyệt lưu hỏa” ý nói: sang tháng Bảy (thất nguyệt) trời mát dần, sao Đại hỏa xuống thấp, trời đất vào thu thôi. Trong tiếng Trung “Chiêu Sài” (tên nam chính) và “Chiêu Tài” có âm đọc giống nhau nên cô bé này nghe nhầm. Thuật ngữ Phật giáo, ý chỉ người lúc nào cũng từ bi đối đãi với tất cả chúng sinh. Sau cơn mưa trời lại sáng. Sống. (1) Henry Ford - Nhà sáng lập hãng ô tô Ford, Thomas Edison - Nhà phát minh vĩ đại của thế kỷ XX, Andrew Carnegie - “vua” ngành công nghiệp thép Mỹ, Wilbur và Orville Wright - hai ông tổ của ngành hàng không. (2) Cuộc Đại khủng hoảng kinh tế thế giới 1929 - 1933. (3) Mahatma Gandhi (1869-1948): Còn được người dân Ấn gọi là Thánh Gandhi, người chủ trương giành độc lập từ tay Anh quốc bằng con đường bất bạo động. (4) Albert Schweitzer (1875-1965): nhạc sĩ, triết gia, lý thuyết gia, nhà hóa học người Đức được giải Nobel Hòa Bình 1952 với công trình triết học 'Reverence for Life', tạm dịch 'Sự kính trọng cuộc sống'. (5) inch: đơn vị

đo chiều dài thông dụng ở Anh, Mỹ, 1 inch = 2,54 cm. (6) F. W. Woolworth (1852-1919): Cha đẻ của ngành bán lẻ thông qua hệ thống chuỗi cửa hiệu giá rẻ. Nhà sáng lập tập đoàn bán lẻ Woolworth trị giá 65 triệu đô la với hơn 1.000 cửa hiệu vào năm 1919. (7) Trong tiếng Anh: 'a can do attitude' có thể ví với câu 'nothing is impossible', tạm dịch 'không có gì là không thể'. (9) Boomerang: một loại vũ khí của thổ dân Úc, có hình bán nguyệt, khi được ném đi sẽ bay theo hình vòng cung và quay trở lại vị trí của người ném. (10) O. Henry: Bút danh của tác giả người Mỹ chuyên viết chuyện ngắn William Sydney Porter (1862-1910). (11) Jack London (1876-1916): Nhà thám hiểm, thủy thủ, tiểu thuyết gia lừng danh thế giới người Mỹ, nổi tiếng với tác phẩm Tiếng gọi nơi hoang dã (The Call of the Wild - 1903), Tình yêu Cuộc sống (Love of Life - 1905),... (12) Charles Dickens (1812 - 1870): Tiểu thuyết gia người Mỹ lừng danh thế giới với các tác phẩm David Copperfield (1849-1850), Little Dorrit (1857), A Tale of Two Cities (1859), Great Expectation (1861),... (13) Harry Truman (1884 - 1972): Tổng thống thứ 33 của Hoa Kỳ qua hai nhiệm kỳ (1945-1949; 1949-1953). (14) Những nhà tư tưởng, triết gia lớn của thế giới. (8) Civil War: Cuộc Nội chiến Mỹ 1861 - 1865. (1) Kiểu lều truyền thống của người Mông Cổ. (*) “Phân vượn” đồng âm với “duyên phân”. (1) Trong tiếng Trung phiên âm của chữ “tình” là “qíng” và “cầm” là “qīn” đọc gần giống nhau. (2) Chữ “cầm” có chữ “kim” bên trên, chữ “y” bên dưới. (3) Niệm Cầm có nghĩa là nhớ đến, hoài niệm cái chẵn. (4) Bản dịch của Trác Văn Quân@thivien.net. (5) Tương truyền nhà thư pháp thời Đông Tấn Vương Hiên Chi có một ái thiếp tên gọi Đào Diệp. Mỗi khi nàng qua lại hai bờ Tàn Hoài, Vương Hiên Chi đều rất lo lắng, thường ra tận bến phà tiễn nàng, còn làm bài thơ Đào Diệp ca. Từ đó bến phà trở nên nổi tiếng, lâu dần được gọi là bến Đào Diệp. (1) Khẩu hình của từ “khung ảnh” và “nhớ tôi” khá giống nhau. (1) Chữ “nhất” và chữ “y” phát âm giống nhau. Gia đình Farkle: là gia đình nhân vật chính trong một show truyền hình của Mỹ bao gồm những mẫu truyện hài ngắn có tên Rowan & Martin's Laugh-In. Trong đó, ông bố và bà mẹ Farkle có mái tóc sẫm và thị giác rất tốt, nhưng thật đáng ngạc nhiên khi tất cả những đứa con lại đều có mái tóc màu đỏ và đeo kính cận, giống hệt “người bạn hàng xóm tốt bụng và đáng tin”. Điều này ám chỉ giữa bà vợ nhà Farkle và ông hàng xóm có gì đó hơn là tình bạn, nhưng lại không bao giờ có lời giải thích nào về chuyện này. Chứng hưng trầm cảm: một bệnh có 2 biểu chứng xuất hiện cùng một lúc ở người bệnh: hưng cảm và trầm cảm. Người mắc bệnh này thần kinh rối loạn, lúc thì quá hưng phấn, vui đến phát cuồng, lúc thì quá ưu sầu, quá suy sụp. Amaretto: Một loại rượu của Ý làm từ quả hạnh nhân. Enchilada: Món ăn Mexico, bao gồm bánh mì ngô cuộn thịt gà, pho mát, đậu... phủ bên ngoài là sốt cà chua, ớt hoặc sô-cô-la rồi nướng lên. Mel Gibson: Diễn viên kiêm đạo diễn, nhà biên kịch, nhà sản xuất phim nổi tiếng của Mỹ. Hannibal Lecter: Nhân vật phản diện trong bộ phim kinh dị Sự im lặng của bầy cừu. Lecter là một bác sĩ, bị giam giữ trong bệnh viện tâm thần Maryland vì tội ăn thịt người. Nhờ sự giúp đỡ của hắc mã sinh viên tập sự FBI là Claire Starling đã bắt được tên sát nhân giết người hàng loạt Buffalo Bill và giải thoát cho con gái bà Nghị sĩ. Kết thúc phim, Lecter thoát khỏi bệnh viện tâm thần và trở thành mối nguy hiểm cho xã hội. một trong những kỳ thi chuẩn hóa cho việc đăng ký vào một số trường Đại học ở Mỹ Một loại thuốc mọc râu, tóc Nhân vật trong thần thoại Hy Lạp, vị vua đầy bi kịch của Thebes, đã vô tình giết chết cha đẻ và kết hôn với mẹ Nguyên văn “short-sheet a bed”: một cách trải ga giường nhằm bẫy người nằm bằng cách gấp đôi tấm khăn trải giường lại

sao cho nhìn từ bề ngoài thì giường đã được soạn sửa xong, nhưng thực ra người nằm không thể duỗi thẳng chân. Alex chơi chữ. Nguyên văn Nina dùng từ "Turgid", từ này phát âm có âm điệu giống tiếng Nga nhân vật chính trong cuốn truyện Những cuộc phiêu lưu của Peter Pan, một truyện nổi tiếng trong mảng truyện thiếu nhi của Mỹ. Peter Pan là một cậu bé không bao giờ muốn lớn lên, lúc nào cũng chỉ muốn mình vẫn còn là trẻ con để được chơi đùa thỏa thích và không phải lo nghĩ thuật ngữ y khoa, là triệu chứng ban đầu cho thấy tim có vấn đề chất Liti, một loại kim loại. Theo khoa học, pha liti vào nguồn nước uống sẽ có tác dụng điều hòa chứng rối loạn tinh thần cho những người mắc bệnh trầm cảm. Charity: có nghĩa là Từ thiện. Đẳng cấp Hướng đạo Đại bàng là cấp hiệu danh dự cao nhất dành cho các hướng đạo sinh căn cứ vào các thành quả đạt được về nghệ thuật chỉ huy, nghĩa vụ công dân, phát triển những đức tính tinh thần và rèn luyện thể chất. Paul Gauguin: là họa sĩ người Pháp, thuộc hàng đầu của trào lưu hậu ấn tượng. Ông là người rất thích phiêu lưu, mạo hiểm và yêu hội họa. Thời còn trẻ, khi còn ở trong hải quân, ông đã đi vòng quanh thế giới trong vòng 13 tháng. Về sau ông đã bỏ nhiều công việc quan trọng ở hải quân, ngân hàng, chứng khoán để cuối cùng có thể tập trung hoàn toàn vào hội họa. Chơi chữ, trong tiếng Anh "guy" có nghĩa là "gã", chỉ người đàn ông trong cách nói không trang trọng. Loại mũ học sinh nam hoặc sinh viên năm nhất đại học thường hay đội. "Mày gầm gừ tao á?" là câu thoại của diễn viên nổi tiếng Robert De Niro trong phim kinh dị Tài xế Taxi (Taxi Driver). Nguyên văn là "Terrible Twos": Một giai đoạn phát triển của trẻ nhỏ thường xuất hiện quanh độ tuổi lên hai, có khi là sớm hơn, biểu hiện là trẻ không chịu nghe lời và quậy phá. Jell-O: một thương hiệu đồ tráng miệng vị trái cây của Mỹ được làm từ bột gelatin (dạng rau câu) Du Pont: một công ty hóa chất nổi tiếng ở Mỹ (ở đây ám chỉ bộ ngực đã được phẫu thuật thẩm mỹ). Nguyên văn là "play the devil's advocate": xảy ra trong tranh luận, khi một người giả làm người phe địch tấn công bạn mình, để bạn mình nghiên cứu cách chống đỡ. Các luật sư luôn làm việc này hàng ngày để xây dựng hệ thống lý luận vững chắc cho mình. Sigmund Freud: nguyên là một bác sĩ về thần kinh và tâm lý người Áo. Ông được công nhận là người đặt nền móng và phát triển nghiên cứu về lĩnh vực phân tâm học. Carl Jung: một bác sĩ tâm thần, một nhà tâm lý học người Thụy Sĩ. Ông là nhà tâm lý học hiện đại đầu tiên cho rằng: tinh thần con người là nền tảng của mọi tôn giáo. Tư tưởng của ông gây ảnh hưởng lớn đến nhiều nhà tâm lý học và các phong trào tâm linh hiện đại. Chơi chữ. Trong tiếng Anh, trẻ trung là "young", phát âm giống như Jung. Lassie là một chú chó – nhân vật chính trong bộ phim Lassie Come Home (Lassie về nhà). Đây là con chó rất thông minh, đã làm rất nhiều việc giúp chủ của mình (trong đó có cậu bé Timmy) vượt qua nhiều hoàn cảnh khó khăn và nghèo khó. Alcoholics Anonymous: một tổ chức quốc tế cung cấp các dịch vụ hỗ trợ những người muốn cai rượu bia. 1\.. Tên một điệu waltz của nhà soạn nhạc nổi tiếng người Áo Johann Strauss II (1825 - 1899), dịch ra tiếng Anh là Tales from the Vienna Woods (BTV). 1\.. Trang web bán hàng online của Trung Quốc (BTV). 2\.. Trong tiếng Trung, Lý và Lễ đồng âm. Phi Lễ, Mạc Sâu có nghĩa là vô lễ, đừng buồn (ND). 3\.. Sadako là nhân vật trong bộ phim kinh dị có tên là 'The ring' của Nhật (ND). 1\.. Trong tiếng Trung, Tạ Ý có nghĩa là lòng biết ơn. Vì thế Tiêu Tinh nói để bày tỏ lòng biết ơn của mình cũng có nghĩa là bày tỏ 'tạ ý' của mình (ND). 1\.. Kế thứ nhất trong ba mươi sáu kế binh pháp Tôn Tử, có nghĩa là dùng những lời nói dối và sự nguy trang để che giấu ý định thực sự của mình (BTV). 1\.. Hoá thân

của Lý Vũ Xuân, ca sĩ nhạc Pop nổi tiếng Trung Quốc, từng giành ngôi quán quân trong cuộc thi tiếng hát Super Girls năm 2005 (ND). Chơi chữ, “công trư” phát âm gần như “công chúa”. Công trư nghĩa là lợn đực, mẫu trư là lợn nái. Có ba điều bất hiểu, trong đó không có con nổi trội là nặng nhất. Bằng giao là da cá mập hay sa ngư ướp lạnh dẹt thành vải. Thích Nan Thiên: đáng cứu tinh. Tức tổng tư lệnh. Cách xưng tôi khiêm nhường thời cổ đại. Chữ “Dật” (逸) có mấy nghĩa, trong đó có: (1) chạy trốn, (2) phóng túng, (3) vượt hẳn bình thường, siêu phàm, (4) nhanh, nhẹ. Hay còn gọi là Aksai Chin, hiện là khu vực tranh chấp giữa Trung Quốc và Ấn Độ. “Á” có nghĩa là “câm”. Dùng khỏe ứng mệt; trong chiến đấu dùng thể thủ bồi dưỡng lực lượng chờ quân địch mệt mỏi, mới tiến đánh. Nước chảy yếu giữa dòng cát. Bóng đá Trung Quốc thời cổ đại. Triệu Quát là con trai của Triệu Xa – một danh tướng thời Chiến quốc – thời trai trẻ từng đọc rất nhiều binh thư, là một người khá thông minh, thích nói về quân sự, người khác không nói lại được, cha y đôi khi cũng không tranh luận nổi với y. Do đó, y tỏ ra kiêu ngạo, tự cho mình là giỏi nhất thiên hạ. Vua Triệu cử Triệu Quát ra tiền tuyến nghênh địch, hậu quả 40 vạn quân Triệu chỉ trong chớp lát đã bị tiêu diệt hoàn toàn, bản thân Triệu Quát cũng tử trận thê thảm. Hòa thị bích: viên ngọc bích của nhà họ Hòa, một viên ngọc nổi danh trong lịch sử Trung Quốc. “Thiên trì” là “hồ trời”, nằm trên núi Trường Bạch. Chức quan được lập từ thời nhà Tần, giữ đến đời Hán. Đây là cận thần hoàng đế, phụ trách quản lý xe, kiệu, y phục, đồ dùng của hoàng đế, thậm chí còn chịu trách nhiệm việc chuẩn bị bữa cho hoàng đế, nhưng cũng tham gia cả việc trong triều, vì chức quan ở cạnh quân vương, cho nên thường hay phải chuẩn bị là cố vấn ứng đối, địa vị vì thế dần được cần trọng. Tên một bộ sách của Mặc Dịch, là người nước Lỗ, thời Chiến Quốc chủ trương thuyết kiêm ái. Thuyết kiêm ái là học thuyết của Mặc Dịch, chủ trương yêu mọi người như nhau, không phân biệt thân và sơ. Tức hồ Lop Nor, một hồ nước nổi tiếng ở Tây Vực. Tức anh hùng tranh thiên hạ. Khâu Từ: tên nước cổ, ở Tây Vực, nay là huyện Khố Xa, Tân Cương, Trung Quốc. Ý nói nghèo không còn gì để ăn phải đi hít gió mà sống. Tức Lý Quảng tướng quân. Tướng quốc nước Tần trong thời Chiến Quốc. Giao kiếm: “giao” nghĩa là “cắt”; ở đây có nghĩa là dùng một sợi dây màu hồng buộc vào hai đầu ngón tay, tạo thành nút thắt hai bên, sợi dây có thể co vào giãn ra tùy ý. Sau đó đem sợi dây này kẻ sát lên má tân nương, hai tay khê động, như thế là đang “cắt” vào mặt của tân nương. Người ta nói là các cô nương chưa lấy chồng, trên mặt có một lớp lông tơ mỏng, thời khắc được long trọng gả cho nhà chồng chính là thời điểm lớp lông tơ này kết thúc sứ mạng của mình. Yên chi là từ chỉ chính cung của thiên vu Hung Nô. Gái sang, trai cũng đua sang với, gái cùng trai thỏa mãn vui đùa, đem hoa thực được tặng cho nhau. Một vạn chín nghìn chín trăm chín mươi chín. Hãn huyết bảo mã có nguồn gốc từ Turkmenistan, dai sức và có mồ hôi đỏ như máu. Một loại hương liệu của vùng Trung Á, Đông Ấn, không giống thì là như ở Việt Nam. Trong tiếng Trung, chữ Cẩn và Kim cùng đọc là jin. Người xưa coi cây thù du là vật thờ cúng, trang sức, trừ tà. Trong sách Tây Kinh tạp ký của Cát Hồng thời Tấn có ghi, sủng phi của Hán Cao Tổ Lưu Bang là Thích phu nhân, mỗi năm đến ngày mừng chín tháng Chín, đầu cài cành thù du, uống rượu hoa cúc, ăn bánh ngọt, ra ngoài hoan yến. Hán Văn Đế: hoàng đế thứ năm của nhà Tây Hán, trị vì từ năm 202-157 trước Công nguyên. Hán Cảnh Đế: hoàng đế thứ sáu của nhà Tây Hán, kế nhiệm Hán Văn Đế, trị vì từ năm 157-141 trước Công nguyên. Đất phong, lãnh địa ăn lộc được vua ban. Câu nói của Trần Thắng, một thủ

lĩnh khởi nghĩa nông dân thời Tần. “Nghien” nghĩa là “diễm lệ, xinh đẹp” Đạo đức từ lễ nghĩa mà ra, lấy mũ áo làm gốc. Ý nói nếu đốt đèn nổ càng to thì sẽ có chuyện vui đến “Đào” có nghĩa là “tinh nghịch” “Khiêm” có nghĩa là “khiêm nhường” Hàm ý trắng đẹp lại thông minh, lanh lợi Loại đàn thời xưa, ít nhất có năm dây, nhiều nhất có hai mươi lăm dây. Tên một nước cõi Tây nhà Hán, vốn tên là Lâu Lan, nay thuộc tỉnh Cam Túc Tục gọi là Tiểu Phương Bàn, nằm khoảng 90km về phía Tây Bắc của thành phố Đôn Hoàng, tỉnh Cam Túc là một trong những cửa ải quan trọng nối liền con đường tơ lụa với địa phận Trung Quốc được thiết lập hai lần vào đời Hán và Đường. Chức quan to nhà Chu thời xưa: Thiếu sư, Thiếu phó, Thiếu bảo, Trung tề, Tư Đồ Tông bá, Tư mã, Tư khấu, Tư không. Ba chức quan lớn nhất triều đình thời cổ Trung Hoa, gồm Thái sư, Thái phó, Thái bảo. Ý đoạn này là phạm trước khi khai chiến, đoán được thắng là do tính toán đầy đủ. Trước khi khai chiến đoán không thắng là do tính toán không chu đáo. Tính nhiều hơn tính ít, hưởng hồ không tính gì. Quan sát đủ các mặt đó, ai thắng ai bại có thể đoán trước được. Triệu Quát là con trai của Triệu Xa – một danh tướng thời Chiến quốc – thời trai trẻ từng đọc rất nhiều binh thư, là một người khá thông minh, thích nói về quân sự, người khác không nói lại được, cha y đôi khi cũng không tranh luận nổi với y. Do đó, y tỏ ra kiêu ngạo, tự cho mình là giỏi nhất thiên hạ. Vua Triệu cử Triệu Quát ra tiền tuyến nghênh địch, hậu quả 40 vạn quân Triệu chỉ trong chớp lát đã bị tiêu diệt hoàn toàn, bản thân Triệu Quát cũng tử trận thê thảm. Hòa thị bích: viên ngọc bích của nhà họ Hòa, một viên ngọc nổi danh trong lịch sử Trung Quốc. “Thiên trì” là “hồ trời”, nằm trên núi Trường Bạch. Chức quan được lập từ thời nhà Tần, giữ đến đời Hán. Đây là cận thần hoàng đế, phụ trách quản lý xe, kiệu, y phục, đồ dùng của hoàng đế, thậm chí còn chịu trách nhiệm việc chuẩn bị bữa cho hoàng đế, nhưng cũng tham gia cả việc trong triều, vì chức quan ở cạnh quân vương, cho nên thường hay phải chuẩn bị là cố vấn ứng đối, địa vị vì thế dần được cần trọng. Tên một bộ sách của Mặc Dịch, là người nước Lỗ, thời Chiến Quốc chủ trương thuyết kiêm ái. Thuyết kiêm ái là học thuyết của Mặc Dịch, chủ trương yêu mọi người như nhau, không phân biệt thân và sơ. Tức hồ Lop Nor, một hồ nước nổi tiếng ở Tây Vực. Tức anh hùng tranh thiên hạ. Khâu Tử: tên nước cổ, ở Tây Vực, nay là huyện Khố Xa, Tân Cương, Trung Quốc. Ý nói nghèo không còn gì để ăn phải đi hít gió mà sống. Tức Lý Quảng tướng quân. Tướng quốc nước Tần trong thời Chiến Quốc. Giao kiếm: “giao” nghĩa là “cắt”; ở đây có nghĩa là dùng một sợi dây màu hồng buộc vào hai đầu ngón tay, tạo thành nút thắt hai bên, sợi dây có thể co vào giãn ra tùy ý. Sau đó đem sợi dây này kẻ sát lên má tân nương, hai tay khẽ động, như thế là đang “cắt” vào mặt của tân nương. Người ta nói là các cô nương chưa lấy chồng, trên mặt có một lớp lông tơ mỏng, thời khắc được long trọng gả cho nhà chồng chính là thời điểm lớp lông tơ này kết thúc sứ mạng của mình. Yên chi là từ chỉ chính cung của thiên vu Hung Nô. Gái sang, trai cũng đua sang với, gái cùng trai thỏa mãn vui đùa, đem hoa thực được tặng cho nhau. Một vạn chín nghìn chín trăm chín mươi chín. Hãn huyết bảo mã có nguồn gốc từ Turkmenistan, đại sức vậ có mồ hôi đỏ như máu. Một loại hương liệu của vùng Trung Á, Đông Ấn, không giống thì là như ở Việt Nam. Trong tiếng Trung, chữ Cẩn và Kim cùng đọc là jin. Người xưa coi cây thù du là vật thờ cúng, trang sức, trừ tà. Trong sách Tây Kinh tạp ký của Cát Hồng thời Tấn có ghi, sủng phi của Hán Cao Tổ Lưu Bang là Thích phu nhân, mỗi năm đến ngày mừng chín tháng Chín, đầu cài cành thù du, uống rượu hoa cúc, ăn bánh ngọt, ra ngoài hoan yến. Hán Văn Đế: hoàng đế

thứ năm của nhà Tây Hán, trị vì từ năm 202-157 trước Công nguyên. Hán Cảnh Đế: hoàng đế thứ sáu của nhà Tây Hán, kế nhiệm Hán Văn Đế, trị vì từ năm 157-141 trước Công nguyên. Đất phong, lãnh địa ăn lộc được vua ban. Câu nói của Trần Thắng, một thủ lĩnh khởi nghĩa nông dân thời Tần. “Nghien” nghĩa là “diễm lệ, xinh đẹp” Đạo đức từ lễ nghĩa mà ra, lấy mũ áo làm gốc. Ý nói nếu đốt đèn nổ càng to thì sẽ có chuyện vui đến “Đào” có nghĩa là “tinh nghịch” “Khiêm” có nghĩa là “khiêm nhường” Hàm ý trắng đẹp lại thông minh, lanh lợi Loại đàn thời xưa, ít nhất có năm dây, nhiều nhất có hai mươi lăm dây. Tên một nước côi Tây nhà Hán, vốn tên là Lâu Lan, nay thuộc tỉnh Cam Túc Túc gọi là Tiểu Phương Bàn, nằm khoảng 90km về phía Tây Bắc của thành phố Đôn Hoàng, tỉnh Cam Túc là một trong những cửa ải quan trọng nối liền con đường tơ lụa với địa phận Trung Quốc được thiết lập hai lần vào đời Hán và Đường. Chức quan to nhà Chu thời xưa: Thiếu sư, Thiếu phó, Thiếu bảo, Trung tể, Tư Đồ Tông bá, Tư mã, Tư khấu, Tư không. Ba chức quan lớn nhất triều đình thời cổ Trung Hoa, gồm Thái sư, Thái phó, Thái bảo. Ý đoạn này là phàm trước khi khai chiến, đoán được thắng là do tính toán đầy đủ. Trước khi khai chiến đoán không thắng là do tính toán không chu đáo. Tính nhiều hơn tính ít, huống hồ không tính gì. Quan sát đủ các mặt đó, ai thắng ai bại có thể đoán trước được. Chơi chữ, “công trừ” phát âm gần như “công chúa”. Công trừ nghĩa là lợn đực, mẫu trừ là lợn cái. Có ba điều bất hiểu, trong đó không có con nổi dỗi là nặng nhất. Bằng giao là da cá mập hay sa ngư ướp lạnh dẹt thành vảy. Thích Nan Thiên: đáng cứu tinh. Tức tổng tư lệnh. Cách xưng tôi khiêm nhường thời cổ đại. Chữ “Dật” (逸) có mấy nghĩa, trong đó có: (1) chạy trốn, (2) phóng túng, (3) vượt hẳn bình thường, siêu phàm, (4) nhanh, lẹ. Hay còn gọi là Aksai Chin, hiện là khu vực tranh chấp giữa Trung Quốc và Ấn Độ. “Á” có nghĩa là “câm”. Dùng khỏe ửng mặt; trong chiến đấu dùng thế thủ bồi dưỡng lực lượng chờ quân địch mệt mỏi, mới tiến đánh. Nước chảy yếu giữa dòng cát. Bóng đá Trung Quốc thời cổ đại. HR: Human resources - Hành chính nhân sự Ngưu ẩm: là một người không có khái niệm về ẩm thực. Từ này thường dùng để mang ra ví với những những người không biết cách thưởng thức đồ ăn. 1. Từ tiếng Pháp, nghĩa là bảo tàng. 2. Quốc ca của Cộng hòa Pháp. 3. Từ tiếng Pháp, nghĩa là pho mát. 4. Tàu điện ngầm. 5. Bánh sừng bò. 6. Một loại cà phê có nguồn gốc ở Ý. (1) AA là ai trả phần người ấy. Saori là nhân vật trong Pokemon. Turnip Head bé nhỏ là nhân vật trong bộ phim Howl's Moving Castle, một bù nhìn ăn mặc rách rưới trên đầu là một cây cải. Dùng để ví von người có tài hành tung bí ẩn, không lộ chân tướng. QQ là chương trình chat của Trung Quốc, tương tự như zing của Việt Nam. 'Chi, hồ, giả, dã' là: trợ từ thường dùng trong cổ văn. CET (Colleague English Test) là một kỳ thi tiếng Anh của Trung Quốc. Manugham Tên đầy đủ: William Somerset Maugham : tiểu thuyết gia, kịch gia nổi tiếng của nước Anh. Rượu xái là loại rượu khoảng 60-70% cồn. Kinh: Bắc Kinh. Plato là tình yêu thuần khiết, theo đuổi giao hòa về linh hồn, bài xích nhục dục. Bình thư: một hình thức văn nghệ dân gian của Trung Quốc, khi kể chuyện câu chuyện dài dùng khăn, quạt làm đạo cụ. Bệnh đi như rút tơ: xuất phát từ câu: Bệnh đến như núi lở, bệnh đi như rút tơ thể hiện bệnh đến nhanh, nhưng lâu khỏi. Triệu Triệu Mộ Mộ: Có nghĩa là sớm sớm tối tối, sớm sớm tối tối. 1. Nữ sắc: cô nàng mê trai đẹp. 2. Trong tiếng Trung, hai từ “lạc” và “lỏa” phát âm giống nhau. 3. Vũ hóa phi tiên: lột xác thành tiên. 4. Coser: viết tắt của Cosplay-er, chỉ những người trong hội nhóm cosplay, hóa trang thành các nhân vật truyện tranh hoặc phim hoạt hình của Nhật Bản. 5. Chu dịch: sách dành cho phong thủy, xem quẻ, nó được

coi là một phép biện chứng duy vật khá hoàn chỉnh, có logic và không phải mang phạm trù bói toán, mê tín dị đoan. 6. Baidu đại thúc: Baidu là trang tìm kiếm thông tin phổ biến nhất tại Trung Quốc, dân mạng thường gọi với cái tên Baidu đại thúc. 7. Địa Phược Linh: tinh linh dưới lòng đất. 8. Vở kịch Đậu Nga oan của Quan Hán Khanh kể về cảnh ngộ bi thảm của cô gái Đậu Nga, trong đó có chi tiết tuyết rơi giữa tháng Sáu, đến ông trời cũng thấu hiểu nỗi oan ức, khổ hạnh của Đậu Nga. 9. Chỉ sự tao nhã, phóng khoáng. 10. Cờ áo ngực. 11. Hội đạp thanh: hội trong Tết Thanh minh. Trước đây, nam nữ thanh niên nhân dịp này để du xuân nên mới có tên gọi hội Đạp thanh (tức là giẫm lên cỏ). 12. Ma sủng: quái vật thành tinh, nuôi làm sủng vật. 13. Java: một ngôn ngữ lập trình, rất nhiều ứng dụng công nghệ thông tin được viết bằng ngôn ngữ Java, trong đó có game. Ở đây, ý Lục Vi muốn nói mình đang rơi vào vương quốc game Java. 14. Câu này có nghĩa là: cái xấu luôn lấn át cái tốt nhưng cái tốt luôn vững vàng để chống lại. Thiện luôn luôn thắng tà. 15. Ý nói con người sống trên đời nhiều khi phải làm những chuyện trái với mong muốn của bản thân. 16. Phong trào Ngũ Tứ: phong trào đấu tranh rộng lớn của sinh viên, học sinh, công nhân, thị dân, tầng lớp trí thức Trung Quốc, vì nổ ra đúng vào ngày 4/5/1919 nên được gọi là phong trào Ngũ Tứ. 17. Một chương trình kể chuyện ma quỷ, liêu trai của Đài truyền hình tỉnh Tứ Xuyên. 18. Tên nhân vật trong bộ truyện tranh nổi tiếng của Nhật Bản - Thám tử lừng danh Conan. 19. Đây là một cách biểu thị trạng thái phổ biến trên mạng của giới trẻ, diễn đạt một trạng thái nào đó đang diễn ra. 20. Mặt đối mặt. 21. Phiên bản Q: hình vẽ Chibi đáng yêu. 22. Ngôn ngữ trên mạng được giới trẻ ưa dùng, bắt nguồn từ một icon của của cư dân mạng Nhật Bản, ban đầu là ORZ, sau biến thể thành OTZ. Do một bộ phận giới trẻ Đài Loan tỏ ra "sùng bái" văn hóa trẻ Nhật Bản nên ít nhiều họ cũng bị ảnh hưởng. OTZ có nghĩa là: "Trời ơi, tại sao lại như vậy?" 23. Một kênh truyền hình của tỉnh Hồ Nam, Trung Quốc. 24. 专 và 砖 đồng âm "zhuan" nhưng khác nghĩa, một là "chuyên môn, chuyên ngành", một là "gạch, thứ có dạng viên gạch". 25. Trong thần thoại Hy Lạp, sự tích về chiếc hộp Pandora kỳ bí đã để lại cho nhân gian những điều thú vị và hấp dẫn. Theo truyền thuyết, đó là một chiếc hộp mà các vị thần trên đỉnh núi Olympus đã tặng cho nàng Pan-dora - người phụ nữ đầu tiên đến thế giới loài người. Nàng Pandora đã được các vị thần dẫn dắt rằng không được mở chiếc hộp đó ra. Nhưng với sự tò mò của mình, Pandora đã mở chiếc hộp ra và tất cả những gì trong chiếc hộp kỳ bí đó đã khiến cho tất cả những điều bất hạnh tràn ngập khắp thế gian: thiên tai, bệnh tật, chiến tranh... Và chiếc hộp chỉ còn sót lại một chút "hy vọng" mang tên Pandora cho loài người để họ có thể tiếp tục sống. 26. Khu vực trên bề mặt trái đất mang đặc trưng riêng, có khối không khí mang nhiệt độ và độ ẩm trung bình. 27. Có nghĩa là "một cây hoa lê, một ánh trăng". 28. Một điểm kinh doanh sôi nước nóng. 29. Một bộ phim điện ảnh thuộc thể loại hành động, viễn tưởng của Mỹ. 30. Chim hồng. 31. Nói tiếng bụng. 32. Totem: vật tổ trong tôn giáo nguyên thủy. 33. Trời tạo điều ác, có thể không theo. Tự tạo điều ác, không thể được sống. 34. Tam dịch: Hội ngộ mưa đào lất phất rơi. \ Vui thay khi thấy hoa lại cười \ Trăng thanh gió mát là vô giá \ Cạn thủy viễn sơn đều hữu tình. 35. Cuộc tình tay ba. 1. Phim truyền hình lúc tám giờ tối: Vốn dĩ để chỉ chung loại phim thần tượng hoặc phim tình yêu đau khổ (BTV). 2. Cố lên, những chàng trai tốt, một chương trình của đài truyền hình vệ tinh Đông Phương, là một cuộc thi lựa chọn thanh niên trong toàn quốc (BTV). 3. Huỳnh Hiểu Minh, Trần Khôn, Lương Triều Vỹ: là ba diễn viên nam nổi tiếng của Trung Quốc. 4.

Cà phê Blue Mountain: Một loại cà phê nổi tiếng được sản xuất ở Blue Mountain (Jamaica) (BTV). 5. Quỳnh Dao: Một tiểu thuyết gia nổi tiếng của Trung Quốc, chuyên viết những tác phẩm tình yêu bi lụy, suốt mướt (BTV). 6. Phạm Liễu Nguyên và Bạch Lưu Tô là nhân vật chính trong tiểu thuyết Tình yêu khuynh thành của Trương Ái Linh (BTV). 7. Ngõ hẹp gặp nhau: Thường để chỉ kẻ thù hoặc oan gia khi gặp nhau (BTV). 8. Trương Ái Linh: Một nhà văn hiện đại nổi tiếng của Trung Quốc (BTV). 9. Ánh sao đỏ rực sáng: Một bộ phim được quay năm 1974; nói về một cậu bé Phan Đông Tử mười tuổi, một lòng muốn tham gia vào Hồng quân (BTV). 10. Thím Tường Lâm: Một nhân vật trong tác phẩm Lễ cầu phúc của Lỗ Tấn (BTV). 1. Khánh Hỷ kỷ sự: Một tiểu thuyết võ hiệp của Trung Quốc nằm trong Top mười lăm tiểu thuyết hạng hay nhất, Top năm tiểu thuyết võ hiệp mạng hay nhất (BTV). 2. Lần đầu gặp mặt mà giống như là bạn cũ (BTV). 3. Nguyên là một câu trong bài từ Thước Kiều Tiên, “Nhục tình tự thủy, Giai kỳ như mộng” (Tình mềm tựa nước, Hẹn đẹp như mơ). Ý nói những khoảng thời gian tươi đẹp chỉ có trong giấc mơ mà thôi. Đây cũng là ý tưởng của tác giả khi đặt tên cho tác phẩm này. Trong đó tên Giai Kỳ trùng với cụm từ “thời khắc tươi đẹp” (BTV). 4. Từ “mộng” và chữ “manh” trong tiếng Trung Quốc phát âm giống nhau (BTV). 5. Khang sư phụ: Một nhãn hiệu mì ăn liền nổi tiếng của Trung Quốc (BTV). 6. Tây Đường: Một trong sáu thị trấn cổ lớn nhất Giang Nam, thuộc huyện Gia Thiên, tỉnh Chiết Giang (BTV). 7. Từ Tích Lân (1873 - 1907): Người Thiệu Hưng, Chiết Giang, một nhân vật nổi tiếng có đóng góp quan trọng trong công cuộc xây dựng nền giáo dục Trung Quốc (BTV). 8. Mikimoto: Một nhãn hiệu đá quý nổi tiếng của Nhật Bản, được thành lập vào năm 1893 (BTV). 9. “Lầu son rượu thịt thối, ngoài đường người chết lạnh”: Một câu nói trong một tiểu thuyết của Lỗ Tấn, phê phán sâu sắc sự tương phản giữa giàu và nghèo, cảnh giàu sang phú quý và nghèo đói (BTV). 10. Maybach: Một dòng xe nổi tiếng của Đức (BTV). 11. Tứ hợp viên: Là một hình thức cư trú của người Bắc Kinh, xây nhà trên cả bốn hướng, ở giữa là sân chung (BTV). 12. Thỏ khôn ba lỗ: Chỉ người thông minh thường có nhiều nơi ẩn nấp, nhiều người thoát (BTV). 13. Ngay gần mặt nước mà không biết vớt ánh trăng: Ý chỉ không biết nắm cơ hội, nắm bắt thời cơ (BTV). 14. Đài Điều Ngự: Là nhà khách chính phủ ở Bắc Kinh, một quần thể kiến trúc kết hợp giữa nhà khách chính phủ hiện đại và viên hoàng cung cổ đại (BTV). 15. Một câu thơ nổi tiếng của Mã Chí Viễn, câu thơ miêu tả cảnh nhưng thực chất là hoài niệm về những giờ phút tươi đẹp của đời người. Một cây cầu nhỏ, một dòng nước chảy và một mái nhà đã vẽ lên hơi ấm của gia đình và nỗi nhớ nhà (BTV). 16. Trần Dật Phi (1946 - 2005), người Chiết Giang. Ông chuyên về nghiên cứu và sáng tác tranh sơn dầu Trung Quốc, đạt được nhiều thành tựu, trở thành họa sĩ nổi tiếng cả trong và ngoài nước (BTV). 17. Hemès: Một nhãn hiệu thời trang nổi tiếng của Pháp (BTV). 18. Hiệu ứng cánh bướm (Butterfly effect) của nhà khí tượng học và chuyên gia về lý thuyết hỗn loạn Edward Norton Lorenz: là một cụm từ để mô tả khái niệm về độ nhạy cảm của hệ đối với điều kiện gốc (sensitivity on initial conditions). Vốn được sử dụng như một khái niệm đương đại, đặc biệt là trong các tác phẩm có đề cập tới quan hệ nhân quả hoặc nghịch lý thời gian. Tuy nhiên trong học thuyết “hiệu ứng cánh bướm” của Lorenz thì “một con bướm vỗ cánh ở Brazil có thể gây nên cơn lốc ở Texas”. Có lẽ tác giả có chút nhầm lẫn về địa điểm (BTV). 1. JACK DANIELS: Một loại rượu nổi tiếng hàng đầu của Mỹ, ra đời từ năm 1866 (BTV). 2. Dao Solingen: Một loại dao nấu ăn của người Đức (BTV). 3. Hai câu thơ trong bài Mạt sắc việt khí của Lục Quy Mông.

Nghĩa là: Màu men của gốm trong như sương thu tháng chín, sắc xanh của ngàn ngọn núi cao cũng không bằng. Gốm Việt Diệu là loại gốm do các lò gốm ở vùng Thượng Ngưu, Từ Diệu, Thiệu Hưng...của vùng Việt Châu chế tác, nổi tiếng (BTV). 4. Lục Quy Mông (?-881) một thi nhân đời Đường, tự Lỗ Vọng, người huyện Ngô, Tô Châu (BTV). 5. Cây ngọc trước gió: Cùm từ dùng để miêu tả những người có dáng đẹp dễ, khí chất phóng khoáng (BTV). 6. Dương Quá: Nhân vật chính trong tiểu thuyết kiếm hiệp Thần điêu hiệp lữ của nhà văn nổi tiếng Kim Dung, nổi tiếng chung tình, chờ đợi người yêu là Tiểu Long Nữ suốt mười sáu năm mà không thay lòng, đối lập với Tiến ca là một anh chàng lãng nhãng đa tình (BTV). 7. Hoa nhài bướm: Còn có tên gọi là hoa gừng, tên khoa học là *Hedychium coronarium*, có xuất xứ từ vùng nhiệt đới Á châu. Hoa có màu trắng, trông rất thanh cao và trang nhã (BTV). 8. Hoa hồng anh: Còn được gọi là hoa Ngưu Mỹ Nhân, hoa Lệ Xuân, hoa Tiên Nữ...Người ta so sánh nó với mỹ nhân Ngưu Cơ thời cổ, nụ hoa cúi đầu như thiếu nữ trầm tư. Mỗi độ hoa nở, trăm hoa đua sắc như tiên giáng trần (BTV). 9. Khi nhắn tin điện thoại bằng tiếng Trung, có nhiều cách để soạn tin, dùng pinyin (phiên âm) là một cách. Người ta sẽ bấm pinyin quốc t, và lựa chọn những ký tự phù hợp với ý muốn. Một pinyin có thể viết thành nhiều chữ, Giai Kỳ phải chọn chữ là vì thế (BTV). 10. Rau tể thái: Một loại rau gần như rau má, có tác dụng giải nhiệt (BTV). 1. Tam đạo lục động: Trong băng đảng xã hội đen, khi làm một việc không thể tha thứ được, cầu xin sự tha tội từ đối phương, sẽ phải tự mình dùng dao chém vào cơ thể ba nhát, từ đó gọi là “Tam đạo lục động”. Đó là một hình thức tự trừng phạt (BTV). 2. Anna Karenina (tiếng Nga: Анна Каренина): Nhân vật chính trong cuốn tiểu thuyết cùng tên của nhà văn nga Lev Nikolayevich Tolstoy (BTV). 3. Kiêu hãnh và định kiến là tác phẩm nổi tiếng nhất của nhà văn Anh – Jane Austen (BTV). 4. Bộ phim hài Sư tử Hà Đông do diễn viên, ca sĩ Trương Bá Chi thủ vai chính (BTV). 5. Cô nàng ngổ ngáo là một bộ phim rất nổi tiếng của Hàn Quốc, ở Trung Quốc cũng có phiên bản Cô nàng ngổ ngáo (BTV). 6. Giáp cốt văn là thể chữ sớm nhất trong lịch sử hình thành chữ Hán, nó là các ký tự được khắc trên xương thú và mai rùa, Nguyễn Chính Đông dùng để đặt tên cho con chó của mình (BTV). 7. Bá Vương biệt Cơ: Một bộ phim nói về Kinh kịch nổi tiếng của đạo diễn Trần Khải Ca (BTV). 8. Trần Khải Ca: Đạo diễn nổi tiếng của Trung Quốc với các tác phẩm Bá Vương biệt Cơ, Vô cực, Mai Lan Phương...(BTV). 9. Ca Ca: Một tên gọi khác của Trung Quốc Vĩnh, diễn viên chính trong phim Bá Vương biệt Cơ (BTV). 10. Dịch nghĩa: Hương của hoa mai từ khổ sở, nét mướt mà ra, ý nói với việc phải trải qua nhiều gian khổ mới có được thành công. Câu thơ được trích từ bài Cảnh thể hiên văn (BTV). 11. Giấy Tuyên Thành: Một loại giấy sản xuất ở Tuyên Thành – An Huy, chuyên dùng để viết chữ và vẽ, chất lượng giấy mềm mà dai, khó bị rách và mối mọt, thích hợp dùng để bảo tồn lâu dài (BTV). 12. Trà Mao Tiêm Đô Quân, một trong thập đại danh trà của Trung Quốc, là trà xanh, có xuất xứ ở thành phố Đô Quân, tỉnh Quý Châu. Tương truyền trà được chính Mao Trạch Đông đặt tên (BTV). 13. Tòa tháp thương mại ở Thượng Hải, cao 420,5 mét là tòa tháp cao thứ hai ở Thượng Hải, cao thứ ba ở Trung Quốc đại lục, cao thứ tám trên thế giới (BTV). 14. Tresor: Một dòng nước hoa thuộc nhãn hiệu nước hoa Lancome nổi tiếng của Pháp (BTV). 15. Trong tiếng Trung Quốc phát âm của từ “anh Hòa Bình” và từ “chim bồ câu hòa bình” giống nhau (BTV). 16. Bạch Sùng Hy (1893 - 1966): Là người ở huyện Lâm Quế - Quảng Tây, là thượng tướng quân đội Quốc dân đảng Trung Quốc, là nhà quân sự, còn được gọi là “Tiểu Gia Cát Lượng” (BTV). 17. Bạch Tiên

Dũng: Con trai của Bạch Sùng Hy, nhà văn Đài Loan nổi tiếng (BTV). 18. Moët Chandon: Một nhãn hiệu rượu nổi tiếng của Pháp (BTV). 19. Tiffany: Nhãn hiệu đá quý kim cương nổi tiếng ở Mỹ, được thành lập từ năm 1837 (BTV). 20. Cây du: Một loại cây phổ biến ở khu vực ôn đới thuộc bắc bán cầu, được dùng chủ yếu để khai thác lấy gỗ, còn có tên là cây hồng du (BTV). 21. Bến Thượng Hải: Một bộ phim nổi tiếng của Hồng Kông sản xuất năm 1980, với hai nhân vật chính là Hứa Văn Cường và Phùng Trình Trình (BTV).

1. Đồng ngôn vô ký: Theo phong tục mê tín cũ năm mới dán thêm bốn chữ này ở phòng khách, ý chỉ trẻ con nói chuyện không cần kiêng kỵ, cho dù nói những lời không may mắn cũng không ảnh hưởng gì (BTV). Trần xả lũ là công trình không thể thiếu ở các hồ chứa nước, có nhiệm vụ xả nước thừa để khống chế mực nước cao nhất có thể giữ ở hồ theo thiết kế, đảm bảo an toàn cho đập.

Tích Thất cầm Mạnh Hoạch: Mạnh Hoạch là một tộc trưởng đứng đầu các dân tộc phía Nam Thục Hán. Khổng Minh đã đích thân dẫn quân đến bắt và tha Mạnh Hoạch tổng cộng bảy lần để thu phục nhân tâm các bộ tộc khác. Mạnh Hoạch sau đó thề trung thành với Thục Hán. Richard III là vở kịch của thi hào người Anh William Shakespeare, kể về việc Richard sát hại Henry VI và sau cái chết của Edward IV, Richard đã âm mưu sát hại sáu người kế thừa ngôi vua hợp pháp và xúi bạo loạn để đưa ông ta lên làm vua.

Debug: Thuật ngữ tin học chỉ việc loại bỏ các lỗi trong một chương trình. Nguyên văn “Ngã bản tương tâm bĩ minh nguyệt, Nại hà minh nguyệt chiếu câu cừ”, là hai câu thơ trong vở tuồng Tỳ bà ký của tác giả Cao Minh – vở tuồng nổi tiếng nhất cuối thời Nguyên đầu thời Minh. “Caro blue” trong tiếng Trung đồng âm với cụm từ “cách cách bất nhập”, nghĩa là không hợp nhau. Lý Bạch (701-762): Nhà thơ nổi tiếng Trung Quốc, được tôn xưng là Thi tiên. Mộc Qua nghĩa là đu đủ. Tên một bước nhảy bắt nguồn từ dân vũ Israel, gồm ba nhịp bước và một nhịp nghỉ. Ý nói cố ngủ thêm. Trung Quốc có câu thành ngữ “đi gặp Chu Công” nghĩa là đi ngủ. Một câu thành ngữ của Trung Quốc, ý nói việc thành hay bại cũng do một người. Xuất phát từ điển tích Tiêu Hà vốn là thừa tướng nhà Hán, là người tiến cử Hàn Tín cho Lưu Bang (Hán Cao Tổ) nhưng cũng là người lập mưu để giết chết Hàn Tín. Trường Sinh Thiên (Mongke Tengri trong tiếng Mông Cổ) là vị thần tối cao của người Mông Cổ. Tức vũ điệu dân gian Iste Hendek của Thổ Nhĩ Kỳ. Do từ “đồng ý” phía trên tác giả dùng từ Khẳng (肯) nên nguyên văn câu này là: “Lâm Khẳng (Lincoln) cũng là Khẳng mà Khẳng Đức Cơ (KFC) cũng là Khẳng.” Là một dạng chơi chữ, không có ý nghĩa về mặt nội dung nên người dịch xin được dịch thoát ý để người đọc dễ hiểu hơn. Từ Mai Quế và từ Hoa Hồng đồng âm với nhau, nên nếu gọi là Mai Quế, vẫn có thể hiểu thành Hoa Hồng. Trong tiếng Hán, chữ “thệ” 誓 gồm ba chữ 打, 折 và 言 ghép lại mà thành. 打折言 nghĩa là “lời nói đã giảm giá”. Đập Đô Giang là công trình thủy lợi được xây dựng vào năm 256 trước Công Nguyên, thời nhà Tần, nằm ở Thành Đô, Tứ Xuyên. Lý Băng là vị quan lại nhà Tần phụ trách công trình này. Nguyên văn “Thiên phủ chi quốc”, một tên gọi khác của Tứ Xuyên, Trung Quốc, ý nói nơi đất đai phì nhiêu, màu mỡ. Vũ điệu cuối cùng. Hai chữ “Nguyên Sam Tử” và “Viên Sơn Tử” đồng âm với nhau. Chữ Mai trong từ Mai Quế đồng âm với chữ Một (nghĩa là không có), nên tác giả dùng chữ Hữu (trái nghĩa với Một) Quế để chơi chữ.

Nguyên văn: Diệp Một Miết. Chữ Quế trong từ Mai Quế đồng âm với chữ Quy là rùa, nên tác giả dùng từ Miết là con ba ba để chơi chữ. Liệt Tử, tên thật là Liệt Ngữ Khẩu, là nhà tư tưởng Trung Quốc thời cổ đại. Cuốn Liệt Tử là sách của ông và các đệ tử cũng như những người truyền học thuyết của ông soạn ra. Ai Nhĩ Lan (phiên âm tiếng Trung của tên nước

Ireland), nếu tách riêng từng chữ thì có thể hiểu là: Một bông hoa lan yêu thương bạn. Nhại hai câu thơ cuối trong bài thơ “Kim lữ y” của nhà thơ Đỗ Thu Nương đời Đường: Hoa xinh phải bẻ liền tay, chớ để lâu ngày lại bẻ cành khô. Tên tác phẩm đầu tay rất nổi tiếng của Thái Trí Hằng (bút danh Thái Đầu Gấu), được xem là tác phẩm mở màn cho trào lưu văn học mạng ở Đài Loan và Trung Quốc. Bài thơ trên nhại bài thơ trong truyện. “Đồ ngọc” trong tiếng Trung gọi là “bach si”. Cầu thủ ném bóng trong môn bóng chày. Một Đài tệ vào khoảng 715VND (tại thời điểm năm 2013). Trong tiếng Trung, từ Hoa hồng đêm và Diệp Mai Quế phát âm giống nhau. Một nhân vật trong kịch rối Đài Loan, gương mặt chia làm hai phần đen trắng. Lý Kiến Thành và Lý Thế Dân là hai người con trai của Đường Cao Tổ - hoàng đế sáng lập nhà Đường. Trong cuộc đua tranh giành ngôi vị, Lý Thế Dân đã giết chết Lý Kiến Thành và một người em trai khác là Lý Nguyên Cát để được lên ngôi vua. IC (Integrated circuit): Vi mạch, là mạch điện chứa các linh kiện bán dẫn và các linh kiện điện tử thụ động, được sử dụng trong lĩnh vực điện tử. Ở đây tác giả sử dụng cách chơi chữ, nguyên văn câu nói phía trên là “không phải là gọi cảm, mà là ánh trắng bạc lay động giữa màn đêm”, tiếng Hán gọi tắt là “ngân dăng” (bạc: ngân, lay động: dăng), trong tiếng Trung từ “ngân dăng” đồng âm với từ “dâm dăng”. Người dịch xin được dịch thoáng đi một chút để phù hợp với cách chơi chữ trong tiếng Việt cho người đọc dễ hiểu. Theo truyền thuyết, vua Vũ là người sáng lập ra nhà Hạ trong lịch sử Trung Quốc cổ đại, nổi tiếng với việc trị thủy. Nghĩa là: Không có người này. Nguyên văn: “học tử”, là cách gọi người con gái học khóa trên, còn nhân vật nam được gọi là “học đệ”, là cách xưng hô dành cho người con trai học khóa dưới. Ba họ Thi, Thạch và Sử đều phát âm là “shi”, chỉ khác về âm điệu. Lâm Giác Dân (1887-1911), nhà hoạt động cách mạng Trung Quốc. Thư gửi vợ (Dữ thê thư) là tuyệt bút ông viết gửi cho vợ mình là Trần Ý Ánh trước khi tham gia cuộc khởi nghĩa Quảng Châu và hy sinh năm 1911. Dịch nghĩa: Vợ hiền Ý Ánh, đọc thư như thấy người. Từ Chí Hoành (志宏) trong tên nhân vật đồng âm với từ Trệ Hồng (滯洪) trong cụm từ Trệ hồng trì (Hồ chứa nước). Hiệp ước Mã Quan (còn gọi là Hiệp ước Simonoseki) được kí ngày 17.4.1895 giữa Nhật Bản (đại diện là Ito Hirobumi) và nhà Thanh của Trung Quốc (đại diện là Lý Hồng Chương), kết thúc chiến tranh Trung - Nhật lần thứ nhất. Trịnh Sầu Dư: Nhà thơ Trung Quốc, sống và làm việc tại Đài Loan. Mayim Mayim là điệu dân vũ Israel nổi tiếng. Trong tiếng Do Thái, mayim nghĩa là nước. Nguyên văn “Thu phong, thu vũ, sầu sát nhân”, là một câu thơ của nhà thơ Đào Đàm Như thời Thanh, được nhà cách mạng Thu Cẩn (1875-1907) viết ra trước khi hy sinh. Câu nói trong di ngôn của nhà lãnh đạo Tôn Trung Sơn. Trận Trường Bản là trận chiến giữa Lưu Bị và Tào Tháo cuối thời Đông Hán. Trong trận chiến này, danh tướng Triệu Tử Long đã một mình tả xung hữu đột chống lại quân Tào, cứu được A Đẩu con trai Lưu Bị. Sau khi Triệu Tử Long cứu được A Đẩu trở về, Lưu Bị đã ném đĩa bé xuống đất rồi nói vì đĩa bé này mà ta suýt mất một trung thần. Từ Chí Ma (1896 – 1931), nhà thơ Trung Quốc nổi tiếng, vị chủ tướng của phong trào thơ tân cách luật. “Tạm biệt Cambrige” là một trong những bài thơ nổi tiếng của ông. Tiếng Do Thái là Mayim - Vũ điệu nước. Tên một bước nhảy có nguồn gốc Bohemian. Số liệu các nước ngoài Trung Quốc đều dẫn theo số liệu của Nomura (2013) Hành động đầu tiên nhằm cải cách hệ thống hành chính ngay sau khi lên cầm quyền tháng 3/2013, chính phủ của thủ tướng mới đã xóa bỏ Bộ Đường sắt và sáp nhập Bộ này vào một cơ quan khác, phản ánh tình trạng hoạt động vô cùng yếu kém của Bộ Đường sắt trong quá

khử. Có một lượng trái phiếu được chính phủ thay mặt chính quyền địa phương để phát hành, nhưng số lượng không nhiều. Số liệu nợ cùng thời gian của các bang của Mỹ là 16% GDP, của Brasil là 12% GDP, của Ấn Độ là 28% GDP. Xem báo cáo “Công tác chính phủ năm 2013”. Mạng Tân Hoa: Đề cương quy hoạch năm năm lần thứ 12 về phát triển xã hội và kinh tế quốc dân của Cộng hòa Nhân dân Trung Hoa, ngày 6/3/2011. Hồ Cẩm Đào: Báo cáo “Kiên trì đi theo con đường xây dựng Xã hội chủ nghĩa mang nét đặc sắc Trung Quốc phấn đấu xây dựng xã hội khá giả toàn diện” được đưa ra tại Đại hội đại biểu Đảng Cộng sản Trung Quốc lần thứ 18, Mạng Tân Hoa, ngày 19/11/2012. Cổ Tinh, Đô thị hóa sẽ biến Trung Quốc trở thành thủ lĩnh của thế giới, Mạng đô thị hóa, ngày 10/9/2010. Mạng Tân Hoa: Sáu nhiệm vụ của kinh tế năm 2012 được nêu rõ trong hội nghị công tác kinh tế của Trung ương, ngày 16/12/2012. Cục Thống kê Quốc gia: Tỷ lệ đô thị hóa năm 2011 đạt 51,27%, trang web của Cục Thống kê Quốc gia, ngày 17/8/2012. Trương Kiện Tân, Đoàn Lộc Phong: “Thảo luận về vấn đề lựa chọn con đường đô thị hóa của đất nước tôi”, kỳ 10 năm 2010. Trương Kiện Tân, Đoàn Lộc Phong: “Thảo luận về vấn đề lựa chọn con đường đô thị hóa của đất nước tôi”, kỳ 10 năm 2010. Lý Hiểu Hải: “Tổng thuật nghiên cứu mô thức đô thị hóa Trung Quốc”, kỳ 10 năm 2010. Trương Kiện Tân, Đoàn Lộc Phong: “Thảo luận về vấn đề lựa chọn con đường đô thị hóa của đất nước tôi”, đăng tại “Thời đại công nghiệp” - kỳ 10 năm 2010. Trước đây, đô thị hóa của Trung Quốc tập trung vào phát triển các thành phố (city). Hiện nay, chiến lược này chú trọng đến việc xây dựng và phát triển đô thị hóa dựa theo các thị trấn (township). Xem thêm http://www.chinadaily.com.cn/opinion/2012-02/20/content_14643432.htm. Xem thêm <http://www.ftchinese.com/story/001049719?full=y>. Số liệu đơn vị hành chính của Trung Quốc dẫn theo NBS năm 2012. Xem thêm Fang Huilei, Zhang Man, Yu Jing and Zhang Yuzhe, “Scary View from China’s Financing Platforms”, *Caixin Magazine online*, 5/2/2010. Số liệu nợ cùng thời gian của các bang của Mỹ là 16% GDP, của Brazil là 12% GDP, của Ấn Độ là 28% GDP. Số liệu nợ cùng thời gian của các bang của Mỹ là 16% GDP, của Brazil là 12% GDP, của Ấn Độ là 28% GDP. Đến đây, tỷ lệ đòn bẩy tài chính là 51,4% GDP. Trong cuộc họp Bộ trưởng Tài chính các nước G20 họp vào tháng 7/2013, Bộ trưởng Tài chính Trung Quốc Lầu Kế Vĩ cho biết dự tính thâm hụt ngân sách của Trung Quốc năm 2013 sẽ tăng lên mức kỷ lục 2,1% GDP. Số liệu PboC. Hệ số cho biết 1 đơn vị diện tích đất xây được bao nhiêu đơn vị diện tích nhà ở. Khi tính toán các khả năng này, chúng tôi giữ nguyên tỷ lệ sở hữu nhà ở 80% tại các đô thị Trung Quốc như số liệu năm 2011 (xem thêm Barth và cộng sự, 2012). Bởi lẽ, nếu nâng tỷ lệ sở hữu nhà lên 100% thì vào năm 2011, Trung Quốc đã thiếu hụt 4,14 tỉ m² nhà ở, con số này đương nhiên sẽ được tính vào phía cầu nhà ở nếu tiếp tục giả định đến 2030 tỷ lệ sở hữu nhà tại các đô thị Trung Quốc tiếp tục ở mức 100%. Tính theo giá không đổi năm 2009. Trong chương này, số liệu được chúng tôi sử dụng lấy từ báo cáo “Triển vọng dân số thế giới (bản năm 2012)” của Liên hợp quốc. Các số liệu không phải lấy từ báo cáo này sẽ được trích nguồn riêng biệt. Công thức tính dân số tăng gấp đôi: $T = 70/\text{tỷ lệ tăng trưởng dân số}$. Giai đoạn 1950 - 1955, tỷ lệ tăng trưởng dân số của Trung Quốc là 1,99%; theo công thức này, để dân số tăng gấp đôi, Trung Quốc cần 35,2 năm. Tại kỳ họp thứ 4 Đại hội Đại biểu Nhân dân Toàn quốc khóa I (7/1957), Mã Dần Sơ đã công bố bài viết nổi tiếng của mình mang tên “Lí thuyết dân số mới”. Nội dung chính của bài viết này cho rằng với số

liệu tổng điều tra dân số năm 1953 (dân số Trung Quốc là 601,94 triệu người) và tỉ lệ tăng trưởng dân số đạt 2% thì 50 năm sau dân số Trung Quốc sẽ đạt mức 2,6 tỉ người. Từ đây, ông đề nghị chính phủ cần thi hành chính sách kiểm soát dân số chặt chẽ. Quan điểm này ngay khi đó và cả sau này đều dẫn đến những tranh luận trái chiều gay gắt. Tổng tỷ suất sinh (TFR) là tổng cộng các tỷ suất sinh đặc trưng theo từng nhóm tuổi và là số con trung bình của một bà mẹ tính đến hết tuổi sinh đẻ. TFR phản ánh chính xác nhất mức sinh của dân số ở một địa phương, một khu vực, một nước, vì không bị ảnh hưởng bởi cơ cấu tuổi. C. P. Blacker: Nhà dân số học người Anh. Khái niệm “Tỉ lệ tăng trưởng dân số” (Population Growth Rate) được chúng tôi sử dụng ở đây không phải khái niệm “Tỉ lệ tăng dân số tự nhiên” (Rate of Natural Population Increase). Năm 2012, số liệu của NBS cho thấy tỉ lệ sinh thô của Trung Quốc vẫn duy trì ở mức thấp 12,1‰. Số liệu năm 2012 là số liệu NBS “Giai đoạn dân số vàng” là giai đoạn có số người trong độ tuổi lao động lớn hơn số người không trong độ tuổi lao động tùy theo mức quy định về tuổi lao động của các quốc gia. Tỉ lệ này càng tiến sát tới 1 có nghĩa là số người tham gia tìm việc hoặc sẵn sàng tham gia vào thị trường lao động càng thấp hơn so với nhu cầu tuyển dụng của đơn vị sử dụng lao động. Trung Quốc đầu năm 2013 mới bắt đầu thực hiện những bước đi đầu tiên trong nỗ lực cải cách chế độ hộ khẩu – một rào cản của quá trình đô thị hóa đã tồn tại từ năm 1958. Tỉ lệ này chưa xét đến yếu tố “tỉ lệ tham gia lao động của mỗi nhóm tuổi” – điều này sẽ được chúng tôi phân tích kĩ hơn ở chương 9. Người sản xuất hữu hiệu được tính bằng cách lấy quyền số của hiệu suất sản xuất phân theo nhóm tuổi; người tiêu dùng hữu hiệu được tính bằng cách lấy quyền số của mức tiêu dùng theo nhóm tuổi. Do chưa có số liệu năm 2012 nên chúng tôi chưa kiểm chứng được mức độ bao phủ của năm này. Người sản xuất hữu hiệu được tính bằng cách lấy quyền số của hiệu suất sản xuất phân theo nhóm tuổi; người tiêu dùng hữu hiệu được tính bằng cách lấy quyền số của mức tiêu dùng theo nhóm tuổi. Nghiên cứu của Bloom và đồng nghiệp (2010) đối với Trung Quốc giai đoạn 1965 - 1970 và 1995 - 2000 đã chỉ ra rằng: “Tại các quốc gia châu Á, dân số già hóa hoàn toàn không cản trở sự tăng trưởng của thu nhập bình quân”. Cụ thể, trong 2 giai đoạn này, mức độ tăng lên của kì vọng về tuổi thọ trung bình và tăng lên của tỉ trọng nhóm người trong độ tuổi lao động đều đóng góp 1% đối với tăng trưởng GDP. Nhưng nghiên cứu này chưa tính đến sự suy giảm nguồn cung lao động của Trung Quốc, do đó, kết luận của nghiên cứu có thể không đúng đối với Trung Quốc trong tương lai. Quy định này đến Hiến pháp sửa đổi năm 1975 thì bị xóa bỏ. Xem Trần Kim Vĩnh: “Cải cách chế độ hộ tịch Trung Quốc và chuyển dịch dân số thành thị - nông thôn”, đăng trong Thái Phưởng, Bạch Nam Sinh (Chủ biên) (2006). Xem Trần Kim Vĩnh: “Cải cách chế độ hộ tịch Trung Quốc và chuyển dịch dân số thành thị - nông thôn”, đăng trong Thái Phưởng, Bạch Nam Sinh (chủ biên) (2006). Fragile nghĩa là dễ vỡ Cổ phiếu ST là cổ phiếu có độ rủi ro cao nhưng lợi nhuận cũng cao BOT là cụm viết tắt của Build – Operate – Transfer, nghĩa là Xây dựng – Kinh doanh – Chuyển nhượng Tam Mao (1943 – 1991), tên thật là Trần Bình là một nữ nhà văn nổi tiếng của Đài Loan (sánh ngang với Quỳnh Dao). Một số tác phẩm nổi tiếng như: Câu chuyện Sahara, Bút ký của bù nhìn rơm, Ký sự về cuộc lưu lãng của Tam Mao... Tiền Trọng Thư là một nhà thơ nổi tiếng Trung Quốc Ở đây sử dụng hiện tượng đồng âm, “Nam Tầm” ở trước là tên một nơi vui chơi, “nam tầm” ở sau có nghĩa là “đàn ông tìm vui” Trong tiếng Trung Quốc, từ “rau cải” đồng âm với “có tài”. Trường

phòng ký túc xá cổ tình lái “ai thì” thành “sở hữu”, vì trong tiếng Trung cụm từ này có phát âm tương tự. Cùng chung cảnh ngộ, dễ đồng tình cảm thông với nhau. Trích hai câu trong bài “Ly tứ ngũ thủ” của nhà thơ Nguyên Chấn. Nguyên văn: “Đã ra biển, sông hồ coi nhẹ Mây Vu sơn khó có mây hơn Gặp giai nhân, ngó như không Cách xưng hô của quan lại ngày xưa. Chồng cũ. Anh rể. Câu chửi thề. Câu nói “khét tiếng” tại Trung Quốc, là ví dụ cho việc con cháu quan chức lợi dụng vị thế “con ông cháu cha” để tung hoành. Tiếng lóng, có nghĩa là ngốc nghếch, nhà quê. Nguyên bản là SB, ám chỉ kẻ ngu ngốc. Phía dưới Vi Vũ dùng 2B continued còn có thể hiểu là SB continued. Ghi chép, nhặt nhạnh những chuyện xưa. Màn hình cảm ứng. Tử Hạo: Trong tiếng Hán, “Tử” có nghĩa là tím, “Hạo” nghĩa là lồng lộng, mệnh mệnh. MM: Chỉ phụ nữ nói chung. Ý Từ Vi Vũ trêu em trai Thanh Khê giống như con gái. Ý nói việc hỏi han tỉ mỉ cho rõ đầu đuôi ngọn ngành. Ám chỉ việc vừa có gia đình, vừa có tình nhân bên ngoài. Tên của anh họ vốn là Từ Khuyết Đức. Khẩu hiệu quảng cáo chocolate sữa viên M&M. Khẩu hiệu quảng cáo kem dưỡng da Hazeline. Khẩu hiệu quảng cáo nước tinh khiết Aquafina. Khẩu hiệu quảng cáo dầu gội đầu Rejoice. Khẩu hiệu quảng cáo viên ngậm Doublemint. Khẩu hiệu quảng cáo bao cao su. Cửa hàng kinh doanh bốn trong một, kinh doanh xe là chính, bao gồm các dịch vụ: bán xe, bán linh kiện lẻ, chế độ hậu mãi và thông tin phản hồi của khách hàng. Mưa và sương, còn ví với ân huệ. * Vương triều hùng mạnh ở Thái Lan, tồn tại trong 150 năm (1782 - 1932). 1. Những năm 1960, luật pháp Thái Lan còn nhiều phân biệt đối với người Thái gốc Hoa, nhất là trong lĩnh vực quân sự, an ninh - ND. * Người Môn: Dân tộc thiểu số ở miền Nam Myanmar - ND. 1\ . Tại thời điểm cuốn sách được viết. 1\ . Broadway: sân khấu kịch lớn ở Mahattan, New York, Mỹ. 2\ . Thực tế ở Việt Nam máy fax kết hợp với máy điện thoại vẫn rất phổ biến dù xu hướng dùng máy fax tách rời đang tăng lên. 3\ . Pioneer: tập đoàn đa quốc gia Nhật Bản thành lập năm 1938. Ngày nay tập đoàn này nổi tiếng với các ứng dụng công nghệ tiên tiến trong ngành điện tử dân dụng. 4\ . Trận chiến Bulge: một trận chiến nổi tiếng trong Chiến tranh Thế giới thứ 2. 1\ . Enamelon: một nhãn hiệu kem đánh răng của Công ty Enamelon Inc. thành lập năm 1992 tại Mỹ. 1\ . Hesiod: nhà thơ, nhà văn cổ Hy Lạp có những tác phẩm được coi như nguồn tư liệu chính về thần thoại Hy Lạp, kỹ thuật trồng trọt, thiên văn cổ Hy Lạp và cách ghi lại thời gian thời cổ đại. 1\ . Michael Jordan: siêu sao bóng rổ Mỹ. 2\ . Betamax: định dạng băng video có cỡ 12,7 mm ra mắt năm 1975 của Sony 1. Theodore Levitt: nhà kinh tế học người Mỹ, giáo sư trường Harvard, biên tập tờ Harvard Business Review, là người đã tạo nên thuật ngữ “toàn cầu hóa”. 2\ . Enron: là một tập đoàn về năng lượng có trụ sở tại Houston, Texas, Mỹ. Trước khi bị phá sản vào cuối năm 2001, Enron có đến 21.000 nhân viên và là một trong những Công ty hàng đầu thế giới về điện, khí tự nhiên, bột giấy, giấy và truyền thông, với thu nhập được công bố năm 2000 là 101 tỷ đô la. Tạp chí Fortune đã trao cho Enron danh hiệu 'Công ty có tính sáng kiến nhất nước Mỹ' trong suốt 6 năm liền. Enron đã trở nên nổi tiếng nhất vào cuối năm 2001, khi có tiết lộ rằng các điều kiện tài chính mà họ báo cáo chủ yếu đều được duy trì nhờ gian lận trong kế toán một cách có kế hoạch, có tổ chức và có hệ thống. Chi nhánh tại châu Âu của Enron đã nộp đơn xin phá sản vào ngày 30 tháng 11 năm 2001 và họ tìm kiếm sự bảo vệ hai ngày sau ngày 2 tháng 12. Lúc đó, đó là vụ phá sản lớn nhất trong lịch sử nước Mỹ và có đến 4.000 người bị mất việc. Vụ kiện chống lại giám đốc Enron tiếp theo vụ bê bối này đáng chú ý ở điểm các Giám đốc Enron đã thu xếp vụ kiện bằng cách trả

những khoản tiền lớn để bồi thường. Ngoài ra, vụ bê bối đã gây ra sự tan rã của Hãng kiểm toán Arthur Andersen, việc này đã có ảnh hưởng lớn đến thế giới kinh doanh như được mô tả sau đây: Enron vẫn còn tồn tại, điều hành một số các tài sản quan trọng và chuẩn bị cho việc bán lại hoặc tạo lợi ích phụ của những gì còn lại. Enron tái xuất hiện từ sau khi phá sản vào tháng 11 năm 2004, sau một trong những vụ phá sản lớn nhất và phức tạp nhất trong lịch sử nước Mỹ. Kể từ đó, Công ty này đã trở thành một biểu tượng phổ biến về gian lận tập đoàn và tham nhũng.

1. 1 inch = 2,54cm. 2\.

Chơi chữ qua phát âm. 1. FCC: Federal Communications Commission (Ủy ban Truyền thông Liên bang Mỹ), một tổ chức chính phủ độc lập chịu trách nhiệm điều tiết các hoạt động phát sóng truyền thanh và truyền hình không phải do chính quyền liên bang thực hiện, tất cả các hoạt động viễn thông giữa các bang (viễn thông dây, vệ tinh và cáp) cũng như các hoạt động truyền thông liên lạc quốc tế bắt nguồn hoặc có đích đến là nước Mỹ. 2. Trong nhiều năm trở lại đây, mỗi năm Công ty tư vấn xây dựng nhãn hiệu Interbrand đưa ra một danh sách 100 nhãn hiệu hàng đầu thế giới. Theo danh sách mới nhất của năm 2006 thì Coca-Cola vẫn giữ vững vị trí số 1 (5 năm liên tiếp) với giá trị nhãn hiệu là 67 tỷ đô la. Nhãn hiệu đứng thứ 100 trong danh sách này là Levi's với giá trị nhãn hiệu là 2,689 tỷ đô la. 3. Swiffer: một dòng sản phẩm tẩy rửa của Procter & Gamble. Những nhãn hiệu nhỏ trong dòng sản phẩm Swiffer gồm có Swiffer WetJet và sản phẩm lau bụi Swiffer dusters. Có tuyên bố rằng người dẫn chương trình trước đây của TechTV là Catherine Schwartz chính là người tạo ra dòng sản phẩm này. Tuy nhiên, sản phẩm Swiffer nguyên thủy gần như là một bản sao trực tiếp của một sản phẩm của Nhật Bản, do vậy lời tuyên bố trên là không có căn cứ. 4. Google: xin xem thêm Google - câu chuyện thần kỳ, Alpha Books và NXB Tri thức, 2006. 5. Gatorade: một đồ uống thể thao không có carbonate do Quaker Oats, Co. tiếp thị. Lúc đầu được sản xuất để dành riêng cho các vận động viên, hiện nay đồ uống này được sử dụng rộng rãi. 6. Gulfstream: Tập đoàn máy bay Gulfstream Aerospace có trụ sở tại Savannah, Georgia, Mỹ, và kể từ năm 2001 là một phần của General Dynamics. Gulfstream được nhiều người coi là một 'Rolls Royce' về máy bay phản lực và máy bay riêng. Các phi công và những người sở hữu máy bay có xu hướng chọn máy bay của Gulfstream vì máy bay của tập đoàn này nổi tiếng vì được coi là "máy bay có công nghệ tiên tiến nhất hiện nay". 1\.

Độc giả quan tâm có thể tham khảo cuốn "Con người phi thường và cỗ máy IBM", Alpha Books, 2006. 2\.

Disney tụt xuống vị trí số 8 vào năm 2006, nhường vị trí số 7 cho nhãn hiệu Châu Á Toyota 3\.

Vị trí số 9 trong Danh sách 100 nhãn hiệu mạnh nhất năm 2006 theo xếp hạng của Interbrand thuộc về McDonald's với giá trị nhãn hiệu 27,501 tỷ đô la, đẩy Marlboro với giá trị nhãn hiệu 21,35 tỷ đô la xuống vị trí thứ 12 4\.

Công ty Mỹ UNIVAC khởi đầu là bộ phận máy tính doanh nghiệp của Remington Rand được hình thành nhờ việc mua Công ty Máy tính Eckert-Mauchly (EMCC) vào năm 1950. EMCC là công ty được thành lập và đặt tên theo hai kỹ sư phát minh ra ENIAC. UNIVAC là một từ viết tắt của cụm UNIVersal Automatic Computer. 1\.

Ritz-Carlton là nhãn hiệu các khách sạn và khu nghỉ sang trọng tại các thành phố lớn ở Mỹ và những nơi khác, cũng như những điểm nghỉ dưỡng phổ biến như Montego Bay, Jamaica, San Juan, Puerto Rico, Bali, Indonesia và Qatar. Chuỗi các khách sạn và khu nghỉ dưỡng này do The Ritz-Carlton Hotel Company, L.L.C. sở hữu và quản lý. Không nên nhầm lẫn nhãn hiệu này với Khách sạn Ritz Hotel, một khách sạn ở London. 2\.

Costco: Costco Wholesale Corporation là chuỗi các câu lạc

bộ kho hàng với thể thành viên lớn nhất thế giới, có trụ sở tại Issaquah, Washington, Mỹ, kho hàng số 1 của họ ở gần Seattle. 1\.

Tại thời điểm cuốn sách này được viết năm 2004. 2\.

George Orwell: bút danh của Eric Arthur Blair (1903 - 1950), một tác giả, nhà báo người Anh. Là một nhà bình luận chính trị và văn hóa, cũng như là một tiểu thuyết gia thành công, Orwell là một trong những nhà viết luận bằng tiếng Anh được hâm mộ nhất thế kỷ XX. Ông nổi tiếng nhất với hai tiểu thuyết: *Animal Farm* và *1984 Nineteen Eighty-Four*. 3\.

Ally McBeal: một diễn viên Mỹ 4\.

Vivendi Universal (VU) là tên cũ (2000-2006) của Công ty Pháp Vivendi SA, một tập đoàn hoạt động trong lĩnh vực truyền thông chuyên về âm nhạc, truyền hình và phim ảnh, xuất bản, viễn thông và Internet. 5\.

Beagle: HMS Beagle là tên con thuyền mà Charles Darwin đã sử dụng để đi du lịch khắp nơi, trong các chuyến đi này ông đã có nhiều quan sát quan trọng có ảnh hưởng đến thuyết tiến hóa của ông. 1\.

Tức là lối suy nghĩ theo kiểu tìm cách tích hợp nhiều thứ lại với nhau 2\.

Swiss Army Knife: Dao Swiss Army là một công cụ cầm tay đa chức năng gồm dao, tuốc - nơ - vít và cái mở nút chai v.v... Tất cả nằm phía trong phần tay cầm màu đỏ có hình chữ thập, biểu trưng của Thụy Sĩ. Mẫu dao này trên thực tế thật sự được sử dụng trong quân đội Thụy Sĩ. Cụm từ “dao Swiss Army” thường được hiểu là dao đa năng bỏ túi. 3\.

Thuyền trưởng Ahab: nhân vật chính trong phim *Moby Dick* dựa trên tiểu thuyết cùng tên của Herman Melville. Đó là một người đã cố gắng giết chết con cá voi Moby Dick ròng rã nhiều năm kể từ khi bị mất một chân trong cuộc chiến với nó. Ahab đã khiến các thủy thủ đoàn và con tàu của mình lâm nguy trong cuộc chiến đấu để giết con cá voi. 4\.

Fred Allen (1894 -1956): tên khai sinh John Florence Sullivan là một nhà hài kịch người Mỹ nổi tiếng nhờ chương trình radio kỳ quặc và sắc sảo từ 1934 đến năm 1949, chương trình đã khiến ông trở thành người khôi hài cấp tiến nhất trong kỷ nguyên cổ điển của truyền thanh Mỹ. 5\.

Forrester Research: Được George F. Colony sáng lập vào năm 1983, Forrester Research là một Công ty độc lập nghiên cứu thị trường và công nghệ. Công ty này cũng cung cấp các dịch vụ tư vấn tiên tiến và có tính ứng dụng cao về các ảnh hưởng của công nghệ tới doanh nghiệp và người tiêu dùng. Trong hơn 23 năm nay, Forrester đã là một nhà tư vấn đáng tin cậy, một nhà chiến lược hàng đầu, thông qua các chương trình nghiên cứu, tư vấn, sự kiện và điều hành đồng đẳng (peer-to-peer), hãng đã giúp các khách hàng trên khắp thế giới đạt được vị trí dẫn đầu trong các thị trường của họ. Forrester có trụ sở chính tại Mỹ. Đến tháng 6 năm 2005, tổng số nhân viên của Công ty đã là hơn 640 người và tổng số các Công ty khách hàng là hơn 1.900. Trong bảy năm liên tiếp, Công ty cũng nằm trong top 75 trong danh sách 200 Công ty nhỏ thành công nhất do tạp chí Forbes bầu chọn. 3\.

Số máy 911 tại Mỹ là số gọi hỗ trợ khẩn cấp. 1\.

Quyết định Carterfone: một quyết định của Ủy ban truyền thông Liên bang Mỹ dựa theo tên gọi của Carterfone, một thiết bị do Thomas Carter phát minh ra. Thiết bị này nối một hệ thống radio di động hai chiều với Mạng lưới Chuyển mạch Công cộng (PSTN) 2\.

IBM gần đây đã chính thức bước ra khỏi thị trường máy tính cá nhân cũng như máy tính xách tay với việc bán lại bộ phận phụ trách các sản phẩm này cho Lenovo (công ty máy tính của Trung Quốc) vào tháng 12 năm 2004. 4\.

Nickelodeon: (gọi tắt là Nick) là một mạng lưới truyền hình cáp dành cho trẻ em. Nơi có mạng lưới truyền hình Nickelodeon đầu tiên là Mỹ, tuy nhiên hiện nay nhiều nước khác cũng đã phát triển mạng lưới này: Nhật Bản, Australia, và Anh. 5\.

Michael Eisner: CEO của hãng Walt Disney từ năm 1984 đến năm 2005 1\.

Sam Walton và Wal-Mart:

Xin xem thêm cuốn Sam Walton – Cuộc đời kinh doanh tại Mỹ, Alpha Books và NXB Tri Thức, 2006. 2\ Các diễn viên nổi tiếng của Hollywood (Mỹ). 3\ Người dẫn chương trình nổi tiếng của Mỹ có biệt danh “Nữ hoàng talkshow”. 4\ 50 Cent: ca sỹ nhạc rap của Mỹ. Cô nương đi theo người có địa vị cao hơn sang nhà chồng làm thiếp, làm lẽ, giống như “của hồi môn”, giá trị thấp. Các loài chim có thể bơi trên mặt nước, như ngỗng, vịt trời... Tước thiết yến: Tiệc của hoàng cung, món chính là lưỡi rút, ví dụ như món lưỡi vịt. Những từ ngữ thường được dùng trong văn chính luận cổ. Một hình thức tiểu thuyết phát triển từ thời Tống. Kỳ phổ: Sách dạy chơi cờ. Người có kỳ nghệ giỏi nhất một nước. Thiên nguyên: Điểm chính giữa bàn cờ, ai có sức chơi cờ rất mạnh mới dám đặt nước đầu tiên vào điểm này vì độ rủi ro cao, nhưng nếu chiếm được ưu thế thì thắng rất nhanh. Mục: Điểm mắt, tượng trưng cho số đất chiếm được trên bàn cờ. Đây là cách đoán cờ để quyết định người cầm quân đen công bằng nhất vì quân đen đi trước sẽ có ưu thế hơn. Nếu người đoán đoán sai thì người còn lại sẽ cầm quân đen và ngược lại. Cỏ phụng vĩ: Còn có tên khác là cỏ kim tinh, cỏ seo gà. Đồ ăn chuyên dùng cho vua, chúa trong cung. Tiêu bán triều: Một nửa triều đình là họ Tiêu. Thằng bé phụ trách trông coi ngựa. Mũ đội đầu hoặc dùng để cố định tóc của đàn ông thời xưa. Khắc: Đơn vị đo thời gian, một khắc bằng 15 phút. Một thước bằng 0,33 mét. Hổ mắt xéch trán trắng: Loại hổ mắt giương lên, ở giữa trán có nhúm lông màu bạc, từng được miêu tả trong Thủy Hử đoạn Võ Tòng đánh hổ. Chữ Quốc: 國. Ghế thái sư: Một loại ghế dài của Trung Quốc, thường dành cho gia đình quyền quý (giống với ghế Quý phi). Bách điều triều phượng: Hàng trăm con chim vây quanh, tôn vinh phượng hoàng. Địa long: Đường hầm ngầm dưới từng cung điện, mỗi mùa đông đều đốt củi ở dưới đây để giữ ấm cho cả cung. Giờ Hợi: 9 – 11 giờ đêm. Một trong những kỹ thuật diễn tiêu biểu của thể loại tuồng kịch Tần Xoang. Đào kép sẽ dùng roi, gậy, chơi đùa với hai châu lửa được treo lên cao mà không để lửa tắt. Bài Vô Y, trích trong tập Tần Phong – Kinh thi. Dịch thừa: Quan làm việc ở trạm dịch. Tết hoa: Ngày 15/2 âm lịch. Giờ Tị: 9 – 11 giờ sáng. Bộ Công: Một trong Lục bộ thời xưa, chuyên quản lý việc liên quan đến xây dựng công trình (thủy lợi, kiến trúc, giao thông...) (1) Trong Thế chiến thứ nhất, khoảng 100.000 người Tiệp Khắc tình nguyện gia nhập quân đội Nga, chống lại Đức và Áo để giành độc lập cho Tiệp Khắc. Khi chính quyền Xô Viết được thành lập và ký kết hiệp định với Đức, cánh quân người Tiệp Khắc này bắt đầu di chuyển trở về miền Tây. Anh, Pháp, và Hoa Kỳ muốn dùng họ để chống lại chính quyền Xô Viết. (2) Một số người Việt Nam đã bị Pháp điều động gởi sang tham dự trong cuộc hành quân ở Vladivostock này. (3) Trong Thế chiến thứ nhất, các cường quốc đua nhau chế tạo tàu chiến có tốc lực cao và trang bị súng lớn. Hải quân Nhật cũng bành trướng theo xu thế đó. (4) Do tình hình căng thẳng giữa Nhật và Hoa Kỳ, Hoa Kỳ không muốn Nhật dựa vào đồng minh Anh - Nhật (ký kết năm 1902 và triển hạn năm 1911) để chống lại mình. Để ngăn chặn khả năng đó, lúc đầu Anh đề nghị thêm Hoa Kỳ vào và cải thành hiệp thương giữa ba nước. Hoa Kỳ không chấp thuận đề án này, sau đó Anh thêm Pháp vào để trở thành hiệp định bốn nước. (5) Có nghĩa là ví dụ nếu trọng tài chiến hạm chủ lực của Hoa Kỳ và Anh là 50.000 tấn thì trọng tài chiến hạm chủ lực của Nhật phải không quá 30.000 tấn, của Pháp và Ý không quá 16.700 tấn. (6) Còn gọi là Hara Takashi hay Hara Satoshi. (7) Nhật và Liên Xô ký thỏa hiệp về ngư nghiệp; Nhật cũng đồng ý rút quân khỏi miền Bắc đảo Sakhalin năm 1925 (Nhật chiếm vùng này vào lúc gởi quân sang Tây-bá-lợi-á). (8) Hợp tác Quốc - Cộng (giữa quân đội của

Tướng Giới Thạch và của Mao Trạch Đông) xảy ra hai lần và đây là lần đầu tiên. Sau đó, Tướng Giới Thạch bỏ chính sách hợp tác Quốc - Cộng và đặt ưu tiên vào việc chống lại Mao Trạch Đông. Hợp tác Quốc - Cộng lần thứ hai xảy ra vào năm 1936. (9) Thủ phạm bị tuyên án tử hình, sau đó được đổi thành tù chung thân, và sau khi được ân xá năm 1940, trở thành một nhân vật hoạt động tích cực cho phong trào ái quốc cực hữu. (1) Nakamura Takafusa, *Nihon keizai: Sono seicho to kozo* (Kinh tế Nhật Bản: Phát triển và cấu tạo), Tokyo, Tokyo Daigaku Shuppankai, 1985, trang 188 - 189. (2) Tài liệu trong phần này dựa theo Nakamura Takafusa, sách đã dẫn, trang 174 - 209, và bài thuyết trình của Giáo sư Nakamura tại Đại học Alberta vào ngày 30 tháng 3, 1987, 'Japan in the 1950's and 1960's: Unprecedented Growth' (Nhật Bản vào hai thập niên 1950 và 1960: Một sự phát triển chưa từng có). (3) Ảnh hưởng của chiến tranh Việt Nam đối với Nhật Bản là chủ đề của cuốn *Fire Across the Sea: The Vietnam War and Japan, 1965 - 1975* (Đám cháy bên kia đại dương: Chiến tranh Việt Nam và Nhật Bản, 1965 - 1975), một công trình nghiên cứu có giá trị của Thomas Havens (Princeton: Princeton University Press, 1987). (4) Tiếng Nhật là *Tsusan sho* (Thông-sản-tĩnh), thường được gọi là MITI (đọc là mi-ti), chữ tắt của tiếng Anh Ministry of International Trade and Industry. (1) Việc thành lập chính phủ Minh Trị thường được gọi là *Goisshin* (Ngự-nhất-tân), hoặc dựa theo sách cổ của Trung Hoa còn gọi là *Ishin* (Duy Tân). Gần đây, danh từ *Meiji Ishin* (Minh Trị Duy Tân) thường dùng để chỉ quá trình Nhật Bản trở thành một quốc gia cận đại bắt đầu từ cuối đời Tokugawa. (2) Trong Ngục trung thư và Phan Bội Châu niên biểu, Phan Bội Châu có nhắc đến ông ta qua tên Đại-ôi Trọng-tín. (3) Số huyện này đến năm 1889 được giảm xuống còn 45 (không kể Hokkaido và Okinawa) và giữ nguyên như vậy cho đến bây giờ. (4) Năm 1907 cải thành 6 năm tiểu học, và sau Thế chiến thứ hai cải thành 9 năm, tức là xong trung học. (5) Phan Bội Châu trong các trước tác của mình thỉnh thoảng có nhắc đến Fukuzawa qua tên Du-cát với tất cả sự kính trọng. (6) Ngay từ khi mới đến Nhật, Phan Bội Châu có đến thăm trường Keio Gijuku. Trường Đông-Kinh Nghĩa thực do phong trào Đông du sáng lập ở Hà Nội dựa trên mẫu hình của trường này. (7) Hiện nay ở trường Keio vẫn còn tòa nhà nơi Fukuzawa diễn thuyết lần đầu tiên (và sau đó các buổi diễn thuyết được tổ chức định kỳ), mang tên là *Enzetsukan* (Diễn-thuyết-quán). (8) Kato sau này thiên về xã hội tiến hóa luận (Social Darwinism) và học thuyết quốc gia thống chế (statism) của Đức. (9) Sau đó từ này được các học giả Trung Quốc đưa vào tiếng Hán, và khoảng đầu thế kỷ 20 du nhập vào tiếng Hán Việt. (1) Dựa theo tên dịch tiếng Nhật *Saikoku risshihen* (Tây quốc lập-chỉ-biên) của cuốn *Self-help* do Samuel Smiles trước tác. (2) Sách dịch của Chomín mang tên là *Min'yaku yakkai* (Dân-ước ước-giải), xuất bản năm 1882. (3) Trong hai tự truyện của mình, Phan Bội Châu có nhắc đến sự giúp đỡ của Khuyển-dưỡng Nghị cho những sinh viên Việt Nam du học ở Nhật lúc bấy giờ. Khuyển-dưỡng Nghị cũng là người tài trợ cho Cường Để cho đến khi ông ta bị ám sát năm 1932. (4) Ngày này được chính phủ Minh Trị quy định là *Kigensetsu* (Kỷ-nguyên-tiết), tức là ngày lập quốc. Theo thần thoại, Jinmu (Thần-vũ), Thiên hoàng đầu tiên của Nhật, cai trị bắt đầu từ ngày 11 tháng 2 năm 660 (trước Công nguyên). Sau khi Nhật bại trận, lễ kỷ niệm ngày này bị cấm (1948). Đến năm 1966, ngày 2 tháng 11 được đổi tên là *Kenkoku kinenbi* (Kiến-quốc kỷ-niệm-nhật) và lại trở thành một ngày lễ. (5) Tức là quyền chỉ huy tối cao. (6) Có nghĩa là dưới quyền thống trị của Thiên hoàng. (7) Vào khoảng 1,24 % dân số toàn quốc. (8) Dùng quặng sắt từ mỏ sắt Đại Trị

(Trung Quốc) và mỏ than ở Chikuhō (Kyushū). (9) Thường được gọi là chính biến Giáp Thân. (10) Nga ký mật ước với nhà Thanh để chống lại Nhật Bản, được quyền xây đường xe lửa xuyên Bắc Mãn Châu để nối liền cảng Vladivostok ở cực Đông, và sau khi lấy được bán đảo Liêu Đông làm nhượng địa (1898), nối dài đường xe lửa này về Nam xuống hải cảng Lữ Thuận và Đại Liên (Ta-lien). Pháp bắt Trung Quốc nhượng quyền khai thác mỏ ở Tây Nam Trung Quốc và được quyền nối dài đường xe lửa từ Việt Nam (Hà Nội) cho đến Côn Minh (Kunming; hoàn thành năm 1910). Đức chiếm được Giao Châu (Chiaochow), một căn cứ hải quân, làm nhượng địa, được quyền xây đường xe lửa và khai mỏ ở Sơn Đông (1897). Để cạnh tranh với Nga, Anh chiếm Uy-hải-vệ, một căn cứ hải quân nằm đối diện với cảng Lữ Thuận, và bán đảo Cửu Long (Kaoloon) - vùng đất liền nằm cạnh Hương Cảng (Hong Kong) - làm nhượng địa. (11) Theo Yamagata Aritomo, Mãn Châu và Đài Loan nằm ở trên riekisen (lợi-ích tuyến), Triều Tiên nằm trên shakensen (chủ-quyền tuyến) của Nhật Bản. (12) Ito Hirobumi chủ trương là để Nga thao túng Mãn Châu, và để bù lại yêu cầu Nga công nhận quyền lợi của Nhật ở Triều Tiên. (13) Nữ thi sĩ Yosano Akiko (Dữ-tá-dã Xương-tử; 1878 - 1942) làm bài thơ gửi cho người em trai trên chiến trường với những vần thơ yếm chiến như sau: Nguyên văn: A ototo yo kimi o naku Kimi shinitamafu koto nakare . . . Ryojun no shiro wa horobu tomo Horobizu totemo nanigotoka Tạm dịch: Em ơi chị khóc cho em, Mong em đừng chết nỗi niềm chị đây Dù cho Lữ Thuận quy hàng, Hay không đi nữa, mơ màng làm chi. . . (14) Bắt đầu từ năm 1897, Triều Tiên cải quốc hiệu là Đại Hàn. Trong sách này, danh xưng Triều Tiên được sử dụng để giữ tính liên tục (ngoại trừ văn kiện này). (15) Tiếng Nhật gọi là Minami Manshu Tetsudo Kabushiki Kaisha (Nam Mãn Châu Thiết-đạo Châu-thức Hội-xã), hay gọi tắt là Mantetsu (Mãn-thiết). (16) Số báo in trung bình hằng năm (thống kê năm 1898) của tờ Osaka Asahi Shinbun là 36 triệu và của tờ Tokyo Asahi Shinbun là 14,5 triệu. (17) Ngày nay thường gọi là chủ nghĩa hiện thực. (18) Tác phẩm này là mẫu hình đầu tiên của sự thống nhất văn viết và ngôn ngữ nói (genbun itchi: ngôn-văn nhất-trí). (19) Sau lấy quốc tịch Nhật, cải tên là Koizumi Yakumo (Tiểu-tuyền Bát-vân). (1) Tương truyền vào thế kỷ 13, khi Marco Polo qua giúp nhà Nguyên, đang đêm ra cầu này, vừa ngắm trăng vừa nhớ về quê mình ở Venice. (2) Trích dẫn ở sách Ian Nish, *Anglo-Japanese Alienation, 1919 - 1952* (Cambridge, 1982), trang 73. (3) Xem Vĩnh Sính, Tokutomi Soho (1863 - 1957): *The Later Career* (Toronto: University of Toronto - York University Joint Centre on Modern East Asia, 1986), trang 147 - 148. (1) Có người cho là Thiên hoàng Komei bị bỏ thuốc độc. (2) Bởi vậy có thuyết cho rằng chiếu này do Iwakura tự ý viết ra. 1. Nhà văn Na Uy được trao giải Nobel vào năm 1920 với tác phẩm *Markens Grode* (Nhựa của đất, 1917). 1. “Doubting Thomas” (Thomas đa nghi): Theo Kinh thánh, Thomas đã nghi ngờ tin vui các môn đệ báo cho ông rằng Chúa đã phục sinh. Tên gọi “Thomas đa nghi” được dùng với hàm ý chỉ những người có tính hay nghi hoặc, không tin vào những chuyện không có bằng chứng rõ ràng, nằm ngoài sức tưởng tượng. 2. Tên một thành phố thuộc bang Pennsylvania, Hoa Kỳ. 3. Elbert Green Hubbard (1856 – 1915): Nhà báo, nghệ sĩ kiêm nhà sản xuất danh tiếng trong giới xuất bản ở Hoa Kỳ, tác giả bài viết gây tiếng vang: “A Message to Garcia”. 1. Tức là quyển *The Psychology of Salesmanship* của William Walker Atkinson. 1. Ralph Waldo Emerson (1803–1882) là nhà viết tiểu luận, nhà thơ, triết gia người Mỹ. Những bài viết của Emerson (*Emerson’s Essays*) ra đời năm 1841. Tuyển tập này có những

bài tiểu luận được viết theo những chủ đề như lịch sử, tính tự lập, tình yêu, tình bạn, nghệ thuật... 1. Lupercal (theo tiếng La-Mã cổ đại có nghĩa là Thần chăn nuôi) được phát hiện trên đồi Palatine gần phế tích cung điện Hoàng đế của triều đại Augustus Caesar – thời đại rất hưng thịnh trong lịch sử La Mã cổ đại. Hang động có chiều cao khoảng 8 mét, được trang trí bằng vỏ sò, hình khảm và đá cẩm thạch. Theo người La Mã cổ đại, đây chính là nơi một con sói cái đã nuôi dưỡng cặp song sinh Romulus và Remus – người sáng lập thành Rome. 2. Drachmas (số nhiều): Đơn vị tiền tệ của La Mã cổ. 1. Tổng chưởng lý (Attorney General): Người đứng đầu cơ quan tư pháp của một địa phương, ở cấp độ cao hơn là Bộ trưởng Bộ Tư pháp của một quốc gia; một chức vụ cao cấp, hoạt động với tư cách người cố vấn pháp lý cho chính phủ. 2. Andrew Carnegie (1835-1919): Ông “vua thép” của Mỹ, sinh tại Scotland. Từ một người không một xu dính túi, ông trở thành tỷ phú và tạo cơ hội cho rất nhiều người khác trở thành triệu phú trong ngành công nghiệp thép. 3. First News đã dịch và xuất bản ở Việt Nam với tựa Cách Nghĩ để Thành Công. 4. Thời kỳ Đại khủng hoảng: Thời kỳ suy thoái kinh tế đầu tiên diễn ra từ năm 1929 đến năm 1933, bắt đầu sau sự sụp đổ của thị trường chứng khoán phố Wall vào ngày 29 tháng 10 năm 1929 (còn được biết đến như Thứ Ba Đen tối). Nó bắt đầu ở Hoa Kỳ và nhanh chóng lan rộng ra toàn châu Âu và khắp nơi trên thế giới. 5. First News đã dịch và xuất bản ở Việt Nam với tựa Tư Duy Tích Cực Tạo Thành Công. (1) Hedge fund: quỹ đầu tư tư nhân không có tính đại chúng cao, linh hoạt trong đầu tư, ban đầu nhằm mục đích phòng ngừa rủi ro biến động giá húng khoán trên thị trường. Còn gọi là quỹ phòng hộ, quỹ phòng vệ /ngừa rủi ro hoặc quỹ đầu cơ. (Toàn bộ chú thích trong sách của Ban biên tập tiếng Việt). (2) Đây là thành phố ở bang Massachusetts, Hoa Kỳ, nơi có Đại học Harvard, không phải thành phố cùng tên ở Anh (nơi có Đại học Cambridge). (3) Futures: hợp đồng mua bán hàng hóa theo giá tương lai, được ấn định ngay khi ký hợp đồng và được thanh toán vào ngày giao hàng trong tương lai. Là một loại hợp đồng kỳ hạn (forward contract). (16) Tổng thống thứ 26 của Hoa Kỳ. (17) Tổng thống thứ 32 của Hoa Kỳ. (18) Một thương hiệu thời trang Ý (19) Công nghệ thông tin (20) Một loại dụng cụ để bàn lưu trữ thẻ thông tin giao dịch (tên họ người giao dịch, số điện thoại, địa chỉ,...) xoay vòng quanh một trục. (21) Mass là cách gọi tắt của Massachusetts. (22) Nguyên văn: Faculty of Liberal Arts and Sciences. Liberal arts bao gồm cả các ngành khoa học xã hội, nhân văn như ngôn ngữ, văn chương, triết học, lịch sử, kinh tế... và khoa học tự nhiên như toán học, vật lý, hóa học, sinh học,... nhằm đến việc truyền đạt kiến thức tổng quát, phát triển khả năng tri thức, do đó được dịch là các môn khoa học khai phóng. (23) Tên Trường Đại học ở bang California. (24) Ông tiêm chống sốc phản vệ. (25) Tên thật của Người Dơi. (26) Doanh nghiệp thanh toán điện tử vào loại lớn nhất thế giới. (27) Tasmanian Devil: Nhân vật truyện tranh nổi tiếng ở Mỹ, lấy theo tên một loài thú túi tuyệt chủng ở đảo Tasmania (Australia). (28) Viết tắt của Los Angeles. (29) Viết tắt tiếng Anh: công ty trách nhiệm hữu hạn. (4) Vùng chòm đông bắc nước Mỹ, gồm 6 bang: Connecticut, Maine, Massachusetts, New Hampshire, Rhode Island và Vermont. (5) Alpha Epsilon Pi (AEPi hay Epsilon Pi): Hội sinh viên đại học người Do thái ở Mỹ và Canada, thành lập năm 1913. (6) Một chương trình (phần mềm) phụ đi với chương trình chính để mở rộng thêm các tính năng đặc biệt, “theo yêu cầu” của người sử dụng. (30) Nguyên là nhân vật trong vở kịch của James Barrie, được chuyển thành truyện và phim. (31) Vua của Công quốc Monaco. (32)

Jack Kelly (1889–1960), người Mỹ, là ông ngoại của Công tước Albert, từng bị từ chối thi đấu tại giải này năm 1920. (33) Khoảng 56km (34) Quái vật giống như khủng long trong nhiều phim giả tưởng khoa học, hình tượng đầu tiên do điện ảnh Nhật Bản tạo ra năm 1954. (35) Khoảng 48 km/h. (35) Khoảng 48 km/h. (37) Phim nói về vụ hỏa hoạn khởi phát ở tầng 81 đúng vào lễ khánh thành tòa cao ốc 135 tầng ở trung tâm San Francisco. (38) Tập đoàn bán lẻ đồ đạc rẻ tiền của Hà Lan. (39) Trong phim giả tưởng khoa học Star Trek (Đường tới các vì sao). (40) Tên tắt của California. (8) Một dặm = 1609 m. (9) Nhóm tám trường đại học có uy tín về mặt học thuật và xã hội: Harvard, Brown, Cornell, Yale, Princeton, Đại học bang Pennsylvania, Dartmouth [College], Columbia. Nghĩa đen là Hội Thường xuân. (41) Crimson chỉ màu đỏ thẫm, là màu của trường Harvard, và cũng là tên các đội thể thao của trường. Tờ báo của trường có tên là The Harvard Crimson. (42) Biệt hiệu của Đại học Yale, gọi theo tên của Elihu Yale. (10) Tác giả chơi chữ: "Greeks for Geeks". (11) Đại học Harvard (Harvard University) có nhiều trường con và khoa, trong đó có Trường Đại học Harvard (Harvard College), nên chức President của Harvard University được dịch là Giám đốc, còn chức Dean của Harvard College là Hiệu trưởng. (12) Viết tắt của Practical Extraction and Report Language, một loại ngôn ngữ lập trình và xử lý văn bản. (13) Một ngôn ngữ lập trình cho máy chủ, để lập các trang web động. (14) Giống người vượn cổ sống cách đây hàng trăm nghìn năm. (15) Java là một ngôn ngữ lập trình ứng dụng trên Internet; sql (Structured Query Language, Ngôn ngữ truy vấn có cấu trúc) là một ngôn ngữ truy vấn để truy cập cơ sở dữ liệu quan hệ.

1. Khu chăm sóc đặc biệt. 2. Nhân vật trong tiểu thuyết võ hiệp Tiểu ngao giang hồ của nhà văn Kim Dung, vốn là một lãng tử mê rượu, giỏi kiếm thuật, từng được Phong Thanh Dương truyền thụ kiếm pháp, về sau yêu Nhậm Doanh Doanh, Thánh cô của Ma giáo. 3. Nhân vật trong tiểu thuyết võ hiệp Thần điêu hiệp lữ của nhà văn Kim Dung, nổi tiếng đẹp trai, chung tình. 1. American born Chinese, chỉ người Trung Quốc sinh ra và sống nhiều năm ở Mỹ. 1. Nhân viên công sở. 1. Dán báo tường: Một hình thức phát biểu của dư luận, thịnh hành vào những năm 50 cho đến đầu những năm 80 thế kỷ trước, nhất là trong thời kỳ Cách mạng Văn hóa. 1. Đại diện y dược là người phụ trách công tác mở rộng phát triển mạng lưới cung cấp dược phẩm, có những người phụ trách bệnh viện, bạn hàng của họ là bác sĩ, có những người phụ trách hiệu thuốc, bạn hàng của họ là người bán thuốc. 1. Vị trí gen trong nhiễm sắc thể. 1. Người bán ra giá cao, người mua trả giá thấp nhất có thể. 1. Một quần đảo lớn ở Indonesia. 1. Thành ngữ nói đến các tráng sĩ khi bị răn cản vào cổ tay thì phải chặt đứt đi để ngăn chặn nọc độc lan ra toàn thân, là phép ẩn dụ ý chỉ hành động dứt khoát, không do dự. 1. Câu trong bài từ Hoán Khê sa của Nạp Lan Tĩnh Đức (1655 - 1685), tưởng niệm người vợ đã mất. Tương đương với 30 triệu đô la Mỹ hiện nay. - ND Một hình thức văn xuôi cổ, gò bó của Trung Hoa và cả ở Việt Nam thời phong kiến còn gọi là Văn bát cổ - ND Được Nguyễn Du chuyển thành câu: "Con tầm đến thác vẫn còn vương tơ" trong truyện Kiều - N.D. Có nghĩa: Khi nền tàn thành khối, giọt nến cũng khô - N.D. Dấu (?) là của người dịch. Còn gọi là cảng Rioryun ở Mãn Châu, bị Nhật và Nga chiếm ngày 2 tháng giêng năm 1905- ND. Ý nói tướng giặc cờ đen Lưu Vĩnh Phúc sang giúp triều đình nhà Nguyễn chống Pháp chăng? - N.D Không rõ cây gì, các từ điển đều không có - ND. Nhân vật chính trong vở Kinh kịch cổ Hoa mộc lan của Trung Hoa. 1. Trích từ bài từ Điệp luyện hoa của Âu Dương Tu (đời Tống). 1. Rượu vang Laleur: Một loại rượu vang rất đắt, nổi tiếng thế

giới của Pháp 1. An là “bình an”, Duyệt là “vui vẻ”, Sinh là “sinh ra”, vì thế Phong Bình mới cảm thấy tên của An Duyệt Sinh mang đầy niềm vui.

2. Tiểu thư táo: Biệt danh của Phong Bình khi còn nhỏ, người bạn thân Phương Quân Hạo và anh họ cô Bình hìn đều gọi như vậy. 3. Lolita: Nhân vật trong tiểu thuyết nổi tiếng cùng tên của nhà văn Nga Vladimis Nabokov, kể lại câu chuyện một giáo sư đại học yêu một cô gái mười hai tuổi. Từng được dựng thành phim, trong phim nhân vật Lolita được sửa thành mười lăm tuổi. Về sau, những nhân vật chính trong phim có khí chất đặc biệt thì được gọi là Lolita hoặc Loli.

1. Vua Salomon trong Kinh hánh nổi tiếng là một người khôn ngoan, thông thái, là người xây dựng ngôi đền đầu tiên của người Do hái ở Jerusalem, sở hữu một kho vàng khổng lồ. Kho báu của Salomon đã được viết thành tiểu thuyết, dựng thành phim

1. Câu thơ Kinh Kha đã ngâm khi tiễn biệt bên bờ sông Dịch, vào nước Tần để hành thích Tần Vương. Kinh Kha một đi không trở lại, nhưng tác giả mượn điển tích và ví von một cách thật hài hước: Phong Bình sẽ quay trở lại nơi này để “rửa hận”.

2. Zoro: Nhân vật người anh hùng trong bộ phim bom tấn Mặt nạ của Zoro.

1. Tiền Chung hự, tên thật là Ngưỡng Tiên, tự là Triết Lương, hiệu là Hòe Tụ, từng dùng bút danh Trung hự Quân, là nhà văn, nhà nghiên cứu văn học nổi tiếng của Trung Quốc.

2. Oscar Wilder (1854-1900) là nhà soạn kịch, nhà thơ, nhà văn nổi tiếng người Ireland.

1. Một hãng kem nổi tiếng - thuộc tập đoàn Nestlé

2. Carat là đơn vị đo khối lượng sử dụng trong ngành đá quý, nó tương đương với 200miligam.

1. Diệc hự (1946 - nay) là nữ nhà văn nổi tiếng người hương Hải, còn có bút danh khác là Y Sa Bối. Bà tinh thông nhiều lĩnh vực, kiến thức uyên bác nên được mọi người tôn là “sư thái” - mang hàm ý vui đùa, thân thiết.

1 Tiểu lý tàng đao: trong ngụ cười ẩn giấu lưỡi dao.

1 Trong tiếng Trung, Cai Cai (猜猜) phát âm gần giống với Thái Thái (菜菜).

1 Có nghĩa: đời người không thiếu chốn để gặp nhau.

1. Tống Ngọc (301-240TCN), đại phu nước Sở thời Xuân Thu Chiến Quốc nổi tiếng vì rất đẹp trai và tài hoa. Dịch nghĩa: Đêm qua gió thổi vào phòng, gột rửa trái tim con người, xóa hết mọi ưu phiền.

1. Trần Thế Mỹ - một nhân vật trong tích Bao Thanh Thiên xử án, thi đỗ trạng nguyên, vì được chọn làm phò mã, ham vinh hoa phú quý nên đã vứt bỏ vợ con chốn quê nhà.

1. Đồ vật vì ít nên mới trở nên quý hiếm (BTV)

2. Bồn địa Talimu nằm ở Tân Cương, là bồn địa có diện tích lớn nhất Trung Quốc (BTV).

1. 16. Câu chuyện ngọc bích họ Hòa được chép trong sách Hàn Phi Tử. Người họ Hòa từng dâng khối đá có ngọc quý đến cho Vệ Vương nước Sở và Vũ Vương, nhưng gặp người thợ không biết xem ngọc, coi đó là đá thô, nên bị chặt hai chân. Đến thời Văn Vương, họ Hòa lại ôm đá ngọc khóc ở núi Sở, khóc chảy cả máu mắt. Văn Vương cho xem lại, quả là ngọc báu, mới đặt tên là Ngọc bích họ Hòa. Về sau, nó trở thành quốc bảo của nước Sở và được khắc thành ngọc tử truyền quốc (BTV).

1. Biện pháp chiết trung: Biện pháp điều hòa, đứng ở giữa không theo bên nào. (BTV)

1. Ca sĩ giọng cao nổi tiếng người Nga (BTV).

2. IKEA: Một thương hiệu đồ nội thất nổi tiếng thế giới, có xuất xứ từ Thụy Điển (BTV).

3. Bài từ Ngu mỹ nhân của nhà thơ Tần Quán (1049-1100) – một tác gia nổi tiếng thời Bắc Tống. Dịch nghĩa: Bích đào vốn trồng trên thượng giới, không phải loại hoa bình thường. Nhưng giờ lại nở ở chốn rừng sâu núi thẳm, không biết cành hoa như hoa ấy nở vì ai? (BTV)

4. Dịch nghĩa: Rét mướt mưa bay tình vô hạn, chốn nói xuân khó màng, vì chàng thiếp say đâu có sao, chỉ sợ đến khi tỉnh rượu, lại tan nát cõi lòng (BTV).

5. Ca sĩ nổi tiếng Đài Loan (BTV).

6. Vu Đan: Phó viện trưởng Học viện Nghệ thuật và Truyền thông, Đại học sư phạm Bắc Kinh, thạc sĩ văn học cổ đại Trung Quốc, tiến sĩ văn học... Bà có các tác phẩm tiêu biểu

nghệ thuật của bà được đông đảo khán giả truyền hình mến mộ. 9. Xe Smart là loại ô tô cỡ nhỏ hai chỗ. Xe Karting là loại xe đua cỡ nhỏ có đặc điểm là bánh xe hở, một chỗ ngồi, rất thấp (BTV). 1. Trong mười loại tạng, đảm (mật) là trước tiên (BTV). 1. Nhị thập ngũ hiếu: Giới trẻ Trung Quốc hay nói, nhị thập tứ hiếu là hai mươi tư tấm gương hiếu thảo với cha mẹ, còn trường hợp thứ hai mươi lăm là "hiếu thuận" với người yêu (BTV). 1: Linus Torvalds (1969): nhà khoa học máy tính người Phần Lan, nổi tiếng với việc phát triển hệ điều hành Linux, một ví dụ nổi bật về phần mềm tự do và phát triển mã nguồn mở. Anh từng là sinh viên trường Đại học Helsinki. 4. Một kiểu bánh mì không có bột nở, khô, đặc và ít ngọt hơn, thường được ăn với bơ và mứt. 5. Pháo đài phòng thủ đầu tiên được xây dựng chạy ngang nước Anh dưới thời trị vì của hoàng đế Hadrian năm 122 sau Công Nguyên. 6. Nguyên văn câu trước Charles nói là "... have a nip", có nghĩa là uống ngụm nhỏ, nhưng Ellie chơi chữ, dùng "nip" là động từ, có nghĩa là cắn, véo. 7. Bài xì lát (xì dách). 1. Nguyên văn tiếng Pháp: Ngược lại. 2. Lựa Đa-mát (damask) là loại lụa nổi tiếng thời kỳ Trung cổ, tên bắt nguồn từ thành phố Damascus - một thành phố lớn và náo nhiệt (là một phần của con đường tơ lụa) chuyên sản xuất và trao đổi buôn bán tơ lụa. 3. Oliver Cromwell (25/4/1599 - 3/9/1658) là một nhà lãnh đạo chính trị và quân sự người Anh, đóng vai trò quan trọng trong việc thành lập nền cộng hòa ở Anh và sau đó là Huân tước bảo hộ của Anh, Scotland và Ireland. Bài từ nổi tiếng của Lục Du (1125-1209), nhà thơ thời Nam Tống. Bài từ xuất phát từ bi kịch của cuộc đời ông. Ông kết hôn với người em họ Đường Uyển. Mẹ ông không thích Đường Uyển và cũng không tán thành cuộc hôn nhân này nên đã chia cách họ. Mười năm sau, hai người gặp lại nhau ở Thẩm Viên, Lục Du viết lên tường một bài từ rất bị phần là Thoa đầu phượng. Không lâu sau, Đường Uyển chết, Lục Du vẫn còn lưu luyến mãi, viết bài thơ tình nổi tiếng Thẩm viên được truyền tụng đến nay. Bài thơ của Tô Thức (Tô Đông Pha) (1037-1101), nhà văn, nhà thơ nổi tiếng Trung Quốc đời Tống. Tên tập truyện của nữ văn sĩ nổi tiếng Quỳnh Dao. Còn gọi là Nguyệt Lão, vị thần chuyên quản việc hôn nhân theo truyền thuyết Trung Quốc. Nhà vật lý học nổi tiếng, người Hoa đầu tiên được nhận giải Nobel. Ông kết hôn với Ông Phàm (28 tuổi) năm ông 82 tuổi. Liễu Hạ Huệ (720-621 TCN): người nước Lỗ, thời Xuân Thu, nổi tiếng là một chính nhân quân tử. Nhân vật nữ không có thực trong Xạ điêu tam bộ khúc (Anh hùng xạ điêu, Thần điêu hiệp lữ, Y thiên Đồ Long ký) của Kim Dung. Một hình phạt dã man thời phong kiến: tứ chi của phạm nhân bị cột vào bốn sợi dây buộc vào bốn con ngựa, con ngựa thứ năm cột vào cổ phạm nhân. rai : 1 ha = 6,25 rai, 1 rai = 1.600m² tapioca : Các sản phẩm sơ chế từ sắn (như sắn lát, bột báng...) giáp: Một cách đo lường thời gian ở một số nước Á Đông, 1 giáp bằng 12 năm Soi : Hèm easy open : Loại hộp có móc khoén ở trên nắp, dễ giật lên và mở hộp dễ dàng Kinh lạc là đường khí huyết vận hành trong cơ thể, đường chính của nó gọi là kinh, nhánh của nó gọi là lạc, kinh với lạc liên kết đan xen ngang dọc, liên thông trên dưới trong ngoài, là cái lưới liên lạc toàn thân. Nửa khắc: Tám mươi lăm phút. Mắt hạnh: Mắt hình quả hạnh đào, là kiểu mắt tròn và có phần đuôi mắt dài, hình mẫu mắt lý tưởng của các cô gái. Nguyên mật: Chiếu khăn lụa dính máu của người con gái trong lần đầu tiên vào đêm động phòng. Bình thê: Trong chế độ một chồng nhiều vợ, có từ hơn một chính thất trở nên thì gọi là bình thê. Có nghĩa là cả hai (hoặc nhiều) bà vợ đều là vợ cả, chính thất. Chữ "Hầu" trong Hầu phủ đọc đồng âm với từ "con khỉ". Nhu động: Cử

động như giun đất bò. Chữ Xuyên tiếng Trung viết là: 川. Tức là gọi trai bao. A hoàn bồi giá: Là a hoàn của nhà mẹ đẻ được gả đi theo khi tiểu thư lấy chồng. Đường huynh: Anh họ đằng nội. Trong tiếng Trung, Sính Đình có nghĩa là tha thướt (chỉ người con gái xinh đẹp thướt tha). Khế đất: Văn tự ruộng đất. Cáo mệnh: Phụ nữ được phong hiệu. Văn phòng tứ bảo là bốn vật dụng thiết yếu của người học thư pháp, bao gồm: Bút, nghiên, giấy và mực. Bệnh tiêu khát: Trong Đông y chỉ chứng uống nhiều nước, tiểu tiện nhiều, bao gồm các bệnh đái đường, tháo nhạt... Thời cổ đại chưa có khái niệm về bệnh tiểu đường. Viên phòng: Chỉ việc bắt đầu cuộc sống vợ chồng. Đây là hai câu thơ trong bài “Ỗ Hoài” kỳ thứ mười lăm của Hoàng Cảnh Nhân (Nhà thơ thời Thanh). Dịch nghĩa là: Sao đêm nay đã không còn là sao của đêm trước, vì ai mà vẫn đứng trong gió sương này? kinh lạc: Đông y chỉ mạch chủ và mạch nhánh. Hung hữu thành trúc: Làm gì cũng phải có tính toán kĩ càng. Quý nhĩ tiện mục: Trọng những gì mình nghe thấy hơn là nhìn thấy. Mục vô dư tử: Chỉ trong mắt không có ai, là người tự cao tự đại. Tử hư ô hữu: Chỉ chuyện tào lao, chuyện bịa. Hữu mục cộng đồ: Chuyện ai cũng biết, ai có mắt cũng thấy. Đồ vật tự nhân: Nhìn vật lại nhớ tới người. Nhân trung kì kí: Chỉ người tài, người xuất chúng. Kí tự long văn: Chỉ thần đồng, anh tài. Văn chất bản bản: Nho nhã, lễ phép. Bản bản hữu lễ: Cũng cùng nghĩa với văn chất bản bản. Cầm(琴)sắc(瑟)tỳ(琵琶)bà(琶) là bốn loại nhạc cụ, phía trên bốn chữ này đều có bộ hai chữ vương, tổng cộng là tám chữ Vương (Bát đại vương). Đào phi kí: Phi tần bỏ trốn. Thứ tử: Con của thiếp thất. Đích tử: Con của chính thất. Bả tống: Một chức quan. Sát có nghĩa là hung dữ. Quế Cầm: Tên của Vương thị. Lôi Phong: Một chiến sĩ của Quân giải phóng Nhân dân Trung Quốc, anh được miêu tả là người vị tha, khiêm tốn, hết lòng vì Đảng và chủ tịch Mao Trạch Đông, anh còn trở thành đề tài cho cuộc vận động toàn quốc có tên “Noi theo tấm gương đồng chí Lôi Phong”. Tức năm hành tinh: Kim, Mộc, Thủy, Hỏa, Thổ xếp thẳng hàng. Hay còn gọi là ngũ tinh tụ. biên tu: Là một chức quan. Hai câu đầu trong Hậu đình hoa (Hoa nở sân sau) của Triệu Mãnh (Đời Nguyên). Nghĩa là: Một chiếc thuyền lá trên khe suối, bên bờ phù dung nở rộ. Đây là một câu đối với ý là: “Ánh trăng trên mặt nước khiến màn đêm trở nên đẹp lung linh, hoa mai bên suối như được trang điểm nhẹ nhàng.” Đông xưởng là một trong bốn cơ quan giám sát được Hoàng đế thời nhà Minh thành lập nhằm giám sát hành vi, cử chỉ của các quan lại thuộc mọi cấp. Bốn cơ quan đó gồm: Cẩm y vệ, Đông xưởng, Tây xưởng và Nội hành xưởng. Danh từ chung để gọi bốn cơ quan đó là Xưởng vệ. Ngổ tác: Tên một chức lại để xét nghiệm tử thi. Tống Từ (tiếng Trung: 宋慈) (1186 - 1249), tự Huệ Phủ, người huyện Kiến Dương, tỉnh Phúc Kiến thời Tống. Ông là nhà pháp y học trứ danh đời cổ xưa của Trung Quốc và cũng là của thế giới. Ông viết quyển “Tẩy Oan Tập Lục” (洗冤集录), một quyển sách chuyên môn về pháp y học sớm nhất trên toàn thế giới. Phong quan: là vân ngang nằm giữa đốt thứ nhất và đốt thứ hai của ngón cái trong lòng bàn tay. Nhị công chúa An Ninh. Ý chỉ việc lập gia đình riêng sau khi hủy hôn. Chữ 好Hảo (Tốt) được ghép bởi hai chữ 女(Nữ, con gái) và chữ 子(Nam, con trai). Chủng đậu: Nghĩa là cách chủng ngừa đậu mùa. Quan phu: Ở đây chỉ người góa vợ. Là câu nói của Triệu Vân trong Tam Quốc Diễn Nghĩa. Cả câu là: “Đại trượng phu chỉ hoạn công danh bất lập, hà hoạn vô thê”. Ý muốn nói rằng: Thứ mà đàn ông cần quan tâm là công danh sự nghiệp, chứ không phải việc thành gia lập thất. Văn Tử Hằng đọc phiên âm giống với Văn Tử Hanh. Mà Văn Tử trong lời của Tử San có nghĩa là con muôi, còn “hanh” là kêu rên. Nên Tường Nhược Nam mới ví von như vậy. Là chứng bị khí hư và

ngoại tà xâm nhập, biểu hiện trên lâm sàng đều có triệu chứng khí hư như thở gấp, ngại nói, tự chảy mồ hôi và biểu chứng sốt rét, đau mình, đau đầu, ngạt mũi. Trong y học cổ truyền, bệnh viêm tắc động mạch chi dưới được mô tả trong phạm vi các chứng “Thoát thư”, “Thoát cốt thư”, “Mạch tử”, “Thập chỉ linh lạc”. Tam phục thiên: Khoảng thời gian từ tháng Sáu đến tháng Chín dương lịch. Đông y gọi các thứ bệnh đau buồn trong lòng là can khí. Tương phi trúc: Trong lịch sử Trung Quốc, vào thời Ngũ Đế có Nga Hoàng và Nữ Anh đều là con gái của Đế Nghiêu và cùng là vợ của Đế Thuấn. Lần Đế Thuấn đến đất Thương Ngô bên bờ sông Tương thì ngã bệnh qua đời, hai bà ngồi cạnh mộ bên bờ sông Tương khóc ròng rã suốt bảy ngày bảy đêm. Chỗ nước mắt của hai bà rơi xuống mọc ra bụi trúc nên người đời gọi luôn đó là “Tương phi trúc”, sau khi khóc than thì Nga Hoàng cùng Nữ Anh đều trầm mình xuống sông để tuần tiết theo chồng. Loại cảm ứng này là... Sự kiện Phong trào Nghĩa Hòa Đoàn năm 1900. Sau khi Liên quân tám nước Anh, Pháp, Nhật, Nga, Đức, Mỹ, Italia, Áo đánh vào Bắc Kinh, Từ Hy Thái Hậu đã bất lực, chấp nhận ký bản Hiệp ước Tân Sửu với 11 nước Anh, Pháp, Nhật, Nga, Đức, Mỹ, Italia, Áo, Tây Ban Nha, Bỉ, Hà Lan. Đây là một hiệp ước bất bình đẳng, là hiệp ước bán nước nhục nhã xưa nay chưa từng có của xã hội Trung Quốc. Điều may mắn không đến hai lần cùng lúc, tai họa không bao giờ đến một mình. Pardon: là “Xin lỗi?”, ý hỏi một cách lịch sự đối phương vừa nói gì khi không nghe rõ. Bandari: nhóm nhạc nổi tiếng của Thụy Sĩ được thành lập vào năm 1990. Bandari tạo riêng cho mình một nét nhạc rất độc đáo: đưa thiên nhiên vào âm nhạc.

Shakespeare (1564-1616): nhà văn, nhà viết kịch vĩ đại người Anh.

Wordsworth (1770-1850): nhà thơ lãng mạn người Anh. Chỉ vợ chồng không hợp nhau. Valentin Louis Georges Eugène Marcel Proust

(10/7/1871 - 18/11/1922): nhà văn người Pháp, được biết đến nhiều nhất với tác phẩm Đi tìm thời gian đã mất (À la recherche du temps perdu). Chính xác. Vì điều gì? Hiểu không? Thì sao cơ? Nhân Vương kinh, hay còn gọi là Bát Nhã Nhân Vương kinh, tên đầy đủ là Bát Nhã Nhân Vương hộ quốc thần bảo ký kinh, là một bộ kinh bao gồm khoảng 40 bài kinh Đại thừa được gọi chung dưới tên này với nội dung, mục đích hướng dẫn hành giả đạt được trí Bát Nhã, thành tựu Bát Nhã Ba La Mật Đa. Bộ kinh này là một phần quan trọng của bộ Kinh Phương đẳng, được ghi lại từ thế kỷ thứ nhất trước công nguyên đến khoảng thế kỷ thứ năm trước công nguyên. Thiên điều: là một loại cây thân thảo, có nguồn gốc từ các nước miền Nam châu Phi và châu Mỹ nhiệt đới. Hoa bao gồm ba lá đài màu da cam rực rỡ, ba cánh hoa màu lam ánh tím.

Tràng hoa màu lam sẫm, nhụy màu trắng. Hai trong số ba cánh hoa hợp lại thành tuyến mặt hình mũi tên. Vương Lão Cát: một loại đồ uống giải nhiệt của Trung Quốc, thành phần gồm: tiên thảo, đản hoa, hoa cúc, kim ngân hoa, hạ khô thảo, cam thảo. Bài hát chủ đạo trong một bộ phim truyền hình về tình yêu học đường lần đầu tiên được làm theo thể sitcom, có trong album Mùa đông ở Bắc Kinh do hãng Warner Music phát hành vào 1/1/2010. “Lá sen xanh biếc liền trời thăm. Nắng chiếu hoa sen lạ sắc hồng.” Hai câu thơ trích trong Hiếu xuất Tĩnh Từ Tự tổng Lâm Tử Phương (Buổi sớm ra chùa Tĩnh Từ tiền Lâm Tử Phương) của nhà thơ Dương Vạn Lý thời Nam Tống, Trung Quốc. “Hồng nhan thấm thoát xuân qua, Hoa tàn người vắng ai mà biết ai.” Trích bài Táng hoa từ (Bài từ chôn hoa) trong tiểu thuyết nhà của Tào Tuyết Cần đời Thanh, Trung Quốc. Blue trong tiếng Anh vừa có nghĩa là màu xanh da trời vừa có nghĩa là nổi buồn. Sherry, cô không sao chứ? CBD: viết tắt của Central Business District, khu trung tâm hành chính và thương mại của

một quốc gia hay một thành phố. Immanuel Kant (1724 - 1804): triết gia nổi tiếng người Đức. Câu lưu: một hình thức bắt giữ tạm thời, trong khoảng một thời gian ngắn để điều tra. Cây cầu độc mộc: chỉ chiếc cầu làm từ thân cây khô, bắc qua sông, qua rạch. Viêm Đế: một vị vua huyền thoại của các dân tộc, chịu ảnh hưởng của nền văn hóa Trung Hoa, một trong Tam Hoàng và được coi là anh hùng văn hóa Trung Hoa. Câu nói này ý chỉ Trung Hoa là một đất nước trọng văn hóa, lễ nghĩa. Tiếng địa phương của người Tứ Xuyên, tương đương với "kiểu quái gì". Penthouse là căn hộ nằm trên tầng cao nhất của một tòa nhà, người ta còn gọi là căn hộ thông tầng. Sát thủ chuyên nghiệp. Tử kinh: là một loài cây thân gỗ, các lá to và dày cùng các hoa đỏ ánh tía nổi bật. Hoa tử kinh cũng là biểu tượng trên lá cờ Hồng Kông. Đã bất hạnh rồi thì cũng phải bất hạnh một cách tốt nhất. (1) Một kiểu nhân vật trong truyện manga, bề ngoài hiền lành nhưng trong lòng rất xấu xa. (2) Ý chỉ khái niệm "ngược" trong truyện ngôn tình. (3) Viết tắt của Central Business District: khu trung tâm hành chính và thương mại của một quốc gia hay thành phố. (4) Một vị thuốc giúp thanh nhiệt, giải độc, lợi yết hầu. (5) Ý của câu thành ngữ này là chỉ lâu đài gần bờ nước sẽ được ánh trăng chiếu sáng trước tiên, thường dùng để ví với việc ở gần thì được ưu tiên. Hiện nay, người ta vẫn thường dùng câu: "Cận thủy lâu đài" để ví với việc ở gần thì được ưu tiên trước. (6) Grandet: nhân vật chính trong cuốn tiểu thuyết 'Eugénie Grandet' của Honoré de Balzac, nổi tiếng vì sự giàu có, khôn ngoan và đặc biệt là vô cùng keo kiệt. (7) Trong thần thoại Hy Lạp, Medusa là một con quỷ trong ba chị em quỷ có tên chung là Gorgon. (8) Có nghĩa là cảm giác không chân thực. (9) Ý chỉ người có nhiều tài năng. (10) Nữ nhà văn Trung Quốc với những tác phẩm tiêu biểu như: 'Bá vương biệt cơ, Thanh xà, Cây cầu sinh tử...' (11) Có nghĩa là: sống ngày nào vui ngày ấy. (12) Viết tắt của tên Cố Bình An: Gu Ping An. (13) Có nghĩa là: Cố công chúa, / Em đồng ý lấy anh nhé? / Thẩm Thu Cúc: Tên nhân vật chính trong bộ phim Thu Cúc đi kiện của đạo diễn Trương Nghệ Mưu. Chu Bát Bì: Tên địa chủ gian ác trong tác phẩm Bán dạ kê khúu của nhà văn Cao Ngọc Bảo. Tên địa chủ này thường giả tiếng gà gáy để bắt người ở dậy sớm làm việc. Nhân vật "Tiểu Thanh" trong Bạch xà truyện. THỐI SÁO Vua Tuyên Vương nước Tề thích nghe sáo, và lúc nào muốn nghe, bắt ba trăm người cùng thổi một loạt. Trong ba trăm người ấy, có Đông Quách tiên sinh không biết thổi sáo, nhưng cũng lam dự vào đây để kiếm lương ăn. Đến khi vua Tuyên Vương mất, vua Mẫn Vương nối ngôi, cũng thích nghe sáo. Nhưng chỉ muốn nghe riêng từng người một mà thôi. Đông Quách tiên sinh thấy thế, tìm đường trốn trước. (Hàn Phi Tử) Lâm Ngữ Đường (10/10/1895 – 26/3/1976), tên chữ Ngọc Đường, là nhà văn nổi tiếng của Trung Quốc. Ông được xem là người có công lớn trong việc giới thiệu văn hóa Trung Quốc ra thế giới, với những cuốn sách bằng tiếng Anh, nói về nghệ thuật, văn hóa và nhân sinh quan của người Trung Quốc. "Such a fruitcake !" là một câu chữ có nghĩa là "Đồ gay!" hoặc "Đồ điên!" Thái tang tử - Tân Khí Tật Nguyên văn Niên thiếu bất thức sâu tư vị, ái thương tầng lâu. Ái thương tầng lâu, vi phú tân từ cường thuyết sâu. Nhi kim thức tấn sâu tư vị, dục thuyết hoàn hưu. Dục thuyết hoàn hưu, khước đạo thiên lương hảo cá thu Văn dịch Người đang còn trẻ thì không rõ cảm giác ưu sầu, thích đăng cao nhìn về nơi xa. Thích đăng cao nhìn về nơi xa, vì ngâm phú tân từ mà miễn cưỡng nói sầu. Mà hiện tại nếm hết cảm giác ưu sầu muốn nói rồi lại không nói gì. Muốn nói mà không nói gì, lại chỉ nói: "Mùa thu mát mẻ lắm sao!" Tương: Tên gọi khác của tỉnh Hồ Nam, Trung Quốc Công tước xứ Windsor: Chuyện tình của Edward VIII nước Anh và những ngày

hanh phúc bên người phụ nữ của mình - Wallis Simpson. “Ngư Dương
bề cổ động địa lai” trong tác phẩm “Trường hận ca” của Bạch Cư Dị. Vu
Dương và Ngư Dương đều có phiên âm là Yu Yang. Raphael, Titian là
những họa sỹ nổi tiếng thời kì phục hưng ở Tây Âu. Albrecht Dürer
(1471—1528): Họa sỹ người Đức Năm sản xuất của xe. Tên viết tắt của
loại xe Thunderbird do hãng Ford sản xuất. Dòng xe ô-tô đặc trưng của
Mỹ có vẻ ngoài được thiết kế nam tính và mạnh mẽ, là biểu tượng và
phong cách của người Mỹ những năm 70-80 thế kỷ trước, tiêu biểu với
các dòng Ford Mustang, Chevrolet Camaro và Dodge
Challenger/Charger... Một loại dầu chống gỉ. Một môn thể thao được cải
biên từ bóng chày để dành cho trẻ con chơi. Thú có vú thuộc họ
Dasypodidae ở miền nam Bắc Mỹ và Nam Mỹ. Một cách gọi xe Cadillac.
Chỉ những người ở khu vực Đông Bắc của Mỹ Một ban nhạc rock của Mỹ
được thành lập vào năm 1995, đã từng có ba albums liên tiếp xếp hạng
nhất trên Billboard 200. Chữ cái đầu của một từ chửi bậy trong tiếng
Anh, còn dùng để chỉ hành động quan hệ tình dục. Ở đây Nathan dùng
câu nói “If it harelips the governor” có nghĩa là bất chấp hậu quả, một
câu mà người Texas hay nói. Nekkid Boobs and Butts Club (tiếng Anh)
Kiểu tóc chia nhọn giữa đầu, hai bên được cạo sạch tóc. Tên một công ty
của Canada được thành lập năm 1930, cung cấp miễn phí dịch vụ chào
đón những gia đình sắp có sự thay đổi trong lối sống, như là chuyển nhà,
tổ chức đám cưới, sắp sinh con, v.v... Một loại nút thắt có thể trượt đi
trên dây để điều chỉnh độ rộng của vòng dây. Kí hiệu của Thang độ
Fujita hay Thang độ Fujita–Pearson, một thang đo sức gió và khu vực
ảnh hưởng của lốc xoáy được lập bởi nhà khí tượng học Fujita Tetsuya
của Đại học Chicago năm 1971. Chúng gồm 6 cấp độ từ 0 đến 5. Cấp 0 là
cấp thấp nhất. Internal Revenue Service: Tổng cục thuế Mỹ Một loại
thuốc kháng sinh dành cho trẻ em Big D: biệt danh của Dallas Mullet có
nghĩa là cá đối (tiếng Anh) Đơn vị km/h Một món ăn Mexico làm từ ngũ
cốc, thịt băm, ớt, dầu, rồi đem hấp. Một loại xe ô-tô mà các hàng ghế sau
ghế lái xe có thể bỏ ra hoặc gấp lại, và khoang chứa đồ sau ghế hành
khách cũng được nói rộng hơn so với các loại xe khác, mục đích ban đầu
của dòng xe này là để chở đồ. Điểm khác biệt giữa trò bóng bầu dục cò
và bóng bầu dục thông thường là thay vì giành bóng trực tiếp từ đối thủ,
người ta gỡ lá cò trên thân người cầm bóng. Một kiểu ghi điểm trong
môn bóng bầu dục. Một ban nhạc Alternative rock của Mỹ. (1) Một số
người sẽ nhầm lẫn khái niệm cổ tức với khái niệm lợi nhuận mà chúng
ta đang thảo luận trong chương này. Lợi nhuận là số tiền mà công ty
kiếm được hàng năm sau khi đã trừ đi tất cả các chi phí và thuế. Cổ tức
là khoản tiền mà công ty trả cho các cổ đông trên cơ sở lợi nhuận chia
theo cổ phần mà họ đóng góp. Một công ty có thể có lợi nhuận khổng lồ
tuy nhiên không nhất thiết phải trả cổ tức. (1) Đây là một chỉ số quan
trọng trong chính sách kinh tế - tiền tệ của một quốc gia. (1). Stephen
King: nhà văn chuyên viết truyện kinh dị nổi tiếng của Mỹ. (*) Danh
sách này không bao gồm các công ty đã sáp nhập vào công ty khác. (1)
Home run: khái niệm trong bóng chày, cú đánh cho phép người đánh
chạy quanh ghi điểm mà khỏi phải dừng lại. (2) Trong cuốn sách này,
chúng ta sẽ gặp một số vấn đề phức tạp xuất hiện khi các công ty chia
nhỏ cổ phiếu của họ - chia một cổ phiếu thành hai cổ phiếu, chia một cổ
phiếu thành ba, v.v... Nếu bạn đầu tư 1.000 đô la vào 100 cổ phiếu của
công ty X, mỗi cổ phiếu có giá 10 đô la, sau đó một cổ phiếu được chia
nhỏ thành hai cổ phiếu, và bạn nghiễm nhiên có 200 cổ phiếu với giá 5
đô la một cổ phiếu. Hai năm sau, giả định giá cổ phiếu tăng lên 10 đô la
và bạn sẽ có số tiền lớn gấp đôi. Tuy nhiên, với một người không biết gì

về chia nhỏ cổ phiếu, anh ta sẽ cho rằng bạn chẳng được thêm gì, vì cổ phiếu bạn mua với giá 10 đô la lại bán ra với giá 10 đô la. Trong trường hợp của Subaru, cổ phiếu thực sự chưa bao giờ được bán với giá 312 đô la. Cổ phiếu đã được chia nhỏ từ một cổ phiếu thành tám cổ phiếu trước khi giá tăng, vì vậy thực chất giá cổ phiếu tại thời điểm đó chỉ có 39 đô la (312:8). Để phù hợp với mức giá này, tất cả các số liệu trước khi chia nhỏ đều phải chia cho 8. Đặc biệt mức giá thấp 2 đô la vào năm 1977 sau khi được “điều chỉnh chia nhỏ” chỉ còn 25 xu một cổ phiếu (2:8=0,25 đô la), mặc dù thực chất cổ phiếu không bao giờ bán ở mức giá 25 xu. Các công ty nói chung không muốn giá cổ phiếu của họ tính theo đô la quá cao, đó là lý do vì sao các công ty chia nhỏ cổ phiếu. (1)

Trong nguyên văn tiếng Trung là “Hạ ca”, cách gọi này thường dùng để chỉ tôn trọng trong các bậc đàn anh, chính vì thế khi Phúc Sinh nghe thấy liền có cảm giác Hạ Trường Ninh là xã hội đen (BTV) (2) Vương Hy Phượng, còn gọi là Phượng ót – một nhân vật nổi tiếng sắc sảo, ghe gớm trong tiểu thuyết Hồng lâu mộng của Tào Tuyết Cần (BTV) (3) Thím Tường Lâm là nhân vật trong truyện ngắn Lễ cầu phúc của Lỗ Tấn (BTV) (1)

Trong hệ thống giáo dục Trung Quốc có một trường dạy cho những người trưởng thành. Đối tượng đến học là những người đã thành niên nhưng chưa có đầy đủ kiến thức của các cấp. Trường này dạy đủ trình độ các cấp như cao đẳng, đại học, thạc sĩ (BTV) (2) Tôm chân mềm: Chỉ người nhát gan (BTV) (1) Nạp Tây: Một dân tộc thiểu số ở vùng Lệ Giang, sống chủ yếu ở khu vực thành cổ của thành phố Lệ Giang, tỉnh Vân Nam (BTV) (2) Đào Tiềm (365-427) từng than rằng: “Ngã khởi năng vị ngũ đầu mễ chiết yêu” (Sao ta lại có thể vì năm đấu gạo mà chịu khom lưng). Người đời sau dùng điểm này để chỉ việc người quân tử không chịu vì lợi lộc mà luồn cúi kẻ tiểu nhân, có quyền thế, hoặc con người luôn phải cạnh tranh nỗ lực cơm áo gạo tiền (BTV) (3) Biện Hòa: Xưa nước Sở có người tên Biện Hòa, tìm được viên đá ngọc quý bèn dâng cho Sở Lệ Vương, Lệ Vương đưa cho thợ làm ngọc xem, thợ nói: “chỉ là đá”. Vương bèn sai chặt chân trái Hòa. Lệ Vương mất, Hòa lại dâng lên Vũ Vương, Vũ Vương đưa cho thợ làm ngọc, lại nói rằng: “chỉ là đá”. Vũ Vương sai người chặt chân phải của Hòa. Vũ Vương chết, Văn Vương kế vị, Hòa ôm đá ngọc đến chân núi Sở khóc ba ngày ba đêm, lệ cạn mà chảy ra máu. Văn Vương nghe thấy, sai người hỏi nguyên do, bèn cho thợ làm ngọc xem kỹ, gia công được kho báu, bèn cho đặt là Ngọc Biện Hòa. Về sau, những viên ngọc tuyệt thế đều được gọi là ngọc Biện Hòa (BTV) (4) Thổ ty: Chức quan thế tập của thủ lĩnh các dân tộc thiểu số ở Trung Quốc thời Nguyên, Minh, Thanh; ở Việt Nam thời trước cách mạng tháng Tám (BTV) (1) Trích trong sách Liệt tử, thiên Hoàng đế, có nghĩa là: Ai coi trọng bề ngoài thì nội tâm nhất định sẽ kém cỏi (ND) (1) Trích trong “Thư gửi Trần Bá Chi” của Khưu Trì (464-508, tác gia thời Nam Bắc Triều) dịch nghĩa: Mùa xuân tháng ba, cỏ cây Giang Nam tươi tốt, hoa cỏ sinh sôi, bầy oanh chao liệng (BTV) (2) Trà viên thường có hai loại, một là nơi trồng trà, hai là nơi uống trà giải trí. Trà viên ở trong truyện bao gồm cả hai hình thức trên (BTV) (3) Trích trong bài từ Thoa đầu phong của Lục Du, nghĩa là: Đôi tay xinh đẹp của nàng nâng chén rượu ngon. Bài từ được làm khi Lục Du và người vợ bị bắt ép phải ly biệt là Đường Uyển trùng phùng ở vườn thắm, ông đề bài từ lên tường, Đường Uyển cũng họa lại một bài, không lâu sau nàng u uất mà chết (BTV) (4) Thâu đắc phù sinh bán nhật nhân: Câu thơ trong bài Đề Hạc Lâm tự bích (Đề trên tường chùa Hạc Lâm) của nhà thơ đời Đường, Lý Thiệp, nghĩa câu thơ là giải thoát bản thân khỏi sự phiền não, buồn chán để bản thân tới một nơi thoát tục, tu dưỡng tâm hồn (ND) (1)

Trích trong sách Mạch Tử, thiên Cáo Tử thứ mười lăm, có nghĩa là: Phàm những người nhận nhiệm vụ của trời ban thì bản thân phải chịu vất vả, tôi rèn tâm chí trước tiên (ND) (2) Super Boy: Một cuộc thi giọng hát hay dành cho nam giới của đài truyền hình Hồ Nam, tổ chức hai năm một lần (ND) (1) Những trợ từ trong Hán văn cổ (BTV) (2) Ba Y: Trong tiếng của dân tộc Duy Ngô Nhĩ và Kazakhstan có nghĩa là tài chủ, chỉ những người tiêu tiền (ND) (3) Túy Ông đình ký: Một bài văn nổi tiếng của Âu Dương tu (BTV) (4) Effendi: Một nhà vật nổi tiếng thông minh, tài trí trong truyền thuyết của dân tộc Đột Quyết ở Tân Cương (BTV) (1) Lúc này tình cảm và cách nhìn nhận của Ninh Phúc Sinh đối với Hạ Trường Ninh có sự thay đổi, nên người dịch cũng thay đổi ngôi thứ ba (ND) (1) Là ép thành từng bánh hình tròn (BTV) (1) Trong tiếng Trung, cụm từ “ăn đậu phụ” còn chỉ hành vi thân mật nam và nữ (BTV) (1) Nghĩa là sau khi thất bại liền cảm thấy bất lực. Sau này dùng để chỉ tính cách mạnh mẽ, ương ngạnh trở nên dịu dàng, mềm mỏng (ND) (1) Trong tiếng Trung, từ “cổ lên” có nghĩa đen là “thêm dầu” (BTV) (2) Diệt Tuyệt sư thái: Chương môn phái Nga My trong tiểu thuyết Ý Thiên Đồ Long Ký của Kim Dung. Trong ngôn ngữ giới trẻ Trung Quốc phụ nữ được gọi là Diệt Tuyệt sư thái thường có học vị Tiến sĩ, tính tình nghiêm khắc (BTV) (3) Đê Tô Công là một trong mười cảnh đẹp của Tây Hồ. Con đê rộng ba mươi sáu mét, phong cảnh rất đẹp (ND) (4) Đôn Hoàng: Là một thị xã thuộc thành phố Tuyền Môn, tỉnh Cam Túc (ND) (5) Tả quyển là những sách vở còn lại ở di chỉ Đôn Hoàng. Tục văn hay còn gọi là thông tục văn, thường là những sáng tác thơ, văn, ca phú (ND) (6) Đoàn từ: Một hình thức nghệ thuật dân gian vừa hát vừa nói, lưu hành ở các tỉnh miền Nam, Trung Quốc vào thời Thanh (ND) (1) Em Lâm: Ý chỉ Lâm Đại Ngọc, một nhân vật trong tiểu thuyết Hồng Lâu Mộng là tri âm tri kỷ của Giả Bảo Ngọc (ND) (2) Châu Bát Bì: Là một địa chủ ác bá, một nhân vật phản diện điển hình dưới ngòi bút của nhà văn nổi tiếng Cao Ngọc Bảo, tên thật là Châu Xuân Phú (ND) (1) Câu thơ của Ngô Xương Thạc – bậc thầy về thơ pháp, kim thạch thời cận đại; nghĩa là “hoa mai mười dặm thơm cả biển tuyết, giữa chốn đầy hoa mai, tựa mình như nhàn nhàn” (BTV) (2) Ninh Phúc Sinh xỏ xiên dáng vẻ Chanh Đa giống như Phan Kim Liên chờ Tây Môn Khánh (BTV) (3) Hoàng phong vĩ hậu châm, tối độc phụ nhân tâm: Ong vàng kim châm sau đuôi, còn ác độc nhất chính là trái tim phụ nữ (ND) (4) Vương Bảo Xuyên, nhân vật thời cổ đại, là con gái của tể tướng Vương Doãn dưới triều Đường ý Tông, không nghe lời cha mẹ dạy, lấy Tiết Quý Bình nghèo khó. Sau khi bị đuổi ra khỏi nhà, Tiết Quý Bình xung quân, Vương Bảo Xuyên một mình sống khổ cực suốt mười tám năm ở Hàn Dao. Sau này Tiết Quý Bình trở thành quan lớn trong triều đã đón Vương Bảo Xuyên về phủ, nhưng nàng chỉ hưởng cuộc sống hạnh phúc đúng mười tám ngày thì chết (BTV) (5) Chữ bằng do hai bộ nhục tạo thành, ở đây Hạ Trường Ninh chơi chữ, nhục có nghĩa là thịt (ND) (1) Bàn giặt quần áo: trước đây khi chồng có lỗi với vợ thường bị vợ phạt quỳ trước bàn giặt quần áo (1) Tahiti: Tahiti là đảo lớn nhất của của Polynésie thuộc Pháp, nằm ở phía nam Thái Bình Dương. Đây là trung tâm kinh tế văn hóa và chính trị của Polynésie thuộc Pháp (ND) (1) Cho tôm vào rượu, tôm sẽ say cho đến chết (ND) (1) Câu chuyện về ngư phủ và vị thần trong Nghìn lẻ một đêm (BTV) (2) Rượu nước hai: Rượu nước đầu là loại 75 độ, rượu nước hai có nồng độ nhẹ hơn (3) Trong tiếng Trung từ “mất mặt” có nghĩa là không biết xấu hổ, không có thể diện, nghĩa mặt chữ là “đánh mất mặt” vì thế Phúc Sinh mới mắng Hạ Trường Ninh là đồ không cần mặt mũi, không cần da (BTV) (1) Ngụ ý câu này là: Phạt là bậc đại từ, đại bi và đại

năng, là đấng giác ngộ, vì thế đầu cần nén hương của con người. Trong trường hợp này, Ninh Phúc Sinh vừa tự cổ vũ bản thân, vừa thăm mắng Ngũ Nguyệt Vy không xứng để cô phải tranh giành (BTV). Quasimodo: Anh gù trong tiểu thuyết Nhà thờ Đức Bà Paris, còn được biết đến với tên “Thằng gù ở nhà thờ Đức Bà”. Hai nữ minh tinh nổi tiếng của thập niên 80, 90 thế kỷ trước. Hai người phụ nữ được biết đến với gương mặt không mấy xinh đẹp. Nê và Nghê là hai từ đồng âm. Nam uống hoóc môn và chuyển đổi giới tính thành nữ. “Ăn dấm” còn có nghĩa bóng là “ghen”. “Trường hận ca” của Bạch Cư Dị. Vong Xuyên: dòng sông dưới Địa ngục. Gia, nghĩa gốc là ông, ở đây dùng để chỉ người có địa vị cao. Dùng thủ đoạn phi pháp đối phó với chuyện phi pháp. Người mặc áo xanh. Đem coi. Cái bóng, ở đây ý chỉ về cái bóng đã xuất hiện bên Tinh Hồn lúc mới tới thế giới này. Phòng gác, phòng bên. Kẻ biết võ. Nam chính trong bộ phim “Bá Vương Biệt Cơ”, thừa nhỏ Trình Diệp Y bị bán tới đoàn kịch, trưởng đoàn đã đào tạo Trình Diệp Y thành hoa đán (diễn viên nam đóng vai nữ trong kịch). Vật dụng trong thư phòng: Giấy, nghiên, bút, mực. Bài thơ “Oán tình” của Lý Bạch, Tản Đà dịch. Một tổ hợp gồm nhà, sân, vườn. Loại cây song tử điệp ở miền Đông Bắc, Trung Quốc. Ông ngoại. Trích đoạn trong bài “Liên vũ độc ẩm” của Đào Uyên Minh. Tử khí đông lai nghĩa là “Mây tía từ phía đông đến”, mây tía chỉ sự may mắn phúc trạch. Câu này ám chỉ những người con trai chuyên sống dựa dẫm vào con gái, là một câu mang nghĩa xấu. Người điên. Cách gọi anh em thân thiết trong nhà. Con do chính thất sinh ra. Tiểu di: Dì út. Chỗ ngồi đặc biệt sang trọng. Con trai của thân vương hay con trai của Thái tử cũng đều gọi là “Thế tử”. Y phục thêu hình con rắn dùng cho các vị thân vương, hoàng tử. Trang phục hoàng cung. Cây ngọc đón gió. Trúng tiếng sét ái tình. Mãng bào tử thảo: Áo bào thêu hình mãng xà bốn vuốt, biểu thị cho địa vị thân vương. Trước đây Vĩnh Dạ xưng hô không rõ giới tính là dụng ý của tác giả. Minh chàng đi xuống sông. Vĩnh Dạ có trăng song hành. Đình xây giữa hồ. Loại côn trùng có độc. “Hồng” trong “hồng bài”, “quan” trong “tiểu quan”, “hồng quan” được hiểu là nam kỹ có địa vị nhất. Hồng Hạnh là một nhân vật thời cổ đại của Trung Quốc đã trèo tường ra ngoài ngoai tình. Người không có con là bất hiếu với tổ tiên. Người bỏ tiền ra thuê. Tiểu đình nằm cách cổng thành mười dặm. Thái tử phi tương lai. Trích bài thơ “Giang tuyết” của Liễu Tông Nguyên. Miếng ngọc tròn, ở giữa rỗng như đồng xu, từ tầm hướng ra có một khe hổng. Chữ “phẩm” 品 Thiệp ghi ngày tháng năm sinh. Chữ Tù: 囚 Chữ Khốn: 困 (nghĩa là “nhốt”). Bảng 1/10 của một đấu. Cầm sống: Vẫn chuộc lại được; Cầm chết: bán đứt. Người thuê mình. Y phục ngày xưa thường có nhiều lớp, trung y là lớp áo mặc ở giữa. Dịch nghĩa: Ráng chiều rơi xuống, cùng cánh cò đơn chiếc đều bay. Cúng tế vào mùa thu. Những vật tổ được coi như biểu tượng của một gia đình hoặc một tộc người. Kim kê độc lập: Một thế võ mà người thi triển co một chân, đứng trên một chân. Y phục mang lại sự may mắn. Nhân vật Lỗ Chí Thâm trong Thủy Hử. Lầu Hái Sao. Thời phong kiến, họ đặt ra thất xuất đối với một người vợ để bó buộc người phụ nữ trong khuôn khổ gia đình. Thất xuất gồm có: Không con, tà dâm, không thờ cha mẹ chồng, lăm điều, trộm cắp, ghen tuông, bị bệnh khó chữa. Minh chàng đi xuống sông. Vĩnh Dạ có trăng song hành. Mãng phục: Một thứ phẩm phục, trên áo thêu như rồng nhưng kém rồng một vuốt. Chữ ‘hồi’: 回 Nơi ngấm mặt trời lặn. Cách gọi trang trọng. Lều bày tỏ lòng hiếu kính với Tiên hoàng dành cho các quan. Ngõ phía Đông. Nơi giặt quần áo. (1) Dụng tâm lương khổ: thành ngữ, ý muốn nói đến việc lao tâm khổ tứ, chịu khó suy nghĩ về chuyện gì đó. (1) BA: người quản lý. (1) Thành ngữ “thêu hoa

trên gấm”: ý chỉ việc làm thừa thãi. (2) Estée Lauder và Shiseido là hai nhãn hiệu mỹ phẩm nổi tiếng của Mỹ và Nhật Bản. (3) Đồng sự: thành viên hội đồng quản trị. (4) Sữa tươi tươi lên đầu: nguyên văn là “thể hồ quán đỉnh”, trong Phật giáo chỉ sự giác ngộ một cách triệt để. (5) Thiên thượng thiên hạ duy ngã độc tôn: là thuyết trong Phật giáo, có nghĩa là: Trên trời, dưới đất chỉ một mình ta mà thôi. (1) Tổng giám tài vụ: tiếng Anh là CFO, trong tiếng Việt là giám đốc tài chính. (1) Brunch: bữa ăn giữa bữa sáng và bữa trưa. (2) CBD viết tắt của từ Central Business District, khu trung tâm hành chính và thương mại của một quốc gia hay một thành phố. (3) Bộ phim này có tên là _Cuộc sống tươi đẹp (Life is beautiful),_ tác phẩm điện ảnh kinh điển của Ý năm 1998. Phim đoạt ba giải Oscar và năm mươi hai giải thưởng khác. (1) Thể thái viêm lương: lòng người thay đổi, thói đời đen bạc. CBD: viết tắt của Central business district. Ngày nay, CBD được hiểu là khu vực có xu hướng phát triển mang tính chuyên môn hóa cao, là trung tâm bán lẻ, trung tâm thương vụ, trung tâm dịch vụ và cũng là trung tâm văn hóa, hành chính, thông tin... (1) Đập nổi chìm thuyền có nghĩa “quyết đánh đến cùng”, dựa theo điển tích: Hạng Vũ đem quân đi đánh Cự Lộc, sau khi qua sông, ông ra lệnh chìm hết thuyền, đập vỡ hết nổi niêu để binh sĩ thấy không có đường lui, phải quyết tâm đánh thắng. (1) Kỳ kinh bát mạch: Theo người xưa, bốn khí dương từ trên đi xuống (thiên khí) và bốn khí âm (địa khí) từ dưới đi lên, tám dòng khí hóa trên giao lưu qua cơ thể con người, tạo thành tám kinh, gọi là “kỳ kinh bát mạch”. Kỳ kinh bát mạch gồm: Nhâm mạch, Đốc mạch, Dương duy mạch, Âm duy mạch, Dương kiều (kiểu) mạch, Âm kiều (kiểu) mạch, Xung mạch và Đái (Đới) mạch. Trong tám mạch, trừ hai mạch Nhâm và Đốc có huyết riêng, còn sáu mạch khác không có huyết riêng, có thể dùng một số huyết của các kinh chính (huyết hội với tám mạch) để điều hòa mạch khí của sáu mạch này. (1) Long Island là một hòn đảo nằm ở phía đông nam New York, Hoa Kỳ. (2) Cửa hàng flagship: Trong lĩnh vực thời trang, flagship có vai trò như một lời tuyên ngôn và thể hiện rõ nhất tính cách thương hiệu. Flagship thường có mặt bằng rộng hơn hẳn các cửa hàng trong cùng hệ thống. Bên cạnh việc bán hàng, vai trò quan trọng hơn của flagship chính là thể hiện sức mạnh, cá tính thương hiệu qua show window, trưng bày sản phẩm, hiệu ứng âm thanh, ánh sáng, kiến trúc nội, ngoại thất... (1) Địa lão thiên hoang: dài đằng đẳng.

Chia sẻ ebook : <http://downloadsachmienphi.com/>

Tham gia cộng đồng chia sẻ sách :

Fanpage : <https://www.facebook.com/downloadsachfree>

Cộng đồng Google : <http://bit.ly/downloadsach>